

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
«ІРПІНСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ КОЛЕДЖ»

МАТЕРІАЛИ

МІЖВУЗІВСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ, ОБЛІКУ
ТА ФІНАНСІВ В УКРАЇНІ»

29 березня 2017 року
м. Ірпінь, Київська обл.
www.iek.irpin.com

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
«ІРПІНСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ КОЛЕДЖ»**

МАТЕРІАЛИ

**МІЖВУЗІВСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ, ОБЛІКУ
ТА ФІНАНСІВ В УКРАЇНІ»**

29 березня 2017 року

Ірпінь-2017

Матеріали Міжвузівської студентської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми економіки, обліку та фінансів в Україні» // Зб. наук. пр. / Редкол.: С.І. Михайлов (голова) та ін. – Ірпінь, 2017. – 218с.

Рекомендовано до друку методичною радою.
Протокол № 8 від 30 березня 2017 р.

Редакційна колегія:

С.І. Михайлов, Н.В. Ільченко, А.Г. Заболотна, О.І. Погоріла, Ю.І. Литвинець, Л.Л. Гурська, В.І. Березовський.

У збірнику надруковані доповіді учасників VI Міжвузівської студентської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми економіки, обліку та фінансів в Україні». Висвітлено результати наукових досліджень, проведених студентами та науково-педагогічними працівниками Національного університету біоресурсів і природокористування України та його відокремлених підрозділів («Ірпінський економічний коледж», «Мукачівський аграрний коледж», «Немішайвський агротехнічний коледж», «Ніжинський агротехнічний коледж»), а також Житлово-комунального коледжу ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, Ірпінського державного коледжу економіки та права, Бердичівського коледжу промисловості, економіки та права, коледжу Кременчуцького національного університету ім. М. Остроградського, Хмельницького торговельно-економічного коледжу, Вінницького торговельно-економічного коледжу КНТЕУ, Бердянського університету менеджменту і бізнесу, Коледжу інформаційних технологій та землевпорядкування НАУ.

Тексти статей друкуються в авторській редакції. Відповідальність за інформацію, подану в науковому дослідженні, несуть автори статей.

Видавничий центр ВП НУБіП України „Ірпінський економічний коледж”
08200, м. Ірпінь, вул. Гагаріна, 9.

ШАНОВНІ УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ!

Дозвольте привітати Вас, учасників VI Міжвузівської студентської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми економіки, обліку та фінансів в Україні».

Прискорення темпів науково-технічного прогресу призводить до зниження «тривалості життя» професійних знань і вмінь, їх швидкого морального зносу, тому ви – сьогоднішні випускники повинні демонструвати не тільки високий рівень професійних знань в обраній вами сфері діяльності, але й володіти навиками самостійного повноцінного наукового мислення та вмінням приймати правильні рішення в нестандартних ситуаціях, досконало володіти сучасними технологіями виробництва.

Науково-дослідна робота студентів виконує комплекс найважливіших освітніх, виховних, наукових і культурних функцій. Саме тому ця робота в Ірпінському економічному коледжі є предметом зацікавленої уваги всього викладацького колективу, і питанням її організації, системного залучення кожного студента на всіх етапах його навчання до дослідницької роботи в різних її формах – індивідуальній і колективній, аудиторній і позааудиторній, обов'язковій і добровільній – приділяється особлива увага.

Мета щорічної науково-практичної студентської конференції – активна участь студентів у дослідженні стану сучасної економіки, обліку та фінансів, внесення креативних, нестандартних пропозицій щодо поліпшення її стану. Навчальні заклади – ідеальне місце зустрічі викладачів, які прагнуть поділитися своїми знаннями й розвинути їх у дослідженнях, і студентів, які мають право, можливість і бажання вдосконалювати і поглиблювати свої знання.

Саме Вам, молодим, належить розбудовувати Україну у XXI столітті, інтегрувати у світове співтовариство, у сім'ю заможних і демократичних держав. Упевнений і вірю, що спільна наукова творчість викладачів і студентів – найефективніший, перевірений практикою шлях розвитку здібностей, розкриття талантів, становлення характеру дослідника, виховання ініціативи, потреби і навичок постійної самоосвіти в майбутньому.

Бажаю учасникам конференції нових відкриттів, яскравих вражень та сподіваюся, що кожен, хто отримує нові знання, зможе краще пізнати прекрасний світ науки, сповнитися поваги до нього. Щастя Вам!

С.І. Михайлов,
директор ВП НУБіП України
«Ірпінський економічний коледж»

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ	
Безсмертна А.О., Михайлов С. І.	11
ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИЙ БІЗНЕС НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ	
Вержбицька А.Д., Трішкіна Н.І.	13
НЕОБХІДНІСТЬ СТВОРЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ТОВАРУ	
Галуга Є. Д., Костенко Г. І.	15
РОЛЬ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ В УПРАВЛІННІ СУЧАСНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ	
Грігонітє М., Гурська Л.Л.	16
ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК: ТЕОРЕТИЧНИЙ ПІДХІД	
Грушицька С.О., Бурдаш У.Є.	18
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	
Дубінчук В.В., Ільченко Н.В.	20
КОМЕРСАНТИ ТА ЕКО-СОЦІАЛЬНА РИНКОВА ЕКОНОМІКА	
Золотарьова К.О., Непочатова Г.В.	21
ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	
Клименко А.Г., Подік І.І.	22
ГРОШОВО-КРЕДИТНА ПОЛІТИКА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ПОДОЛАННЯ СТРУКТУРНИХ ДИСБАЛАНСІВ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
Костюченко А.А., Ковтун О.В.	24
ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ РОЗМІРУ МІНІМАЛЬНОЇ ЗАРПЛАТИ В МІСТІ БЕРДИЧЕВІ В КОНТЕКСТІ ЗРОСТАННЯ МІНІМАЛЬНОЇ ЗАРПЛАТИ В 2016-2017 РР. В УКРАЇНІ	
Мазяр В.В., Данилюк Є.Є.	26
СУЧАСНІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ	
Новік С.О., Денисенко С.М.	29
СУТНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ	
Охай В.О., Пісковець О.В.	30
ДЕФЦИТ КОШТІВ ЯК ОДНА З ПРОБЛЕМ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	
Поповенко Т.В., Подік І.І.	31
ПОПЕРЕДЖЕННЯ І РОЗВ'ЯЗАННЯ КОНФЛІКТІВ В АНТИКРИЗОВОМУ УПРАВЛІННІ	
Самойленко О.О., Гурська Л.Л.	33
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ	
Семенко О. В., Тесленко Н. Г.	35
ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	
Смоляр Д.М., Пісковець О.В.	37
УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ ПРОЦЕСОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ ШЛЯХОМ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ (НА ПРИКЛАДІ ПАТ «ФРАУ МАРТА»)	
Сова В.І., Михайлов С. І.	38

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА Таран К. О., Салтанова О.С.	40
ЧИ ПОВИННІ УКРАЇНСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ БУТИ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНИМИ? Тарасова А.Д., Мелешко Г.Ю.	41
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА Ткач Г.Л., Ільченко Н.В.	43
НАУКОВО-ОБГРУНТОВАНА ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА Хижняк І.Ю., Ільченко Н.В.	45
ШЛЯХИ ВИХОДУ ПІДПРИЄМСТВ З ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ Ціник І.І., Ільченко Н.В.	46
ПЕРСПЕКТИВИ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО ЄС: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ Червінська Я. С., Деміденко Л. С.	47
ПІДВИЩЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ Шевченко О.О. , Деміденко Л. С.	49
МАРКЕТИНГОВА ЦІНОВА ПОЛІТИКА НА ПІДПРИЄМСТВІ Щолкіна О. Р., Ісаєнко Г.О.	51
СЕКЦІЯ 2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ	
БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК НАДАНИХ КРЕДИТІВ У БАНКАХ УКРАЇНИ Андросюк О.О., Кириленко Т.Я.	54
ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Безух С. Ю., Литвинець Ю. І.	56
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ Белявцев О.С., Бажинова Н.О.	58
УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ДЛЯ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ Белін В.С., Подік І.І.	59
ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ЯКОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ Войнівська М.І., Меднікова С.В.	61
АВТОМАТИЗАЦІЯ ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ Кондратюк І.В., Сиротенко А.О.	63
ЯК ЗМЕНШИТИ БЕЗРОБІТТЯ ТА СОЦІАЛЬНУ НЕРІВНІСТЬ? Корната Н.А., Мелешко Г.Ю.	64
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ Лавренюк В.О., Волинець О.О.	66
ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В АГРОБІЗНЕСІ Левчук Д. М., Литвинець Ю. І.	67
РОЛЬ НЕПРЯМИХ ПОДАТКІВ У ФОРМУВАННІ ПРИБУТКІВ ДЕРЖАВИ І ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ Лотко К.О., Гриценко О.М.	69
ЗНАЧЕННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ЦИФРОВОГО ПІДПІСУ Малюк О.О., Сиротенко А.О.	71

АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ Морбицер А. Р., Кошик В.В.	73
ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ Никончук В.С., Калусенко В.В.	76
ОЦІНКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ Нікітіна В. В., Кошик В.В.	78
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА Овчаренко Д.О., Талько Т.В.	80
КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Панічева Т.І., Калюга Є.В.	82
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ Петрик О.В., Ковтун О.В.	84
РЕВІЗІЯ В УМОВАХ ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ СИСТЕМ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ Печніков С.А., Черненко Л.Б.	86
ДОСВІД ІНОЗЕМНИХ КРАЇН ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ВІД НЕЗАЛЕЖНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Писанець Н.О., Іванова С.М.	88
СУТНІСТЬ КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ Погребняк С.О., Черненко Л.Б.	90
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЗАПАСІВ Польгун Л.С., Меднікова С.В.	93
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ Потапенко А.С., Кириленко Т.Я.	94
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ Присяжнюк Т.І., Мехед М.А.	96
ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ Резнік А.М., Гриценко О.М.	98
ПРОБЛЕМИ ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ Титаренко А. О., Калусенко В.В.	100
ОСОБЛИВОСТІ НАРАХУВАННЯ ТА СПЛАТИ ЄСВ: НОВАЦІЇ – 2017 Троценко Ю.В., Лісовська Н.В.	102
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ Федієнко Ю.С., Талько Т.В.	104
ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ Червінська Я.С., Подік І.І.	106
ВИЗНАННЯ ТА ОЦІНКА НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ДЛЯ ЦІЛЕЙ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ Чередник Т.Ю., Кузик Н.П.	107

СЕКЦІЯ 3. ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА І СТРАХУВАННЯ

ТРИВАЛИЙ ДЕФЦИТ – ЗАГРОЗА МАЙБУТНЬОГО Алданова К.Л., Величко Н.М.	110
НЕТРАДИЦІЙНІ БАНКІВСЬКІ ОПЕРАЦІЇ ТА ПОСЛУГИ Андросюк О.О., Іванова С.М.	111
СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ: НЕОБХІДНІСТЬ І ПРОБЛЕМА Бабаніна К.В., Кошляк О.М.	112
РОЛЬ ФІНАНСОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ У РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО РИНКУ Бажанюк В.С., Сова В.М.	113
ДІЯЛЬНІСТЬ ЛОМБАРДІВ НА РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ Баранівська К.А., Сова В.М.	116
ОБЛІКОВА СТАВКА НБУ, ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ВАРТІСТЬ БАНКІВСЬКИХ РЕСУРСІВ Белін В. С., Деміденко Л. С.	118
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ЯК РЕЗУЛЬТАТ РОЗУМОЇ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Берегеля В.Р., Чайка Л.В.	120
ПРИЧИНИ НЕДОВІРИ ДО СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ УКРАЇНИ Бліндер А.В., Гребінська С.І.	122
СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ ЯК ОДИН ІЗ ФАКТОРІВ ТІНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ Бліндер А.В., Шмерко О.П.	124
СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ Бура В. В., Деміденко Л. С.	125
СТРАХОВИЙ РИНОК: ВИМОГИ СЬОГОДЕННЯ Величко Т.В., Трішкіна Н.І.	127
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФУНКЦІОНУВАННЯ ПЕНСІЙНИХ СИСТЕМ Гарник М.О., Калусенко В.В.	129
ПОТРЕБА ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ ТА ЙОГО АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ Гладченко В. О., Чайка Л. В.	131
РЕФОРМУВАННЯ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ Гончарук А.В., Шмерко О.П.	133
ВПЛИВ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ НА БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ Калініченко А.Г., Деміденко Л. С.	134
ДЕЯКІ ПАРАДИГМИ СУЧАСНОГО СТАНУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ Капітан М.В., Грубінка І.І.	136
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ Кицай А., Гребінська С.І.	138
ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ ЯК ОСНОВА ДЛЯ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ Клименко А.Г., Деміденко Л. С.	140

СТРАХУВАННЯ НА ВИПАДОК БЕЗРОБІТТЯ Когут А.В., Трішкіна Н.І.	142
ВИДАТКИ НА ОСВІТУ В УКРАЇНІ Кругляк В.О., Сова В.М.	144
ВИКОРИСТАННЯ СТИПЕНДІАЛЬНИХ ПЛАСТИКОВИХ КАРТОК Кузнєцова І.В., Трішкіна Н.І.	146
ВПЛИВ ОПОДАТКУВАННЯ НА БАНКІВСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ Кузьменко А.С., Іванова С.М.	148
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ Кульбабчук Р.В., Шмерко О.П.	150
БАНКІВСЬКА СИСТЕМА УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ Лагодинська Н.В., Шмерко О.П.	152
СТАБІЛЬНА ФІНАНСОВА СИСТЕМА – НЕВІД’ЄМНА СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОГО ПРОЦЕСУ КРАЇНИ Лелюк В., Гребінська С.І.	153
ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ КРЕДИТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ Лисаченко А.С., Деміденко Л. С.	155
ВИНИКНЕННЯ І РОЗВИТОК МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ Лотко К.О., Гребінська С.І.	157
РОЗВИТОК НЕТРАДИЦІЙНИХ БАНКІВСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ Лукач А.А., Комарова І.В.	159
БУДОВА ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ Магера Д.В., Шмерко О.П.	161
СТРАХУВАННЯ РЕКЛАМНОГО БІЗНЕСУ Майданіч Д.П., Трішкіна Н.І.	163
БАНКІВСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ КРИЗИ В УКРАЇНІ Малік К.Р., Шмерко О.П.	164
ПРОБЛЕМИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ Мельник В.В., Деміденко Л.С.	166
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ Мельниченко Т.С., Деміденко Л. С.	168
ПЕНСІЙНА РЕФОРМА ТА ЇЇ ПРОВЕДЕННЯ В УКРАЇНІ Мись А.А., Деміденко Л. С.	170
ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ Овсянніков Т. О., Калусенко В.В.	172
ОБОВ'ЯЗКОВЕ МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ ТА ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ Олісейчик А.Ю., Деміденко Л. С.	173
СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ Олішук О. Г., Деміденко Л. С.	175
ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ІНСТИТУТІВ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ Олішук О.Г., Подік І.І.	177

СТРАХУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА ВІД ВТРАТИ ПРИБУТКУ Петрик В.А., Трішкіна Н.І.	178
БАНКІВСЬКА СИСТЕМА УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ Побережна А.О., Шмерко О.П.	180
СТРАХУВАННЯ ПІДПРИЄМИЦЬКИХ РИЗИКІВ Повисша К.П., Романенко Т.В.	182
АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ Поповенко Т. В., Деміденко Л. С.	183
ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ УКРАЇНИ Посікера Б. К., Шмерко О.П.	185
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ Резнік А.М., Гребінська С.І.	188
ПРОБЛЕМАТИКА ПОДАТКОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ Резнік А. М., Шмерко О.П.	189
РИНОК СТРАХОВИХ ПОСЛУГ Роля Т.В., Шмерко О.П.	191
ВПЛИВ ПРИВАТИЗАЦІЇ НА ЕКОНОМІЧНІ ПРОЦЕСИ Скопець Я.В., Калусенко В.В.	194
ПРОБЛЕМИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ДЕПОЗИТНОЇ ПОЛІТИКИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ Собко Д.В., Іванова С.І.	195
ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ: ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ Собко.А.О., Гребінська С.І.	197
ОСНОВНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ БЮДЖЕТУ, ЯК ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ Сова В.І., Чайка Л.В.	199
ДЕРЖАВНИЙ БОРГ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ Солтинська С.Р., Шмерко О.П.	201
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРЕДИТУВАННЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ Тарабановська К.Ю., Величко Н.М.	203
СТРАХУВАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ Урбан Д.П., Трішкіна Н.І.	205
ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ДОБРОВІЛЬНОГО МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ Федорченко С. В., Деміденко Л.С.	206
ДЕРЖАВНІ ЗАПОЗИЧЕННЯ ТА ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ Чижевська О. В., Костенко Г.І.	208
СТРАХОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ ТА ПРОБЛЕМИ ЙОГО РОЗВИТКУ Шаркова К.С., Сова В.М.	210
НЕПРЯМІ ПОДАТКИ У СИСТЕМІ ДОХОДІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ Шиян К.А., Сова В.М.	212

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ: ФІНАНСОВА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ
УКРАЇНИ

Шмегельська В.О., Ковальчук Н.І.

214

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ РИНКУ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В
УКРАЇНІ

Шостацька К.В., Гребінська С.І.

216

Економіка та управління підприємствами

УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

Безсмертна А.О., економічне відділення
спеціальність Оціночна діяльність, II курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник - к.е.н., доцент кафедри менеджменту
ім. проф. Завадського Й.С. НУБіП України Михайлов С. І.

Фінансово-економічні кризи, які протягом останніх років спостерігаються на світовому і внутрішньому ринках, негативно впливають на фінансово-господарську діяльність таких складних соціально-економічних систем, як підприємство, його потенціал та економічний розвиток.

Дослідженням питань антикризового управління займаються багато вчених, як зарубіжних так і вітчизняних. Зарубіжний досвід показує, що питанню антикризового управління підприємством (а саме розробці стратегії управління підприємством у кризових умовах) приділяється значна увага, про що свідчать ґрунтовні розробки теорії антикризового менеджменту Е.І. Альтмана, Т.С. Петерса, Ш.Л. Брауна, Д.Дж. Майерса, І. Ансоффа, Р. Акоффа, Т. Таффлера, Р. Зузака, І. Адісеса, Д. Чампа, Ст. Фінка, М. Хаммера та ін.

Під фінансовою кризою розуміють фазу розбалансованої діяльності підприємства та обмежених можливостей впливу його керівництва на фінансові відносини, що виникають на ньому. З кризою, як правило, ідентифікується загроза неплатоспроможності та банкрутства підприємства, або відсутність у нього потенціалу для успішного функціонування.

До основних чинників, які можуть спричинити фінансову кризу на підприємстві відносять: зовнішні (які не залежать від діяльності підприємства), та внутрішні (що залежать від підприємства). Зовнішніми чинниками фінансової кризи на підприємстві можуть бути: спад кон'юнктури в економіці в цілому; значний рівень інфляції; недосконалість господарського та податкового законодавства; нестабільність фінансового та валютного ринків; посилення конкуренції в галузі; політична нестабільність у країні.

До внутрішніх чинників відносять: брак чітко визначеної стратегії розвитку підприємства; нераціональна організаційна структура; низький рівень менеджменту; незадовільне використання виробничих ресурсів [1, с. 67].

Важливе значення для підприємств, які знаходяться в кризовому стані, має реалізація антикризового управління, економічні методи якого повинні враховувати стан підприємства в матриці кризових станів і мають бути спрямовані на усунення негативного впливу факторів.

Економічні методи управління — це сукупність засобів та інструментів, які цілеспрямовано впливають на створення умов для функціонування й розвитку підприємництва. Важелі економічного механізму відповідають соціально-економічній природі підприємства і є одним із факторів розвитку виробництва та обміну на ринковій основі [4, с. 48]. Планування є одним з основних важелів в економічних методах управління. Його призначення в тому, щоб завчасно врахувати всі внутрішні й зовнішні фактори, які забезпечують сприятливі умови для успішного функціонування та розвитку підприємств. Планування передбачає розробку комплексу заходів, які визначають послідовність досягнення конкретних цілей, враховуючи можливості найбільш ефективного використання ресурсів кожним виробничим підрозділом і підприємством у цілому. Ця діяльність спирається на виявлення та прогнозування споживчого попиту, аналізу й оцінки існуючих ресурсів і перспектив розвитку господарської кон'юнктури.

У рамках комерційного розрахунку використовуються такі економічні важелі та інструменти, як політика в галузі ціноутворення, витрат виробництва, фінансування та кредитування. Ця політика спрямована на отримання стійкого прибутку, що є кінцевою метою комерційного розрахунку.

Центральне місце серед різноманітних важелів економічного механізму управління належить цінам і ціноутворенню, в яких відображаються всі витрати підприємств. Процес ціноутворення — явище дуже складне, обумовлене насамперед попитом на запропоновану ринку продукцію. Розглядати ж цінову політику підприємства слід тільки у взаємозв'язку з тим завданням, яке ставить перед собою підприємство.

Варіанти поведінки підприємства на ринку та політики у сфері ціноутворення:

- забезпечення процесу виживання;
- максимізація поточного прибутку;
- завоювання лідерства за показниками якості;
- завоювання показниками частини ринку.

Встановлення ціни регулюється загальноприйнятими методами. Методи фінансового управління різноманітні. Основними з них є: прогнозування, планування, оподаткування, страхування, самофінансування, кредитування, система розрахунків, система фінансової допомоги, система фінансових санкцій, система амортизаційних відрахувань, система стимулювання, принципи ціноутворення, трастові операції, факторинг, оренда, лізинг [5, с. 88].

Дослідження показали, що стосовно до української дійсності основні причини неплатоспроможності багатьох підприємств зводяться до недостатніх знань вимог ринку (за пропонуваним асортиментом, за якістю товару, за ціною і т.д.) і до незадовільного фінансового управління підприємством (високий ступінь ризиків, обтяження надлишковими зобов'язаннями, низька якість фінансового планування і т.д.). На підприємствах не професійно виконується аналітична робота, погано організований облік, особливо управлінський. Нестабільний фінансовий стан характерний незадовільним розміщенням коштів, їх іммобілізацією, слабкою платіжною готовністю, простроченою заборгованістю перед бюджетом, постачальниками і банками, недостатньо стійкою реальною і потенційною фінансовою базою [2, с. 76].

У вкрай складних економічних умовах сучасної України реальних успіхів в антикризовому управлінні можуть домогтися тільки всебічно підготовлені менеджери-новатори, оскільки в кожному конкретному випадку необхідні нестандартні, інноваційні рішення.

Отже, найважливішим методологічним положенням антикризового управління є системний підхід до його здійснення. Цей підхід ґрунтується на розумінні сутності підприємства як складної динамічної соціально- економічної, відкритої, недетермінованої системи. Антикризове управління діяльністю підприємства має ґрунтуватись на концептуальних положеннях теорії виникнення та поглиблення кризи, які передбачають системне бачення механізму функціонування підприємства.

Ефективність антикризового управління на підприємствах можна підвищити шляхом комплексного використання всіх механізмів подолання кризи. Також системний підхід допоможе виявити вплив всіх зовнішніх і внутрішніх факторів на діяльність підприємства і вжити необхідних дій для успішного подолання кризових явищ. Методи управління покликані забезпечити високу ефективність діяльності колективів, їх злагоджену роботу, сприяти максимальній мобілізації творчої активності кожного члена колективу [3, с. 22]. Управління — складний і динамічний процес, що керується і здійснюється людьми для досягнення поставленої мети. Після того як встановлено цілі управління, необхідно знайти найбільш ефективні шляхи та методи їх досягнення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Банкрутство й санація підприємства: теорія й практика кризового управління/ Т.С. Клебанова, О.М. Бондар, О.В. Мозенков та ін. / За ред. О.В. Мозенкова.— Харків:ВГ „ІНЖЕК”, 2010. — 272 с.
2. Брейли Р., Маєрс З. Принципи корпоративних фінансів. М.: Трійка-діалог, «Олимп Бизнес», 2008. 187 с.
3. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. - К.: ЦУЛ, 2003. - 504 с.

4. Завадський Й.С. Менеджмент: У 3т. – Т. 1. – 3-тє видання, доповнене. – К.: Видавництво Європейського університету. – 2009. – 542с.
5. Михайлов С.І. Менеджмент [текст]: навч. посіб. / С.І. Михайлов, Т.І. Балановська, О.С. Степасюк [та ін.] / За ред. С.І. Михайлова – 2-ге. вид. випр. та доп. – К.: «Центр учбової літератури», 2012. – 536 с.

ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИЙ БІЗНЕС НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

Вержбицька А.Д., товарознавче відділення,
спеціальність «Комерційна діяльність», III курс
Хмельницький торговельно-економічний коледж КНТЕУ.
Науковий керівник – директор коледжу, к.е.н., доцент Трішкіна Н.І.

Управління – це процес планування, організації, приведення в дію та контроль організації з метою досягнення координації людських і матеріальних ресурсів, необхідних для ефективного виконання завдань. Управління пронизує всю організацію, торкається практично всіх сфер її діяльності.

Функції управління – об'єктивно зумовлені загальні напрями або сфери діяльності, сукупність яких забезпечує ефективне кооперування спільної праці.

Методи управління – це способи впливу на окремих працівників і трудові колективи в цілому, які необхідні для досягнення цілей підприємства або організації.

Управління підприємством спрямоване на людей, коло їхніх інтересів, передовсім матеріальних. Тому основою класифікації методів управління є внутрішній зміст мотивів, якими керується людина у процесі виробничої чи іншої діяльності. За своїм змістом мотиви діяльності можна поділити на матеріальні, соціальні та мотиви примусового характеру. Відповідно до цього розрізняють економічні, соціально-психологічні та організаційні методи управління діяльністю підприємств. Згідно з основними положеннями теорії систем, будь-який об'єкт, явище чи процес можна розглядати як систему. Під системою розуміють сукупність взаємозв'язаних в одне ціле елементів.

Із набуттям Україною не формального, а реального суверенітету першорядного значення набуває впровадження передових організаційно-управлінських технологій в таку важливу її соціально-економічну сферу господарства як готельно-ресторанний бізнес.

Елемент системи – це частина цілого, яка в процесі аналізу не підлягає поділу на складові. Отже, будь-яка система:

- складається з двох або більшої кількості елементів;
- кожний елемент системи має властиві лише йому якості;
- між елементами системи існують зв'язки, за допомогою яких вони впливають один на одного;
- система не може існувати поза часом і простором. Система має часову сутність (її склад може бути визначений у кожний даний момент), а також свої межі та навколишнє середовище.

Готельно-ресторанний бізнес на думку науковців, економістів і спостерігачів усього світу – це сфера людської діяльності, яка приречена на бурхливий розвиток у найближчі роки.

Актуальність завдань щодо формування й впровадження новітніх організаційно-управлінських засад зростає з поглибленням процесів входження України до високо розвиненого соціально-економічного, культурного й правового поля Європи й світу, в цілому вже опанованого досконало організованими, нормативно врегульованими та взаємопов'язаними туристичними системами.

Одним із головних критеріїв здійснення ефективної менеджерської роботи є координація діяльності різних структурних підрозділів у процесі надання певних видів послуг.

Менеджери готельно-ресторанного бізнесу приймають рішення в умовах значного ризику й невизначеності, що потребує високого фахового рівня, оперативності, самостійності та відповідальності.

Найважливішими рисами керівника нової формації є: професійна компетентність, високий рівень підготовки у сфері менеджменту, обізнаність в теоретичних питаннях економіки й права, вміння самостійно й оперативно приймати вірні рішення з урахуванням інноваційних процесів та новітніх

Структура виробничих колективів сучасних підприємств готельно-ресторанної сфери значно ускладнилась, що зумовлене появою нових професій, суттєвими змістовими змінами праці фахівців традиційних спеціальностей, підвищенням рівня освіти та духовної культури працівників, появою й диверсифікацією можливостей щодо реалізації особистості в умовах економічної й політичної демократії.

Запорукою ефективності менеджменту готельно-ресторанного бізнесу є реалізація його контролюючої функції.

Дієвий і надійний контроль з боку керівництва є важливою й вирішальною умовою ефективного управління, якщо здійснюються три основні його стадії:

- встановлення фактів,
- критична їх оцінка
- розробка заходів щодо вдосконалення діяльності підприємства.

Окрім внутрішніх органів управління підприємствами та організаціями, існують вищі органи загальнодержавного управління всіма суб'єктами господарювання. Формування і функціонування таких органів управління є об'єктивно необхідними й доцільними, оскільки зумовлюються наявністю широкого кола управлінських рішень, прийняття та практична реалізація яких перебувають поза можливостями та компетенцією самих підприємств і організацій.

Ефективне функціонування підприємств готельно-ресторанного бізнесу неможливе, якщо структурні підрозділи дублюють функції один одного. Тому на кожному підприємстві повинен існувати чіткий поділ праці між окремими працівниками та підрозділами. Поділ праці на підприємстві призводить до створення нових видів робіт. Він може здійснюватись за двома напрямками:

- постадійний розподіл робіт (розпочинаючи з надходження ресурсів і закінчуючи наданням послуг) – такий розподіл робіт називається горизонтальною спеціалізацією;
- розподіл робіт за рівнями ієрархії (в цілому по підприємству й в окремих його структурних підрозділах) – такий розподіл має назву вертикальної спеціалізації.

Підприємства готельно-ресторанної галузі, як правило, складаються з багатьох ланок, між якими повинні відбуватись зв'язок та координація діяльності. Координація діяльності є основою структури підприємства, але її ефективність визначається сукупністю зв'язків, яких виділяється чотири типи: вертикальні й горизонтальні, лінійні й функціональні, формальні й неформальні, прямі й непрямі.

Важливе місце в ефективності функціонування структури управління посідає проблема встановлення відносин між окремими підрозділами підприємства. На ці відносини впливають такі фактори, як ступінь різниці між підрозділами (диференціація) й ступінь співробітництва між підрозділами (інтеграція).

Диференціація означає поділ робіт між частинами та підрозділами з метою досягнення певної завершеності в межах даного підрозділу.

Інтеграція визначає рівень співробітництва між підрозділами підприємства й забезпечує досягнення цілей, обмежених вимогами зовнішнього оточення. Потреба в інтеграції зумовлюється розподілом і взаємозалежністю робіт.

Визначення міри диференціації допомагає визначити рівень потенційного конфлікту між окремими частинами підприємства, а віднайдення ефективного інтеграційного механізму створює умови для зниження рівня можливої конфліктності. Все це разом взяте сприяє підвищенню ефективності структури управління, що виявляється у взаємодії підприємства із зовнішнім середовищем.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Андрушків Б.М., Кузьмин О.Е. Основи менеджменту. – Львів: Світ, 1995. – 296 с.

НЕОБХІДНІСТЬ СТВОРЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ТОВАРУ

Галуга Є. Д., економічне відділення
спеціальність «Організація виробництва», III курс
Коледж інформаційних технологій та землевпорядкування
Національного авіаційного університету
Науковий керівник – викладач, Костенко Г. І.

Більшість товарів, які здатні задовольнити існуючі потреби багатьох покупців, є втіленням єдиного правильного рішення, що вибране з множини варіантів. Змінюваний рівень потреб у будь-яких виробках зумовлює зміни обсягів продажу й отримання прибутку у часі. З погляду попиту, товари та послуги мають свій природний життєвий цикл, який складається зі стадій (фаз): упровадження, зростання, зрілості, насичення, спаду.

Зростаюча конкуренція змушує підприємства бути зацікавленими в оновленні продукції і випуску нових видів товарів, що зумовлює необхідність ринкового відбору конкуруючих нововведень. Відомо, що в основу економічного життя покладені інноваційні процеси, їх утілення в нових продуктах та новій техніці. Інноваційний процес являє собою підготовку та здійснення конструктивних змін і складається з взаємопов'язаних фаз, що створюють єдине, комплексне ціле. Результатом такого процесу є зміна — інновація, яка реалізована і використана.

Розробити і впровадити у виробництво новий виріб означає реалізувати знання, нову ідею в матеріальному продукті, який задовольняє певні потреби споживачів. Матеріалізація знань, ідей потребує значних затрат часу та витрат фінансових ресурсів. Ринкова конкуренція ініціює збільшення рівня новизни продукції та частоти зміни її моделей, що, у свою чергу, збільшує потребу в інвестиціях у проектування та виробництво. Наприклад, тільки витрати на виготовлення нового виробу в перший рік його випуску перевищують удвічі і більше витрати п'ятого року випуску[1].

Як правило, більша корисність очікується від продукту-інновації, що є новим для виробника і споживача. Для споживачів продукція вважатиметься новою, якщо вони попередньо з нею не знайомі й досі задовольняли відповідну потребу в інший спосіб або якщо сама потреба спровокована появою цього продукту. Для підприємства ж продукція буде новою, якщо вона пройшла всі стадії інноваційного процесу. За обох зазначених умов продукцію можна вважати абсолютно новою. Однак продукт може бути новим з погляду виробника, але не знайти попиту в споживачів: споживач вважатиме його таким, що вже не задовольняє його потреби. Прикладом є суднобудівна компанія, яка на початку ХХ ст. займалася виробництвом вітрильних суден і настільки була захоплена вдосконаленням своєї продукції, що прогледіла появу пароплавів, які задовольняли потреби споживачів надійніше та швидше[2].

Підприємства можуть виходити на нові ринки зі старими чи дещо вдосконаленими продуктами. Тоді новим для виробника буде лише адаптація, пристосування до інших ринкових умов, налагодження дещо по-іншому виробничого процесу. Саме така тактика для багатьох підприємств є вигідною, особливо коли новий ринок достатньо місткий. До неї останнім часом вдаються багато провідних фірм, проникаючи на ринок пострадянських країн (наприклад, південно-корейська компанія Daewoo, яка уклала угоду із АвтоЗАЗ про крупновузлове збирання своїх автомобілів і виведення їх на український ринок)[2]. Достатньо поширене, особливо в країнах, що розвиваються, виробництво продукції за ліцензіями провідних фірм. У цьому разі хоча й отримується менший прибуток порівняно з фірмою-інноватором, яка випускає товар на ринок першою, але суттєво економляться кошти на рекламі та впровадженні нового продукту[1].

На Заході така практика отримала назву «і я також» (англ. «me too»). На цьому ґрунтуються, зокрема, різноманітні форми придбання ліцензій[2].

Існує ще один варіант, коли виробник орієнтується на випуск продукції, ненової і для нього, і для споживача. Такі підприємства зберігають конкурентні позиції лише в разі випуску продукції традиційної, яка не потребує змін (наприклад, вино чи пиво відомих сортів, традиційні продукти харчування, деякі види послуг тощо). Вони є монополістами і завдяки цьому можуть існувати, не здійснюючи нововведень тривалий час.

Загалом необхідність нововведень усвідомлюють усі суб'єкти господарювання. І чим радикальніші ці нововведення, тим довше зберігатимуться конкурентні переваги підприємства. Однак прийняття рішення щодо залучення у виробничий чи обслуговуючий процес конкретної новинки здійснюється не лише з огляду на абсолютну новизну, а й з погляду доцільності та економічної вигідності її впровадження на підприємстві, на ринку, для групи споживачів. І якщо правильно оцінено ринкову ситуацію, враховано всі обставини, що можуть викликати інтерес споживача до продукту, який не є абсолютною новинкою, але сприйматиметься достатньою кількістю покупців як такий, що має нову споживчу вартість на момент його прогнозного виведення на ринок, то економічні результати фірми, яка випустила цей продукт, можуть бути істотними.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Соколова О. Н. Інноваційний менеджмент. - Видавництво:КноРус, 2014. - 200 с. - ISBN 978-5-406-00919-2.
2. Керування проектами: від планування до оцінки ефективності / Під ред. Ю.Н. Лапигіна. – М.: Видавництво «Омега-Л», 2012. – 250 с.

РОЛЬ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ В УПРАВЛІННІ СУЧАСНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

Грігоніте М., економічне відділення
спеціальність Оціночна діяльність, II курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач Гурська Л.Л.

Ефективність виробничої діяльності підприємства у площинах її елементів, зокрема, виробничої, фінансової та інноваційно-інвестиційної діяльності, залежить від дієвості управлінської системи підприємства та її здатності до комплексного вирішення проблемних питань. Сучасне підприємство має дотримуватись певних правил для успішного функціонування в конкурентному середовищі. Це зумовлює застосування різних методів економічного та фінансового аналізу для оцінки діяльності при прийнятті управлінських рішень.

Дослідженню теоретичних та прикладних аспектів з економічного аналізу та стратегічного управління підприємства присвятили свої наукові праці і публікації багато зарубіжних вчених (І. Ансофф, К. Друрі, Р. Ентоні, Е. Маєр, Р. Манн, Г. Мюллер, Б. Райан, Дж. Ріс, Дж. Фостер, Ч. Хорнгрен), а також вітчизняних науковців, серед яких: Ф. Ф. Бутинець, О. Є. Власова, П. М. Гарасим, С. Ф. Голов, Л. Д. Забродська, В. С. Кубарева, І. С. Левик, Є. В. Мних, Л. В. Нападовська, І. Д. Фаріон, М. Г.

В ринкових умовах господарювання необхідність та ефективність економічного аналізу залежить від багатьох чинників як зовнішнього так і внутрішнього характеру, основними з них є наступні. Зовнішні чинники – це забезпечення матеріальними ресурсами, політична стабільність, система державного регулювання економічних процесів, наявність та ефективна реалізація програми підтримки національного виробника тощо. Саме відсутність цих чинників гальмує сьогодні економічний процес в Україні, стримує ділову активність підприємств.

Внутрішні чинники – це раціональність організаційно-управлінської структури підприємства, конкурентоспроможність технологій виробництва, рівень організації та культури виробництва, раціональна виробничо-збутова політика, ефективність фінансового менеджменту тощо [2, с. 45].

Вплив чинників, а також оцінка кризової ситуації, що сьогодні спостерігається в економіці України, потребують проведення антикризових заходів на підприємстві, що забезпечать не просто його виживання, а стійкий фінансово-економічний розвиток. Цей процес потребує проведення комплексного аналізу як економічних показників, так і окремих сфер і напрямів діяльності підприємства. Під час проведення економічного аналізу основну увагу необхідно приділяти пошуку резервів підвищення ефективності діяльності підприємства. Роль економічного аналізу значно зростає, адже завдяки проведенню комплексного економічного аналізу вдається виявити причини кризи та розробити і обґрунтувати можливі шляхи виходу із неї [1, с. 67].

Недооцінка значення економічного аналізу, помилки у планах і управлінських діях на сучасному етапі приводять до чутливих матеріальних втрат і, навпаки, підприємства, де серйозно ставляться до здійснення економічного аналізу, мають стабільно-високу економічну ефективність. Під час проведення економічного аналізу основну увагу необхідно приділяти пошуку резервів підвищення ефективності діяльності підприємства шляхом більш детального аналізу основних показників виробничої діяльності. Необхідно створити єдину обґрунтовану систему оціночних показників ефективності господарювання підприємства та його структурних підрозділів. Крім того, доцільно підвищити оперативність економічного аналізу, одночасно забезпечивши удосконалення організаційних форм аналітичної роботи та оптимізацію інформаційних потоків. Варто вивчати досвід розвинутих країн щодо організації та методики аналізу кон'юнктури ринку. Вирішення актуальних проблем аналізу потребує широкого застосування економіко-математичних методів обробки інформації, використання електронно-обчислювальної техніки. Це дасть змогу скоротити протяжність інформаційних потоків, знизити ймовірність помилок під час відбору й передавання даних. Важливим аспектом є розробка багатоваріантних підходів щодо розв'язання аналітичних задач та методик вибору з них того варіанта, який буде оптимальним для заданих параметрів. Вільна конкуренція, свобода вибору, як основні умови ринкового середовища, а також подальше розповсюдження світових економічних тенденцій призвело до того, що в Україні, як і в інших країнах з ринковою економікою відбувається перенасичення ринку товарами, роботами та послугами. Вищевказані тенденції вимагають удосконалення управлінських підходів, а отже й методики проведення аналітичних досліджень. В умовах ринкового середовища посилюється роль стратегічних аналітичних досліджень у методологічному забезпеченні багатоваріантних підходів щодо оперативної адаптації до змін ринкової кон'юнктури, у підвищенні достовірності прогнозу з метою мінімізації ризику підприємства. При оперативному аналізі доцільно не лише виділяти пошук варіантів приведення економічної системи у регламентований вигляд, а й здійснювати оцінювання можливого ресурсного маневрування для мінімізації втрат і упущеної вигоди [3, с. 22]. На нашу думку, у сучасних умовах управлінські рішення та дії повинні бути засновані на точних розрахунках, глибокому та всебічному економічному аналізі. Вони повинні бути науково-обґрунтованими, мотивованими, оптимальними. Жодний організаційний, технічний чи технологічний захід не повинен здійснюватися доти, поки не обґрунтована його економічна доцільність.

Отже, на основі вищенаведеного можна підсумувати, що якісне управління підприємством за теперішніх умов функціонування можливе загалом з позиції прийняття стратегічних управлінських рішень на основі якісного інформаційного забезпечення. Для розробки і реалізації управлінських рішень надважливо своєчасно отримувати та аналізувати оперативні дані, які складають основу інформаційної бази стратегічного управління завдяки злагодженому функціонуванню двох систем: управлінської та операційної [4]. Економічний аналіз сприяє здійсненню організаційної роботи шляхом створення і вдосконалення ефективної системи обміну інформацією та підвищує якість управлінських рішень керівництва підприємства на його шляху до успішної реалізації стратегії.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. - К.: ЦУЛ, 2003. - 504 с.
2. Михайлов С.І. Менеджмент [текст]: навч. посіб. / С.І. Михайлов, Т.І. Балановська, О.С. Степасюк [та ін.] / За ред. С.І. Михайлова – 2-ге. вид. випр. та доп. – К.: «Центр учбової літератури», 2012. – 536 с.
3. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз. Навчальний посібник. – 4-те видання, стереотипне. – Львів: «Новий світ-2000», 2006. – 344 с.
4. Левик І. С. Суть стратегічного аналізу, його місце та роль в системі управління підприємством [Електронний документ] / І. С. Левик. – Режим доступу: <http://intkonf.org/levik-is-sutstrategichnogo-analizu>.

ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК: ТЕОРЕТИЧНИЙ ПІДХІД

Грушицька С.О., відділення економіки та прикладної екології,
спеціальність «Економіка підприємства», III курс
ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний коледж».
Науковий керівник - викладач Бурдаш У.Є.

В історичному вимірі перші систематичні дослідження в галузі економічного розвитку з'явилися лише в XVI ст. з розпадом феодального устрою та становленням ринкових відносин, що стало живильним середовищем для розвитку економічної думки та інших галузей знань.

З розвитком міського господарства і торгівлі, утворенням великих централізованих держав і загостренням конкуренції з'явилася потреба, а відтак і відповідні дослідження, у галузі економіки як самодостатньої науки. Підтвердженням цього є той факт, що до XV ст. у світовій економічній думці не існувало жодної чітко вираженої школи чи течії, натомість із розвитком промислового виробництва та формуванням ринкових відносин у епоху пізнього Середньовіччя формуються й розвиваються десятки наукових шкіл, кожна з яких являла собою синтез найбільш характерних рис господарських відносин, які існували на той час. При цьому кожна теорія в економічній науці була не лише науковим напрямом, а й образом мислення, який формувався протягом століть під впливом політичних, культурних та частково релігійних чинників. Першою теоретичною школою був меркантилізм (від італійського "купець"). Меркантилісти вивчали в основному зовнішню торгівлю, в якій вони вбачали основне джерело багатства. Вони вважали, що багатство людей - це гроші, золото. Меркантилісти радили розширювати зовнішню торгівлю, нагромаджувати золото і вважали таку політику доцільною. Англійський меркантиліст Томас Мен обґрунтував таке положення: баланс зовнішньої торгівлі є регулятором багатства країни. Для цього треба: "продавати щорічно на більшу суму, ніж купляти...". Теорія меркантилізму зазнала критичного переосмислення представниками фізіократичної школи, які вважали ключовим чинником багатства та розвитку країни землеробську працю. Фізіократи вважали, що джерелом багатства є виробництво, хоча є тільки одна його галузь – сільське господарство, де багатство виникає природним шляхом. З часом погляди їх дещо змінюються – ріст багатства вони пов'язували тільки з природною родючістю землі. На цій підставі не вважали промисловість галуззю, де створюється приріст доходу. Сама по собі природа без застосування капіталу і праці не може постійно примножувати суспільне багатство.

Таким чином, політика протекціонізму, яку застосовували практики меркантилізму, в межах фізіократичних поглядів

стає неможливою. Рекомендації фізіократів були застосовані міністром фінансів Франції Ж. Тюрго наприкінці XVIII ст., і мали на меті розвиток сільськогосподарського виробництва та розширення зовнішньої торгівлі продуктами сільськогосподарської галузі. Іншою школою економічної теорії стала класична школа. Видатними представниками цієї школи були У. Петті, А. Сміт, Д. Рікардо. Вони вважали, що багатство нації створюється у сфері матеріального виробництва, в усіх його галузях. Ріст багатства відбувається тоді, коли первісно втілена у виробництво сума вартостей (у вигляді грошей, товарів) переростає

на додаткову величину (прибуток). Так було зроблено відкриття, яке дозволило економічній теорії стати наукою.

Представники класичної політичної економії вперше проаналізували розвиток суспільного виробництва як економічний процес, якому властиві внутрішні закони. Маржиналізм, який виник і набув розвитку у другій половині XIX ст., вніс суб'єктивно-психологічний аспект в економічну теорію, оголосивши головним регулятором ринку споживача, для якого кожна наступна покупка певного товару є менш корисною, ніж попередня – така залежність увійшла в історію економічної науки як закон спадної корисності. Через таке трактування економічних процесів теорія маржиналістів і дотепер вважається малопродуктивною, хоча й самі його представники – В. Парето, К. Менгер, Е. Бем-Баверк – не заперечували, що їх погляди лише пояснюють економічні процеси, але не дають практичних рекомендацій. З іншого боку, саме з теорії маржиналізму випливає ідея необхідності максимально ретельного планування продукту, необхідного споживачу. Неокласицизм, основоположником якого став американський економіст А. Маршал (1842–1924), спробував об'єднати погляди класичної школи та маржиналізму на ціну товару, проте в питаннях економічного розвитку він не зміг суттєво удосконалити положення класиків і так само відстоював принцип повного невтручання держави в економіку. Ідеї соціалізму та комунізму, які найбільш повно викладені у працях німецьких учених К. Маркса (1818–1883) та Ф. Енгельса (1820–1895), були найповніше реалізовані на практиці в СРСР. Проте через надмірне покладання на ресурсне підґрунтя економічного розвитку, а також через політичну нестабільність ця теорія на практиці виявилася нежиттєздатною.

Лише наприкінці XIX – початку XX ст. науковці змогли підійти до питання економічного розвитку досить ґрунтовно, що значною мірою було зумовлено збільшенням кількості та масштабів криз у промислово розвинутих країнах. Серед цих дослідників слід відзначити економістів М. Туган-Барановського та М. Кондратьєва, а також австрійських економістів Й. Шумпетера та Ф. Хайєка. За теорією М. Туган-Барановського, не попит керує виробництвом, а виробництво керує попитом, оскільки у процесі розвитку виробництво створює нові потреби. Російський вчений М. Кондратьєв (1892–1938), розвиваючи положення М. Туган-Барановського та досліджуючи економічний розвиток промислово розвинутих країн, довів, що економічний розвиток як поступальний рух здійснюється нерівномірно, хвилеподібно. Ця теорія в подальшому отримала назву “теорія довгих хвиль Кондратьєва”, оскільки в її основу було покладено положення про періодичну зміну довгих хвиль, які в сучасному розумінні являють собою технологічні уклади. Дуже близькою до вищевикладених положень була теорія австрійського економіста Й. Шумпетера (1883–1950). Інновації, на думку Й. Шумпетера, витісняють старі продукти та виробництва, забезпечуючи структурну перебудову економіки. Ключовим чинником економічного розвитку визначає вільне підприємництво співвітчизник Й. Шумпетера, вчений-економіст Ф. Хайєк (1899–1992). У своїх працях “Основний закон свободи”, “Дорога до рабства” Ф. Хайєк обґрунтовує думку щодо недоцільності втручання держави в економічні процеси та переваги ліберальної економіки в цілому над іншими економічними моделями. Певний внесок у розвиток економічної теорії внесли також вчені України. На Україні економічна думка склалася у XIV - XVI ст.. Багато науково обґрунтованих ідей є у Г. Сковороди, І. Вишенського, Я. Козельського.

Оскільки змінюються економічні умови, науковці змушені не тільки уточнювати існуючі визначення, а й змінювати підходи, фундаментальні концепції, висновки. Попередні уявлення відпадають, а народжуються нові, ті, що відповідають новій дійсності. Сучасні підходи до розуміння економічних процесів вимагають творчої взаємодії та взаємозбагачення економічних теорій. Їх вивчення повинно стати науковою основою для формування власного уявлення та власних підходів до оцінки економічного буття.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бобров В. Я. Основи ринкової економіки і підприємництва: Підручник, Київ: Вища школа, 2003 – С. 87 –102.

2. Борисенко П.А. Економічний розвиток в історичному вимірі: наукові підходи та практика // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2011. – № 4. – С. 13–17.

3. Буряк Р.І. Якість як фактор соціально-економічного розвитку суспільства / Р.І. Буряк // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. – 2011. – Вип. 168. – Ч.1. – С. 166–174.

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Дубінчук В.В., відділення підприємництва та інформаційних технологій,
спеціальність «Маркетинг», II курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач Ільченко Н.В.

Управління підприємством – це економічна категорія, яка представляє особливу форму економічних відносин, що впливають на процеси, об'єкт чи систему, аби зберегти її стійкість, або перевести в інший стан відповідно до поставлених цілей [2, с.85].

У сучасних умовах отримання прибутку слід розглядати не як основну мету діяльності підприємства, а виключно як результат ефективного функціонування оптимально побудованої управлінської системи.

До основних шляхів вдосконалення управлінської діяльності можна віднести:

- вдосконалення організаційної структури;
- системний підхід до управління персоналом;
- управління витратами;
- поліпшення системи планування;
- управління виробничими ресурсами [1, с. 65].

Поліпшити систему планування, обліку і контролю за основними показниками діяльності підприємства можна за допомогою впровадження ефективної системи внутрішнього контролю, широкого і всебічного впровадження обчислювальної техніки, розвитку комп'ютерних мереж зв'язку, застосування сучасних програмних засобів: технологій управління та інформаційних технологій. Насамперед це стосується системи організації фінансового менеджменту, бюджетування, управління фінансовими потоками та витратами. Стратегічне планування вносить суттєві корективи в методи управління, визначаючи план розвитку на майбутнє. Ця управлінська концепція робить акцент на умови ринку, особливо на умови конкуренції та збуту, як на критерій управління [3, с 15].

Заходи щодо вдосконалення управління підприємством дозволять значно скоротити апарат управління шляхом поліпшення його організаційної структури, визначити відповідальність працівників, чітко визначити організаційну та виробничу структуру підприємства.

Отже, з метою вдосконалення та ефективного функціонування сучасної системи управління підприємством чи організацією слід: застосовувати сучасні засоби і методи керування в межах обраної концепції управління, зосередитись на цілях розвитку і порядку удосконалення комплексної системи управління підприємством і його складовими частинами для забезпечення прийняття ефективних рішень, а також організаційних, кадрових і технічних рішень; удосконалювати організаційну структуру підприємства; покращити інформаційну систему управління підприємством для можливості швидкого доведення рішень до виконавців; використовувати світовий досвід, а також шукати шляхи співпраці всередині країни з іноземними партнерами для забезпечення необхідного рівня якості розвитку системи управління на підприємстві.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Балабанова Л.В., Управління персоналом: підручник / О.В. Сардак, Л.В. Балабанова.– К.: Центр учбової літератури, 2011. – 468 с.
2. Дяченко Л.А. Суть та особливості управління підприємствами туристичної сфери [Текст] // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. – 2012. – №1. – С.84-90.
3. Лозовський О.М. Методичні підходи до оцінки ефективності управління персоналом організації / О. М. Лозовський //Актуальні проблеми економіки. Науковий економічний журнал. – Київ: ВНЗ «Національна академія управління», 2013. – №6(140) – 382 с.

КОМЕРСАНТИ ТА ЕКО-СОЦІАЛЬНА РИНКОВА ЕКОНОМІКА

Золотарьова К.О., Відділення економіки та підприємництва,
Спеціальність «Комерційна Діяльність», ІІ Курс
Житлово-Комунальний Коледж Хнумг Імені О.М. Бекетова
Керівник – викладач, Непочатова Г.В.

Важливою складовою економіки практично всіх країн світу є успішність малого та середнього підприємництва. В Україні, на сьогодні, комерційна діяльність являється найпоширенішим видом підприємницької діяльності. Комерсант - це людина, яка робить бізнес, навіть в умовах економічної кризи. Від ефективної роботи комерсанта залежить як його особистий успіх, так і успіх та процвітання компанії, в якій він працює. Майбутні фахівці в області комерційної діяльності житлово-комунального коледжу хнумг ім. О.М. бекетова (жкк хнумг ім. О.М. бекетова) цілеспрямовано та оперативно вивчають законодавчі, нормативно-правові акти, що дозволяють, регулюють і контролюють підприємницьку діяльність в Україні, знайомляться з історією успіху відомих вітчизняних і закордонних бізнесменів, аналізують кон'юнктуру ринку товарів і послуг, нові напрямки та сфери господарської діяльності, досягнення в області науки, техніки, комунікацій тощо.

Разом із тим, комерсанти не можуть залишатися осторонь певних проблем, які виникають в галузі, регіоні, країні, світі. Перш за все, це проблеми економічного характеру, а по-друге, це соціальні та екологічні проблеми. Неможливо досягнути економічного росту, якщо в країні народ знаходиться на межі бідності, якщо виснажені природні ресурси, застосовуються енергоємні технології виробництва. Не буде людина здоровою, споживаючи неякісні харчові продукти, забруднену воду, дихаючи смогом.

Еко-соціальна економіка поєднує конкурентну ринкову економіку з соціальною справедливістю та рівноправним партнерством, а також з екологічною стійкістю, що досягається правильним співвідношенням ціни і витрат. Але більшість українських компаній та підприємців розглядають гроші, вкладені в екологію, тільки як витрати. Тому існує хибна думка, що вкладати кошти в заздалегідь збиткові проекти, яким вважається екологія, може собі дозволити лише благодійник. Нам знайома крилата фраза українського «цукрового короля» і. Бродського «я даю гроші не тому, що мені хочеться давати, а тому, що усвідомлюю, що потрібно та слід давати». Існує також східна мудрість «хто віддав - той придбав, хто зберіг - той втратив» [1], бо зрозуміло, що не віддаючи – не отримаєш.

Недостатня увага українського бізнесу екологічним аспектам діяльності віддаляє від України західні ринки збуту продукції через їх невідповідність високим європейським екологічним і соціальним стандартам.

Подолання екологічних проблем можливе на основі державної програми стабілізації ринку, шляхом скорочення впливу на навколишнє середовище, економії природних ресурсів, соціальної відповідальності бізнесменів, підвищення екологічної освіти та свідомості всього населення. На кожному занятті з майбутніми комерсантами, особливо на професійно орієнтованих дисциплінах, червоною стрічкою проходить під гаслом «не нашкодь природі!» та пропонуються шляхи досягнення комерційного успіху з врахуванням захисту навколишнього довкілля. Для коледжу це особливо актуально, бо навчальний заклад готує

крім комерсантів, бухгалтерів та спеціалістів готельно-ресторанної справи, ще й фахівців спеціальностей, які найбільш наближені до проблем екологізації суспільства та бізнесу – це «зелене будівництво та садово-паркове господарство» та «промислове квітництво», які своєю працею надають приклад дбального відношення до навколишнього середовища.

Викладачі та студенти спеціальності «комерційна діяльність» жкк хнумг ім. О.М. бекетова взяли участь в обговоренні постанови кабінету міністрів України щодо стратегії розвитку малого й середнього підприємництва (мсп) в Україні на період до 2020 року [2], в якій пропонується запровадження програм підтримки підприємництва за напрямом розвитку «зеленої економіки», це, перш за все: впровадження принципів екологічного менеджменту; стратегія управління переробкою відходів; всебічна підтримка «туризму сільського зеленого»; застосування сучасних світових екологічних стандартів; виробництво екологічно чистих продуктів, зниження енергоємності виробництва; доступ до міжнародних фондів фінансування екологічно-орієнтованих економічних проєктів; зміна та доповнення чинного українського законодавства відповідного до екологічних вимог сучасності тощо.

Не всі складові даної програми зможуть дати швидкі результати, не всі будуть впроваджені в життя, не всі але в подальшому еколого-орієнтований бізнес допоможе істотно змінити екологічну ситуацію, поліпшити охорону навколишнього середовища та використання природних ресурсів. Підтримуючи екологізацію економіки та суспільства, можна досягнути поставленої мети - покращення стану довкілля, якості життя населення України та комерціалізації бізнесу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Волощенко Ю. Лазар Бродський. Благодійність «цукрового короля» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://day.kyiv.ua/uk/article/istoriya-i-ya/lazar-brodskiy-dobrodiynist-cukrovogo-korolya>
2. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=29c94bc5-77f2-44af-bbf4-5f13e382a3b2&title>

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Клименко А.Г.,
спеціальність «Фінанси та кредит», III курс
Ірпінський державний коледж економіки та права
Науковий керівник – викладач, к.е.н Подік І.І.

У XXI ст. проблема забезпечення безпечного існування людини не тільки зберегла свою гостроту, а й значно актуалізувалася у зв'язку з новими викликами, небезпеками й загрозами, що набувають глобального характеру. Поряд із традиційними небезпеками й загрозами XX ст. – війнами, політичною нестабільністю, природними катаклізмами – з'явилися нові небезпеки й загрози у вигляді тероризму і сепаратизму; національного, релігійного та інших форм екстремізму; торгівля наркотичними засобами і організована злочинність; регіональні конфлікти та загроза поширення зброї масового знищення; екологічні катастрофи і епідемії; фінансово-економічні кризи; загроза фінансового колапсу світової економіки. Саме тому у безпеці особистості виділяють нову складову – економічну безпеку особистості [3].

Українськими вченими зроблені перші спроби описати цю складну і нову для сучасників категорію. Зокрема, про безпеку особистості в контексті глобального розвитку в своїй роботі пише А. А. Тер-Акопова. Автор вважає, що безпека особистості – це, насамперед, можливість для реалізації власних здібностей, які в умовах соціально-ринкової, а тим більше – ринкової економіки визначаються обсягами реальних доходів, рівнем і якістю життя [2]. Але, у значній мірі, вона залежить і від власного фізичного і інтелектуального

розвитку людини. З цим погоджується і Запорожець Т. В.[1]. Вона вважає, що до факторів, які знижують рівень економічної безпеки особи належать зниження рівня грошових доходів населення, різка майнова диференціація населення, нестабільне фінансове становище платіжної системи країни і т.д. Також об'єктивні передумови економічної безпеки особистості та засоби протидії загрозам досліджували О. В. Логінов, В. В. Остроухов, В. М. Петрик, Б. А. Кормич, А. І. Жаров.

Проте інтернаціоналізація міжнародних відносин продукує для українців все нові і нові загрози економічного характеру, що обумовлює необхідність детального вивчення економічної безпеки особливості в умовах глобалізації. Також актуальність цієї проблеми в Україні зумовлює невисокий рівень захищеності інтересів українців, про що свідчить низка негативних процесів. Це і зубожіння населення, і високий рівень безробіття, і падіння купівельної спроможності тощо.

Економічна безпека особистості – безпека, що означає забезпеченість доходом особи, достатнім для задоволення насущних потреб. Вона характеризується станом, при якому гарантовані умови захисту життєвих інтересів, забезпечується система соціального розвитку й соціальної захищеності особистості. Під економічною безпекою особистості розуміють такий стан життєдіяльності людини, за якого забезпечуються правовий та економічний захист її інтересів, дотримання конституційних прав та обов'язків.

Забезпечення економічної безпеки окремої особистості складається з наступних складових [3]:

1.Формування економічної інфраструктури особистої безпеки людини. Вона передбачає наявність економічних передумов використання людиною власних ресурсів (капіталу, робочої сили, знання, інтелекту) для забезпечення безпечного рівня та якості життя з боку держави.

2. Формування економічних передумов використання людиною власних ресурсів зі сторони підприємств для забезпечення відповідного рівня доходів.

3. Розвиток людиною власних фізичних здібностей, інтелектуальних і професійних знань для забезпечення власного рівня та якості життя, протидії економічним загрозам.

4. Використання правосуддя для протидії порушенням економічних прав людини на підставі Конституції та інших законів.

5. Страхування особистих економічних ризиків.

6. Захист житла за допомогою технічних засобів.

7. Самозахист проти крадіжок і розбою.

В цілому, проблема економічної безпеки особистості є комплексною і багато в чому визначається станом національної економіки, а її показниками є: рівень і якість життя більшості населення, темпи інфляції, рівень безробіття, майнове розшарування населення, криміналізація економіки, доступність кредитів, якісної освіти і медицини. Саме тому для її забезпечення необхідним є оптимальний розвиток усіх сфер життєдіяльності: виробничої, економічної, соціальної, політичної та духовної.

Проблема забезпечення безпеки особистості в умовах сучасного глобального розвитку вимагає аналізу, наукового осмислення проблем, які поєднані з безпекою в широкому розумінні й безпеки особистості як найголовнішого компонента всіх рівнів. Адже з уваги на глобальні трансформації та нестабільність українського суспільства економічна безпека посідає особливе місце в структурі суспільних цінностей, тому що саме через неї реалізуються всі інші людські можливості.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Запорожець Т.В. Безпека особистості в умовах глобалізації: проблеми та шляхи вирішення [Електронний ресурс]: режим доступу: http://www.academy.gov.ua/ej/ej10/doc_pdf/Zaporohech.pdf

2. Об'єктивні передумови економічної безпеки людини:[Електронний ресурс]:режим доступу:<http://www.topknowledge.ru/ekonomicheskayabezopasnost/3900-ob-ektivnye-predposylki-ekonomicheskoy-bezopasnosti-cheloveka.html>

ГРОШОВО-КРЕДИТНА ПОЛІТИКА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ПОДОЛАННЯ СТРУКТУРНИХ ДИСБАЛАНСІВ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Костюченко А.А., відділення економіки, логістики та інформаційних систем, спеціальність «Бухгалтерський облік», II курс, ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний коледж». Науковий керівник – викладач Ковтун О.В.

На сучасному етапі, особливо протягом останніх років, в Україні досить гостро стоїть проблема аналізу чинників, які викликають структурні дисбаланси в економіці і складових забезпечення економічного зростання для нівелювання основних макроекономічних диспропорцій та стабілізації подальшого економічного розвитку.

Структурні дисбаланси економіки призводять до порушення економічного циклу відтворення та викликають диспропорції між реальним сектором економіки та фінансовим сектором, що в кінцевому підсумку порушує закономірність процесу економічного зростання. До основних чинників, що викликають дисбаланси в економіці України слід віднести: скорочення реального сектору економіки; прискорення інфляції призвело до зниження доходів населення та споживання в реальному вимірі; зростання частини відтоку коштів з економіки України на оборону; розвиток фінансового сектору супроводжується стрімким зменшенням банків, скороченням депозитної бази та пропозиції кредитів; у 2015 р. знос капіталу перевищив інвестиції; заощадження зосереджені у фінансових установах, уряді та у домашніх господарствах; сировинна орієнтація промислового виробництва; підвищена вразливість до макроекономічних шоків; «хронічні» платіжні дисбаланси; імпортозалежність. Виходячи із вищезазначеного, безпосередні чинники економічного зростання в Україні слід розглядати з позиції чинників попиту, чинників пропозиції та інших чинників.

У цьому аспекті складовими грошово-кредитної політики, на наш погляд, виступають: політика регулювання кількості грошей в обігу, політика регулювання загального рівня відсоткових ставок в економіці, політика регулювання рівня і динаміки курсу національної валюти до іноземної. У реалізації грошово-кредитної політики вагому роль відбивають макроекономічні інститути, одним з яких виступає Національний банк України. Ефективна діяльність макроекономічних інститутів – одна із важливих умов успішного розвитку економіки та її стабільності.

У 2015 р. НБУ проводив жорстку монетарну політику, яка була спрямована на зниження інфляції після досягнення нею пікових значень навесні, зумовлених рядом фундаментальних чинників і підвищенням адміністративно-регульованих тарифів. Для стабілізації грошово-кредитного ринку широко застосовувався як монетарний, так і адміністративний інструментарій. Прискорення економічного спаду було наслідком руйнування інфраструктури та зниження завантаженості підприємств на сході країни, розриву виробничих зв'язків з іншими регіонами. Подальше падіння світових цін на товари сировинного експорту та дія обмежень у торгівлі з Росією обумовили зменшення експорту.

Щодо монетарного впливу на структурні дисбаланси економіки, можна погодитися з точкою зору Міщенка В., який зазначає, що накопичення негативних монетарних дисбалансів під час кризи 2008–2009 рр. та їх посилення в період військових дій на Сході України призвело до порушення механізмів функціонування монетарного трансмісійного механізму та зниження ефективності грошово-кредитної політики центрального банку. Недостатня дієвість монетарного трансмісійного механізму знайшла відображення в розбалансуванні грошового й валютного ринків, деформації кредитного ринку та погіршенні кредитного клімату, зменшенні впливу монетарних імпульсів центрального банку як на фінансову систему, так і на реальний сектор економіки [1, с. 31].

Тобто основна проблема вагомого впливу грошово-кредитної політики на економічне зростання в державі міститься у відновленні дієвості каналів трансмісійного механізму грошово-кредитної політики, який залежить від вибору монетарного устрою.

За останні роки Національний банк України фактично використовував політику керованого обмінного курсу з малим діапазоном відхилень. Але це не призвело до позитивних результатів щодо досягнення цілі – забезпечення цінової стабільності, а в більшій мірі було націлено на підтримку стабільності національної грошової одиниці. На сьогодні НБУ запроваджує режим інфляційного таргетування. Вперше про пріоритет прямого таргетування інфляції в Україні було заявлено в Основних засадах грошово-кредитної політики на 2012 р.: «...Національний банк України поступово створюватиме умови, необхідні для переходу в перспективі до визначення інфляції пріоритетним орієнтиром грошово-кредитної політики, тобто прямого таргетування інфляції» [2]. Але, без внесення певних змін до функцій та повноважень Національного банку України, зазначений підхід таргетування інфляції не був реалізований.

Слід відмітити, що режим грошово-кредитної політики на основі таргетування інфляції передбачає задоволення певних умов, таких як: наявність реальної незалежності центрального банку від уряду у виконанні своїх функцій – емісія готівки та підтримка стабільності національної грошової одиниці; наявність незалежності уряду від сеньйоражу (емісійного доходу); мінімальні розміри кредитування урядових потреб центральним банком і банківськими установами зокрема; наявність науково-обґрунтованих підходів центрального банку до визначення і вибору цільових орієнтирів інфляції для досягнення тактичних і стратегічних цілей з метою забезпечення економічного зростання в державі; наявність розвиненого фондового ринку, що дозволяє ефективно використовувати операції на відкритому ринку; наявність дієвого механізму до регулювання змінного валютного курсу; забезпечення макроекономічної стабільності; обґрунтування та встановлення цільового орієнтиру, який би дозволив визначати саме вплив монетарних методів регулювання на інфляцію [3, с. 178].

Таким чином, Національний банк України використовуючи належні йому монетарні інструменти, має змогу впливати на основні показники економічного зростання в державі, зокрема інфляцію. Представлений вплив здійснюється не прямо, а через складний економічний механізм, який має назву трансмісійного механізму монетарної політики. У цілому, економічну категорію «монетарний трансмісійний механізм» визначають як відносини з приводу передачі змін у використанні інструментарію грошово-кредитної політики центрального банку на фінансову кон'юнктуру і в подальшому – на макроекономічні змінні, які відображають стан розвитку реального сектору економіки через складну сукупність каналів та зав'язків прямої і зворотної дії [4, с. 11–13].

У загальному вигляді схему монетарного трансмісійного механізму можна подати у вигляді впливу інструментів грошово-кредитної політики, що використовуються, основних параметрів розвитку фінансового ринку та реального сектору економіки.

Провівши дослідження впливу грошово-кредитної політики на виникнення та подолання структурних дисбалансів економіки України, ми доходимо висновку, що між даними позиціями існує суттєвий взаємозв'язок. Ефективне використання інструментів грошово-кредитної політики призведе до зменшення фінансового тиску на розвиток реального сектору економіки в першу чергу через процентний, кредитний та валютний канали трансмісійного механізму.

Подальша стратегія грошово-кредитної політики повинна бути націлена на досягнення макроекономічної стабільності України за такими напрямками, як:

- впровадження монетарної політики на основі інфляційного таргетування: перехід на повноцінне таргетування інфляції; удосконалення інструментів монетарної політики з позиції підтримки банківських інституцій, що супроводжують інвестиційний та інноваційний розвиток нефінансових корпорацій загальнодержавного значення, зокрема сільськогосподарського спрямування, які на сьогодні повинні стати стратегічними об'єктами державної підтримки;

– забезпечення режиму гнучкого валютного курсу: реалізація стратегії режиму гнучкого валютного курсу в основі валютно-курсової політики з використанням ринкових інструментів хеджування валютних ризиків; скасування адміністративних обмежень на валютному ринку; розробка та впровадження заходів щодо зменшення високого рівня фінансової доларизації;

– зниження вартості грошей в країні: посилення ролі облікової ставки; реалізація стратегії чітких принципів застосування інструментів та процедур регулювання ліквідності; наближення фактичних процентних ставок на міжбанківському ринку до ставок, установлених грошово-кредитною політикою;

– відновлення кредитування економіки: стимулювання збільшення джерел та обсягів локальних довгострокових фінансових ресурсів; забезпечення доступності фінансових ресурсів для кредитування економіки; стимулювання розвитку ринку локального синдикування та консорціумних угод, що сприятиме рівню забезпечення фінансовими ресурсами стратегічних об'єктів реального сектору економіки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Міщенко В.І. Роль і функції монетарного трансмісійного механізму в забезпеченні цінової стабільності / В.І. Міщенко // Фінанси України. – 2015. – № 1. – С. 29–46.

2. Основні засади грошово-кредитної політики на 2002 рік. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=36092>. – Офіційний сайт Національного банку України.

3. Рябініна Л.М. Теорія сучасних грошей: [монографія] / Л.М. Рябініна. – К.: УБС НБУ, 2011. – 221 с.

4. Монетарний трансмісійний механізм в Україні: науковоаналітичні матеріали. – Вип. 9 / [В.І. Міщенко, О.І. Петрик, А.В. Сомик, Р.С. Лисенко та ін.] – К.: Національний банк України. Центра наукових досліджень, 2008. – 144 с

ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ РОЗМІРУ МІНІМАЛЬНОЇ ЗАРПЛАТИ В МІСТІ БЕРДИЧЕВІ В КОНТЕКСТІ ЗРОСТАННЯ МІНІМАЛЬНОЇ ЗАРПЛАТИ В 2016-2017 РР. В УКРАЇНІ

Мазяр В.В., економічне відділення,
спеціальність «Економіка підприємства», III курс
Бердичівський коледж промисловості, економіки та права.
Науковий керівник — магістр з економіки
підприємства, Данилюк Є.Є.

Мінімальна заробітна плата має важливе значення для українського ринку праці. Її в Україні традиційно розглядали як один із соціальних стандартів, а не як інструмент політики на ринку праці, що покращує ринкові позиції працівників з низькою заробітною платою.

Збільшення мінімальної заробітної плати - ще один важливий крок на шляху до виведення економіки з тіні, повного знищення такого явища як "зарплата у конвертах". А це, в свою чергу, збільшення надходжень до бюджету.

Уряд запропонував Верховній Раді розглянути три новації:

По-перше, - одразу вдвічі підвищити мінімальну зарплату.

По-друге, - встановити тарифний розряд єдиної тарифної сітки у розмірі 1600 грн. Посадовий оклад працівника I тарифного розряду буде підвищено порівняно з січнем 2016 року майже на 44%.

Вперше його розмір буде встановлено на рівні прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

По-третє, - скасувати прив'язку розрахунку посадових окладів до мінімальної зарплати.

Підвищення мінімальної заробітної плати у разі схвалення стосується всіх без винятку працюючих в Україні громадян.

Зростання мінімальної заробітної плати з 1 січня 2017 року до 3200 гривень не вплине на розмір субсидії, призначеної в опалювальному сезоні 2016-2017 років.

Кабмін вважає, що в українських реаліях підвищення мінімальної зарплати матиме ще один позитивний ефект – виведення зарплат із тіні і як результат – скорочення дефіциту Пенсійного фонду і обсягів його державної підтримки.

Збільшення мінімальної заробітної плати удвічі до 3200 грн відповідає загальному балансу бюджету та не спричинить інфляційних процесів і не зашкодить бізнесу, натомість це рішення сприятиме забезпеченню справедливої системи оцінки праці у країні.

На фоні зростання МЗП в Україні з 1 грудня 2016р. в Бердичеві працівники бюджетної сфери до зарплати отримають додатково від 83 до 654 гривень в залежності від тарифного розряду.

Мінімальний тарифний оклад (1 розряд) виросте на 150 гривень. На стільки ж підвищиться і мінімальна зарплата, яка з 1 грудня не може бути менше 1 600 гривень (без вирахування податків). На руки працівники бюджетних організацій Бердичева отримають 1 444 гривень.

А ось з 1 січня бюджетники почнуть отримувати майже вдвічі більше: за проектом закону про держбюджет на 2017 рік, мінімальна заробітна плата не може бути щонайменше 3 200 гривень без вирахування податків, але в цю суму ввійдуть не тільки оклади, вони з 1 січня не зміняться, а й різні доплати і премії, або 2 576 на руки.

Наприклад, учитель бердичівської ЗОШ 1 категорії (10 розряд) після підвищення тарифних ставок з 1 грудня матиме оклад 2 430 гривень, або на 273 гривень більше, ніж зараз. Крім того, він отримає доплати: 20% від окладу за класне керівництво, 10% - за перевірку зошитів, плюс на всю цю суму нарахують надбавку за вислугу років (10%). У підсумку вийде 3 475 гривень.

Інший приклад: у молодшої медсестри бердичівської міської лікарні (3 розряд) в лікарні зараз оклад 1 532 гривні і надбавку за інтенсивність роботи 30%, в сумі 1 992 гривень. З 1 грудня її оклад виросте до 1 615 гривень, а зарплата - до 2 100 гривень (+108 гривень). Але 1 січня 2017 їй держава доплатить ще 1 100 гривень, тому що щонайменше 3 200 тепер платити не можна. За словами міністра соціальної політики підвищення мінімальної зарплати до 3 200 гривень з 1 січня 2017 виправить зарплати бюджетників 1-6 розрядів.

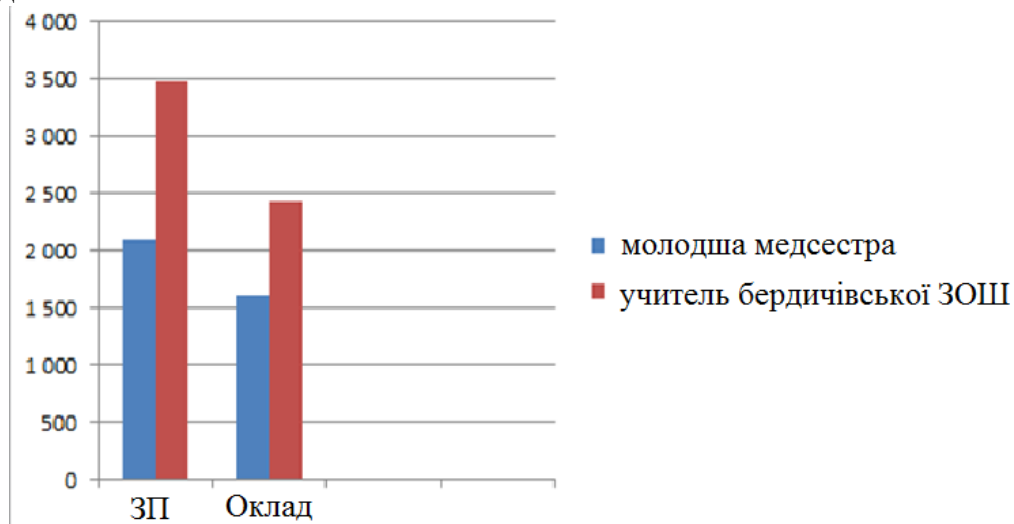

Рис.1. Заробітна плата учителя бердичівської ЗОШ 1 категорії та молодшої медсестри бердичівської міської лікарні

За даними державної статистики Житомирщини одну з найбільших ЗП отримали працівники фінансової та страхової діяльності. За серпень 2016р. один штатний працівник отримав 7625грн., за вересень-6836грн.

Працівник добувної промисловості і розроблення кар'єрів за серпень отримав 5479грн., за вересень-5041грн.

Працівник промисловості отримав 4832грн. на серпень та 4874грн. за вересень. Працівник сільського господарства, лісового господарства та рибного господарства отримав 4942грн. за серпень та 5392грн. за вересень.

Найменш оплачувана робота працівників мистецтва, спорту, розваг та відпочинку. 2971грн. та 3036грн за серпень і вересень відповідно.

Працівник оптової та роздрібної торгівлі; ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів отримав 3888грн за серпень та 3935грн. за вересень.

Працівник складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності за вересень отримав 4406грн. та за серпень 5013грн.

Таблиця 1

**Середня номінальна заробітна плата за видами економічної діяльності у 2016 році в
житомирській області**

(у розрахунку на одного штатного працівника, грн)

Вид діяльності	квітень	травень	червень	липень	серпень	вересень
Усього	3630	3946	4416	4265	4134	4216
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	4613	4794	5075	4993	4942	5392
Промисловість	4127	4326	4669	4704	4832	4874
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	4646	5006	5103	5247	5479	5041
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	3448	3725	3684	3759	3888	3935
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	3888	3922	3972	4446	4406	5013
Фінансова та страхова діяльність	6467	6967	6575	7181	7625	6836
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	2718	3142	3313	3673	2971	3036

Однією із найбільш затребуваних професією в Бердичеві є будівельник. За статистичними даними кількість вакансій становить 13. Рівень середньої заробітної плати у професії Будівельник дорівнює 6500грн.

Рис.2. Вакансії у місті Бердичеві

Підвищення мінімальної заробітної плати в Бердичеві в контексті програми її зростання в Україні сприятиме зниженню соціальної напруги, зростанню купівельної спроможності населення, що дасть змогу перезапустити економіку і сприятиме економічному зростанні України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Дзюбик С. Д. Основи економічної теорії : навч. посібник / С. Д. Дзюбик, О.С. Ривак. – К.: Знання, 2006. – С. 481.

2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Чернявський О.П. Інфляція в Україні за умов фінансової кризи / Чернявський
4. О.П., Гудзь Т.П. // Вісник соціально-економічних досліджень: Збірник наукових праць. – Одеса: ОДЕУ, 2010. – Вип. №38. – С. 180 – 183.
5. Офіційний сайт Бердичева [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.berdichev.biz/>

СУЧАСНІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Новік С.О., відділення Економіки та підприємництва,
спеціальність «Комерційна діяльність», III курс
Житлово-комунальний коледж ХНУМГ ім. О.М.Бекетова.
Науковий керівник – викладач-методист Денисенко С.М.

Організації оплати праці на підприємстві має суттєвий вплив на ефективність діяльності підприємства.

У сучасних умовах економіки на підприємствах України необхідні такі форми та системи оплати праці, при яких розміри заробітків повністю б залежали від підсумків господарської діяльності підприємств, попиту споживачів на вироблену продукцію, розмірів зароблених коштів на оплату праці з єдиного фонду споживання, сформованого за кінцевими результатами роботи. Але в одночас системи оплати праці повинні забезпечувати оптимальність розміру заробітної плати - кожному робітнику та підрозділу необхідно визначити ефективні параметри витрат робочого часу і кінцеву ефективність виробництва у формі порівняння результатів і витрат на виробництво.

Для удосконалення організації оплати праці на підприємствах у сучасних умовах можна визначити напрямки:

- ✓ обґрунтування вибору найбільш ефективних форм і систем оплати праці з урахуванням особливостей окремих підприємств;
- ✓ удосконалення тарифної системи шляхом встановлення співвідношень тарифних ставок та рівня кваліфікації працівників;
- ✓ використання внутрішньогосподарських тарифних умов оплати праці для підсилення мотивації та стимулюючої складової тарифної системи;
- ✓ використання стимулюючої ролі соціального пакета з метою підвищення ефективності праці;
- ✓ мотивація ефективної праці кожного працівника і колективу як єдиного цілого;
- ✓ використання способу мотивації шляхом участі в капіталі, тобто придбання працівниками акцій підприємства;
- ✓ використання безтарифної (пайової) системи оплати праці;
- ✓ застосування бонусної форми нарахування заробітної плати;
- ✓ удосконалення обліку праці та заробітної плати тощо.

У регулюванні трудових відносин на національному ринку праці підприємствами активно застосовується соціальний пакет, що є однією з форм винагороди за працю. Цей пакет може містити надання роботодавцем благ у вигляді пільг, компенсацій, привілеїв і соціальних гарантій, які перевищують розмір основної заробітної плати працівника. Матеріальні блага, що входять до складу соціального пакета, можуть розглядатися як елементи заробітної плати, що відносяться до додаткової заробітної плати й інших заохочувальних і компенсаційних виплат.

Безтарифна система оплати праці передбачає паювання колективного заробітку за попередньо встановленими коефіцієнтами співвідношень в оцінюванні праці різної складності. Ця система сприяє мотивації ефективної праці кожного працівника і колективу як єдиного цілого.

Вищезазначену систему можна вважати методом паювання колективного трудового доходу залежно від індивідуального трудового внеску кожного працівника.

Бонусна форма нарахування заробітної плати може бути застосована для матеріального заохочення менеджменту вищих ланок підприємств. У сукупний бонусний пакет можуть входити: преміальної виплати; використання службового автомобіля або компенсація витрат на паливо й амортизацію власного автотранспорту; надання службових сучасних засобів зв'язку або компенсація витрат на них; представницькі витрати; медичне страхування; покупка або оренда житла тощо. Бонусна форма нарахування заробітної плати забезпечує формування системи матеріальної мотивації персоналу і таким чином відбувається вдосконалення всієї системи керування людськими ресурсами та підвищується потенціал розвитку підприємства в цілому.

Організація обліку праці та заробітної плати повнна сприяти підвищенню продуктивності праці, повному використанню робочого часу, а також правильному обчисленню чисельності працівників для обліку заробітної плати з метою оподаткування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Організація оплати праці як важливий чинник забезпечення високої ефективності діяльності підприємства / І.І. Цигилик, В.Ф. Морицан, О.М. Морицан // Економіка. Фінанси. Право. – 2009. – №10. – С. 22–24.
2. Сєкіріна Н.В. Удосконалення організації обліку розрахунків з оплати праці на підприємствах / Н.В.Сєкіріна, І.О. Лобанова // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. - 2012 . - №2. - С. 34.
3. Антикризове фінансове управління на підприємстві / Терещенко О. О. – К. : КНЕУ, 2010 – 268 с.
4. Сотченко Ю.К. Оплата праці та напрямки її вдосконалення в умовах економічної кризи // Держава та регіони. – 2008. - №6. – С.433 - 437

СУТНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Охай В.О., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач, к.е.н. Пісковець О.В.

На сучасному етапі економічного розвитку України стали нагальними питання дослідження наявних тенденцій та закономірностей розвитку окремих територій, забезпечення умов та можливостей якісного економічного зростання. Саме якість зростання, що характеризується ефективністю використання ресурсів, підвищенням добробуту населення, використанням нових технологій і розвитком сфер, спрямованих на задоволення різноманітних потреб людини, стає реальним віддзеркаленням економічного розвитку країни. Однією із найважливіших цілей економічної політики будь-якої держави є підтримання довгострокового економічного зростання. Тому важливим напрямком наукових досліджень є формування системних уявлень про економічне зростання, виявлення закономірностей його досягнення, а також визначення основних факторів, які його зумовлюють та стимулюють. Для кожної окремої країни система таких факторів буде мати певні особливості, на яких відповідно повинні ґрунтуватися заходи щодо побудови ефективної економічної політики держави. Економічне зростання виступає важливою запорукою соціально-економічного розвитку країни.

Економічне зростання - це найважливіша макроекономічна категорія, яка є показником не лише абсолютного збільшення обсягів суспільного виробництва, але і здатності економічної системи задовольняти зростаючі потреби, підвищувати якість життя. Саме тому економічне зростання включається до числа основних цілей суспільства поряд з економічною свободою, економічною ефективністю тощо.

Останні два роки економічного зростання в Україні виявилися дещо успішними завдяки економічній політиці: курсу уряду на заборону бартерних розрахунків та взаємозаліків, реформуванню сфери державних фінансів, змінам у податковій системі, грошово-кредитній

та фінансово-валютній політиці, упорядкуванню енергетичної сфери. Увесь цей перелік чинників суттєво вплинув на позитивні економічні зрушення.

Те, чи закріпляться ці позитивні зрушення в економіці, чи стане тенденція до економічного зростання стабільною, багато в чому залежить від подальшої політики держави, від скоординованості зусиль влади. Законодавчі, організаційні заходи, спрямовані на поліпшення умов для розвитку виробництва повинні проводитись у взаємодії.

Ключову позицію у державній економічній політиці займає інвестиційна політика, метою якої є залучення капіталу в країну. Створити капітал без інвестицій сьогодні дуже проблематично, так само як і забезпечити конкурентоздатність продукції на зовнішніх та внутрішніх ринках. Тому пріоритетною для держави є проблема створення привабливого інвестиційного мікроклімату в країні як для іноземних інвесторів, так і для вітчизняних (у тому числі й для реінвестування прибутку підприємств).

Економічне зростання, з одного боку, є головною метою державної політики та індикатором добробуту країни і ефективності соціально-економічної системи країни, з іншого – його параметри зумовлені станом економіки країни. Усе це обумовлює необхідність комплексного і всебічного дослідження сутності економічного зростання, його джерел, факторів, тривалості та наслідків. Тому на сьогодні гостро постає проблема створення комплексної програми розвитку економіки країни, яка охопила б усі шаблі державного управління та поєднала законодавчі механізми із застосуванням важелів державного регулювання економіки, проведенням економіко-математичного аналізу, а також впровадження позитивного досвіду інших країн та власних напрацювань.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Трансформація моделі економіки України (ідеологія, протиріччя, перспективи); за ред. В.М. Гейця. – К. : Логос, 2011.
2. Жаліло Я.А. Теорія та практика формування ефективної економічної стратегії держави: монографія / Я.А. Жаліло – К. : НІСД, 2009.
3. Корнійчук Л. Економічне зростання і сталий розвиток / Л. Корнійчук // Економіка України: Політико- економічний журнал. – 2008. – №3.
4. Сімків Л. Є. Якісне економічне зростання в Україні, його оцінка та шляхи забезпечення / Л. Є. Сімків // Тернопіль: Інноваційна економіка. – Тернопіль, 2014.
5. Власюк О. Методологія та моделі аналітичного планування економічного та соціального розвитку України // Економіст.-2014.
6. Дідіківська Л.І. Головка Л.С. Державне регулювання економіки: Навч. посіб. – К.: Знання-Прес, 2012.
7. Якість економічного зростання: Пер. з англ. / В.Томас, М.Дайламі, А.Дарешвар та ін.; Наук. ред. пер. О.Кілієвич. – К.: Видавництво Соломії Павличко “Основи”, 2013.

ДЕФЦИТ КОШТІВ ЯК ОДНА З ПРОБЛЕМ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Поповенко Т.В., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси та кредит», III курс
Ірпінський державний коледж економіки та права
Науковий керівник – викладач, Подік І.І.

Економічний розвиток є дуже важливим для кожної держави, адже основним завданням його є забезпечення незалежності країни від інших держав у внутрішніх справах і зовнішніх відносинах. Економічний розвиток є синонімом економічного зростання, що супроводжується значними структурними та організаційними зрушеннями в господарській сфері суспільства, які відбуваються під впливом економічних суперечностей, потреб і інтересів. Йому притаманні зміна ринкової і виробничої кон'юнктури під впливом інвестиційних, інноваційних, технічних й технологічних чинників розвитку економіки, а також чинників економічної власності та господарського механізму[1].

Економічний розвиток повинен забезпечуватись певною сумою грошових коштів, що перебувають в обігу. Проте в Україні на сучасному етапі розвитку існує проблема дефіциту коштів, що перешкоджає поступовому та стабільному розвитку економіки країни.

Нестача в Україні коштів для виконання внутрішніх зобов'язань перед українськими громадянами і обслуговування зовнішніх боргів призводить до того, що здійснюються запозичення у Міжнародного валютного фонду, Світового банку, інших міжнародних фінансових структур та країн. Станом на кінець 2016 року державний борг України становив 1929759 млн. грн., яких внутрішній борг – 670646 млн. грн., зовнішній – 980185 млн. грн., гарантований державою борг – 278927 млн. грн. .

Причинами даного дефіциту є, насамперед, процвітання тіньової економіки. За статистикою, громадяни України офіційно придбали товарів на суму майже вдвічі більшу, ніж офіційно заробили. І це при тому, що в угодах щодо купівлі майна, нерухомості, автомобілів їх вартість зазвичай занижується для мінімізації податкових відрахувань. Це свідчить про те, що майже половина економіки України перебуває в „тіні”, або точніше – у 2016 році рівень тіньової економіки склав 35% від обсягу офіційного ВВП[2]. Хоча порівняно з попередніми роками тінізація економіки зменшилась, цього недостатньо для забезпечення стабільного економічного розвитку держави.

Ще однією причиною є розкрадання ресурсної бази банківського сектору. За період 2016 року було «виведено» олігархами за кордон до 18 млрд. дол.. Таке зменшення ресурсної бази банківського сектору призводить до неплатоспроможності українських банків, тобто підриває банківську систему України та економіку країни в цілому.

Наступною причиною «дефіциту коштів» є розкрадання бюджетних коштів, яке відбувається як на стадії формування бюджету, так і на стадії використання його коштів. Усталеною практикою в Україні є розкрадання бюджетних коштів під надумані та реальні програми. Українським «клондайком» стало будівництво доріг і мостів. Лише на початку 2017 року вже викрито декілька випадків розкрадання бюджетних коштів при ремонті доріг. Про один з них стало відомо на Тернопільщині: загальна вартість контракту з ремонту становила майже 6,7 мільйона гривень. Співробітники спецслужби з'ясували, що підрядники внесли недостовірні дані до актів виконаних робіт щодо витрат на матеріали та обсягів зробленого ремонту. Посадовці облдержадміністрації без належної перевірки затвердили документи, внаслідок чого ділки отримали понад два з половиною мільйони гривень за невиконані роботи [3]. Причиною такого поводження з бюджетними коштами є відсутність суворого покарання за це.

Ще однією причиною, що зумовлює дефіцит коштів є продовження військового конфлікту на сході України. Ця ситуація демотивує інвесторів, що в свою чергу зменшує надходження коштів до економіки України. Збройний конфлікт призводить до зменшення капітальних інвестицій, імпорту та експорту, збільшення безробіття в країні, зниження доходів населення. Військовий конфлікт також спричиняє збільшення недовіри населення до банківських установ, що, в свою чергу, зумовлює зменшення готівки в обігу. Також протистояння викликає необхідність збільшення видатків на оборону та, відповідно, зменшення видатків на інші сфери. До того ж, варто зауважити, що лише прямі економічні збитки країни внаслідок загострення суспільно-політичної ситуації та озброєного протистояння на сході держави оцінюються у суму понад 30 млрд. гривень, що є ще одним підтвердженням негативного впливу збройного конфлікту на грошову масу держави [4].

Отже, на сучасному етапі Україна зіткнулася із серйозними проблемами економічного та фінансового характеру. Ключовою серед них є брак коштів, необхідних для виконання внутрішніх і зовнішніх зобов'язань, що зумовлена низкою факторів економічного характеру. Розв'язання зазначеної проблеми дасть потужний поштовх розвитку вітчизняної економіки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Економічна енциклопедія - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukr.vipreshebnik.ru/entsiklopediya/51-e/715-ekonomichnij-rozvitok.html>

2. Тенденції тіньової економіки - Мінекономрозвитку- [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>

3. Розкрадання бюджету - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zik.ua/news/2017/03/01/sbu_vykryla_rozkradannya_byudzhetnyh_koshtiv_pid_chas_remontu_dorig_na_1052459

4. Ціна війни: економічні і соціальні наслідки конфлікту на Донбасі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mediarnbo.org/2014/09/17/tsina-viyni-ekonomichni-i-sotsialni-naslidki-konfliktu-na-donbasi/>

ПОПЕРЕДЖЕННЯ І РОЗВ'ЯЗАННЯ КОНФЛІКТІВ В АНТИКРИЗОВОМУ УПРАВЛІННІ

Самойленко О.О., економічне відділення
спеціальність Оціночна діяльність, II курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – Гурська Л.Л., викладач

Основою будь-якої організації є люди (колектив), і без них функціонування організації неможливо. На сучасних підприємствах люди стикаються з безліччю проблем, необхідністю задоволення потреб, рішення та задоволення яких найчастіше приводить до виникнення конфліктних ситуацій різної форми і тяжкості.

Проблематика, пов'язана з управлінням конфліктами та недопущенням негативних наслідків їх впливу розглядається у працях вітчизняних та зарубіжних авторів – Герасіної Л.М., Панова М.І., Дуткевич Т.В., Ємельяненко Л.М., Примуш М.В., Грішиної Н.В. та інших. Автори розглядають різні аспекти конфліктів та конфліктних ситуацій, а саме: конфлікти, що виникають під час ведення переговорів, психологічні аспекти конфліктів в управлінській діяльності, теоретичні засади управління конфліктами.

В умовах кризи, а також при розробці і впровадженні антикризових заходів, як правило, виникають спірні рішення, протиріччя. Інколи протиріччя можуть мати настільки гострий характер, що переходять у конфлікт – зіткнення протилежно спрямованих цілей, інтересів, позицій, думок чи поглядів двох і більше осіб [3, с. 78]. Вважають, що криза сама по собі породжує конфлікти, оскільки вона порушує динамічну рівновагу організації. Внутрішні сили, стараючись відновити її, приходять в рух і починають зіштовхуватися. Загострюються ділові та соціально-психологічні відносини між працівниками, в результаті чого виникають конфлікти.

Причинами конфлікту можуть бути зміни, викликані кризовою ситуацією. Адже кризова ситуація – це певний виклик і сигнал для мобілізації ресурсів підприємства, а також додаткове джерело стресу. Для її подолання необхідно використати механізм антикризового управління: проводити вчасну діагностику кризової ситуації, розробляти концепцію подолання кризи, включаючи стратегічні і оперативні заходи, реалізовувати дану концепцію і виходити на намічені цілі оптимального функціонування підприємства [4].

Для керівника, який реалізує принципи антикризового управління, важливим елементом є розуміння того, що конфлікт це не випадкове зіткнення інтересів, а процес, який протікає в просторі і часі. Він не виникає ні звідки. У нього є підґрунтя, на якому він розвивається, є учасники, які мають різні точки зору, різні цілі інтереси і думки. Саме розуміння процесу конфлікту дозволить успішно ним управляти.

Процес конфлікту складається з чотирьох стадій:

1. Стадія виникнення конфліктної ситуації. Конфліктна ситуація виникає тоді, коли інтереси сторін вступають в протиріччя один з одним, однак відкритого зіткнення ще не має. Головна риса цієї ситуації – виникнення предмету конфлікту. Предмет конфлікту – це те основне протиріччя, через яке і за ради вирішення якого сторони вступають у боротьбу.

2. Стадія виникнення інциденту. На цій стадії відбувається якась подія, яка є причиною виникнення напруженої ситуації і зіткнення опонентів. Подія, яка активізує діяльність опонентів називається інцидентом. Інцидент може виникати цілеспрямовано або випадково, може бути як об'єктивним так і суб'єктивним.

3. Стадія кризи у відносинах. На цій стадії конфліктна ситуація, загострена інцидентом, переростає в конфлікт. Настає криза у відносинах, яка може проявлятися у відкритій і закритій формах.

4. Стадія завершення конфлікту. На цій стадії конфлікт певним чином розв'язується. Завершення конфлікту не завжди однозначне. Він може бути вичерпаний у випадку примирення чи виходу з конфлікту однієї із сторін, а також під впливом третьої сили. Всередині кожної стадії конфлікт може розвиватися як конструктивно так і деструктивно [2, с. 56].

Сучасний менеджмент визнає, що в організаціях з ефективним управлінням деякі конфлікти не тільки можливі, але й бажані. Вважається, що в багатьох ситуаціях конфлікт допомагає побачити різноманітність точок зору, більшу кількість проблем, альтернативи їх вирішення та ін.

У теорії і практиці управління конфліктами в виробничих ситуаціях відомі дві стратегії: попередження конфліктів і вирішення конфліктів.

Стратегія попередження конфліктів має на меті створення таких виробничих умов і психологічної атмосфери в колективі, при якій можливості виникнення конфліктів зведена до мінімуму. Реалізація цієї стратегії ґрунтується на проведенні різноманітних організаційних заходів, які спрямовані на покращення умов праці, створення раціональної інформаційної системи і структури управління організації, розробку обґрунтованої системи винагород за результативну працю, формування і підтримування корпоративної культури та ін.

Стратегія вирішення конфліктів має на меті зупинення протистояння сторін і пошук прийнятної для них вирішення проблеми. Реалізація цієї стратегії передбачає застосування керівником механізму антикризового управління конфліктами [1, с. 35].

Механізм повинен містити наступні етапи (рис. 1.):

Керівник повинен бути зацікавлений у тому, щоб конфлікт, який виник в організації в результаті впровадження антикризових заходів, був якнайшвидше вичерпаний, оскільки його наслідки можуть нести моральну і матеріальну шкоду. Для цього він повинен провести аналіз конфлікту та визначити і на практиці застосувати метод його розв'язання. Виділяють організаційно-структурні, адміністративні і міжособові методи управління конфліктом.

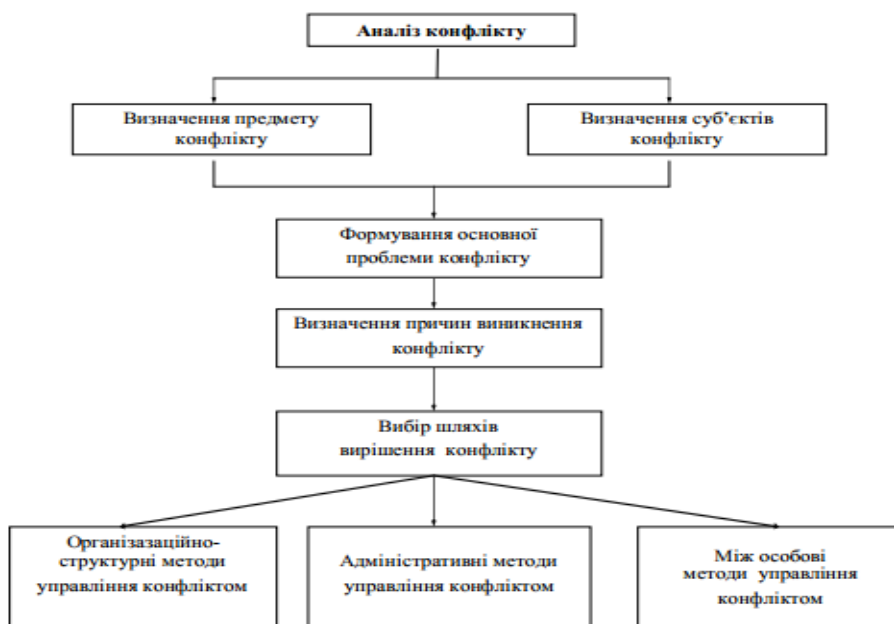

Рисунок 1. Етапи антикризового управління конфліктами

При раціональній поведінці керівника і опонентів, при загальному усвідомленні необхідності подолання кризової ситуації, конфлікт може бути розв'язаний з найменш негативними наслідками. Усвідомивши передумови і причини виникнення конфліктних

ситуацій, зрозумівши механізм розвитку конфлікту як процесу, менеджер повинен уміти застосовувати на практиці методи вирішення конфліктів, маючи на меті отримання конструктивних наслідків для організації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством: Навч. посібник. – Київ: ЦУЛ, 2003. – 504 с.
2. Завадський Й.С. Менеджмент. У 3 т. – Т.1 –3-вид., доп. – К.: Вид-во Європ. ун-ту. – 2004. – 542 с.
3. Михайлов С.І. Менеджмент : навч. посіб. / С.І. Михайлов, Т.І. Балановська, О.С. Степасюк / За ред. С.І. Михайлова — 2-ге вид. випр. та доп. - К.: “Центр учбової літератури”, 2012. – 536 с.
4. Г.П. Голобородько, О.Г. Щербак. Формування навичок діяльності з попередження та вирішення конфліктів у процесі професійної освіти майбутніх менеджерів. [Електронний ресурс] Режим доступу: [http:// www.confcontact. com/Okt/32_ Golob.htm](http://www.confcontact.com/Okt/32_Golob.htm).

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ

Семенко О. В. , відділення економіки та підприємництва,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ЖКК ХНУМГ імені О.М. Бекетова.
Науковий керівник – викладач Тесленко Н. Г.

Кожне підприємство є складною соціально-економічною системою, яка поєднує у виробничому процесі різноманітні матеріальні елементи, людські ресурси та інформаційні зв'язки. Усі підприємства мають деякі спільні характеристики, до яких в першу чергу відносяться функції управління.

Характерною рисою сучасного етапу розвитку економіки є глибокі зміни в усіх її сферах, що впливають на систему управління. Управлінську систему підприємства необхідно розглядати як динамічний процес, бо її форми, методи і функції перебувають під впливом багатьох факторів: масштабу підприємства, рівня прибутковості і конкурентоспроможності і т. д.

Ефективність діяльності підприємства залежить від багатьох параметрів - ступеня розвиненості виробництва, поділу і кооперації праці, використання результатів науково-технічного прогресу, економічних ресурсів, форм стимулювання високопродуктивної праці тощо, але в першу чергу — від ступеня інтегрування зазначених факторів під час їх використання. Справа в тому, що застосування того чи іншого фактора поза зв'язком з іншими ще не забезпечує оптимального економічного розвитку підприємства.

Потрібне інтегроване їх використання. Хто ж відповідальний за це, хто займається координуванням різних видів діяльності й спрямовує їх на виявлення потреб ринку в продукції підприємства і відповідно організовує її виробництво в необхідній кількості і якості? Зазначені функції виконуються за допомогою процесу управління підприємством.

Управління, - у прямому розумінні, - це вплив на працівників з метою досягнення цілей, що стоять перед підприємством і його працівниками. Воно базується, з одного боку, на багатьох галузях знань, таких, як економіка і політологія, соціологія і психологія, інженерні дисципліни, статистика, а з іншого боку - на безпосередньому узагальненні досвіду управління різними підприємствами, організаціями і компаніями у ході тривалої історії розвитку людської діяльності.

Та обставина, що управління виробничо-господарськими процесами врешті-решт зводиться до управління людьми, передбачає свідоме регулювання діяльності колективу - форм його організації, мотивації дій і характеру взаємовідносин між його членами. У зв'язку з цим і виникає потреба виявлення механізму міжособистісних відносин та вивчення закономірностей формування у працівників ціннісних орієнтацій. Однак колектив не тільки об'єкт, а одночасно і суб'єкт управління, оскільки працівники мають брати активну участь у

здійсненні управлінської діяльності. Тому важливо правильно розуміти процес формування управлінських впливів і способи взаємодії людей в цьому процесі.

Структурна перебудова промисловості в Україні за останнє десятиліття супроводжується безпрецедентним скороченням валового внутрішнього продукту, падінням обсягу промислового виробництва. За цей період обсяг капіталовкладень знизився більш ніж у двічі, що призвело до погіршення стану основних засобів. З урахуванням того, що завантаження виробничих потужностей промисловості підприємств не перевищує у цілому 50%, на балансі підприємств знаходиться значна частка "омертвілого капіталу" у вигляді основних засобів.

Це призводить до збільшення витрат на їх утримання, підвищує витрати виробництва і знижує його рентабельність. Спад виробництва також відбивається на потребі підприємств у персоналі і вимагає зменшення його чисельності. Велика чисельність, характерна для багатьох підприємств, є "дорогим" навантаженням щодо собівартості продукції, знижуючи і без того невисоку інвестиційну привабливість українського виробництва.

Проте підприємства інколи знаходять кошти на технічне переозброєння для організації виготовлення принципово нової продукції. Як показали дослідження, основний обсяг інноваційної продукції виробляється в Україні в чотирьох ключових галузях економіки: машинобудуванні, харчовій, хімічній, металургійній промисловості. Це говорить про те, що в цих галузях відновлюється виробництво конкурентної продукції і долається найбільш тяжкий етап переходу до ринкових відносин.

Упровадження інновацій на підприємстві пов'язано зі зміною кваліфікації персоналу і вимагає підвищення його освітнього і професійного рівня. Тому постає завдання розробки сучасних методів оцінки ефективності використання існуючого трудового потенціалу підприємства, визначення стратегії, збереження належного рівня якості кадрів у контексті інноваційної діяльності, оптимізації кількісного і якісного складу персоналу підприємства.

Досвід проведених економічних реформ в Україні показав важливе значення підготовки персоналу в управлінні виробництвом за умов ринкових відносин. Вирішення завдань економічного підйому прямо пов'язано з підвищенням рівня підготовки персоналу підприємства і реалізацією інвестиційних програм на базі сучасних технологій, що дає змогу забезпечити високу конкурентну здатність продукції на вітчизняних і зарубіжних ринках.

Аналіз досвіду підготовки кадрів під час переходу від адміністративно-командної економіки до ринкової дозволяє констатувати прагнення до підвищення рівня знань з основ ринкової економіки, економіки праці, персоналу підприємств (зокрема, з менеджменту, економічного права, управління, фінансового менеджменту), наявність значної кількості структур, що займаються підготовкою персоналу на промисловому підприємстві, недостатню ефективність інвестицій у людський капітал. Зараз настає новий етап удосконалення управління підготовкою інженерно-технічних і управлінських кадрів, головною особливістю якого є орієнтація на вирішення конкретних завдань підприємств у галузі інвестицій та інновацій.

За цих умов особливої актуальності набувають проблеми оцінки ефективності підготовки персоналу, обґрунтування витрат на підвищення кваліфікації з урахуванням циклу оновлення технічного базису, забезпечення умов ефективної підготовки персоналу на базі сучасних інформаційних технологій і нових форм організації навчальних процесів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Балабанова Л.В. Управління персоналом: Навчальний посібник / Л. Балабанова, О. Сардак. – К.: Професіонал, 2006. - 511 с.
2. Хміль Ф.І. Управління персоналом : Підручник / Ф.І. Хміль. – К.: Академвидав, 2006. – 487 с.
3. Ядворська О. Оцінка персоналу в системі ефективного управління / О. Ядворська. // Економіка та держава. – 2009. - № 1. – с. 60-63

ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Смоляр Д.М., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, к.е.н. Пісковець О.В.

У сучасних умовах господарювання в механізмі функціонування підприємств відбуваються суттєві зміни, що викликані економічними реформами, які впроваджуються в нашій державі. Основним принципом управління діяльністю підприємств стає ринкове саморегулювання з мінімальною необхідною мірою державного втручання.

Діяльність підприємств, яка пов'язана із задоволенням потреб кожної людини, підлягає впливу багатьох факторів і охоплює широкий спектр питань організаційно-технологічних, економічних та фінансових, які потребують повсякденного вирішення.

Наявність в економіці держави різних форм власності і підприємницької діяльності створює важливі передумови для формування і розвитку ринкових відносин, які пов'язані зі значним динамізмом зовнішнього середовища, для якого характерне посилення ролі споживачів, невизначеність умов функціонування підприємств, зростання міри їхньої залежності від зовнішнього оточення, загострення конкурентної боротьби.

Стабільність діяльності підприємств, досягнення конкурентних переваг, зміцнення позиції підприємства на ринку — все це досягається впровадженням раціональної і виважено розробленої економічної політики суб'єктів господарювання. Саме тому особливої актуальності набуває проблема формування та управління економічною політикою підприємства.

Система управління підприємством передбачає диференціацію та координацію управлінської діяльності за виконуваними функціями.

Під функцією управління слід розуміти продукт поділу і спеціалізації управлінської праці, відокремлений напрямок управлінської діяльності, що дозволяє здійснювати управлінський вплив.

До основних функцій управління відносять: планування, організацію, мотивацію, контроль.

Планування - функція управління, що визначає перспективи розвитку економічної системи та її майбутній стан, обумовлені темпами розвитку, джерелами, обраними методами і формами виробництва для досягнення сформульованої мети у вигляді конкретних планових моделей (розрахунків) завдань і показників з установленням термінів виконання.

Організація - функція управління, метою якої є формування керівної і керованої систем, а також зв'язків і відносин між ними, що забезпечують кооперування людей і знарядь праці з максимальною ефективністю протікання їх спільної трудової діяльності. Особливість функції організації стосовно інших полягає у тому, що вона є єдиною функцією, яка забезпечує взаємозв'язок і підвищує ефективність всіх інших функцій управління. Результатом здійснення функції організації є створення на основі об'єктивних функцій управління відповідних органів управління; побудова чіткої структури апарату управління; обґрунтоване формування управлінських підрозділів; розробка положень про органи управління і посадових інструкцій; встановлення взаємозв'язків між управлінськими підрозділами; розстановка управлінських кадрів за функціональною ознакою; розробка нормативів, методик, технологічних карт тощо.

Мотивація - функція управління, яка вказує на комплекс причин, які спонукають членів трудового колективу до спільних впорядкованих і узгоджених дій для досягнення поставленої перед суб'єктом господарювання мети.

Контроль - функція управління, яка завершує будь-яку діяльність і представляє собою перевірку, а також постійне спостереження з метою перевірки чи нагляду. Він найщільніше переплетений з іншими елементами системи управління, відтак за його допомогою можна визначити, наскільки ефективно працює підприємство. Контроль не є самоціллю, він лише коригує вироблену стратегію.

В умовах ринкової економіки виживають лише ті підприємства, які найбільш правильно і компетентно визначають вимоги ринку, організовують виробництво конкурентоспроможної продукції, послуг, що користуються попитом, уміло здійснюють мотивацію висококваліфікованої творчої праці персоналу. Усе це потребує фундаментальних і глибоких економічних знань, а отже, і відповідної підготовки фахівців з економіки.

Організаційна структура сільськогосподарського формування — це сукупність підрозділів (первинних і вторинних), основного і допоміжного виробництв, а також установ культурно-побутового призначення, які входять до складу підприємства і між собою технологічно і організаційно взаємопов'язані, а також розташовані на певній земельній території.

На організаційну структуру об'єкта управління впливають такі фактори: рівень спеціалізації і концентрації виробництва; розмір і компактність земельної території, наявність трудових ресурсів і їх територіальне розміщення, якісний склад персоналу управління, інші фактори (наявність та якість покриття зони розміщення, якість засобів зв'язку та ін.).

На основі виробничої та організаційної структур будується структура управління підприємством, де виробнича й організаційна структури виступають об'єктами управління. Традиційні моделі структур управління в реформованих сільськогосподарських підприємствах ґрунтуються на комбінаціях лінійних, штабних і функціональних систем управління. Для лінійної системи характерним є пряме керівництво за схемою «керівник—підлеглий». Функціонування штабної системи управління забезпечується певною групою людей (штаб), які мають відповідні штабні повноваження. Функціональна система реалізується через службові функції працівників.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Гетьман О. О., Шаповал В. М.—Економіка підприємства: Навч. посіб. — 2-ге видання. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 488 с.
2. Іванілов О. С. Економіка підприємства: підруч. [для студ. вищ. навч.закл.] / О. С. Іванілов — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 728 с.

ПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ ПРОЦЕСОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ ШЛЯХОМ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ (НА ПРИКЛАДІ ПАТ «ФРАУ МАРТА»)

Сова В.І., економічне відділення
спеціальність Фінанси і кредит, II курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник - к.е.н., доцент кафедри менеджменту
ім. проф. Завадського Й.С. НУБіП України Михайлов С. І.

Європейський вибір України на шляху інтеграції у високотехнологічне конкурентне середовище зумовив необхідність формування та запровадження інноваційної моделі розвитку, яка повинна забезпечити високі та стабільні темпи економічного зростання, вирішити певні соціальні й екологічні проблеми, забезпечити конкурентоспроможність національної економіки, підвищити експортний потенціал країни, гарантувати їй економічну безпеку та чільне місце в Європейському Союзі.

Питанням інноваційно-інвестиційного розвитку економіки присвячена чимала кількість фундаментальних досліджень. Перш за все, варто виокремити праці таких вчених: Б.М. Андрушківа, О.Г. Білоруса, А.І. Бутенко, Б.І. Валуєва, Т.Г. Васильціва, Б.М. Данилишина, І.О. Дергачова, О.П. Зайцевої, І.І. Іщенко, М.Б. Ковальчука, А.І. Кредісова, Г.Г. Козоріз, Н.О. Кухарської, І.І. Лукінова, М.Г. Чумаченка та ін. Вчені вважають, що Україна може вийти з кризового стану насамперед за рахунок власних сил і коштів. Проте інтенсивний перехід до конкурентоспроможної моделі національної економіки потребує співробітництва зі світовою системою господарювання, в якій іноземні інвестиції є важливим економічним важелем [1, с. 46]. Тому створення відкритої, орієнтованої на експорт

моделі економіки значною мірою залежить від рівня активності іноземних інвесторів на території України, інтенсивності міжнародного руху капіталів і поділу праці. Згідно з розрахунками вітчизняних економістів, орієнтація тільки на внутрішні резерви може призвести до того, що період відродження української економіки триватиме понад 20 років. Водночас потреба у кредитних ресурсах тільки для підтримки дотованих галузей більш як утричі перевищує кредитні можливості України [3, с. 34].

На сьогодні інноваційна діяльність перетворилася на один із найважливіших чинників ефективного функціонування та розвитку підприємств в умовах ринку. Цю діяльність необхідно постійно удосконалювати. Відповідно до об'єктивних вимог ринку вона повинна базуватися на чітко окресленій політиці, досконалій методиці запровадження нововведень та оцінюванні їх результативності. Саме тому постійне оновлення в ринковому середовищі є нормою, а не винятком із правил, а інновації для підприємства повинні стати не лише неперервним, а й ефективно керованим процесом [2, с. 48].

В Україні створено умови для розвитку інноваційної діяльності, сформовано основи нормативно-правової бази та механізми здійснення інноваційної політики, що слугує підґрунтям для успішної реалізації інноваційно-інвестиційних проєктів. ПАТ «Фрау Марта» є одним із найбільших в Україні виробником заморожених овочів та фруктів. Компанія створена в 2003 році із залученням іноземних інвестицій. На базі обладнання, яке виготовлене найкращими європейськими виробниками, українські фахівці збудували сучасне підприємство по заморожуванню овочевої продукції з використанням найактуальніших технологій. Виробничий цикл підприємства включає в себе всі технологічні етапи виготовлення кінцевого продукту: обробку земель, посів, вирощування, збір урожаю, переробку та заморожування.

Основу асортиментного ряду складає традиційна для галузі група овочів — морква, кабачок і кукурудза, до яких із часом приєдналися інші овочі: горошок, перець, капуста — кольорова та броколі. Вся продукція надходить в торгівельні мережі України та країн СНД. Останні місяці спостерігається значне збільшення заявок на заморозку ріпчастої цибулі. Підприємство повідомляє про повну завантаженість потужностей до середини весни, а українська заморожена цибуля буде реалізована на ринках країн ЄС.

Перебуваючи в постійному пошуку найкращих шляхів для виготовлення та реалізації продукції найвищої якості, «Фрау Марта» за роки свого існування створила сучасну екологічно чисту сировинну зону, яка охоплює земельну територію в радіусі 60 км від переробного комбінату. Всі сільськогосподарські підприємства регіону, а це більш 6000 га родючої черкаської землі, вирощують овочі та фрукти для переробного комплексу, базуючись на передових технологіях, європейському досвіді та найкращому сировинному матеріалі, що дозволяє компанії впевнено утримувати лідируючу позицію в овочевому сегменті на українському ринку [4].

Овочева продукція ПАТ «Фрау Марта» була представлена на тринадцятій міжнародній виставці «Овочі і фрукти України – 2016. Прибуткові рішення». Виставка є наймасштабнішою в цій галузі, на ній представлені 250 компаній із 20 країн світу.

Починаючи з 2014 року, компанія займається вирощуванням і переробкою фруктів, постійно розширюючи асортиментний ряд ягід. Свої досягнення ПАТ «Фрау Марта» продемонструвала на виставці «Ягоди України – 2016: заморожування та свіжий ринок», яка відбулась в м. Черкаси. Організатором міжнародної виставки виступив журнал «АПК-Інформ: овочі та фрукти», спонсорську підтримку надала компанія Syngenta. Згідно з даними «АПК-Інформ: овочі та фрукти», в трійку ягід, що мають найбільші обсяги реалізації в країнах ЄС, входять малина, суниця, полуниця. Виставка зібрала значну кількість учасників: були представлені компанії-виробники із Великобританії, Данії, Нідерландів, Турції, Польщі, Швеції. Під час спілкування були розглянуті основні проблеми і особливості ягідного бізнесу, включаючи перспективи збільшення реалізації свіжих ягід та розвиток секторів заморозки і переробки ягід, визначено потенціал експорту української замороженої ягоди в країни ЄС.

Отже, для України пріоритетним напрямком розвитку є залучення іноземних інвестицій, які приносять капітал та нові технології для модернізації економіки країни.

Іноземні інвестиції — це один з ключів до інтеграції ринково орієнтованої й демократичної України в Європу. Формування ефективної політики в сфері міжнародного руху капіталу сприяє становленню України як високорозвиненої, стабільної і процвітаючої держави.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Інвестування: Підручник / В.М. Гриньова, В.О. Коюта, Т.І. Лепейко, О.П. Коюта. — К.: Знання, 2008 — 452 с.
2. Михайлов С.І. Менеджмент [текст]: навч. посіб. / С.І. Михайлов, Т.І. Балановська, О.С. Степасюк [та ін] / За ред. С.І. Михайлова — 2-ге. Вид випр. та доп. — К.: «Центр учбової літератури», 2012. — 536 с.
3. Сазонець І. Л., Федорова В.А. Інвестування: міжнародний аспект: Навчальний посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2007. — 272 с.
4. ПАТ «Фрау Марта» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.fraumarta.com.ua

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Таран К. О., відділення «Економіки та підприємництва»,
спеціальність «Комерційна діяльність»,
II курс ЖКК ХНУМГ імені О.М. Бекетова.
Науковий керівник — викладач Салтанова О.С.

Досягнення найбільшого прибутку - найбажаніша ціль діяльності будь-якого підприємства. Стан прибутковості доцільно визначати економічним станом підприємства і його становищем на ринку. Базою забезпечення прибутковості є успішний розвиток підприємства, котрий має свої оцінювальні параметри, серед яких вирішальним є сам прибуток, а точніше його величина і показник якості цієї величини.

Щоб з'ясувати сутність прибутковості підприємства необхідно отриманий прибуток порівняти зі здійсненими витратами.

Ключову роль в отриманні прибутку господарюючим суб'єктом відіграє держава і умови, які вона створює. Саме державою повинні створюватись ідентичні стартові умови для функціонування і діяльності всіх галузей економіки. На жаль сьогодні, низькі показники прибутковості підприємств, які ми бачимо в статистичній звітності можна пояснити небажанням суб'єктів господарювання показати їх реальні значення для зменшення величини оподаткування.

Тому існує цілий механізм підвищення рівня прибутку підприємства, який є необхідним для успішного розвитку не тільки окремого суб'єкта, а й всієї економіки країни. Такий механізм являє собою систему складових організацій, пошуку мобілізації доходів, що в поєднанні дозволить досягти єдиної мети — залучення бажаних фінансових ресурсів для реалізації виробництва. Механізм включає наступні методи, що допоможуть підприємцям підняти свою організацію на вищий рівень прибутковості:

- здійснювати заходи щодо підвищення продуктивності праці працівників;
- нарощувати обсяги виробництва та реалізації продукції;
- зменшувати витрати на виробництво (реалізацію) продукції, тобто знижувати її собівартість;
- з максимальною віддачею використовувати потенціал, що є в розпорядженні підприємства, в тому числі і фінансові ресурси;
- кваліфіковано здійснювати цінову політику, оскільки на ринку діють переважно вільні (договірні) ціни;
- грамотно будувати договірні відносини з постачальниками, посередниками, покупцями;
- вміти розмішувати (вкладати) одержаний раніше прибуток з точки зору досягнення оптимального ефекту;
- здійснювати позареалізаційні операції: вкладати кошти в цінні папери, продавати їх на фінансовому ринку;

- здавати в оренду основні фонди, які не використовуються в теперішній час.

Держава ж зі свого боку повинна створити умови для ефективної діяльності підприємств, які можуть полягати, нехай навіть і не у сприянні розвитку всієї підприємницької діяльності в цілому, а хоча б в обмеженому втручанні контролюючих органів. З огляду на це, функціонування підприємств в ринкових умовах слід сформувати як комплекс організаційних заходів (правових, виробничих та соціальних) і заходів економічного характеру зовнішньої і внутрішньої дії, які в процесі взаємодії і взаємозв'язку здійснюють активний вплив на економічний інтерес суб'єктів господарської діяльності з метою підвищення ефективності і забезпечення сталого розвитку виробництва

Важливе значення для забезпечення умов постійного зростання прибутку та рентабельності має якість їх планування. Цей процес, включає в себе глибокий економічний аналіз виробничих і фінансових показників періоду, що передував плановому періоду, досягнення максимальної узгодженості з кількісними та якісними показниками плану випуску продукції, її реалізації, собівартості, врахування наявних резервів збільшення випуску продукції, зниження витрат на виробництво, особливо непродуктивних.

Саме це в результаті допоможе підприємству досягти ефективності його діяльності і стійкого розвитку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Гудак В.В. Організаційно-економічний механізм забезпечення дохідності сільськогосподарського виробництва: суть та особливості / В.В. Гудак // Сталий розвиток економіки. – 2011. - № 2. – С. 73-77.
2. Плаксієнко В. Я. Методика визначення фінансових результатів та відображення їх в обліку / В. Я. Плаксієнко, О. І. Дачій // Облік і фінанси АПК. – 2009. – № 2. – С. 16–21.
3. Першко Л. О. Сутність організаційно-економічного механізму фінансового забезпечення / Л. О. Першко // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія “Фінанси і кредит”. – 2003. – № 2. – С. 90-94.
4. Павловська О.В. Удосконалення методів аналізу фінансового стану підприємств / Павловська О.В. // Фінанси України. – 2007. - №11. – с. 54-60.

ЧИ ПОВИННІ УКРАЇНСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ БУТИ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНИМИ?

Тарасова А.Д., відділення «Економіки та права»,
спеціальність «Економіка підприємства»,
II курс, Коледж КрНУ ім. М. Остроградського
Науковий керівник – викладач Мелешко Г.Ю.

Пітер Друкер вважав, що соціальні проблеми для менеджменту організації є тим викликом, на який обов'язково треба відповісти. В середині підприємства існують тільки витрати. А результати будь-якого підприємства існують тільки за його межами. Наприклад, результат бізнесу – задоволений клієнт. Якісний і безпечний продукт для споживача, робочі місця для персоналу фірми, прибутки для інвесторів, податки – для держави, а для суспільства в цілому – підвищення якості життя.

В свою чергу, суспільство все більше усвідомлює гостроту і складність таких проблем, як бідність, хвороби, забруднення довкілля, алкоголізм, наркоманія, неграмотність тощо. Крім того, воно вважає, що бізнес, як такий соціальний інститут, що має потужні засоби, повинен спрямовувати свої зусилля на вирішення суспільних проблем. І так рухи, як рух за права споживачів, або рух на захист та поліпшення стану довкілля, є підтвердженням цієї думки.

Тому деякі сучасні компанії все частіше ініціюють заходи задля підтримки суспільно корисних справ та виконання зобов'язань щодо корпоративної соціальної відповідальності. Найчастіше ці ініціативи спрямовані на підтримку справ охорони здоров'я громадян, безпеки, освіти, зайнятості, охорони довкілля, розвитку громади і економіки, та задоволення інших основних людських потреб і бажань.

Таким чином фірми проявляють свою соціальну відповідальність - добровільно працюють на благо суспільства і спрямовують частину своїх ресурсів, коштів та зусиль на користь суспільству, особливо часто на користь місцевим громадам.

Філіп Котлер пропонує наступну класифікацію соціальних ініціатив фірми [1, 25-26]:

Таблиця 1

Види корпоративних соціальних ініціатив

Назва	Зміст соціальної ініціативи
Просування доброчинної справи	Підтримка суспільно корисних справ через промо-спонсорство.
Доброчинний маркетинг	Внески чи відрахування відсотків з доходів на певну справу відповідно до обсягів продажу.
Корпоративний соціальний маркетинг	Підтримка кампанії за зміну типів соціальної поведінки.
Корпоративна філантропія	Перерахування коштів безпосередньо організаціям чи проектам.
Волонтерська робота	Забезпечення волонтерських послуг для громадян.
Соціально відповідальні підходи до ведення бізнесу	Запровадження відповідальних бізнес-підходів та здійснення інвестицій на підтримку суспільно корисних справ.

Питання поєднання ефективного менеджменту і соціально відповідальної культури сьогодні активно дискутується фахівцями.

Автори ділового бестселера «Фірми, що несуть любов» закликають завойовувати не частку гаманця, а серця клієнта. На їх думку це можливо, якщо враховані інтереси всіх зацікавлених сторін бізнесу, бо в зрілому суспільстві найбільш вираженою стає потреба у самоактуалізації за пірамідою Абрахама Маслоу [2, 13-14, 30-33].

Таблиця 2

Приклади соціальних ініціатив українських підприємств.

Компанія Київстар

Назва	Приклад соціальної ініціативи
Просування доброчинної справи	Озеленення міст, активні дії проти вирубки лісів.
Доброчинний маркетинг	Для реабілітації дітей закупили обладнання, для 1500 вихованців інтернатів зібрали подарунки.
Корпоративний соціальний маркетинг	Щороку вшановують подвиг ветеранів, дарують святкові концерти до Дня Перемоги.
Корпоративна філантропія	Підтримують молодь та сприяють її професійному розвитку, надають іменні стипендії у 9 ВНЗ. Допомагають дітям з обмеженими можливостями, людям похилого віку.
Волонтерська робота	Для сліпих дітей волонтери створили 7 аудіо збірок літературних творів світової класики.
Соціально відповідальні підходи до ведення бізнесу	В «Київстар» працюють «зелені» базові станції з економним електроспоживанням.

Провідні українські організації, такі як «Київстар», «ROSHEN», «ПриватБанк», канал «1+1», можуть стати зразком для інших у практиці соціальних ініціатив. Ці відомі бренди мають велике коло лояльних клієнтів та позитивний імідж в суспільстві.

Приклади соціальних ініціатив українських підприємств. ПриватБанк

Назва	Приклад соціальної ініціативи
Просування доброчинної справи	Захист оточуючого середовища, щорічні суботники.
Доброчинний маркетинг	Заходи для боротьби з дитячою онкологією. Збір коштів для діагностики та лікування раку.
Корпоративна філантропія	Взяті під опіку заклади з дітьми з особливим розвитком.
Соціально відповідальні підходи до ведення бізнесу	Весь документообіг в електронній формі, екологічна технологія інкасації.
Волонтерська робота	Допомога пораненим АТО, закупівля медикаментів, устаткування для лікарень.

Останнім часом суспільно-політичні негаразди проявили українців свідомими і активними людьми, а українське суспільство - зрілим і небайдужим. І це найвагоміший аргумент на користь необхідності вибору соціально-відповідальної позиції для українських підприємств. Бо менеджмент – функція перш за все соціальна.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Котлер Філіп, Лі Ненсі. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / Пер. з англ. С. Яринич. – К.: Стандарт, 2005. – 302 с.
2. Фірми, що несуть любов. Як компаніям зі світовим ім'ям вдається завойовувати серця людей / Пер. з англ. ; За наук. ред. канд. економ. наук І. В. Тараненко. – Дніпро: Баланс Бізнес Букс, 2017. – 336 с.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА

Ткач Г.Л., відділення підприємництва
та інформаційних технологій
спеціальність «Маркетингова діяльність», II курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач-методист Ільченко Н.В.

Сільськогосподарське виробництво є основою життя людей. Ця галузь пов'язана з біологічними процесами її вирощування, призначеної для споживання в сирому і переробленому вигляді та для використання на нехарчові цілі. Сільськогосподарські угіддя займають 42 млн. гектарів, або 70% загального земельного фонду України. Для правильного управління процесом виробництва використовують різні методи та плани організації виробництва.[5]

Організація виробництва – це комплекс заходів ,спрямованих на раціональне поєднання процесів праці з метою підвищення ефективності виробництва ,тобто досягнення поставлених завдань у найкоротший строк за найкращого використання виробничих ресурсів.

Організація виробництва охоплює проектування, здійснення на практиці, удосконалення виробничого процесу, удосконалення виробничих систем [2,38].

Організація сільськогосподарського виробництва — це економічна наука, яка на основі об'єктивних законів розвитку природи і суспільства вивчає закономірності раціональної побудови, планування і економічно ефективного ведення виробництва на сільськогосподарських підприємствах та в їх об'єднаннях з метою отримання максимального прибутку. Завдання науки Організація сільськогосподарського виробництва впливають із завдань, що стоять перед сільськогосподарським виробництвом на сучасному етапі. Основними з них є: високі темпи розвитку, вдосконалення ведення галузей сільського господарства для забезпечення максимального обсягу виробництва певних видів продукції при мінімальних затратах праці і коштів та максимальній прибутковості

сільськогосподарських підприємств. У вирішенні цих завдань велике значення мають раціональна організація всіх галузей сільськогосподарського виробництва, науково обґрунтоване планування економічного й соціального розвитку сільськогосподарських підприємств. Наука повинна вказувати шлях практиці сільськогосподарського виробництва як у сучасний період, так і на перспективу. Виходячи із завдань, що стоять перед сільським господарством, ґрунтуючись на даних аналізу його розвитку за попередній період, використовуючи досягнення науки і передового досвіду, необхідно добиватися ведення виробництва найбільш досконалим способом, збільшувати виробництво сільськогосподарської продукції, підвищувати її ефективність [1,96].

Актуальним сьогодні є необхідність звернути увагу на використання транспортного фактору. Адже від безперебійної і ритмічної роботи транспорту залежить повнота та своєчасність виконання технологічних процесів у тваринницьких і рослинницьких галузях, а також раціональна реалізація товарної продукції. Роль транспорту пов'язана також з тим, що на перевезення вантажів та вантажно-розвантажувальні роботи припадає 25-30% затрат праці та 17-22% прямих експлуатаційних витрат від загальних витрат на виробництво та реалізацію сільськогосподарської продукції.

Порівняно з іншими галузям національної економіки складність транспортного обслуговування галузі зумовлюється сезонним характером сільськогосподарського виробництва, що позначається на значному коливанні вантажно-напруження протягом року. Особливість транспортного обслуговування галузі полягає також в тому, що використання великої кількості транспортних засобів потребує значних затрат, тому що сільськогосподарське виробництво зосереджене на великій території, а це вимагає використання великої кількості транспортних засобів та супроводжується значними витратами енергоносіїв на внутрішньогосподарські транспортні роботи [3,45].

У сільському господарстві важливу роль відіграють механічні засоби виробництва – трактори, автомобілі, та інші робочі і силові машини. Для здійснення процесу виробництва кожне сільськогосподарське підприємство повинно мати необхідну кількість відповідних засобів виробництва, і насамперед механічних [4,126].

На нашу думку для ефективної організації сільськогосподарського виробництва потрібно дотримуватись таких принципів: ведення виробництва з використанням різних форм господарювання; правильна пропорційність у розвитку галузей та окремих елементів виробництва; ведення виробництва на основі комерційного госпрозрахунку, різних форм оренди; здійснення розширеного відтворення в господарствах; економія живої та уречевленої праці, підвищення її продуктивності та досягнення високої рентабельності виробництва.

Для цього кожному підприємству необхідно здійснювати розробку ефективних заходів для використання його виробничого потенціалу на основі раціональної системи ведення господарства, спеціалізації та інтеграції виробництва з урахуванням економічної оцінки землі, забезпеченості основним капіталом і трудовими ресурсами, необхідно вести боротьбу за економію і бережливість, раціональне використання робочої сили, матеріальних і фінансових ресурсів, зниження собівартості продукції, підвищення продуктивності праці і рентабельності виробництва.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Єрмаков О.Ю. Організація сільськогосподарського виробництва. Навч. мет. посібник. Друге видання, доп. і переробл. – К.: НАУ, 2007.-266с
2. Організація сільськогосподарського виробництва. Підручник. За ред. Г.С. Тарасенка, Л.Я. Зрібняка, М.М. Ільчука. – К.: ФАДА ЛТД, 2000. – 446 с.
3. Ринок сільськогосподарської техніки: проблеми становлення / В.П. Яковенко, Я.К. Білоусько, Г.М. Підлісецький та ін.; За ред. Г.М. Підлісецького. – К.: ННЦ ІАЕ, 2005. – 220 с
4. Швайка Л.А. Планування діяльності підприємства: Навчальний посібник. – Львів: „Магнолія плюс”, 2004. – 268 с
5. https://uk.wikipedia.org/wiki/Сільське_господарство

НАУКОВО-ОБГРУНТОВАНА ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА

Хижняк І.Ю., відділення підприємництва
та інформаційних технологій
спеціальність «Маркетингова діяльність», II курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач-методист Ільченко Н.В.

Джерелом існування, розвитку та підвищення життєвого рівня людини є виробнича діяльність. Вона спрямована на задоволення потреб юридичних і фізичних осіб. Засоби для задоволення потреб, тобто споживчі блага, створюються у процесі виробництва. Важлива роль в цьому належить організації виробництва, і насамперед тому, що вона не потребує істотних капітальних вкладень, трудових витрат, а також тому, що вона є засобом інтеграції і використання всіх чинників економічного розвитку [2].

Без науково-обгрунтованої організації виробництва наявний ресурсний потенціал підприємств не дає належної віддачі та ефекту. В ринкових умовах основним фактором ефективності виступає прибуток. Тому виробнича діяльність підприємств всіх форм власності повинна бути націлена на виробництво таких видів продукції, яка повинна бути конкурентоспроможною (високоякісною, екологічно чистою, низькозатратною і т.д.), задовольняти попит споживачів, а в результаті приносити прибуток підприємству. Кожне підприємство має свої особливості виробництва, які визначають специфічні комплексні завдання з його організації: проектування та освоєння виробництва нових видів продукції, забезпеченість сировиною; використання робочої сили та засобів виробництва; поліпшення асортименту та якості продукції, транспортування та складування; сервісне обслуговування в процесі самого процесу виробництва [1, с. 15].

Знання особливостей і переваг підприємств галузі слід вважати першим, але досить вагомим кроком, який дає підставу для об'єктивної оцінки кожного окремого виду продукції, доцільності її виробництва та реалізації в умовах того чи іншого регіону. Таким чином, ми можемо визначити основне завдання виробництва в підприємствах, яке полягає в тому, щоб якнайкраще поєднати предмети і знаряддя праці, а також саму працю, щоб перетворити предмет праці на продукт необхідних властивостей з найменшими витратами робочої сили і засобів виробництва на нього.

Планування діяльності організації за допомогою бізнес-плану спонукає керівників займатися безперервним перспективним плануванням. Бізнес-план у більшості випадків складається на конкретний період часу (зазвичай на рік), він відповідає на головне питання: в якому напрямку, у яку галузь доцільно вкласти гроші, сили і засоби, щоб зберегти позиції у своїй ніші на ринку або зайняти нову. Керівник будь-якої організаційно-правової форми підприємства зазвичай розглядає велику кількість варіантів виробництва, переробки, зберігання і реалізації виробленої продукції, стратегію використання внутрішніх можливостей підприємства, його фінансування [1, с. 110].

Однією з умов стійкого розвитку виробничого потенціалу підприємства є забезпечення ефективного використання його підсистем та складових, використання максимальних можливостей з урахуванням якісних характеристик ресурсного потенціалу. Комплексна взаємодія показників є умовою розвитку виробничого потенціалу. Кількісні та якісні показники ефективності виробничого потенціалу комплексно характеризують основні ключові аспекти виробничого потенціалу: виокремлюють стратегічні напрями розвитку потенціалу; визначають стратегічні групи ресурсного забезпечення; планують до впровадження сукупність інноваційних та перспективних розробок та інноваційних технологій; оцінюють рівень розвитку економіки підприємства; виділяють пріоритетні напрямки розвитку складових виробничого потенціалу підприємства; визначають причини сформованих диспропорцій між елементами виробничого потенціалу. До того ж, імпорту значної кількості товарів та низька платоспроможність населення значною мірою лімітують можливості інтеграції з метою нарощування виробництва. Необхідно брати до уваги ступінь розвитку локального ринку та можливість міжрегіонального обміну продукцією інтегрованого виробництва.

Зокрема, досить важливо: передбачити галузевий склад формування та його підпорядкування, структуру виробництва та управління; організацію планування, обліку та звітності; схему міжгалузевих зв'язків та виробничо-технологічних відносин між підрозділами технологічного процесу; можливість збалансування потужностей одержання і переробки сировини, зберігання та реалізації готової продукції; важливість досягнення поточності та ритмічності виробничого циклу; потребу комплексної переробки сировини та використання відходів; використання переваг кооперації та комбінування виробництва [1, с. 234].

Таким чином, на сучасному етапі розвитку економіки організація виробництва відіграє велику роль. Розвиток техніки та підвищення рівня технічного оснащення підприємств створює умови та одночасно вимагає удосконалення організації виробництва та управління. Для досягнення високої ефективності процесу виробництва недостатньо мати сучасні знаряддя та предмети праці, необхідна також певна система організаційних зв'язків, які поєднують особисті та матеріальні чинники виробництва і приводять їх у дію та дозволяють досягти поставленої мети.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Організація і планування сільськогосподарського виробництва. Ільчук М. М., Зрібняк Л. Я., Мельник С. І. та ін. -454с.
2. Політико-економічний журнал «Економіка України» [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.economukraine.com.ua/>

ШЛЯХИ ВИХОДУ ПІДПРИЄМСТВ З ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Ціник І.І., відділення підприємництва
та інформаційних технологій
спеціальність «Маркетингова діяльність», II курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач-методист Ільченко Н.В.

За останні роки економіка України зазнала значних змін внаслідок політичної, економічної та фінансової нестабільності. Вийти з цієї ситуації можна наступним чином: здолати кризу, оздоровити підприємство та втілити програми по стабілізації даної ситуації. Для того щоб здолати економічну кризу, необхідно визначитись з причинами її виникнення. Це можуть бути: зміни кон'юнктури ринку; некомпетентність керівництва; брак фінансових ресурсів; неефективність планування та контролю на підприємстві; недосконалість маркетингових зусиль; високі витрати виробництва тощо. В сучасних умовах господарюючі суб'єкти повинні чітко знати проблеми та потенційні ризики, які можуть привести до кризових явищ та навчитись прогнозувати їх, запобігти виникненню кризи заздалегідь або відтягнути початок кризи, своєчасно подолавши причини її виникнення, спрогнозувати зовнішні чинники виникнення кризи, тим самим попередивши негативні наслідки від самої кризи [2, с. 4].

Питанням економічної кризи та шляхам виходу з неї приділяли увагу значна кількість науковців, серед яких: Мошенський С.З., Олійник О.В., Крамаренко Г.О., Чумаченко М.Г., Мних Є.В., Гринів Б.В., Звір'юк Г.П., Білик М.Д. та багато інших. Вчені вважають що для розробки стратегії виходу з економічної кризи кожне підприємство повинно чітко визначити місію, конкурентні переваги, особливості організації виробництва, виробничу структуру та ін. [1, с. 45]. Світовий досвід показує, що вихід з економічної кризи розпочинається з оновлення основного капіталу, тобто з інвестицій у виробництво, але в умовах інфляції й економічної нестабільності капіталовкладення в комерційну діяльність більш прибуткові, ніж у виробництво, та і величезна зовнішня й внутрішня заборгованість стали перешкодою для залучення кредитних ресурсів, а без них припинити падіння виробництва є практично неможливим [4].

Щоб підприємствам України вийти з кризи, потрібно здійснити ряд заходів: залучати фахівців; ліквідувати збитки; провести кадрові зміни; здійснити реструктуризацію платежів;

отримати кредити; зміцнити трудову, технологічну та виконавчу дисципліну; провести аналіз та оцінку ресурсного потенціалу, виробничих програм, доходів, інновацій; розробити концепції оздоровлення (санації) фінансової, маркетингової, технічної, управлінської та інвестиційної діяльності [3, с. 34].

Таким чином, для виходу вітчизняних підприємств з економічної кризи необхідно створити досконалу законодавчу базу та підтримати на державному рівні вітчизняних товаровиробників, створити для них сприятливі умови господарювання та стимулювати інноваційну діяльність.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бандурка О. М. Фінансова діяльність підприємства: ідручник / О. М. Бандурка. – К. : Либідь, 2011. - 312 с.4. Башнянин Г.І., Політична економія – підручник Ч.1; Ч.2: Загальна економічна теорія; Спеціальна економічна теорія. / Г.І. Башнянин, П.Ю. Лазур, В.С. Медведєв. - К.: Ніка-Центр; Ельга, 2002. – 527
2. Голобков С.Г. Ліки від банкрутства / С.Г.Голобков // Урядовий кур'єр. - 2013 - С.7.
3. Скібіцька Л.І. Антикризовий менеджмент : навчальний посібник / Л.І. Скібіцька, В.В.Матвєєв, В.І Щелкунов, С.М. Подреза — К.: Центр учбової літератури, 2014. — 584 с.

ПЕРСПЕКТИВИ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО ЄС: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Червінська Я.С., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
Ірпінський державний коледж економіки та права,
Науковий керівник – викладач, Деміденко Л. С.

Актуальність даної теми полягає в тому, що завдання інтеграції України в європейський політичний та економічний простір, які неодноразово проголошувалися в якості пріоритетного вектора входження в світове господарство, поставили на порядок денний розвиток всебічного співробітництва з ЄС.

Різностороннє співробітництво з Євросоюзом не тільки відповідає природному геополітичному напрямку інтеграційної стратегії України, але є ключовим практичним засобом формування ефективної відкритої економіки. Над даним питанням працювали такі автори, як І. Бураковський, Г. Немиря, О. Павлюк, В. Маштабей, Е. Вілсон, М. Горинь, П. Рудяков, О. Ковальова та О. Храбрый, Білоус А.О., Гринєва В.Б., Гугель А.С., Копійка В.О., Шинкаренко Т.М., Ляшенко, О. Ружмон та інші.

Європейська інтеграція і членство в Європейському Союзі є стратегічною метою України – це є найкращим способом реалізації національних інтересів, побудови економічно розвинутої і демократичної держави, зміцнення позицій у світовій системі міжнародних відносин [3].

Для України європейська інтеграція – це шлях модернізації економіки, подолання технологічної відсталості, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, створення нових робочих місць, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника, вихід на світові ринки, насамперед на ринок ЄС.

Інтеграція України в ЄС має свої переваги і для України, і для Європейського Союзу.

До переваг вступу України в ЄС можна віднести [2]:

Політична сфера: будучи членом ЄС, Україна буде залучена до Спільної європейської політики безпеки та оборони (СЄПБО), яка гарантуватиме Україні державний суверенітет і територіальну недоторканість; стабільність політичної системи;

Економічна сфера: забезпечення розвитку малого та середнього бізнесу. Набуває особливої значущості проведення політики продуктивної зайнятості; впровадження стандартів ЄС у виробництво; Україна, будучи членом ЄС, матиме значні можливості для динамічного розвитку туристичної та рекреаційної галузі, розширення міжнародного співробітництва в цій сфері; об'єднання енергетичних потенціалів країн у масштабах Євразійського континенту, посилення ролі України як енерготранзитної держави.

Соціальна сфера: формування середнього класу; реформування освіти, охорони здоров'я, соціального захисту; ефективний захист прав людини в інституціях ЄС.

Культурна сфера: поширення української культури в країнах ЄС; широкий доступ до інформаційного потенціалу.

До недоліків вступу України в ЄС можна віднести:

Політична сфера: небезпека втягнення України в конфлікт цивілізацій між Заходом і мусульманським світом; погіршення відносин з країнами СНД; невизначеність стратегії розвитку ЄС.

Економічна сфера: можливе переміщення в Україну шкідливих виробництв; втрата конкурентоспроможності певних галузей; складність переходу на європейський рівень цін, який призводить до різкого подорожчання товарів першої необхідності.

Соціальна сфера: поглиблення демографічного спаду; проблема незаконної міграції та відтоку кадрів; ускладнення візового режиму зі східними сусідами.

Культурна сфера: переоцінка культурно-освітніх напрямків, що фактично означає зближення суспільної моралі з нормами країн Заходу. Крім того, ЄС є інструментом ідеологічного тиску на Україну.

Говорячи про фактори, що гальмують рух України до Європи виділимо низку таких внутрішніх проблем. По-перше, це повільність у проведенні економічних реформ, відсутність помітних результатів внутрішніх соціально-економічних трансформацій. Без цього вступ до ЄС буде залишатися недосяжною мрією. По-друге, тривогу викликає високий рівень корупції та економічної злочинності. По-третє, відсутність консенсусу стосовно європейського вибору як серед населення, так і на рівні державних інституцій. По-четверте, явний дефіцит досвідчених фахівців з євроінтеграції, насамперед, серед політичної еліти і державних службовців України [3].

Серед проблем інтеграції України до ЄС слід виділити не підготовлене до європейських стандартів українське законодавство, відсутність єдиного органу координації вступу в ЄС, недостатнє прагнення влади.

Отже, з вищезазначеного, для того щоб інтегруватись у ЄС, Україні необхідно подолати низку проблем. Для цього слід суттєво змінити процес реалізації економічної та фінансової політики. Потрібно фактично відмовитися від протекціоністських заходів у сфері експортно-імпортних операцій, легалізувати тіньову економіку, дотримуватись вимог щодо захисту прав людини. Чи не найбільші зміни мають відбутися на фінансовому ринку. Треба змінити інструментарій регулювання валютного ринку та створити умови для злиття нашого фінансового ринку з глобалізованим світовим.

Специфічне геополітичне положення та історія тривалого співробітництва з європейськими країнами зумовлюють зацікавленість України в активній участі в інтеграційних процесах на європейському континенті. Для України європейська інтеграція – це шлях модернізації економіки, подолання технологічної відсталості, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, створення нових робочих місць, підвищення конкурентної спроможності вітчизняного товаровиробника, вихід на світові ринки. Основними напрямками співробітництва між Україною та ЄС є енергетика, торгівля та інвестиції, юстиція та внутрішні справи, наближення законодавства України до законодавства Євросоюзу, охорона навколишнього середовища, транспортна сфера, транскордонне співробітництво, співпраця у сфері науки, технологій та космосу. Одним з важливих питань двостороннього співробітництва між Україною та ЄС виступає також лібералізація візового режиму [1].

Аналіз можливих позитивних та негативних наслідків вступу України до ЄС показав, що входження до Європейського Союзу є логічним прагненням України до цивілізованої правової держави та розбудови демократичного суспільства. Інтеграція до Європейського Союзу є шансом для України остаточно перетворитися на стабільну державу, яка володіє безліччю перспектив.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Батаренко А. О. Проблеми та перспективи європейської інтеграції України [Текст] / А. О. Батаренко // Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. – 2014. – № 1. – С. 34–37.
2. Левицька В. В., Смагло О. В. Інтеграція України до ЄС: проблеми та перспективи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sophus.at.ua/publ/2015_10_30_kampodilsk/sekcija_section_3_2015_10_30/integracija_ukrajini_do_es_problemi_ta_perspektivi/104-1-0-1577
3. Сабан М.В. Переваги і недоліки інтеграції України до ЄС – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/15_APSN_2010/Economics/67697.doc.htm

ПІДВИЩЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Шевченко О.О. , економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
Ірпінський державний коледж економіки та права,
Науковий керівник – викладач Деміденко Л. С.

В контексті євроінтеграційної стратегії України особливої важливості набуває завдання цілеспрямованого забезпечення рівня та якості життєвих стандартів, адекватних стандартам ЄС, подальше формування в Україні середнього класу, що гарантує стабільність та демократизацію суспільства. Вирішення цих завдань пов'язане із досягненням Україною стабільного економічного розвитку, збільшенням темпів зростання ВВП, підвищенням конкурентоспроможності економіки, утвердженням нашої країни як високотехнологічної держави. Застосування системи соціальних стандартів на практиці дозволяє регулювати рівень життя населення, запобігати небезпечній його поляризації за доходами, скорочувати бідність та повноцінно відтворювати робочу силу.

Згідно із Законом України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії», який набрав чинності з 07.11.2000 р. «Державні соціальні стандарти – встановлені законами, іншими нормативно-правовими актами соціальні норми і нормативи або їх комплекс, на базі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій; державні соціальні гарантії – встановлені законами мінімальні розміри оплати праці, доходів громадян, пенсійного забезпечення, соціальної допомоги, розміри інших видів соціальних виплат, встановлені законами та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують рівень життя не нижчий від прожиткового мінімуму» [2].

Згідно з міжнародним правом, держава, встановлюючи мінімальні розміри оплати праці, а також пенсії за віком, стипендії, соціальні допомоги та інші компенсаційні виплати, має орієнтуватися на величину прожиткового мінімуму.

З 1 січня 2017 року мінімальна зарплата зросла у 2 рази – з 1600 (станом на грудень 2016 р) до 3200 грн. Вперше за роки незалежності розмір мінімальної зарплати зрівняється з визначеним розміром прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

З 1 грудня мінімальні пенсії підвищаться на 10%. Наступним кроком після підвищення мінімальної зарплати стане осучаснення пенсій. При прогнозованій інфляції 8,1% на 10% протягом наступного року зросте прожитковий мінімум – базовий стандарт, на основі якого визначаються розміри пенсій і соціальної допомоги. Це означає, що розміри зарплат, пенсій і соціальної допомоги зростатимуть швидше, ніж ціни. Загалом видатки на бюджетну сферу (без грошового забезпечення) у наступному році збільшаться на 51,8 млрд. грн. [2].

Уряд не залишає сам на сам жодного, хто потребує державної допомоги. Зокрема, загальний обсяг фінансування заходів із соціального захисту дітей, сімей, жінок та інших найбільш вразливих категорій населення збільшується проти показників 2016 року майже на 56 % або на 40, 5 млн. грн. до 91,7 млн. грн.

Головний принцип соціальної допомоги, який запроваджує уряд – адресність. Всіх, хто не зможе сплачувати за комунальні послуги за новими тарифами, держава гарантовано

забезпечить субсидіями. Загалом на субсидії у 2017 році передбачено 51 млрд. грн., що на 20% більше, ніж цього року. Однак зростання видатків на субсидії – тимчасове явище. За рахунок зростання заробітних плат, впровадження проектів енергоефективності число родин, які потребуватимуть субсидій в опалювальному сезоні, з 2017-2018 років почне знижуватись [2].

З огляду на наявний рівень життєзабезпечення основної маси населення України та вкрай загрозливі процеси в демографії уряду саме час підіймати питання про зменшення обсягів уникнення суб'єктів господарювання від сплати податків, збільшення доходів державного бюджету з наступним підвищенням соціальних стандартів населення. А збільшення доходів державного бюджету та їх ефективніше використання створять реальні передумови для суттєвого покращення соціальних стандартів в Україні та їх адаптації до вимог ЄС. Спочатку бажано, щоб соціальна політика держави відмовилася від прагматичної стратегії, яка мала на меті лише виживання індивідуумів в складних соціально-економічних умовах, та перейшла до ціннісно-раціональної стратегії соціальної політики, яка передбачає забезпечення добробуту та всебічного розвитку громадян і суспільства.

Першим кроком на шляху до реалізації цієї стратегії має бути встановлення прожиткового мінімуму на рівні, не нижчому 50% від обсягу ВВП в розрахунку на одну особу в місяць, як це, наприклад, було у 2005 році при приході до влади переможців Помаранчевої революції. Наприклад, за пропонованою стратегією у 2015 році прожитковий мінімум мав би становити 1 925 грн., тобто бути на 57% вищим від офіційного рівня 2015 року в 1 227,33 грн. Зростання фінансових можливостей держави та її дії щодо підвищення прожиткового мінімуму до соціально необхідного рівня дадуть змогу для збереження і розвитку людського потенціалу держави, підтримки ефективного стимулювання діяльності людей, систем їхньої соціалізації та життєзабезпечення. Збільшення рівня прожиткового мінімуму пропорційно позначиться на доходах працівників бюджетного сектору економіки, зростанні сукупного попиту в економіці, обсягах витрат та прибутків суб'єктів господарювання, обсягах надходжень податків до бюджетів усіх рівнів тощо. Зростання доходів найбільш незахищених верств населення зменшить витрати бюджету держави на субсидії домашнім господарствам щодо сплати комунальних послуг [3].

Таким чином, незважаючи на численні наміри українських керівників реформувати соціальну політику результатом їхньої діяльності з 1991 року стало: скорочення кількості населення; зростання кількості людей, яких утримує держава; зниження рівня добробуту населення; переважання патерналістських і утриманських настроїв тощо. Більше того, за 25 років незалежності жоден уряд не спромігся реалізувати реальні реформи у сфері соціального захисту і соціального забезпечення. Соціальна політика залишається другорядною і не пріоритетною, незважаючи на сучасні виклики у цій сфері, спричинені російською агресією: поява внутрішньо переміщених осіб і учасників АТО та членів їхніх сімей, які потребують особливої уваги від держави. Тому першочерговими кроками під час реформування соціальної сфери мають стати: запуск Єдиної бази даних сфери соціального захисту, що міститиме інформацію про усіх суб'єктів соціальної сфери; впровадження обов'язкової накопичувальної пенсійної системи; створення вільного ринку соціальних послуг, що передбачає демонополізацію і роздержавлення цієї сфери, забезпечення конкуренції через допуск громадських організацій; створення реального плану дій для вирішення проблем учасників АТО та ВПО; забезпечення антидискримінаційної політики щодо людей з особливими потребами.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. «Про державні стандарти та державні соціальні гарантії» № 2017-III від 5 жовтня 2000р. // Відомості Верховної Ради. – 2000. – № 48. – Ст. 409; від 28.12.2007. – ВВР. – 2008. – №5-6, №7-8. Ст. 78. – [<http://zakon.rada.gov.ua>].
2. Державний бюджет України на 2017 рік [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://budget2017.info/pages/soc_standarts
3. Гличок Б.І. Соціальні стандарти України: стан та перспективи змін // Економіка і суспільство. – 2016. – № 7. – С. 653-659.

МАРКЕТИНГОВА ЦІНОВА ПОЛІТИКА НА ПІДПРИЄМСТВІ

Щолкіна О. Р., відділення «Аграрний бізнес»
спеціальність «Економіка підприємства», 3 курс
ВП НУБіП України «Немішайвський агротехнічний коледж».
Науковий керівник – викладач Ісаєнко Г.О.

У період економічної кризи в Україні основною проблемою для підприємств є виживання й забезпечення розвитку. суб'єктам господарювання в умовах жорсткої конкуренції та ситуації, що швидко змінюється, доводиться не тільки зосереджувати увагу на внутрішньому стані підприємства, а й розробляти довгострокову цінову політику, яка давала б змогу швидко пристосовуватися до зовнішніх змін. Тому виникає необхідність дослідити особливості ціноутворення та маркетингової цінової політики на рівні підприємства, що передбачає використання маркетингового підходу, ризик – менеджменту в роботі підприємств провідних галузей. Незважаючи на зростаючу роль у сучасному маркетинговому процесі нецінових факторів, ціна залишається його основним елементом. Саме тому, обрана тема є актуальною.

Ціна була і залишається найважливішим критерієм прийняття споживчих рішень. Для держав з невисоким рівнем життя, для бідних прошарків населення відносно товарів широкого вжитку це особливо характерно. Тому, для виробника або продавця особливо важливим є завдання правильно розрахувати та встановити ціну на свій товар.

Кожен підприємець самостійно встановлює ціни на свій товар, керуючись сформованою на власний розсуд ціновою політикою та покладаючись на власні знання та практичні навички. Суть цінової політики полягає у встановленні та товарів фірми таких цін і вмінні варіювати ними залежно від попиту на ринку, щоб оволодіти його певною часткою, забезпечити намічений обсяг прибутку і вирішувати інші стратегічні та оперативні завдання.

Цінова політика фірми визначається в першу чергу її власним потенціалом, наявністю достатнього капіталу, кваліфікованих кадрів, організацією діяльності, а не лише станом попиту і пропозиції на ринку. Навіть наявний попит потрібно вміти задовольнити, причому в потрібний час, у потрібному обсязі, в потрібному місці і при забезпечення потрібного ринку якості продукції.

Разом з тим політика цін та управління ціноутворенням відіграють настільки важливу роль у діяльності фірми, що це є одним із основних моментів її стратегічного розвитку. З метою розробки якісної політики ціноутворення фірмі необхідно відпрацювати збір інформації про ринок, його дослідження, підготовку та пропонування нових товарів, а також оптимальну організацію збуту. На підставі аналізу зібраної інформації про ринок підприємство розробляє свою політику ціноутворення [6].

У зарубіжній та вітчизняній економічній літературі існує твердження, що політику цін формують і здійснюють суб'єкти господарювання. Оскільки політика - вид державної діяльності то очевидно, що формувати і проводити політику цін може тільки держава через державні органи влади [4]. Згідно із Законом України «Про ціни і ціноутворення», політика ціноутворення є складовою частиною загальної економічної і соціальної політики України. Завданнями цінової політики є: встановлення загальних засад та основних принципів ціноутворення; розвиток підприємницької діяльності в межах, визначених законодавством; протидія зловживанням монополюним (домінуючим) становищем; системність та узгодженість дій органів державної влади при реалізації цінової політики; розвиток економіки країни; створення умов конкуренції та розвитку всіх суб'єктів господарювання; збалансованість ринку товарів, робіт та послуг; підвищення якості продукції; забезпечення соціальних гарантій у зв'язку із зростанням цін, які здійснюються відповідно до вимог законодавства; створення необхідних економічних гарантій для товаровиробників на внутрішньому ринку; розширення сфери застосування вільних цін; орієнтація цін внутрішнього ринку на рівень світового ринку; регулювання державою відносин обміну між суб'єктами ринку з метою забезпечення еквівалентності в процесі реалізації національного продукту [1].

Поняття ціни є основним у маркетинговій ціновій політиці. С. І. Дугіна під ціною розуміє кількість грошей, які покупець згідний заплатити продавцю та за які продавець згідний продати. Про ціну можна казати як про грошову вартість товару становить його вартість [2]. В.В. Герасименко під ціною в широкому сенсі розуміє всі суб'єктивні та об'єктивні витрати, пов'язані із придбанням і використанням продукту. До суб'єктивних він відносить такі нематеріальні витрати як втрати часу комфорту або появу відчуття упущеної вигоди. Об'єктивні витрати – це власне ціна товару й будь – яке додаткове відчуження грошей або інших матеріальних коштів покупця даного товару тобто це базисна ціна й ціна додаткових послуг (транспортних, знижок, витрат на обслуговування, ремонт інше). Таким чином, ціна – це складна економічна категорія, в якій фокусують практично всі основні економічні відносини в суспільстві. Передусім, це стосується виробництва та реалізації продукції, формуванню її вартості, а також до створення, розподілу і використання грошових коштів. Ціна опосередковує всі товарно – грошові відносини [3].

Цінова політика - це комплекс економічно зважених заходів щодо встановлення оптимальної, економічно обгрунтованої ціни на товари і послуги та їх регулювання відповідно до вимог Конституції України, Законів України, постанов Кабінету Міністрів України та інших нормативно – правових актів. Цінова політика реалізується через маркетингові стратегії й засновується на певних методах маркетингового ціноутворення, тому повинна розглядатися лише в контексті загальної політики. На думку Тормоси, цінова політика - діяльність підприємства, що спрямована на досягнення його головної мети за допомогою цін [5].

Серед найважливіших цілей цінової політики, що зустрічаються в підприємницькій практиці, можна використати такі:

- довгострокова чи короткострокова максимізація прибутку;
- економічне зростання;
- стабілізація ринку;
- зниження чутливості споживача до цін;
- збереження існуючого лідерства в цінах;
- обмеження потенційної конкуренції;
- підтримка лояльності з боку торгівлі;
- зниження вимог профспілок щодо заробітної плати;
- прагнення збудити увагу й інтерес покупця;
- стимулювання продажів тих товарів зі свого асортименту, що займають слабкі позиції на ринках;
- прагнення залякати конкурентів небезпекою цінового тиску;
- розширення попиту й прискорення його зростання;
- домінування на ринку;
- бажання заслужити репутацію «чесного виробника» перед покупцем;
- прискорення виходу з ринку слабких конкурентів;
- бажання виглядати надійнішою фірмою, яка заслуговує довіри, порівняно з конкурентами.

На рішення керівництва фірми щодо політики ціноутворення здійснюють вплив внутрішні і зовнішні фактори. Маркетингові цілі та витрати фірми слугують лише приблизним орієнтиром для визначення цін на товари і послуги. Перед тим, як встановити кінцеву ціну, фірма враховує також ступінь державного регулювання, рівень і динаміку попиту, характер конкуренції, потреби в оптових і роздрібних торговців, які продають товар кінцевому споживачу.

Таким чином, цінова політика є важливою складовою маркетингової політики та економічної політики в цілому, яка підвищує рівень конкурентоспроможності підприємства та розвитку в умовах нестабільної економіки і світової кризи.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

- 1.Про ціни і ціноутворення [Електронний ресурс] : Закон України від 21.06.2015 № 5007 -VI, зі змінами і доп./ ВРУ.- від <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>
2. Дугіна С.І. Маркетингова цінова політика \С.І.Дугіна .- К.: КНЕУ, 2002

3. Герасименко В.В. Ценовая политика фирмы/ Герасименко В.В. – М.: Финста – тининформ, 1995.-192 с.3
4. Пінішко В.С. Ціно-і тарифотворення : навч.посібник/Пінішко В.С.-Львів: Магнолія 2006,2008.-303 с.
5. Тормоса Ю.Г. Ціни та цінова політика : навч.-метод.посібник для самост.вивч.дисц./Тормоса Ю.Г. -К.:КНЕУ, 2003.-91 с.
6. Шкварчук Л.О. Ціноутворення: підручник/Шкварчук Л.О. – К.: Кондор, 2006.- 460 с.

Бухгалтерський облік і оподаткування

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК НАДАНИХ КРЕДИТІВ У БАНКАХ УКРАЇНИ

Андросюк О.О., економічне відділення,
Спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
ВПНУБіП України «Ірпінський економічний коледж»,
Науковий керівник – викладач Кириленко Т.Я.

Останнім часом банки різних країн усе гостріше відчують проблему банківського кредитування. Вона ще більш актуальна для вітчизняної банківської системи, рівень простроченої позичкової заборгованості в якій протягом останніх 5-7 років мав стійку тенденцію до зростання. Велика кількість банків терплять втрати від недосконалої оцінки ризику і вимушені завищувати відсоткові ставки за кредитами, від чого, в свою чергу, потерпають позичальники.

У зв'язку зі світовою фінансовою кризою українські банки опинилися в скрутному становищі. Необхідність повертати залучені за кордоном кошти, які вже роздані як довгострокові кредити, через відсутність інших джерел фінансування примушує банки і саму державу вживати заходів для забезпечення фінансової спроможності української банківської системи.

Банки переживають кризу ліквідності; їм потрібні гроші, які вони намагаються залучити всіма можливими методами. Вони підвищують відсоткові ставки за наданими кредитами, не повертають депозити як достроково, так і після закінчення строку, затримують проведення платежів, вимагають додаткових платежів та ін. [6].

Україна дедалі гостріше відчуває проблеми банківського кредитування. Поряд із збільшенням обсягів наданих кредитів зростає й кількість неповернених позичальниками кредитів, що в свою чергу призводить до нестачі грошових ресурсів і як наслідок впливає на рівень відсоткових ставок за кредитами.

Хоч зараз і зростають обсяги банківського кредитування, проте існують певні проблеми, які перешкоджають швидкому покращенню банківської системи у цій сфері. Основними з яких є:

- складна процедура отримання кредиту;
- чинник страху "життя в борг";
- недостатня державна підтримка ринку кредитування;
- існуючі недоліки у сучасних системах оцінки кредитоспроможності позичальників;
- відсутність знань про процедуру отримання кредиту;
- відсутність майна під заставу;
- високі відсоткові ставки;
- низький рівень довготермінового та інвестиційного кредитування.

Щодо проблем у організації кредитних відносин, то досить суттєвою на сьогодні є проблема наявності значної частки проблемних кредитів у портфелях комерційних банків. Проблемні кредити – це кредити, за якими несвоєчасно проводяться виплати процентів, а також основного боргу [4].

Проблемним в Україні є і Положення Національного банку України “Про кредитування”, затвердженого Постановою Правління Національного банку України №246 від 28 вересня 1995 року. Даний документ стверджує, що суб'єкти господарської діяльності можуть використовувати такі форми кредиту:

- банківський;
- комерційний;
- лізинговий;
- іпотечний;

- бланковий;
- консорціумний.

З цього випливає, що, скажімо, кредит, який надається банком під заставу нерухомості (іпотечний) чи бланковий кредит (без застави) вже не є банківським. Те ж саме стосується і консорціумного кредитування позичальників банками. Такий підхід навряд чи можна вважати правильним. Отже, актуальною проблемою є вдосконалення законодавчої бази [1].

Україна й досі не має єдиного Державного реєстру кредитних історій і банки продовжують споживати інформацію з приватних бюро кредитних історій, що мають більше вад, ніж користі. А це, передусім відображається на якості кредитних операцій. Наявне посилання на критичний обсяг сформованих банками резервів, не ставить жодних завдань для якісних змін в підходах до такого роду операцій перед НБУ, дії якого, значною мірою й призвели до ситуації, коли придбання депозитних сертифікатів Національного банку є єдиним джерелом розміщення банками коштів.

І, що найголовніше, на фоні не тільки і не стільки недостатнього рівня фінансової грамотності та низької платіжної дисципліни, а внаслідок зубожіння пересічного громадянина єдиний, дійсно працюючий вид кредитування на сьогодні, це невеликі кредити для повернення старих боргів, сплату послуг ЖКХ, лікування, придбання продуктів харчування. В цьому сенсі та без врахування і вирішення цих проблем ні про яке відновлення іпотечного та авто кредитування, на жаль, не може йти й мови.

Після різкого скорочення доходів, а також значної девальвації гривні у 2014–2015 роках, домогосподарства та підприємства поступово відновлюють платоспроможність та обслуговування кредитів. Проте, процес поліпшення якості кредитного портфеля буде вкрай повільним, і знадобиться кілька років для того, щоб частка негативно класифікованих кредитів мала докризовий рівень [3].

Усі рахунки для обліку наданих банком кредитів є активними.

За Д^Т – суми наданих кредитів.

За К^Т – суми погашення, а також суми заборгованості, що перераховуються на рахунки простроченої заборгованості.

Нарахування комісійних доходів за кредитними операціями супроводжується проводкою:

За Д^Т – 3578

За К^Т – 6111, 6118, 6119

Отже, як висновок можна сказати, що найбільш розповсюдженими у наш час є такі проблеми, як відсутність довіри до банків, низький рівень платоспроможності населення та фінансової грамотності, високі відсоткові ставки тощо. Всі ці чинники можна усунути, а почати варто із законодавчої бази – головним джерелом контролю будь-якої діяльності в країні, з низьким рівнем грамотності у сфері кредитування можна боротися, наприклад, шляхом розповсюдження інформації у ЗМІ. Існує необхідність проведення відповідних досліджень у сфері розроблення механізмів для забезпечення розвитку економіки України, у тому числі й за рахунок банківського інвестування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Банківське кредитування в Україні [Режим доступу] – <http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=22920>.
2. Веремеєнко Л. Проблеми розвитку кредитування населення в Україні [Режим доступу] – <http://bank-ua.com/public/140/>.
3. Іваневич Т. Кредитування в Україні: «мінімалізм» як спосіб виживання [Режим доступу] – <https://www.business.ua/trends/kredituvannya-v-ukra-n-m-n-mal-zm-yak-spos-b-vizhivannya-345358/>
4. Ковзун Л. І. Основні проблеми банківського кредитування в Україні та шляхи їх вирішення [Режим доступу] – <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4648/1/Ковзун%20Л.І.%20ОСНОВНІ%20ПРОБЛЕМИ%20БАНКІВСЬКОГО%20КРЕДИТУВАННЯ%20В%20УКРАЇНІ%20ТА%20ШЛЯХИ%20ЇХ%20ВИРІШЕННЯ.pdf>.

5. Мартиненко П. Ю. Проблеми кредитування фізичних осіб [Режим доступу] – http://www.rusnauka.com/3_SND_2010/Economics/58014.doc.htm.

6. Морозова О. І. Проблеми банківського кредитування в сучасних умовах виходу банків з кризи [Режим доступу] – http://www.rusnauka.com/2_KAND_2011/Economics/78045.doc.htm.

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Безух С. Ю., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – к.е.н., викладач Литвинець Ю. І.

Для виживання в мінливих конкурентних умовах, підприємствам потрібно удосконалювати існуючі та розробляти нові види продукції (послуги), що потребує активізації інвестиційно-інноваційної діяльності.

Одним з напрямків інноваційної діяльності та головним фактором зростання конкурентоспроможності підприємств є проведення науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт (далі НДДКТР).

В Україні поки ще не сформовано чіткої та систематизованої методики обліку НДДКТР. Також існує проблема узгодженого та однозначного їх відображення у вітчизняних та міжнародних нормативно-правових документах, що регламентують бухгалтерський облік і складання звітності у про такі роботи.

Методологічно-організаційні питання бухгалтерського обліку та подання звітності про інновації та НДДКТР у системі господарської діяльності підприємства досить широко і ґрунтовно висвітлені у працях багатьох українських і зарубіжних вчених. Зокрема, вагомий внесок до методології, методики і організації обліку та аналізу витрат на НДДКТР зробили: К.В. Безверхий [1], Ф.Ф. Бутинець, В.В. Гик [2], С.Ф. Голов, Д.О. Грицишен, В.В. Євдокимов, В.М. Жук, І.В. Жураковська [3], З.В. Задорожний [4] та інші.

Серед науковців, які досліджують питання бухгалтерського обліку, немає єдиної точки зору, щодо відображення НДДКТР на рахунках та у фінансовій звітності підприємств.

Огляд наукових праць дозволив констатувати, що питання, які пов'язані зі створенням систематизованої методики обліку НДДКТР в системі господарської діяльності підприємств залишаються у дискусійній площині, потребуючи ретельного вивчення і розв'язання. Тому постала і потребує вирішення проблема в формуванні чіткої та узгодженої інформаційної бази для відображення НДДКТР в частині інвестиційних та операційних витрат для забезпечення ефективної господарської діяльності підприємства.

Для відображення в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності суб'єктів господарювання інформації про інвестиції та інновації, потрібно чітко розмежувати та визначити методологічні особливості їх відображення у складі інвестиційної, операційної чи фінансової діяльності.

У Законі України «Про інноваційну діяльність» [6] розкрито сутність таких питань, як «інновації», «інноваційна діяльність», «інноваційний продукт» та окреслено об'єкти інноваційної діяльності. Так, інноваційна діяльність, відповідно до Закону, являє собою діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію в результаті наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг.

Відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність» [5], до інвестицій відносять «всі види майнових та інтелектуальних цінностей, які вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальних ефект».

На сьогоднішній день в національній системі бухгалтерського обліку, дуже проблематично виокремити інноваційну діяльність та її складові аналітично до операційної, фінансової та інвестиційної діяльності, або хоча б визначити її обсяг у складі хоча б одного з цих видів діяльності.

Для визнання будь-якого активу в обліку відповідно як за П(С)БО, так і за МСФЗ потрібно, щоб він відповідав таким основним критеріям: ідентифікація, контроль, отримання майбутніх економічних вигід, надійну оцінку. Інновації повинні бути отримані в результаті конкретної господарської операції для відображення їх в балансі у вигляді активів. Підприємству слід мати можливість заборонити доступ інших компаній до активу, причому цей актив повинен забезпечити отримання грошових коштів та/або економію витрат. МСФЗ 38 тлумачить нематеріальні активи, як немонетарні активи, які не мають матеріальної форми та утримується підприємством: для використання у виробництві чи надання товарів і послуг; для надання в оренду іншим компаніям; для адміністративних цілей [7, с.160].

Порівняння П(С)БО і МСФЗ свідчить про ідентичність в них облікового трактування інновацій як структурного елементу нематеріальних активів. Причому основною рисою при визнанні інновацій в нематеріальні активи об'єктами фінансового обліку та при відображенні їх у складі активів є обов'язкова можливість ідентифікації та отримання на них спеціальних право установчих документів.

Методичні правила ведення обліку НДДКТР доцільно закріплювати в додатках до облікової політики підприємства. Основою обліку НДДКТР в традиційній системі обліку та звітності є оперативно-технічний та первісний облік. На стадії оперативно-технічного обліку формуються документи господарсько-правового характеру (акти, контракти). На стадії первісного обліку формуються первісні документи по обліку витрат на НДДКТР (по обліку окремих видів витрат – матеріальних, трудових, фінансових, тощо).

Для формування взаємопов'язаної системи обліку інвестиційно-інноваційного процесу на підприємстві пропонується методологічний підхід до відображення витрат на інновації у складі інвестиційно-інноваційної, операційної та фінансової діяльності. Новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології доцільно відображати на рахунках 10, 11, 12, 16 відповідно до їх аналітичних рахунків. Новостворену (застосовану) і (або) вдосконалену продукцію або послуги потрібно відображати на рахунках 26, 27, 28 відповідно до їх аналітичних рахунків.

Для правильного ведення бухгалтерського обліку операції з інноваціями, витратами на НДДКТР та отримання достовірної інформації про них, рекомендовано використовувати запропонований порядок бухгалтерського обліку, який дозволить підвищити достовірність відображення НДДКТР в обліковій практиці, збільшить прозорість даних операцій, надасть можливість оперативно здійснювати контроль за дотриманням законодавства, складанням звітності, забезпеченням усіх користувачів достовірною інформацією.

Розглянуті обліково-аналітичні проблеми та запропоновані рекомендації щодо їх вирішення створюють базу для продовження досліджень в напрямку вдосконалення методології, методики та організації бухгалтерського обліку, аналізу і контролю господарської діяльності підприємств на засадах інвестиційно-інноваційного розвитку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Безверхий К.В. Організація обліку витрат на дослідження та розробки / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Foa/2009_13/13_21.pdf/.
2. Гик В.В. Облік і контроль в системі управління витратами на інновації: дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09 / Василь Володимирович Гик. – Львів, 2015. – 266 с.
3. Жураковська І.В. Особливості відображення в обліку витрат на дослідження і розробки інтелектуальної власності / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org/zhurakovska-iv-osoblivosti-vidobrazhennya-v-obliku-vitrat-na-doslidzhennya-i-rozrobki-intelektualnoyi-vlasnosti/>.
4. Задорожний З.В.. Внутрішньогосподарський облік у будівництві [Монографія] / З.В.Задорожний.-Тернопіль: Економічна думка. 2006. – 336 с.
5. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 р. за №1560-X ІІ, із змінами та доповненнями / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

6. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.02 р., №40-IV, із змінами та доповненнями / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

7. Международные стандарты финансовой отчетности: [учеб. пособие] / М.А.Вахрушина, Л.А.Мельникова, Н.С.Пласкова; под ред. М.А. Вахрушиной. – М.: Омега-Л, 2006. – 567 с.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

Белявцев О.С., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік»,
ІІІ курс Житлово-комунальний коледж
ХНУМГ ім. О.М. Бекетова
Науковий керівник – викладач Бажинова Н.О.

Бухгалтерський облік є ключовим моментом діяльності будь-якої організації. Виконання основного завдання бухгалтерського обліку - формування повної і достовірної інформації про діяльність організації та її майновий стан, іншими словами, фінансової звітності, має бути своєчасним, точним і відповідати певним вимогам, правилам ведення бухгалтерського обліку. З розвитком суспільства в усіх його сферах, а саме в економічній сфері, принципи ведення бухгалтерського обліку змінюються й також розвиваються. Сучасні умови вимагають нового підходу до ведення бухгалтерського обліку на підприємствах. На сьогоднішній день існує ряд проблем, пов'язаний із застосуванням на практиці вимог ведення бухгалтерського обліку. Отже, актуальність питання розвитку бухгалтерського обліку в сучасних умовах не викликає сумнівів.

Кількість проблем, пов'язаних з бухгалтерським обліком в Україні є досить великим. Серед них можна виділити: не повне використання в управлінському та фінансовому обліку автоматизації обчислювальних робіт. Автоматизація дозволила б спростити алгоритм складання та аналізу бухгалтерської звітності, підвищити якість і оперативність складання економічної інформації.

Міжнародний досвід говорить нам про те, що держава не може ефективно здійснювати регулювання бухгалтерського обліку, виходячи з інформаційних потреб конкретних суб'єктів економіки, тому в більшості країн застосовується дворівневе регулювання бухгалтерського обліку: на першому рівні - положення законодавства з бухгалтерського обліку, на другому - облікові стандарти і документи конкретних господарюючих суб'єктів. Регулювання бухгалтерського обліку проводиться в інтересах зацікавлених користувачів, головними з яких в таких країнах, як США, Англія, Голландія та ін., які є інвесторами і кредиторами.

До найбільш значущих чинників організації бухгалтерського обліку бухгалтера відносять такі:

- 1) зовнішні чинники організації бухгалтерського обліку:
 - вимоги законодавчо-нормативних документів до організації бухгалтерського обліку, до порядку ведення бухгалтерського обліку активів, капіталу і зобов'язань, а також до складання фінансової звітності;
 - зміст етичних норм в бухгалтерській професії;
 - інформаційні потреби зовнішніх користувачів;
- 2) внутрішні чинники організації бухгалтерського обліку:
 - місія бухгалтерського обліку на підприємстві;
 - вимоги керівництва і фінансової служби до структури та змісту бухгалтерської інформації;
 - вимоги служби внутрішнього аудиту до вдосконалення облікової роботи на підприємстві;
 - економічна доцільність витрат на підготовку та подання бухгалтерської інформації користувачам.

Побудова ринкової економіки призвело до зміни ролі бухгалтерського обліку в суспільному житті. В результаті бухгалтерська інформація стала впливати на інформаційну

та економічну безпеку, як самого підприємства, так і користувачів його інформації в масштабах всього суспільства. У цих умовах стали пред'являтися особливі етичні вимоги до осіб, які ведуть бухгалтерський облік. Інформація про ці вимоги зведена до Кодексу етики, значення якого полягає в підтримці високої моральної репутації професії.

Бухгалтерський облік не тільки відображає господарську діяльність, але і впливає на неї. Будучи частиною процесу управління, він дає важливу інформацію, що дозволяє контролювати його стратегію і тактику; оптимально використовувати ресурси, вимірювати і оцінювати результати фінансово-господарської діяльності організації; усувати суб'єктивність при прийнятті рішень.

В останні роки в методології та організації бухгалтерського обліку в Україні відбулися істотні зміни. Діючий план рахунків бухгалтерського обліку підприємств і організацій, національні стандарти бухгалтерського обліку дозволяють здійснювати облік багатьох категорій ринкової економіки (нематеріальних активів, фінансових вкладень, статутного капіталу).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бессонова И. С. Проблемы развития бухгалтерского учета в современных условиях [Текст] // Проблемы современной экономики: материалы IV Междунар. науч. конф. (г. Челябинск, февраль 2015 г.). — Челябинск: Два комсомольца, 2015. — С. 58-60.
2. Басалаева Е.В. Стратегический бухгалтерский учет и экономический анализ как основа будущего финансовой аналитики // Финансовая аналитика: проблемы и решения. 2014.
3. Любушин Н.П., Козлова Е.Е. Учетно-аналитическое обеспечение и оценка непрерывности деятельности организации: отечественные и зарубежные подходы // Экономический анализ: теория и практика. 2014.

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ДЛЯ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ

Белін В.С.

спеціальність «Фінанси та кредит», III курс
Ірпінський державний коледж економіки і права
Науковий керівник – викладач Подік І.І.

Міжнародний досвід свідчить, що навіть в високорозвинених країнах малий бізнес істотним чином впливає на стан народного господарства. Саме тому розвитку малого підприємництва потрібно приділяти увагу, як з боку держави у сфері законодавства, так і керівництву підприємств у сфері вдосконалення управлінського обліку.

В процесі діяльності будь-якого підприємства в керівників виникає ряд питань, а саме: які клієнти та напрями бізнесу можуть приносити реальний прибуток; які джерела фінансування краще використовувати – власні чи запозичені; яка реальна може бути собівартість видів продукції (робіт, послуг), не з точки зору бухгалтерського обліку, а з позиції управління витратами; як використати ефективно ресурси; збільшення ринкової варті; які краще вибрати шляхи інвестування; стратегія підприємства на майбутнє. Перелік питань великий, але для малого підприємства всі вони є надзвичайно важливими і для отримання відповідей на них та реалізацію ефективних управлінських рішень керівництву треба вдосконалювати систему управлінського обліку, яка б не лише відповідала реаліям сьогодення, але й підходила для впровадження на малих підприємствах. Раціональну систему фінансового управління, яка б зосереджувала весь комплекс бізнес-процесів та яка змогла об'єднати усі види обліку, просто необхідно розробляти та впроваджувати для ефективної роботи малого підприємства в реаліях нестабільної економічної ситуації, фінансової кризи, за умов жорсткої зовнішньої та внутрішньої конкуренції, а також концентрації капіталу на великих підприємствах [2].

Управлінський облік - це внутрішній облік, який ведеться для задоволення потреб в інформації керівництва всього підприємства та його структурних підрозділів. Якщо фінансовий облік регулюється міжнародними і національними стандартами та нормативними

актами, то головним критерієм організації управлінського обліку є корисність одержуваної інформації для оцінки, контролю і прийняття управлінських рішень [3].

Також кожен власник малого підприємства повинен зрозуміти, що без впровадження системи управлінського обліку він не зможе простежити реальні показники діяльності свого підприємства, а також прийняти правильні рішення щодо раціонального управління виробничою діяльністю, витратами, капіталом, отриманим прибутком, та забезпечити планування основних економічних показників, що є актуальним саме для малих підприємств в умовах жорсткої конкуренції. У зв'язку з цим, на малих підприємствах виникає необхідність впровадження системи фінансового управління акцентованої саме на управлінський облік. Адже інформація, отримана за допомогою управлінського обліку, дає змогу отримати відповіді на такі важливі питання як напрями подальшого розвитку бізнесу, можливості використання прибутку для фінансування активів, планування і контроль фінансових результатів.

Для забезпечення ефективності управлінського обліку на малому підприємстві його облікова політика повинна відповідати наступним вимогам:

- узгодження з фінансовим і податковим обліком;
- узгодженість дій всього персоналу (бухгалтерії, менеджерів, власників);
- вибір початку фінансового року;
- вибір інформаційного періоду;
- складання кошторису на рівні підприємства і по центрах відповідальності;
- бухгалтерський облік доходів, витрат і фінансових результатів по центрах відповідальності;
- підбір та розробка форм облікових, а також інформаційних регістрів [4].

Запровадження управлінського обліку на малому підприємстві ґрунтується на тому, що він повинен:

- бути корисним під час розробки стратегії розвитку малого підприємства на майбутнє;
- допомагати керівництву приймати управлінські рішення щодо визначення сегменту ринку, розробки товару, встановлення цін тощо;
- повністю забезпечити контроль керівництва за бізнесом (розподіл обсягів роботи і ресурсів, рівень запасів, контроль потоку коштів);
- допомагати оцінити отримані результати (аналіз витрат, ефективність праці, порівняльний аналіз діяльності);
- надавати інформацію в разі відхилення контрольованих показників функціонування малого підприємства від їх прогнозованих значень;
- привертати увагу керівництва на відхилення, щоб в подальшому корегувати діяльність підприємства.

Отже, займання малим підприємством твердої конкурентоспроможної позиції на ринку та розширення його діяльності в значній мірі залежить не тільки від достовірної бухгалтерської інформації, а й від інформації, що надасть власнику малого бізнесу чітке уявлення про стан, розвиток та перспективи діяльності. Тому для формування необхідних даних на малих підприємствах необхідно впроваджувати систему управлінського обліку, яка зможе забезпечити прийняття раціональних фінансових рішень, для подальшого планування та контролю за своєю діяльністю.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T990996.html
2. Актуальність та напрями впровадження управлінського обліку для малих підприємств праці – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4092>

3. Порівняльна характеристика фінансового та управлінського обліку – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/glavy/7508-12-porvnyalna-harakteristika-fnansovogo-ta-upravlnskogo-oblku.html> Садовніков О. А.

4. Особливості управлінського обліку малих підприємств – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org/k-e-n-dzhuliy-l-v-sinyuk-o-o-osoblivosti-upravlinskogo-obliku-malih-pidpriemstv>

5. Голов С.Ф. Управлінський облік: Підручник. - К., 2003.

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ЯКОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Войнівська М.І., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», II курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник - викладач Меднікова С.В.

Проблеми якості та безпечності будь-якої продукції споживчого призначення незалежно від сфери її виробництва завжди матимуть найвищий рівень актуальності, адже вони прямо пов'язані з життям і здоров'ям населення. Відрізняються такі продукти лише за рівнем впливу на зазначені природні цінності людей. Якщо промислова продукція вчиняє досить локальний вплив на людей, то сільськогосподарська продукція, яка є основою харчування, внаслідок значної поширеності і частоти внутрішнього споживання є серйозним демографічним фактором.

В умовах глобалізації процесів цивілізаційного розвитку в контексті сталого планетарного розвитку нині дедалі виразніше постає питання навіть не про те, що сучасне людство залишить прийдешнім покоління, а про кількість народонаселення і його фізичне здоров'я, а також про можливість існування людства взагалі. Не останню роль у цьому відіграє і якість та безпека сільськогосподарської продукції як одного з основних чинників забезпечення природних потреб людини у відтворенні біоенергетичного балансу.[1, с.39]

Нинішнє населення світу, яке становить 6,1 млрд. чол., за прогнозами на 2050 р. зросте до 9 млрд, тобто наполовину. При цьому 89% приросту населення забезпечать країни Азії та Африки, тоді як європейські країни - лише 2%. Водночас світова площа оброблюваних земель сільськогосподарського призначення за цей період скоротиться вдвічі з причин глобальної урбанізації, яка потребуватиме виведення із сільськогосподарського обороту значних масивів земель, подальшої ерозії ґрунтів, поширення пустель тощо. Потреба у продуктах харчування вже до 2020 р. збільшиться на 70%. У таких умовах постійно зростаючі потреби у сільськогосподарській продукції можна задовольнити виключно за рахунок активної розробки і застосування інноваційних технологій, причому для виробництва не тільки необхідної кількості, а й відповідної якості продукції сільського господарства.

Ведучи предметну мову про якість і безпеку сільськогосподарської продукції, слід, насамперед, розкрити сутність цих категорій. Відразу необхідно зазначити відсутність їх нормативного закріплення щодо продукції сільського господарства.

Виходячи зі змісту ст. 1 декрету Кабінету Міністрів України «Про державний нагляд за додержанням стандартів, норм і правил та відповідальність за їх порушення» якість продукції визначається як сукупність властивостей, які відображають безпеку, новизну, довговічність, надійність, економічність, ергономічність, естетичність, екологічність продукції тощо, які надають їй здатність задовольняти споживача відповідно до її призначення. Інше визначення стосується лише якості і безпеки продуктів харчування, яке наводиться у ст. 1 Закону України «Про безпечність та якість харчових продуктів» у редакції від 6 вересня 2005 р. № 2809-IV. Під якістю харчового продукту розуміється ступінь досконалості властивостей та характерних рис харчового продукту, які здатні задовольнити потреби (вимоги) та побажання тих, хто споживає або використовує цей харчовий продукт. Безпечним є харчовий продукт, який не створює шкідливого впливу на здоров'я людини безпосередньо чи опосередковано за умов його виробництва та обігу з дотриманням вимог санітарних заходів та споживання (використання) за призначенням.[2, с.424]

Сільськогосподарська продукція є ширшим поняттям, ніж продукти харчування, через наявність у її складі крім продуктів, безпосередньо готових до вживання, ще й кормів для тварин, а також сировини для переробної промисловості. Застосувавши аналогію, можна визначити узагальнені ознаки *якості* й *безпеки* продукції сільського господарства. Для якості сільськогосподарської продукції - це, по-перше, сукупність найвищих за своїм проявом корисних фізико-біологічних властивостей продукції, зумовлених сортовими та породними особливостями, по-друге, здатність повного мірою задовольнити відповідні потреби людини.

Безпечною є продукція сільського господарства, яка:

- ні прямо, ні побічно не створює шкідливого впливу на здоров'я людини;
- відповідає медико-санітарним вимогам та відповідним технічним стандартам.

Таким чином, виникає діалектична єдність і протилежність - безпечний продукт не завжди буває якісним, але якісний продукт повинен відповідати критерію безпечності. Прикладом першого із зазначених положень є загальновідома нинішня ситуація, коли вершкове масло практично не містить молочних продуктів, а створюється шляхом застосування новітніх технологій емульгації пальмової олії. Такий продукт є неякісним з точки зору віднесення його до вершкового масла, проте він є безпечним з точки зору нанесення шкоди здоров'ю людини. І, навпаки, якісний продукт за сукупністю своїх властивостей повинен відповідати найвищим вимогам до нього в усіх аспектах, тобто і з боку безпечності.

У Концепції комплексної програми підтримки розвитку українського села на 2010-2015 роки, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України одним із шляхів розв'язання проблеми розвитку села є безпека харчування та виробництво якісних продуктів, які передбачено забезпечувати за рахунок таких заходів:

- ✓ посилення захисту прав споживачів шляхом удосконалення державного контролю за якістю та безпекою продовольчих товарів, гармонізація національних стандартів з міжнародними;
- ✓ запровадження системи управління якістю виробництва сільськогосподарської продукції та продовольчих товарів;
- ✓ запровадження світової системи маркування та сертифікації сільськогосподарських та харчових продуктів;
- ✓ стимулювання розширення виробництва органічних, екологічно чистих продуктів.

Нині у світі найпоширенішою системою контролю за якістю й безпечністю продуктів харчування є система НАССР (Hazard Analysis and Critical Control Points (англ.) - аналіз небезпечних факторів і критичних точок контролю). Це система ідентифікації, оцінки, аналізу та контролю ризиків, що є важливими для безпечності харчових продуктів. НАССР є запобіжною (превентивною) системою в частині безпеки харчової продукції. Особливістю цієї системи є те, що за її допомогою вивчається кожен крок (етап) у харчовому виробництві, виявляються специфічні ризики і небезпеки, впроваджуються ефективні методи контролю та моніторингу. Систему НАССР впроваджено на основі стандарту «Управління якістю за вимогами МС ISO 9001/9004: 2000 і система управління ризиками НАССР на підприємствах харчової промисловості».

Відповідно до Заходів щодо виконання Плану дій Україна-ЄС на рибопереробних, молокопереробних і м'ясопереробних підприємствах протягом року було передбачено впровадження системи безпеки (НАССР) за програмою ЄС (проект «Захист прав споживачів»). На превеликий жаль, ці заходи не були виконані. Так, на сьогодні в Україні система НАССР запроваджена лише на 37 молокопереробних і трьох м'ясопереробних підприємствах. Однією з вимог до запровадження НАССР, яка становить суттєву фінансову перешкоду, є наявність умов для проведення моніторингу, зокрема виробничих приміщень, відповідного обладнання, методів досліджень, персоналу тощо. Позитивним моментом є також те, що до 1 вересня 2009 р. в Україні була впроваджена і сертифікована система НАССР на всіх експортних потужностях з виробництва і постачання рослинних олій. На решті напрямів виробництва продуктів харчування ця система не одержала належного розповсюдження [3, с.6].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Вандяк Н.П. «Значення підвищення якості продукції на підприємствах харчової промисловості.»;
2. Галичев А.В. «Основи управління якістю продукції»;
3. Гиссин В.И. «Управління якістю продукції».

АВТОМАТИЗАЦІЯ ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ

Кондратюк І.В., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», II курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач Сиротенко А.О.

Податковий облік - це система групування інформації для визначення податкової бази по податках на підставі первинних документів, згрупованих в відповідності з порядком, передбаченим діючим податковим законодавством.

Податковий облік ведеться з метою формування повної та достовірної інформації про порядок врахування господарських операцій, що були проведені платником протягом звітного періоду з метою оподаткування, а також забезпечення інформацією внутрішніх та зовнішніх користувачів для контролю за вірністю нарахування, повнотою та своєчасністю перерахування податків до відповідних бюджетів.

Головна задача податкового обліку – сформулювати повну та достовірну інформацію про те, як врахована для цілей оподаткування господарська операція.

У сучасному світі все більше актуальною є приказка “Час – гроші”. Час цінується на вагу золота, тому для сучасного підприємця вельми характерна мобільність і автоматизація робочих процесів. Аби оптимізувати робочі процеси, багато бізнесменів починають впроваджувати автоматизацію податкового обліку в Україні. Завдяки такій системі можна знизити часові та трудові витрати, заощадити на роботі деяких фахівців, також знизити собівартість своїх послуг або товарів, оскільки автоматизація податкового обліку окупає себе вже в перший місяць роботи.

Крім основних переваг, які ми описали вище, автоматизація податкового обліку в Україні корисна ще й тому, що дозволяє побудувати ефективну довгострокову стратегію з розвитку компанії. Суть полягає в тому, що стратег або маркетолог може застосовувати на практиці економічно основну, більш точну інформацію, тим самим вони можуть спрогнозувати точніші результати. Вони також актуальні в разі постановки й досягнення певних ділових цілей, а також контролю.

Підставою можуть також послужити: бажання оптимізувати найбільш складні процеси, зробити їх більш простими й швидкими, необхідність перетворити дані бухгалтерського обліку в податкові дані, необхідність в автоматичному формуванні всіх різновидів та форм звітності для різних державних органів, а також для внутрішнього документообігу.

З впровадженням комп'ютерних інформаційних облікових систем, які ґрунтуються на сучасних інформаційних технологіях, бухгалтери та управлінці отримують численні переваги і виграв підприємство в цілому. Важливим кроком до цієї перемоги зі сторони держави стало створення електронного кабінету платника податків, а також удосконалення програмного забезпечення пов'язаного з нарахуванням і сплати податків зі сторони приватного сектору.

Для автоматизації податкового обліку використовують різні комп'ютерні програми, найпопулярнішою та найуживанішою є 1С : Бухгалтерія 8.

У рішенні 1С:Бухгалтерія 8 для України реалізовані всі вимоги чинного податкового законодавства. Для різних організацій і підприємств в інформаційній базі можна вказувати різні системи оподаткування. Програма дозволяє повністю автоматизувати податковий облік на підприємстві.

У підсистемі розрахунку заробітної плати забезпечено формування паперової та електронної звітності з податків, пов'язаних із заробітною платою , зокрема ПДФО і ЄСВ.

Реалізовано персоніфікований облік внесків до Пенсійного фонду. Для розрахунку податків і зборів та формування податкових декларацій використовується регламентована звітність.

Податковий облік ПДВ забезпечує відображення поточних розрахунків з ПДВ на рахунках бухгалтерського обліку, формування рахунків - фактур, книги покупок і книги продажів.

Індивідуальні підприємці можуть застосовувати патентну систему оподаткування. У цьому випадку підприємець за кожним патентом веде окрему Книгу обліку доходів за спеціальною формою.

У рішенні ІС : Бухгалтерія 8 забезпечений роздільний облік доходів та витрат з діяльності, оподаткованої Єдиним податком і не оподаткованої Єдиним податком. Витрати, які не можна віднести до певного виду діяльності в момент їх вчинення, підлягають розподілу.

Рівень автоматизації податкової системи України ще не відповідає вимогам європейських держав. Але і сама податкова система знаходиться в постійному розвитку та впровадженні нових методологій і законодавчо-інструктивних матеріалів. З іншого боку зроблено теж немало. Зокрема функціонує Державний реєстр фізичних осіб - платників податків, де кожній фізичній особі, централізовано надається унікальний ідентифікаційний номер, впроваджено мережі передачі даних, електронну пошту та створена велика кількість АРМ для проведення облікових, розрахункових і аналітичних функцій.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. “Податковий кодекс України” – Редакція від 25.03.2017// Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 4
2. Організація податкового обліку в ІС Бухгалтерії 8 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://business-soft.net/uk/home/224-2016-10-01-16-49-21.html>
3. Автоматизація податкового обліку / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.f-chain.com/avtomatizatsiya-podatkovogo-obliku/>
4. Автоматизація податкового обліку на підприємствах України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy-confer.com.ua/full-article/1612/>

ЯК ЗМЕНШИТИ БЕЗРОБІТТЯ ТА СОЦІАЛЬНУ НЕРІВНІСТЬ?

Корната Н.А., економічне відділення,
спеціальність «Економіка підприємства»,
ІІ курс Коледжу КрНУ ім. М. Остроградського.
Науковий керівник – викладач Мелешко Г.Ю.

Одна з основних цілей соціальної економіки – соціальний захист тих, хто цього потребує. Дві гострі проблеми суспільства - безробіття та соціальну нерівність. Держава вирішує ці проблеми шляхом перерозподілу національного доходу через державний бюджет, що має збільшувати сукупний добробут.

Тома Пікетті вважає головною інновацією ХХ століття в оподаткуванні створення і розвиток прогресивного податку на доходи фізичних осіб [2, 449]. Прогресивне оподаткування дуже високих доходів та дуже високих статків – ідеальний компроміс між соціальною справедливістю та індивідуальною свободою. Таким чином, прогресивний податок необхідний для гарантування, що кожен отримує вигоди від економічної системи не заважаючи іншим продуктивно працювати над збільшенням власного добробуту. Він заважає зростанню дуже високих зарплат та пом’якшує соціальну нерівність.

Взагалі, система оподаткування, на думку Мартіна Форда, має зміститися від праці до капіталу. Скажімо, підприємства з високою часткою капіталу або технології мають платити більші податки, ніж трудомісткі, оскільки останні дають роботу людям [3, 335].

Ще один спосіб забезпечити гарантований захист від життєвих негараздів економісти бачать у базовому мінімальному доході, який, на думку Мартіна Форда надасть «кожному можливість стати на ноги й узяти участь у ринковій системі», тоді стануть «непотрібними» такі малоефективні механізми, як мінімальна зарплата, продуктові талони, соціальні виплати

та житлові субсидії» [3, 333]. Умови і розмір такого гарантованого доходу має бути таким, щоб захищати, але не спонукати до неробства. Для цього, наприклад, варто брати до уваги пасивний дохід (пенсію, прибуток від інвестицій тощо), а активні доходи (зарплату, доходи від дрібного підприємництва не враховувати). Можливо, варто поставити розмір базового доходу в залежність від рівня освіти, або виплачувати вищий дохід тим, хто займається суспільно-корисними роботами чи бере участь у екологічних проектах [3, 338]. Таким чином, такий інструмент захисту може:

- забезпечити мінімальний рівень життя;
- надати індивідуальну свободу вибору;
- відкрити людям більше можливостей щодо зростання доходів для тих, хто бажає працювати;
- стимулювати підприємців до більш сміливих проектів;
- підвищити купівельну спроможність малозабезпечених;
- оздоровити громади;
- відродити регіони, що втрачають своє населення через ліквідацію робочих місць;
- збільшити кількість шлюбів та підвищити народжуваність;
- сприяти психічному здоров'ю і самореалізації людей.

Ерік Бріньолфссон та Ендрю Макафі вважають, що потрібно винагороджувати роботу замість її оподаткування. Оподатковують ті речі, які хочуть бачити менше, субсидують ті, які хочуть бачити більше [1, 179]. Мілтон Фрідман пропонував негативний податок на прибуток, який є фактично субсидією на робочу силу. Коли дохід людини є нижчим за той, що визначений нульовим рівнем, уряд надає гроші відповідно до ставки негативного податку (див. Табл. 1).

Таблиця 1

Визначення розміру негативного податку на прибуток

Варіанти доходів	1	2	3
Нульовий рівень	3000 гр.од.	3000 гр.од.	3000 гр.од.
Дохід	3000 гр.од.	2000 гр.од.	-
Ставка негативного податку	50%	50%	50%
Негативний оподаткований дохід	-	1000 гр.од.	1500 гр.од.
Загальний дохід	3000 гр.од.	2500 гр.од.	1500 гр.од.

Таким чином, люди мають мотивацію шукати роботу, працювати, подавати податкові декларації. Отже, негативний податок на прибуток поєднує у собі гарантований мінімальний дохід зі стимулом працювати.

Для реалізації такого засобу адміністративні витрати були б не більшими від традиційної системи соцзабезпечення плюс прогресивний податок на доходи.

Важливо враховувати, що в будь-якому разі проблеми соціальної нерівності та безробіття можуть бути вирішені тільки системно, в комплексі з іншими економічними та неекономічними засобами (наприклад, в освіті). Однак спочатку потрібне колективне обговорення, а також демократичний експеримент.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бріньолфссон Е. Друга епоха машин: робота, прогрес та процвітання в часи надзвичайних технологій / Е. Бріньолфссон, Е. Макафі. – Київ: К.FUND, 2016. – 236 с.
2. Капітал у ХХ столітті / Тома Пікетті. Пер. з англ. Наталії Палій. К.: Наш Формат, 2016. – 696 с.
3. Пришестя роботів. Техніка і загроза майбутнього безробіття / пер. з англ. Володимир Горбатько. – К.: Наш Формат, 2016. – 400 с.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

Лавренюк В.О., відділення обліку і аудиту,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
Вінницький торговельно-економічний коледж КНТЕУ
Науковий керівник – викладач, к. е. н. Волинець О.О.

Сучасна система регулювання бухгалтерського обліку України була запозичена з часів планової економіки, і її методи залишилися адміністративними. Це, зрозуміло, потребувало реформування. Але й проведення реформ, на думку багатьох дослідників цього питання, не дало достатнього ефекту.

Головною проблемою є інститути регулювання. Згідно Закону України про бухгалтерський облік та фінансову звітність в державі немає чіткого визначення суб'єкта, за яким визначена відповідальність за стан бухгалтерського обліку. Збирає та обробляє фінансову звітність Держкомстат України, визначає методологію бухгалтерського обліку і звітності - Міністерство фінансів. У правовому полі ці обмеження закладено Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні".

Окреме запитання стосується впровадження Міжнародних стандартів фінансових звітностей в державному секторі.

2) Підготовка бухгалтерських кадрів. Міжнародний досвід і практика показують, що післядипломна підготовка й процес постійного підвищення кваліфікації практикуючих бухгалтерів – це прерогатива професійних бухгалтерських організацій.

В Україні потрібно створити систему постійного підвищення бухгалтерських кадрів, яка б відповідала міжнародним вимогам, а саме стандартам освіти Міжнародної федерації бухгалтерів. Мета такої системи – кваліфікаційний рівень нашого професійного бухгалтера як загальноприйнятий у міжнародній практиці має відповідати європейському рівню. [2, с. 59-60]

3) Облік і звітність малих та середніх підприємств, які за своєю економічною природою не можуть вести облік і складати звітність у такому самому порядку й обсязі, як і великі. До того ж для потреб власників та інших користувачів не потрібна в такому обсязі фінансова інформація. У міжнародному бухгалтерському співтоваристві сьогодні відбувається обговорення проекту Міжнародного стандарту фінансової звітності щодо підприємств малого та середнього бізнесу. Вважаємо за доцільно включитися в таку роботу й в Україні.

4) Галузеві особливості обліку та звітності. Сьогодні склалася ситуація, коли стандарти фінансової звітності встановлює Міністерство фінансів України, але їхнє дотримання держава не контролює. Тому стосовно достовірності й правильності звітної бухгалтерської інформації ми можемо покладатися тільки на сумлінного бухгалтера підприємств. Однак де гарантії його сумлінності та професіоналізму? Поки що на це запитання немає відповіді.

Тому необхідне розширення суб'єктів впливу на бухгалтерську діяльність шляхом участі в регуляторних органах представників галузевих міністерств і професійних бухгалтерських організацій. [1, с. 112-113]

5) Регулювання бухгалтерського обліку в країні. Тобто практично в усіх країнах, на відміну від України, де законом визначений єдиний метод регулювання бухгалтерської діяльності – державний, саморегулювання бухгалтерської професії є обов'язковою складовою. Чи не тому в нашій країні спостерігається стрімке падіння виробництва в період кризи?

На нашу думку, на сучасному етапі дуже важливо чітко визначити, який інститут несе головну відповідальність за регулювання бухгалтерського обліку в Україні. Слід внести відповідні корективи в Закон України про бухгалтерський облік та фінансову звітність. Для того, щоб провести таке реформування, слід, зробити спеціальні дослідження, які б довели доцільність цих змін.

6) Україна, працюючи з міжнародними фінансовими інститутами, бере на себе певні зобов'язання економічного і організаційного характеру, в тому числі у сфері бухгалтерського

обліку. Існуюча система державного регулювання безнадійно застаріла й у цьому вигляді нездатна продукувати кінцевий результат – своєчасну, якісну та достовірну інформацію для прийняття рішень як на рівні підприємств, так і на рівні регіонів, галузей і держави. [2, с. 61-63]

Отже є значне коло проблем в галузі бухгалтерського обліку в Україні та суттєві позиції впливових міжнародних організацій щодо необхідності законодавчого й нормативного регулювання цієї вкрай важливої сфери діяльності відповідно до вимог міжнародних стандартів. Вирішення цих проблем допоможе вдосконалити систему державного регулювання та реформування бухгалтерського обліку, адаптація до ринкових змін, міжнародних стандартів та потреб користувачів, в системі прийняття рішень, що буде позитивною зміною для бухгалтерського обліку загалом. [1,с. 107-111].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Жук В. М. Актуальні проблеми бухгалтерського обліку і їх вирішення. – Фінанси України. – 2009. - №7. – с. 100 – 113
2. Кузьмінський Р. Реформування бухгалтерського обліку // Актуальні проблеми бухгалтерського обліку. - Фінанси України. – 2006. - №8. – с.59-63

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В АГРОБІЗНЕСІ

Левчук Д. М., економічне відділення
спеціальність «Облік і оподаткування», II курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач, к.е.н. Литвинець Ю. І.

У світовій економіці інтелектуальна власність є інструментом завоювання і захисту ринку, джерелом високих технологій, елементом створення конкурентоспроможної, високотехнологічної продукції, що користується попитом як на внутрішньому, так і на світовому ринках.

З упевненістю слід наголосити, що всі підприємства у сфері агробізнесу у своїй діяльності використовують чи створюють об'єкти інтелектуальної власності, незалежно від того, яку продукцію вони виробляють, які послуги надають. Саме тому, необхідно здійснювати певні заходи щодо охорони, управління та захисту інтелектуальної власності таким чином, щоб у подальшому отримувати найкращі комерційні результати.

Досить часто юридичні особи не приділяють достатньої уваги вартості інтелектуальної власності та її потенціалу щодо можливостей отримання прибутку в майбутньому. Однак, коли інтелектуальна власність перебуває під правовою охороною, та підприємство у сфері агробізнесу має попит на свою продукцію чи послуги, то така власність стає самостійним цінним активом.

У зв'язку з цим необхідно удосконалити ринок результатів інтелектуальної діяльності, забезпечити систему правової охорони інтелектуальної власності, належну організацію бухгалтерського обліку. Вагомий внесок у дослідження сутності нематеріальних активів зробили науковці Б. Лев, Л. Едвінсон, Р. Грант, К. Свейбі, В. Базилевич, Н. Бразілій, І. Лепетан.

Права на об'єкти інтелектуальної власності обліковують в складі нематеріальних активів після того, як вони будуть відображені в бухгалтерському обліку. Тому придбаний або отриманий об'єкт нематеріальних активів зараховується на баланс, якщо одночасно виконуються такі умови визнання придбаних або отриманих нематеріальних активів: а) якщо існує імовірність одержання майбутніх економічних вигод, пов'язаних з його використанням; б) його вартість може бути достовірно визначена; в) підприємство здійснює його контроль.

Нематеріальний актив, отриманий в результаті розробки, слід відображати в балансі за умов: а) якщо підприємство (установа) має намір, технічну можливість та ресурси для доведення нематеріального активу до стану, у якому він придатний для реалізації або

використання; б) є можливість отримання майбутніх економічних вигод від реалізації або використання нематеріального активу; в) є інформація для достовірного визначення витрат, пов'язаних з розробкою нематеріального активу.

Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, що містять опис об'єкта нематеріального активу, порядок використання, первісну вартість. Наказом МФУ «Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів» затверджені наступні типові форми первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі 132 нематеріальних активів:

- НА-1 «Акт введення в господарський оборот об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів»;
- НА-2 «Інвентарна картка обліку об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів»;
- НА-3 «Акт вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів»;
- НА-4 «Інвентаризаційний опис об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів», а також затверджено «Порядок застосування типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів» [2, 3, 4].

Методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про нематеріальні активи та розкриття 133 інформації про них у фінансовій звітності визначає Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8.

Так, згідно ПСБО 8 нематеріальний актив - немонетарний актив, який не має матеріальної форми та може бути ідентифікований. Бухгалтерський облік нематеріальних активів ведеться щодо кожного об'єкта за такими групами:

- права користування природними ресурсами (право користування надрами, іншими ресурсами природного середовища, геологічною та іншою інформацією про природне середовище тощо);
- права користування майном (право користування земельною ділянкою відповідно до земельного законодавства, право користування будівлею, право на оренду приміщень тощо);
- права на комерційні позначення (права на торговельні марки (знаки для товарів і послуг), комерційні (фірмові) найменування тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті;
- права на об'єкти промислової власності (право на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, сорти рослин, породи тварин, компонування (топографії) інтегральних мікросхем, комерційні таємниці, у тому числі ноу-хау, захист від недобросовісної конкуренції тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті;
- авторське право та суміжні з ним права (право на літературні, художні, музичні твори, комп'ютерні програми, програми для електронно-обчислювальних машин, компіляції даних (бази даних), виконання, фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті;
- інші нематеріальні активи (право на провадження діяльності, використання економічних та інших привілеїв 134 тощо) [5].

Порядок бухгалтерського обліку нематеріальних активів в Україні регулюється Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку нематеріальних активів, затвердженими наказом Міністерства фінансів України №1327 від 16.11.2009 р. [5].

У відповідності до ЦКУ особа, яка має виключне право дозволяти використання об'єкта права інтелектуальної власності (ліцензіар), може надати іншій особі (ліцензіату) письмове повноваження, яке надає їй право на використання цього об'єкта в певній обмеженій сфері. За ліцензійним договором одна сторона (ліцензіар) надає другій стороні (ліцензіату) дозвіл на використання об'єкта права інтелектуальної власності (ліцензію) на умовах, визначених за взаємною згодою сторін з урахуванням вимог закону.

Правовий аспект використання об'єктів права інтелектуальної власності, крім Цивільного кодексу, регулюють ЗУ «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», «Про

авторські і суміжні права» та «Про охорону прав на промислові зразки». Знання даного законодавства необхідні як при здійсненні певних операцій з обліку нематеріальних активів (оскільки засвідчують авторське право, права на об'єкти промислової власності і ін.), так і для забезпечення державної охорони прав інтелектуальної власності.

Отже, при організації бухгалтерського обліку об'єктів інтелектуальної власності слід враховувати, що їх нормативна база поділяється на ту, що регулює, з однієї сторони, бухгалтерський облік (включаючи первинний облік, аналітичний, синтетичний, порядок проведення інвентаризації) і звітність та, з іншої сторони, - правові аспекти використання об'єктів інтелектуальної власності. Саме знання таких 135 законодавчих документів в комплексі необхідне при організації обліку об'єктів інтелектуальної власності (документи, які засвідчують авторське право, права на об'єкти промислової власності, права на комерційні позначення та ін.).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]: Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV/ Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності в складі нематеріальних активів: Наказ Міністерства фінансів України від 22 листопада 2004 р. № 732. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www. serch. ligazakon. ua](http://www.serch.ligazakon.ua).
3. Порядок застосування типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності в складі нематеріальних активів: Наказ Міністерства фінансів України від 22 листопада 2004 р. № 732 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www. zakon. rada. gov. ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).
4. Ходаківський Є. І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти : навч. посіб. / Є. І. Ходаківський, В. П. Якобчук, І. Л. Литвинчук. – К. : ЦУЛ, 2014. – 276 с.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» від 18 жовтня 1999 р. № 242. [із змінами та доповненнями] [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>.
6. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів, затверджені Наказом Міністерства фінансів України від 16.11.2009 р. № 1327 [із змінами та доповненнями]. [Електронний ресурс]// http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MF09109.html.

РОЛЬ НЕПРЯМИХ ПОДАТКІВ У ФОРМУВАННІ ПРИБУТКІВ ДЕРЖАВИ І ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Лотко К.О., фінансове відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс, ХТЕК КНТЕУ.
Науковий керівник – викладач Гриценко О.М.

Непрямі податки відіграють надзвичайно важливу роль у формуванні та наповненні Державного бюджету України. З однієї точки зору, це добре, оскільки вони ефективно виконують свою фіскальну функцію, проте з іншого боку, домінування їх частки свідчить про значне податкове навантаження на населення, оскільки саме воно є реальними їх платниками.

Розглянемо детальніше основні проблеми, пов'язані з непрямим оподаткуванням в Україні та можливі шляхи їх вирішення.

Податок на додану вартість вважається найбільш досконалою сучасною формою непрямого оподаткування і відіграє важливу роль у системі державних фінансів більшості розвинутих країн та країн з перехідною економікою.

Аналіз вітчизняної економічної літератури дозволяє узагальнити суттєві проблеми адміністрування ПДВ до яких слід віднести такі як [1]:

- громіздкість та нестабільність чинного законодавства України у сфері ПДВ;
- діючий порядок відшкодування ПДВ з бюджету призводить до відволікання у платників податку значних сум власних оборотних коштів;

- наявність великої кількості наданих пільг, цільове призначення яких є непрозорим, а процес контролю - складним;
- необхідність ведення платниками податку як бухгалтерського так і податкового обліку;
- виникнення низки непорозумінь між платниками податку та органами податкової служби;
- виникнення нових тіньових схем маніпулювання податковим законодавством та ін.

Мабуть, найбільшим недоліком ПДВ є регресивність даного податку стосовно впливу на добробут населення з різним рівнем доходів. Проблема регресивності ПДВ активно обговорюється у країнах із соціал-демократичною ідеологією, де добробут людини - на першому місці серед пріоритетів економічної політики. Їх досвід показує, що існує два варіанти вирішення цієї проблеми.

Перший - надання адресної допомоги малозабезпеченим верствам населення без застосування податкових пільг з ПДВ.

Другий - запровадження диференційованої ставки податку.

Для України другий варіант є більш доцільним, ніж зниження ставки ПДВ до 17%.

Аналіз становлення системи акцизного оподаткування протягом останніх років свідчить про наявність тенденції до створення більш раціональної у фіскальному та регулюючому аспекті системи акцизного оподаткування, що досягається за рахунок підтримки мінімального переліку підакцизних товарів, посилення державного контролю за їх виробництвом та обігом, а також повнотою сплати акцизного податку.

На сьогодні в Україні існують наступні проблеми, пов'язані з адмініструванням акцизного податку:

- Недосконалість законодавства. На сьогодні законодавство України з питань акцизного податку потребує удосконалення.
- Наявність суттєвої величини незаконного виробництва та обігу спирту, алкогольних напоїв та тютюнових виробів, що є одним з каналів відтоку грошових коштів до «тіньового» сектору економіки.
- Широке застосування таких схем зниження величини об'єкту оподаткування акцизним податком як ввезення підакцизних товарів поза митним контролем, здійснення «псевдо експорту» підакцизних товарів, використання підроблених марок акцизного податку та ін.
- Відсутність в Україні практики застосування акцизних складів. - Сфера застосування акцизних складів в Україні звужена до місць виробництва і зберігання етилового спирту, горілки і лікєро-горілочаних виробів.
- Ще однією проблемою, яка сьогодні існує в системі оподаткування акцизним податком, є визначення оптимальних ставок оподаткування даної продукції. Рівень диференціації таких ставок є предметом дискусії як науковців, так і практиків [2].

На сучасному етапі розвитку для України характерним є постійне зростання обсягів та розширення масштабів міжнародної торгівлі, ускладнення та посилення динамізму торговельних процесів, підвищення вимог міжнародних організацій щодо забезпечення вільного доступу іноземних товарів на внутрішні ринки та зниження національних торговельних бар'єрів. Відбувається поглиблення інтеграції міжнародних вимог в національну практику митного регулювання України.

Не зважаючи на це, в сучасній митній політиці існує низка проблем. Головні з них наступні:

- відставання митного контролю від сучасних потреб пропускнуої здатності та світових стандартів контролю товарів;
- значний вміст в загальному обсязі товарообігу частки товарів, що переміщуються контрабандним шляхом;
- збереження загрозливої ситуації з контрабандою наркотичних засобів та зброї;
- вчинення правопорушень у сфері інтелектуальної власності, особливо через канали незаконного переміщення через митний кордон України дисків для лазерних систем

зчитування та іншої аудіовізуальної продукції;

Для вирішення цих проблем потрібно здійснити наступні заходи:

- розробити методiku вибіркової перевірки товаросупровідних та митних документів на основі концепції «червоного / жовтого / зеленого коридорів»;
- розширити застосування системи управління ризиками, що об'єднує індикатори ризику, розроблені в рамках діяльності митних органів, а також забезпечити відповідність цієї системи на оперативному рівні;
- підвищити рівень бюджетного фінансування процесів модернізації та реформування системи реалізації митної політики.

Таким чином, проаналізувавши сучасний стан непрямого оподаткування в Україні можна зробити висновок про те, що вони мають надзвичайно високий фіскальний та регулювальний потенціал, проте його необхідно розкривати та вдосконалювати. Наявність низки вищевказаних проблем призводить до поступового зниження фіскальної ефективності непрямих податків і якщо не вживати ніяких заходів, то в недалекому майбутньому їх роль в наповненні Державного бюджету може бути значно зменшена, що, за відсутності інших вагомих джерел формування бюджету, може стати значним дестабілізуючим фактором для всієї економіки. [3]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Офіційний сайт Державної митної служби України. – [Електронний доступ]. - www.customs.gov.ua
2. Жукевич О. Ефективність податкової системи України: принципи оподаткування та напрями реформування законодавчої бази / О. Жукевич // Вісник КНТЕУ. – 2009. – № 2. – С. 105–113.
3. Стіпахно В. І. Податкова політика України: проблеми та напрями вдосконалення / В. І. Стіпахно // Формування ринкових відносин в Україні. – 2006. – № 7. – С. 23–28.

ЗНАЧЕННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ЦИФРОВОГО ПІДПISУ

Малюк О.О., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», II курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач Сиротенко А.О.

В умовах науково-технічного прогресу посилюється значимість інформації в усіх сферах діяльності. Інформація розповсюджується різними засобами, найшвидшим із яких є інтернет.

Для ідентифікації достовірності інформації використовують відповідні технічні засоби. Зокрема для прискорення документообігу між суб'єктами економічної діяльності було запроваджено електронний цифровий підпис, за допомогою якого документи в електронній формі, можуть набувати такої самої юридичної сили, що і документи на папері.

З січня 2004 року вступив у дію прийнятий Верховною Радою України Закон "Про електронний цифровий підпис", в якому чітко визначене поняття, сфера використання та юридична сила електронного цифрового підпису.

Електронний цифровий підпис (ЕЦП) - вид електронного підпису, отриманого за результатом криптографічного перетворення набору електронних даних, який додається до цього набору або логічно з ним поєднується і дає змогу підтвердити його цілісність та ідентифікувати підписувача. Електронний цифровий підпис накладається за допомогою особистого ключа та перевіряється за допомогою відкритого ключа.

Перевагою використання ЕЦП є те, що він забезпечує юридичну силу електронних документів

Закони України прирівнюють за юридичною силою електронні документи, що підписані ЕЦП, і документи з власноручним підписом або печаткою, а також створюють правову основу для застосування ЕЦП і здійснення юридично значимих дій шляхом електронного документообігу.

Використовуючи ЕЦП, Ви отримуєте додаткові можливості шифрування документів. Завдяки цьому забезпечується конфіденційність інформації, яка унеможливує доступ до неї будь-якої особи, що не володіє секретним ключем.

Ведення електронного документообігу на підприємствах значно скорочує об'єми паперової бухгалтерської документації, економить час співробітників і витрати підприємств, пов'язані з укладенням договорів, оформленням платіжних документів та їх пересиланням контрагентові.

Використання ЕЦП значно прискорює проведення численних комерційних операцій, виключає необхідність додаткових зустрічей і багатогодинних переговорів.

Процедура накладення ЕЦП на документ займає долі секунди в залежності від варіанту зберігання особистого ключа клієнтом.

Для функціонування ЕЦП використовують два ключі захисту (вони зберігаються в різних файлах):

1. секретний (особистий) ключ, який зберігається у підписувача,
2. відкритий ключ, який, як правило, публікується в загальнодоступному або спеціалізованому довіднику (сайті ЦСК).

Для того, щоб поставити ЕЦП, необхідно використовувати секретний (особистий) ключ.

Термін дії сертифікату складає до 2-х років та визначається умовами договору, що укладається між клієнтом та ЦСК. Завчасно, до закінчення терміну сертифіката Ви можете отримати новий сертифікат відкритого ключа. Сертифікат діятиме протягом наступного періоду і так далі до тих пір, поки Ви будете користуватися послугами ЦСК.

Відкритий ключ тому і називається відкритим, що його не лише не потрібно засекречувати, а й навпаки, його вільне поширення якраз і є основою для роботи системи ЕЦП. Будь-яка людина, яка хоче переконатися в достовірності Вашого ЕЦП, має скористатися – Вашим відкритим ключем. Ваш відкритий ключ міститься у файлі сертифікату відкритого ключа та захищається від підробки за допомогою накладеного на нього ЕЦП ЦСК.

Законодавством не передбачено обмежень на кількість особистих ключів, які можуть бути сформовані на одну людину. Проте, виняток з вищесказаного становлять співробітники організацій державної форми власності, які не можуть мати одночасно декілька ключів (Постанова КМУ від 28 жовтня 2004 р. № 1452).

Виконуйте рекомендації по зберіганню та використанню особистого ключа, що містяться в документації, і Ви будете захищені від підробки Вашого ЕЦП.

Будь-яка зміна, несанкціоновано внесена до тексту документа, буде миттєво виявлена, оскільки перевірка ЕЦП покаже, що документ змінений з моменту підписання.

Для електронних документів не потрібні шафи, папки-накопичувачі та дириколи. Вам не доведеться витрачати дорогоцінний час свого робочого часу на перегортання швидкозшивачів у пошуках документа, що загубився, і дихати паперовим пилом архівів. Архів, який в паперовому вигляді зайняв би декілька стелажів, в електронному вигляді уміщається на маленькому диску, який, за бажанням, можна заховати в сейф, що не згорає, помістити в депозитарій банку, скопіювати для надійності, зашифрувати та зробити з ним ще безліч операцій, що дозволяють вберегти Вашу інформацію від випадковостей і злого наміру. Просканувати такий архів і знайти в ньому будь-який потрібний документ – справа декількох секунд. І при цьому, звичайно ж, разом з документом в архіві збережеться й ЕЦП, який навіть через десятки років зможе підтвердити Вам і кому завгодно його достовірність. Втім, ніщо не заважає Вам роздрукувати будь-який документ, завірений ЕЦП, і користуватися ним як звичайним паперовим документом.

Безпека використання ЕЦП забезпечується тим, що засоби, які використовуються для роботи з ЕЦП, проходять експертизу в Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України.

Подання звітності у електронній формі до різних державних органів має свої особливості, проте у загальній формі цей процес можна описати наступним чином:

1. Спочатку треба отримати сам електронний цифровий підпис та посилені сертифікати відкритих ключів для посадових осіб, що мають право підпису та печатку юридичної особи в будь-якому включеному до системи подання податкових документів в електронному вигляді акредитованому центрі сертифікації ключів.

2. Потім необхідно узгодити всі питання щодо подання електронної звітності з відповідним державним органом, шляхом укладання договору, та надати посилені сертифікати ключів на електронному носії. При цьому підприємству надається вся інформація, що необхідна для відправлення електронних звітів.

3. Після цих простих дій підприємство має можливість відправляти обов'язкові регулярні звіти до державних органів електронною поштою, за допомогою електронного цифрового підпису.

Важливість впровадження електронного цифрового підпису важко переоцінити. Завдяки йому документообіг між суб'єктами економічної діяльності значно прискорюється, він дає можливість електронним документам набувати такої самої юридичної сили, що і документи на папері із власноручним підписом та мокрою печаткою. Сфера використання електронного цифрового підпису надалі буде тільки розширюватися та засоби тільки вдосконалюватися.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон про електронні документи — Закон України від 22.05.2003 р. №851-IV «Про електронні документи та електронний документообіг».

2. Закон про ЕЦП — Закон України від 22.05.2003 р. №852-IV «Про електронний цифровий підпис».

АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Морбицер А. Р., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач Кошик В.В.

Сучасний бухгалтерський облік - це переважно комп'ютерний облік, який реалізується за допомогою новітніх засобів обчислювальної техніки і бухгалтерських програмних продуктів. Застосування інформаційних технологій дозволяє підвищити рівень інформаційного забезпечення процесів управління та його ефективність.

Основні засоби підприємства є необхідною передумовою забезпечення його безперервної діяльності. Важливість правильного відображення в обліку операцій з основними засобами переоцінити важко, оскільки від правильності облікової інформації щодо них залежать собівартість готової продукції, витрати підприємства, рентабельність його діяльності, а в цілому перспективи подальшого розвитку підприємства.

Основними завданнями організації обліку й контролю основних засобів є:

- визначення переліку основних засобів (ОЗ), які утримуються на балансі підприємства, контроль їх стану та використання;
- визначення первісної вартості придбаних, отриманих та новостворених ОЗ при їх введенні до експлуатації;
- нарахування амортизації на ОЗ підприємства відповідно до прийнятої на підприємстві облікової політики;
- визначення суми витрат на ремонт, модернізацію та реконструкцію ОЗ;
- визначення суми доходів та витрат підприємства при виконанні операції ліквідації та реалізації ОЗ тощо.

Ефективного результату можна досягти з використанням інформаційних систем і комп'ютерних технологій обліку.

Задачі автоматизованого обліку основних засобів можна розв'язувати по-різному:

- із застосуванням електронних таблиць;
- із застосуванням власних програмних продуктів, розроблених силами підприємства;

- із застосуванням універсального програмного забезпечення, запропонованого фірмами-розробниками.

Так, для виконання облікових робіт широкого використання набули такі програмні комплекси, як «1С:Підприємство», «Парус», «БЕСТ», «Галактика» тощо. Облік операцій з основними засобами можна здійснювати і в конфігурації «1С:Бухгалтерія 8.3» системи програм «1С:Підприємство». Так, в «1С:Бухгалтерії 8.3» повністю автоматизовані операції надходження, списання та реалізації основних засобів, проведення інвентаризації, ремонтів, модернізації тощо.

Відображення типових операцій на рахунках бухгалтерського обліку здійснюється з використанням типових документів відповідно до видів господарських операцій з основними засобами підприємства.

Основним документом конфігурації, який використовується для відображення придбання основних засобів (ОЗ), є «Надходження товарів і послуг», який формує проведення за рахунками обліку первісної вартості ОЗ, вказує про виникнення заборгованості перед постачальником та відображає операції з обліку податкового кредиту з ПДВ (рис. 1).

№	Номенклатура	Кількість	Од.	К.	Ціна	Сума	% ПДВ	Сума ПДВ	Всього	Рахунок
1	Верстат для...	10,000	шт	1,000	5 000,00	50 000,00	20%	10 000,00	60 000,00	1521
2	Стелаж склад...	5,000	шт	1,000	2 000,00	10 000,00	20%	2 000,00	12 000,00	1521
3	Дриль електр...	50,000	шт	1,000	850,00	42 500,00	20%	8 500,00	51 000,00	1531
4	Шруповерт...	55,000	шт	1,000	900,00	49 500,00	20%	9 900,00	59 400,00	1531
5	Стелаж бібліо...	1,000	шт	1,000	1 500,00	1 500,00	20%	300,00	1 800,00	1521

Тип цін: Дрібнооптова
Всього (грн): 184 260,00
ПДВ (зверну): 30 710,00

Рис.1. Електронна форма документа «Надходження товарів і послуг»

Для введення основних засобів в експлуатацію в програмі призначено документ «Введення в експлуатацію ОЗ» (рис. 2).

№	Код	Основний засіб	Інв. №
1	00014	Стелаж складський (00014)	00014
2	00015	Стелаж складський (00015)	00015
3	00016	Стелаж складський (00016)	00016
4	00017	Стелаж складський (00017)	00017
5	00018	Стелаж складський (00018)	00018

Рис.2. Електронна форма документа «Введення в експлуатацію ОЗ»

Цим документом можна оформити операції трьох видів:

- «Устаткування» — для введення цілісних об'єктів ОЗ;
- «Об'єкти будівництва» — для введення в експлуатацію не лише об'єктів будівництва, а й тих ОЗ, що потребували монтажу;
- «За результатами інвентаризації».

У конфігурації «1С:Бухгалтерії 8.3 для України» амортизація на основні засоби нараховується шляхом проведення документа «Закриття місяця» (рис. 3).

У разі проведення документа з установленим прапорцем «Нарахування амортизації ОЗ» буде розраховано амортизацію основних засобів за вказаними видами обліку, за винятком тих, щодо яких амортизацію вже було нараховано протягом звітного періоду, наприклад документом «Передача ОЗ».

При відображенні в обліку операцій з реалізації основних засобів необхідно керуватися П(С)БО 27. Виходячи з вимог даного стандарту основні засоби, визнані підприємством утримуваними для продажу, мають бути переведені та відображатися у складі оборотних активів підприємства.

Рис. 3. Електронна форма документа «Закриття місяця»

Інакше кажучи, у бухгалтерському обліку необхідно перевести необоротні активи утримувані для продажу, до оборотних. Зробити це засобами конфігурації допоможе документ «Підготовка до передачі ОЗ». Документ, який завершує продаж ОЗ, — це «Передача ОЗ» (рис. 4).

Рис. 4. Електронна форма документа «Передача ОЗ»

До табличної частини вноситься перелік основних засобів, що продаються. Для кожного з них потрібно установити ціну продажу (реквізит «Вартість»), суму ПДВ, ставку ПДВ та «Схему реалізації» (тобто, які рахунки буде задіяно у проводках при відображенні реалізації ОЗ).

Документ формує в бухгалтерському та податковому обліку проводки, і при його проведенні виконуються декілька операцій:

- донарахування амортизації за місяць вибуття;
- списання основного засобу з обліку;
- відображення заборгованості за взаєморозрахунками.

Розглядаючи позитивні і негативні аспекти процесу автоматизації, варто зазначити, що основний недолік автоматизації обліку основних засобів зводиться до значних капітальних вкладень на придбання програмного продукту, його встановлення на робочих місцях, а також значного часу на навчання обліковців працювати в новій системі, в тому числі відвідування спеціальних курсів, підвищення кваліфікації тощо [4, с. 54].

Однак, автоматизація обліку основних засобів на підприємстві надає і ряд істотних переваг, серед яких: оперативне ведення, обробка і формування вихідної інформації з обліку основних засобів; автоматизація документування первинної інформації; оперативного управління, контролю за наявністю і рухом основних засобів; швидкість розрахунку амортизації об'єктів основних засобів; зменшення витрат часу на підготовку інформації з обліку основних засобів; прийняття управлінських рішень за наявною інформацією; значне вдосконалення процесу організації обліку основних засобів [2, с. 62].

Отже, автоматизація бухгалтерського обліку основних засобів є необхідністю, адже допомагає значно підвищити ефективність обліку і прискорює процес обробки даних, надає оперативну інформацію для прийняття управлінських рішень.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Войтюшенко Н.М., Інформаційні системи і технології в обліку [Текст] : навч.посіб. - Донецьк: ДонНУЕТ, 2009 – 340с.
2. Івахненко С.В. Упровадження програмного забезпечення обліку і контролю: потенційні переваги і реальні проблеми. // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. – №2. – С. 56 – 62.
3. Круш П.В., Клименко О.В. Капітал, основні та оборотні засоби підприємства: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 328 с.
4. Муравський В. Документування в умовах повної автоматизації обліку. // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. – №5. – С. 49 – 51.

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Никончук В.С, економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», ІІ курс
Ірпінський державний коледж економіки та права.
Науковий керівник – викладач Калусенко В.В

На сучасному етапі розвитку економіки України необхідною умовою ефективної підприємницької діяльності є реформування бухгалтерського обліку відповідно до потреб користувачів. Бухгалтерський облік – надзвичайно важлива складова економічного життя країни. Сучасний стан бухгалтерського обліку в Україні неможна вважати досконалим, він потребує значної модернізації.

Серед видатних зарубіжних вчених, що здійснили вагомий внесок в розвиток бухгалтерського обліку, слід назвати: В.В. Вернтца, Д. Форрестера, радянських та вітчизняних вчених: О.С. Бородкина, Ф. Бутинця, М.Я. Дем'яненка, Г.Г. Кірейцева, М.В. Кужельного, В.Г. Лінника, С.А. Николаєву, В.Д. Новодворського, П.Т. Саблука, В.В. Сопка. [1, 100-102]

Незважаючи на те, що система бухгалтерського обліку розвивалася і змінювалася протягом тривалого часу, існує ще багато невирішених проблем.

На нашу думку, основні проблеми розвитку бухгалтерського обліку в Україні такі:

1) Після прийняття закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» протягом майже десяти років на законодавчому рівні не вирішене принципове питання: за якими стандартами працюють наші підприємства – національними чи міжнародними, і для яких підприємств які стандарти мають переваги. Що стосується застосування стандартів іншими підприємствами, які працюють із позиковими фінансовими інструментами, інститутами спільного інвестування, страховими компаніями, пенсійними фондами, компаніями з управління активами, то це питання на законодавчому рівні також не вирішене. [1,106-107]

Окреме запитання стосується впровадження Міжнародних стандартів фінансових звітностей в державному секторі.

2) Підготовка бухгалтерських кадрів. Міжнародний досвід і практика показують, що післядипломна підготовка й процес постійного підвищення кваліфікації практикуючих бухгалтерів – це прерогатива професійних бухгалтерських організацій.

В Україні потрібно створити систему постійного підвищення бухгалтерських кадрів, яка б відповідала міжнародним вимогам, а саме стандартам освіти Міжнародної федерації бухгалтерів. Мета такої системи – кваліфікаційний рівень нашого професійного бухгалтера як загальноприйнятий у міжнародній практиці має відповідати європейському рівню. [2,59-60]

3) Облік і звітність малих та середніх підприємств, які за своєю економічною природою не можуть вести облік і складати звітність у такому самому порядку й обсязі, як і великі. До того ж для потреб власників та інших користувачів не потрібна в такому обсязі фінансова інформація. У міжнародному бухгалтерському співтоваристві сьогодні відбувається обговорення проекту Міжнародного стандарту фінансової звітності щодо підприємств малого та середнього бізнесу. Вважаємо за доцільно включитися в таку роботу й в Україні.

4) Галузеві особливості обліку та звітності. Сьогодні склалася ситуація, коли стандарти фінансової звітності встановлює Міністерство фінансів України, але їхнє дотримання держава не контролює. Тому стосовно достовірності й правильності звітної бухгалтерської інформації ми можемо покладатися тільки на сумлінного бухгалтера підприємств.

Тому необхідне розширення суб'єктів впливу на бухгалтерську діяльність шляхом участі в регуляторних органах представників галузевих міністерств і професійних бухгалтерських організацій. [1, 112-113]

5) Регулювання бухгалтерського обліку в країні. Тобто практично в усіх країнах, на відміну від України, де законом визначений єдиний метод регулювання бухгалтерської діяльності – державний, саморегулювання бухгалтерської професії є обов'язковою складовою. Чи не тому в нашій країні спостерігається стрімке падіння виробництва в період кризи?

На нашу думку, на сучасному етапі дуже важливо чітко визначити, який інститут несе головну відповідальність за регулювання бухгалтерського обліку в Україні. Слід внести відповідні корективи в Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність». Для того, щоб провести таке реформування, слід, зробити спеціальні дослідження, які б довели доцільність цих змін.

6) Україна, працюючи з міжнародними фінансовими інститутами, бере на себе певні зобов'язання економічного і організаційного характеру, в тому числі у сфері бухгалтерського обліку. Існуюча система державного регулювання безнадійно застаріла й у цьому вигляді нездатна продукувати кінцевий результат – своєчасну, якісну та достовірну інформацію для прийняття рішень як на рівні підприємств, так і на рівні регіонів, галузей і держави. [2, 316-319]

При узгодженні бухгалтерського обліку виникає явище «податкова різниця». Податкова різниця – це різниця, яка виникає між оцінкою і критеріями визнання доходів, витрат, активів, зобов'язань за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та доходами і витратами, визначеними податковим законодавством. Вона поширюється на всіх

юридичних осіб, які згідно із законодавством є платниками податку на прибуток, за винятком банків, бюджетних установ та суб'єктів малого підприємництва.

Отже, є значне коло проблем в галузі бухгалтерського обліку в Україні та суттєві позиції впливових міжнародних організацій щодо необхідності законодавчого й нормативного регулювання цієї вкрай важливої сфери діяльності відповідно до вимог міжнародних стандартів. Вирішення цих проблем допоможе вдосконалити систему державного регулювання та реформування бухгалтерського обліку, адаптація до ринкових змін, міжнародних стандартів та потреб користувачів, в системі прийняття рішень, що буде позитивною зміною для бухгалтерського обліку загалом.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Жук В. М. Актуальні проблеми бухгалтерського обліку і їх вирішення. – Фінанси України. – 2009. - №7. – с. 100 – 113
2. I Международная научно-практическая Интернет-конференция «Актуальные вопросы повышения конкурентоспособности государства, бизнеса и образования в современных экономических условиях» (Полтава, 14-15 февраля 2013г.). Динько І. М. Луцький національний технічний університет, Україна. Напрями вдосконалення бухгалтерського обліку у процесі адаптації вітчизняних стандартів до міжнародних вимог.
3. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. (зі змінами та доповненнями)

ОЦІНКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Нікітіна В. В., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач Кошик В.В.

Ми живемо в ХХІ столітті – столітті передових технологій, покликаних оптимізувати людське життя шляхом підвищення його комфортності, ефективності використання матеріальних та людських ресурсів.

В наш час бурхливого розвитку інформаційних технологій комп'ютери стають визначальним фактором праці фахівців різних спеціальностей, в тому числі і бухгалтера. В сучасних умовах для кваліфікованого бухгалтера - надзвичайно важливим є вміння організувати ведення обліку та роботу бухгалтерії з використанням сучасних інформаційних технологій.

Як відомо, використання комп'ютерних технологій значно підвищує продуктивність праці бухгалтерів. Створення та використання комп'ютерної системи бухгалтерського обліку сприяє не тільки прискоренню процесу обробки інформації на підприємствах, але й суттєвому покращенню його організації.

В основу організації системи бухгалтерського обліку з використанням автоматизованих обчислювальних механізмів та програм мають бути покладені такі принципи:

- автоматизоване оброблення облікових даних у реальному часі безпосередньо на робочих місцях бухгалтерів;
- взаємодія бухгалтера з інформаційною системою в діалоговому режимі;
- організація первинних документів на носіях, що читаються машиною;
- організація реєстрів аналітичного та синтетичного обліку в пам'яті ПЕОМ, формування і видача результатної інформації в режимі запиту і необхідному для бухгалтера обсязі.

Позитивним результатом впровадження інформаційної системи обліку на підприємстві може бути:

- впорядкування бухгалтерського обліку;
- зниження кількості бухгалтерських помилок;
- підвищення оперативності обліку;

- скорочення витрат на адміністративно-управлінський апарат;
- зростання ефективності виробничих потужностей;
- раціональне використання трудових ресурсів;
- зменшення витрат часу на здійснення господарських операцій.

На сучасному етапі розвитку економіки користь від інформаційних технологій є очевидною, проте незважаючи на це існує ще досить багато проблем щодо автоматизації діяльності підприємств та їх облікових підрозділів. Так у майже 30% підприємств України бухгалтерський облік неавтоматизований взагалі, або автоматизовані окремі його ділянки.

Проблема створення та впровадження інформаційних систем на підприємстві залишається однією з найскладніших в Україні. Впровадження інформаційної системи передбачає серйозну попередню роботу з реорганізації та відмову від застарілих стереотипів.

Отже, як свідчить практика, існують три найбільші проблеми, про які треба пам'ятати при впровадженні автоматизованої системи обліку:

- розгалуженість та специфіка господарської діяльності;
- обмеженість грошових коштів;
- рівень кваліфікації відповідних спеціалістів.

Також, потрібно зазначити, що є дві категорії загроз щодо ефективного використання інформаційних систем: активні та пасивні. Активні загрози включають комп'ютерне шахрайство. Пасивні - це помилки системи, пошкодження окремих компонентів обладнання та стихійні лиха. Незахищеність інформаційних систем бухгалтерського обліку призводить до надмірних витрат, недостатніх доходів, втрати активів, недостовірного обліку, перешкод у бізнесі, санкцій, збитків з вини конкурентів, шахрайства.

Таким чином, одночасно з полегшенням в роботі, зменшенням часу обробки інформації, підвищенням її оперативності, автоматизація обліково-аналітичних робіт має і зворотній бік - неграмотне користування програмами або несанкціонований доступ до них. Щоб уникнути цього необхідно окреслити коло користувачів та права доступу до програм або навіть до комп'ютерів та відділів, а також інші заходи контролю за активними та пасивними загрозами.

Досить часто рішення про впровадження системи приймається для того, щоб замінити інформаційні системи, які вже не відповідають умовам бізнесу або для того, щоб мати конкурентні переваги. Саме тому перевагу слід надавати вітчизняним програмним продуктам масового продажу, що відповідають умовам національної економіки та швидкій зміні законодавчих документів, які регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку. Як показує практика, впровадження дорогих іноземних програмних продуктів комп'ютеризації бухгалтерського обліку не дозволяє відразу вирішити всі проблеми підприємства.

Вітчизняні програмні продукти повинні надавати можливість виконувати облікову, аналітичну, контролюючу функції, враховуючи специфічні риси підприємств (галузь діяльності, розмір і форму власності підприємства тощо). Тому можливості бухгалтерських програм можуть слугувати критерієм для їх якісних оцінок і вибору для застосування підприємствами. До критеріїв вибору бухгалтерських програм потрібно віднести можливість програмного забезпечення:

- 1) вести синтетичний та аналітичний облік активів, капіталу, зобов'язань з елементами управлінського обліку;
 - 2) формувати фінансову, податкову, статистичну звітність;
 - 3) надавати іншу довідкову інформацію для потреб ведення господарської діяльності;
 - 4) проводити автоматизований аналіз-прогноз і контроль за діяльністю підприємства.
- Крім того, програмне забезпечення має задовольняти відповідні технічні, комерційні та ергономічні потреби користувачів.

Опрацювавши літературні джерела, можна зробити висновок, що комп'ютерні програми автоматизації бухгалтерського обліку поділяються на декілька груп, зокрема:

1. Домашні бухгалтерії - програми управління сімейним бюджетом. До них належать: „Microsoft Money", „RS-Money".
2. Міні-бухгалтерії - програми для бухгалтерії без чіткого розподілу напрямів роботи облікового апарату „Fin Expert", „Інфо-Бухгалтер").

3. Універсальні бухгалтерські програми - інтегровані бухгалтерські програми, орієнтовані на бухгалтерії невеликого розміру, в яких передбачено всі розділи обліку і можливість створення локальної мережі („ПАРУС", „Дебет Плюс", „БЕСТ -2", „1С:Бухгалтерія", „Фінанси без проблем").

4. Бухгалтерські комплекси - програми, що орієнтовані на підприємства з кількістю співробітників бухгалтерії понад 5-6 осіб, що передбачають наявність чіткого розподілу функцій між ними. Ці програми призначені для корпорацій та великих підприємств. Серед них варто виділити: „Моноліт", „БЕСТ-3", „SCALA", „PLATINUM".

5. Автоматизовані робочі місця (АРМ) - програми, що забезпечують автоматизацію окремих ділянок бухгалтерського обліку: „Gross Bee", „Lady Fin", „Інтегратор".

Сучасний ринок програмних продуктів, які використовуються для автоматизації ведення бухгалтерського обліку, надзвичайно різноманітний та пропонує кілька десятків пакетів програм.

Отже, ефективність роботи бухгалтера на підприємстві суттєво підвищується завдяки засобам інформатизації та автоматизації бухгалтерського обліку, які дозволяють зменшувати витрати на обробку даних, розраховувати достовірні дані, надавати оперативну і неупереджену інформацію для менеджерів та здійснювати управлінський контроль за виробничими процесами, що відбуваються на підприємстві. Наступним кроком щодо розвитку бухгалтерського обліку після його автоматизації може бути використання корпоративних, галузевих, регіональних та міжрегіональних комп'ютерних мереж. Це є важливим кроком, тому що сприяє скороченню витрат для отримання необхідної інформації, надає більшу ефективність передачі даних та їх більшу точність і достовірність. В Україні мережева система обліку своїми темпами розвитку поступається системі обліку у високо розвинутих країнах, тому слід використовувати високоякісні міжнародні стандарти та закордонний досвід.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Городянська Л. Особливості технічного забезпечення системи бухгалтерського обліку// Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. - №10. – С.17-22.
2. Марченко Д.М. Автоматизація бухгалтерського обліку як джерело зростання його ефективності// Актуальні проблеми економіки. – 2009. - №6(96). – С.248-254.
3. Муравський В.В. Завдання бухгалтера у повністю автоматизованій системі обліку//Обліково-аналітичне забезпечення системи менеджменту підприємства. Львівська політехніка . – 2009. – С.99-10.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

Овчаренко Д.О., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач Талько Т.В.

Організація та управління процесами економії витрат відіграє важливу роль в створенні конкурентоспроможності бізнесу. Постійний розвиток управлінського обліку пов'язаний з необхідністю впливу на механізм управління сільським господарством, яке повинно перебувати в стані постійного удосконалення.

Облік витрат сільськогосподарського підприємства постійно розвивається і покращується у зв'язку з удосконаленням інформаційних технологій, методології та організації бухгалтерського обліку як основного джерела інформації про витрати підприємства. Проте існує низка проблем, які не дають змоги обліку розвиватися повною мірою, що потребує дослідження шляхів його вдосконалення з урахуванням змін в оподаткуванні сільськогосподарських товаровиробників.

Управління витратами на сільськогосподарських підприємствах є важливим засобом побудови системи обліку витрат, з урахуванням стратегічних та тактичних цілей і вимог

керівництва. Це складний процес, що передбачає не тільки зважену класифікацію, а й систематичний моніторинг фактичних витрат та їх поведінки під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів, прийняття рішень щодо поліпшення структури собівартості продукції, ціноутворення.

В умовах обмеженості ресурсів і досягнення планової ефективності виникає потреба постійного порівняння понесених витрат і отриманих результатів. Ця проблема посилюється під впливом інфляції, коли дані про виробничі витрати необхідно повсякденно порівнювати з майбутніми витратами, що значною мірою залежить від впливу зовнішнього середовища. Можливість усунення або передбачення впливу багатьох негативних внутрішніх і зовнішніх факторів з'являється завдяки раціонально організованому обліку витрат на виробництво.

Ще однією важливою проблемою є проблема відповідності обліково-контрольної системи підприємства щодо витрат чинному законодавству.

Не менш важливою, є проблема матеріально-технічного й організаційного забезпечення, яка полягає в достатності забезпечення підприємства сучасними матеріально-технічними засобами, забезпеченні високого рівня організації та ефективності ведення первинного та зведеного обліку, внутрішньогосподарського контролю, формування звітної інформації.

Для вирішення цього питання підприємство повинне сформувати послідовну стратегію розвитку, яка б передбачала оновлення, закупівлю, облаштування, використання та фінансування матеріально-технічних засобів.

Складовою частиною бухгалтерського обліку країн із розвинутими ринковими відносинами є процес формування оперативної та аналітичної інформації, яка необхідна керівництву для планування, контролю, аналізу і прийняття управлінських рішень (управлінський облік). Фінансовий облік не може оперативно реагувати на зміни, що відбуваються у зовнішньому та внутрішньому середовищі, тому що він суворо дотримується вимог чинного законодавства, тому це повинен робити управлінський облік.

Нині, ведучи облік виробничих витрат, бухгалтери використовують різні методи їх обліку, а саме: попередільний, попроцесний, позамовний, директкост, метод обліку фактичної собівартості. Одним із шляхів удосконалення обліку витрат підприємств можна запропонувати впровадження одного з більш сучасних методів обліку витрат – нормативного. Перевага даного методу полягає в зменшенні трудомісткості переходу. Він надає можливість порівнювати нормативні витрати з плановою собівартістю. Нормативна калькуляція базується на підставі певних технічних норм на встановлену дату.

Зміни норм витрат являють собою результат здійснення відповідних заходів, спрямованих на вдосконалення технології та організації виробництва, тому організація обліку зміни норм впливу на собівартість конкретної продукції (послуги, роботи) створює передумови для зниження собівартості.

Можливим шляхом удосконалення обліку виробничих витрат є також перехід сільськогосподарських підприємств на Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, зокрема на МСФО 41 «Сільське господарство».

Вивчивши проблеми сільськогосподарських підприємств, що стосуються обліку виробничих витрат, можна зробити висновок, що незважаючи на його стрімкий розвиток, підприємства не повністю використовують наявний потенціал. Таким чином, перспективою подальшого дослідження може бути практичний аналіз обліку витрат, які застосовуються за кордоном, але не поширені в Україні. У процесі аналізу потрібно оцінити переваги та недоліки

зарубіжного досвіду, а також розрахувати економічний ефект від його втілення на сільськогосподарському підприємстві України.

Сільськогосподарські товаровиробники самостійно обирають ту систему оподаткування, яка для них є найбільш оптимальною, несуть відповідальність за своєчасність подання податкових декларацій, правильність обчислення, своєчасність та повноту сплати сум податків і зборів, платником яких вони є, відповідно до норм Податкового кодексу України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затв. Наказом Міністерства Фінансів України від 21.04.1999 р. № 318 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0027-00>.
2. Івашкевич В.Б. Організація управлінського обліку за центрами відповідальності та місцями формування витрат / В.Б. Івашкевич // Бухгалтерський облік. – 2010. – № 5. – С. 15–18.
3. Бурко К.В. Сучасний стан та перспективи вивчення поведінки витрат з метою управління діяльністю сільськогосподарських підприємств / К.В. Бурко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nauka.kushnir.mk.ua>.
4. Собченко А.М. Удосконалення систем методів обліку витрат та калькулювання собівартості сільськогосподарської продукції / А.М. Собченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://sevntu.com.ua/jspui/bitstream/123456789/5458/1/130_38.
5. Букало Н.А. Теоретико-методичні засади системи управління витратами підприємства в сучасних умовах господарювання / Н.А. Букало, П.С. Деленів // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Серія «Економічні науки». – 2013. – № 5(254). – С. 141–144.

КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Панічева Т.І., економічний факультет,
спеціальність «Облік і аудит», IV курс,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м.Київ
Науковий керівник - д.е.н., професор Калюга Є.В.

Ключовим напрямком контролю аудиторської діяльності в Україні є контроль якості аудиторських послуг. Системи контролю якості аудиторських послуг формуються кожним аудитором та аудиторською фірмою в Україні. Аудитори та аудиторські фірми, ті що займаються аудиторською діяльністю, індивідуально як фізичні особи - підприємці, мають розробити та впровадити у свою практику систему контролю якості. Відповідно до п. 3 Міжнародного стандарту контролю якості 1 фірма повинна встановити систему контролю якості, яка б надала їй обґрунтовану впевненість, що сама фірма та її персонал діють у відповідності до професійних стандартів, регуляторних та законодавчих вимог, а звіти, що надаються фірмою або партнерами по завданню, відповідають обставинам [1].

Положення з національної практики контролю якості аудиторських послуг 1 "Організація аудиторськими фірмами та аудиторами системи контролю якості аудиторських послуг" зазначає, що аудиторські фірми та аудитори, які займаються аудиторською діяльністю індивідуально як фізичні особи - підприємці зобов'язані розробити та впроваджувати в свою практику таку систему контролю якості, яка б забезпечувала обґрунтовану впевненість у тому, що сама фірма та її персонал діють відповідно до Міжнародних стандартів аудиту, надання впевненості та етики, Кодексу етики професійних бухгалтерів та законодавчих і нормативних вимог, що регулюють аудиторську діяльність, а висновки (звіти), що надаються Фірмою, відповідають умовам завдання.

Відповідальність за організацію, розробку, впровадження й підтримання ефективного функціонування системи контролю якості несе безпосередньо аудитор, який займається аудиторською діяльністю індивідуально як фізична особа, а на аудиторській фірмі - посадова особа, яка здійснює керівництво фірмою відповідно до законодавства та установчих документів.

Керівництво аудиторської фірми зобов'язано показувати приклад що до якості надання послуг персоналу. Цей приклад зазвичай демонструється діями керівництва та відповідними настановами персоналу. Такі дії та настанови мають підкреслювати важливість:

- виконання роботи відповідно до вимог Професійних стандартів;
- дотримання застосованої політики та процедур контролю якості фірми;

надання висновків (звітів), що відповідають умовам завдання. В свою чергу Аудиторська палата України організовує:

- проведення зовнішніх перевірок систем контролю якості;
- моніторинг з питань контролю аудиторської діяльності;
- застосування додаткових процедур щодо забезпечення контролю якості та дисциплінарних заходів за наслідками контролю;
- інформування суспільства про функціонування систем контролю якості аудиторських послуг в Україні.

Зовнішня перевірка суб'єкта аудиторської діяльності здійснюється з метою отримання обґрунтованої впевненості, що політика і процедури, застосовувані цим суб'єктом при здійсненні контролю якості аудиторських послуг, є відповідними та дотримуються на практиці. Програма зовнішньої перевірки повинна, зокрема, містити такі питання:

- а) дотримання суб'єктом аудиторської діяльності, що перевіряється, вимог Закону України "Про аудиторську діяльність" щодо умов здійснення аудиторської діяльності;
- б) наявність письмового документа з викладеною політикою та процедурами контролю якості, які застосовує суб'єкт аудиторської діяльності, наявність розроблених і прийнятих внутрішньо-фірмових стандартів, інших внутрішньо-фірмових документів, які регламентують питання контролю якості;
- в) дослідження внутрішньо-фірмових документів системи контролю якості в цілому й вираження думки про її відповідність;
- г) оцінку дотримання суб'єктом аудиторської діяльності, що перевіряється, етичних вимог;
- д) оцінку відповідності політики та процедур що до людських ресурсів, зокрема що до забезпечення компетентності та професійного розвитку;
- е) оцінку практичного здійснення завдань, насамперед завдань з аудиту (від прийняття клієнта до завершення аудиту й видачі аудиторського висновку, оформлення документації);

ж) оцінку інших чинників, що впливають на відповідність системи контролю якості.

При виявленні порушень, тобто надання аудиторських послуг неналежної якості, може застосовуватись дисциплінарне провадження. Дисциплінарне провадження здійснюється відповідно до Положення про Дисциплінарну комісію АПУ.

Здійснення контролю в аудиторській фірмі потрібно розглядати не як рівень контролю, а як його вид – внутрішній контроль. Що до двох інших рівнів контролю, то основною метою контролю під наглядом національних асоціацій є перевірка виконання аудиторськими фірмами зобов'язань щодо впровадження заходів контролю якості згідно з прийнятими стандартами. Результати контролю на цьому рівні підлягають статистичній документальній обробці. ЄФБА пропонує забезпечити ще один, вищий, рівень контролю з метою забезпечення об'єктивності процесу. Цей контроль повинна здійснювати незалежна професійна організація, що проводить моніторинг результатів роботи національної асоціації (на попередньому рівні контролю). Така організація не бере безпосередньої участі у здійсненні контролю за роботою конкретної аудиторської фірми, її завдання – провести моніторинг результатів роботи на рівні асоціації.

Контроль якості аудиту на національному (державному) рівні передбачає: здійснення Аудиторською Палатою України та відповідним її комітетом загального керівництва контролем якості; розробку і затвердження відповідних стандартів, методичних вказівок та інших нормативних документів; визначення політики контролю та її елементів; проведення (призначення) перевірки тих аудиторських фірм, які перевіряють звітність підприємств, зареєстрованих на фондовій біржі, та найбільших аудиторських фірм (за чисельністю та доходом); контроль за виконанням спеціальних завдань.

З переходом до ринкових засад економіки в контрольному середовищі країни з'явилася нова форма фінансового контролю – незалежний аудит, який було штучно імплементован у практику національного контролю в 1993 році. Вона принципово відрізнялася від інших форм контрольної діяльності, що існували до того в країні. Ця

відмінність - у професійній незалежності від замовника послуг, оплатою таких послуг самим замовником, професійною бізнесовою діяльністю.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Аудит у бізнесі : посібник для бізнесменів / М.Т. Білуха. – Дніпропетро́ськ : “Преском”, 1994. – 240 с.
2. Облік, контроль та аналіз: словник–довідник І.І. Пилипенко, В.П. Пантелєєв, В.О. Шевчук, М.І. Скрипник та інші.
3. Облік і аудит: вступ до фаху. Навчальний посібник / А. Г. Загородній, Г. І. Кіндрацька, Л. М. Пилипенко та інші. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 288 с.
4. Калюга Є. В. Національна система нагляду за якістю фінансової звітності. Науковий вісник НУБіП України. Серія «Економіка, аграрний менеджмент, бізнес»/редкол. : С. М. Ніколаєнко та ін. - Вип. 247 –С. 141 - 150
5. Утенкова К. О. Аудит: Навчальний посібник. - К.: Алерта, 2011. - 408 с.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

Петрик О.В., відділення економіки, логістики та інформаційних систем,
спеціальність «Організація перевезень і управління на автотранспорті», III курс
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний коледж».
Науковий керівник – викладач Ковтун О.В.

На сучасному етапі розвитку економіки України необхідною умовою ефективної підприємницької діяльності є реформування бухгалтерського обліку відповідно до потреб користувачів. Сучасний стан бухгалтерського обліку в Україні не можна вважати досконалим, він потребує значної модернізації.

Бухгалтерський облік – це складний механізм, призначення якого надавати та забезпечувати інформацією внутрішніх і зовнішніх користувачів з метою здійснення ефективного й оперативного управління суб’єктом господарювання в сучасних умовах. Саме для цього бухгалтерський облік повинен вирішувати поставлені завдання, і відповідно, бути організований згідно вимог чинного законодавства та умов конкретної господарюючої одиниці. Без належної організації бухгалтерського обліку неможливо досягнути позитивних результатів діяльності, оскільки вона є одним з найвідповідальніших етапів створення підприємства, а також запорукою рентабельності в майбутньому.

За допомогою бухгалтерського обліку забезпечуються умови для збереження майна підприємства, виконуються внутрішні контрольні функції робітників бухгалтерії та інших відповідних органів, здійснюється розподіл та перерозподіл ресурсів в галузях економіки.

Під організацією бухгалтерського обліку розуміють систему умов та елементів побудови облікового процесу з метою отримання достовірної та своєчасної інформації про господарську діяльність підприємства і здійснення контролю за раціональним використанням виробничих ресурсів і готової продукції [1, с.39].

У процесі визначення проблемних питань організації бухгалтерського обліку питання державного регулювання не залишається в стороні. Державне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні здійснюється з метою:

- 1) створення єдиних правил ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, які є обов’язковими для всіх підприємств та гарантують і захищають інтереси користувачів;
- 2) удосконалення бухгалтерського обліку та фінансової звітності [2].

Серед проблем організації обліку можна виділити два блоки проблем: організацію бухгалтерської служби в управлінській структурі підприємства та організацію облікового процесу.

Можна виокремити такі шляхи вдосконалення організації облікового процесу та вирішення назрілих проблем:

1) запровадження раціональних схем документообігу, що дозволять із найменшими затратами трудових, матеріальних та фінансових ресурсів забезпечити своєчасне виконання поставлених завдань;

2) розробка та застосування новітніх комп'ютерних програм бухгалтерського обліку, які дозволять максимально пришвидшити процес збирання, реєстрації, групування, обробки та узагальнення обліково-економічної інформації;

3) створення на основі нормативно-правової бази сайту в мережі Інтернет, який би містив дані щодо змін законодавства в розрізі видів діяльності, мав би гнучку систему сортування даних, а також безкоштовний доступ зареєстрованим користувачам.

Ще одним шляхом вирішення проблем організації бухгалтерського обліку є перехід на міжнародні стандарти, що допоможе нашим та закордонним бухгалтерам, менеджерам краще розуміти одне одного, що в подальшому приведе до посилення довіри та притоку фінансових інвестицій[3, с. 122].

Отже, організація бухгалтерського обліку на підприємстві в усіх своїх складових покликана забезпечити оптимальне та ефективне функціонування системи бухгалтерського обліку завдяки реалізації усіх її напрямів, а облікова політика є гарантом забезпечення системної організації бухгалтерського обліку та основою для забезпечення ефективного управління підприємства.

Незважаючи на те, що система бухгалтерського обліку розвивалася і змінювалася протягом тривалого часу, існує ще багато не вирішених проблем.

На мою думку, основні проблеми розвитку бухгалтерського обліку в Україні такі:

1) Після прийняття закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» протягом майже десяти років на законодавчому рівні не вирішене принципове питання: за якими стандартами працюють наші підприємства – національними чи міжнародними, і для яких підприємств які стандарти мають переваги? Що стосується застосування стандартів іншими підприємствами, які працюють із позиковими фінансовими інструментами, інститутами спільного інвестування, страховими компаніями, пенсійними фондами, компаніями з управління активами, то це питання на законодавчому рівні також не вирішене. [1, с. 106-107]

2) Підготовка бухгалтерських кадрів. Міжнародний досвід і практика показують, що післядипломна підготовка й процес постійного підвищення кваліфікації практикуючих бухгалтерів – це прерогатива професійних бухгалтерських організацій.

В Україні потрібно створити систему постійного підвищення бухгалтерських кадрів, яка б відповідала міжнародним вимогам, а саме стандартам освіти Міжнародної федерації бухгалтерів. Мета такої системи – кваліфікаційний рівень нашого професійного бухгалтера, як загальноприйнятий у міжнародній практиці, має відповідати європейському рівню. [2, с. 59-60]

3) Регулювання бухгалтерського обліку в країні. Тобто практично в усіх країнах, на відміну від України, де законом визначений єдиний метод регулювання бухгалтерської діяльності – державний, саморегулювання бухгалтерської професії є обов'язковою складовою. Чи не тому в нашій країні спостерігається стрімке падіння виробництва в період кризи?

На мою думку, на сучасному етапі дуже важливо чітко визначити, який інститут несе головну відповідальність за регулювання бухгалтерського обліку в Україні. Слід внести відповідні корективи в Закон України про бухгалтерський облік та фінансову звітність. Для того, щоб провести таке реформування, слід, зробити спеціальні дослідження, які б довели доцільність цих змін.

Отже є значне коло проблем в галузі бухгалтерського обліку в Україні та суттєві позиції впливових міжнародних організацій щодо необхідності законодавчого й нормативного регулювання цієї вкрай важливої сфери діяльності відповідно до вимог міжнародних стандартів. Вирішення цих проблем допоможе вдосконалити систему державного регулювання та реформування бухгалтерського обліку. [1, с. 107-111]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для вузів / За ред. Ф.Ф.Бутинця. - 7-е вид., доп. і перероб. - Житомир : ПП «Рута», 2006. - 831 с.
2. Кузьмінський Р. Реформування бухгалтерського обліку // Актуальні проблеми бухгалтерського обліку. - Фінанси України. – 2006. - №8. – с.59-63
3. Жук В. М. Актуальні проблеми бухгалтерського обліку і їх вирішення. – Фінанси України. – 2009. - №7. – с. 100 – 113

РЕВІЗІЯ В УМОВАХ ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ СИСТЕМ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Печніков С.А., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»,
Науковий керівник – викладач, Черненко Л.Б.

В сучасних умовах на підприємствах широко використовуються комп'ютерні системи бухгалтерського обліку, а саме тому змінилася й методика проведення ревізій органами державної контрольно-ревізійної служби на таких підприємствах. Підвищення ефективності контрольної діяльності залежить від застосування новітніх засобів контролю, одним з яких є комп'ютерні технології. Комп'ютер стає інструментом, який дозволяє контролеру не лише скоротити час і засоби при проведенні перевірок, але й здійснити більш детальне вивчення об'єктів, сформулювати якісні робочі та звітні документи, а також здійснювати ефективне управління діяльністю суб'єкта контролю.

З приходом електронної обробки даних і комерційних систем, заснованих на комп'ютерній техніці, багато операцій, що виконувались вручну, були передані комп'ютерам. З'явився новий тип ревізора – ревізор із технічними знаннями, який володіє електронною обробкою даних. Через певний час комп'ютер став інструментом для проведення ревізій.

У контрольно-ревізійних службах (управліннях, відділах, інших підрозділах), до функцій яких входить проведення ревізій, постійно зростає обсяг контрольної інформації. Це різні дані ревізій, тематичних перевірок, сигнали правоохоронних органів, друку (про виконання плану за декілька років на об'єктах ревізії, про проведені інвентаризації, про виявлені недостачі і крадіжки в різних розрізах, про відшкодування матеріальних збитків тощо). Основними складниками єдиної інформаційно-аналітичної системи органів ДКРС є такі ресурси: технічне забезпечення (сервери, робочі станції, локальні обчислювальні мережі, принтери тощо); загальносистемне (операційні системи та системи управління базами даних) і прикладне програмне забезпечення; засоби телекомунікацій і зв'язку (як транспортна інфраструктура ІАС ДКРС тепер використовується мережа Інтернет); комплексна система захисту інформації. АБС може спростити ревізію і знизити строки її проведення, бо рахункові арифметичні перевірки відомостей та інших розграфлених документів спрощуються.

Безпека автоматизованих систем обліку рівнозначна безпеці облікових даних як фінансової інформації, тобто носії інформації контролюються й охороняються не менш старанно, ніж сама інформація.

Яким би не був ступінь автоматизації обліку на підприємстві, завжди вихідна інформація для внутрішнього контролю фіксується на паперовому носії. Через певний час вона перестає бути актуальною і знищується. Цей період становить приблизно від тижня до декількох місяців. Тобто, можливість одержати реальні дані підприємства сьогодні також зберігається, але ця можливість критична до часу перевірки.

При збігу початку ревізії й початку звітного періоду підприємства з АБС ревізори ризикують одержати не реальну інформацію, а офіційну.

На превеликий жаль, більшість теоретиків і практиків контролю не вбачають у використанні ЕОМ нових можливостей, що відкриваються, для ревізора.

При всіх змінах, що відбулися з носіями облікової інформації, не можна не помітити того, що первинна і звітна інформація залишилася без змін – на звичних бланках.

З підвищеної оперативності бухгалтерського обліку в АБС впливає неприємний для ревизора факт можливості прихованої зміни чи знищення електронної документації прямо в ході перевірки й/або безпосередньо перед нею (поки перевіряючи йдуть, охорона вже сповістила про них бухгалтерію).

Оператора ЕОМ в жодному разі не можна допускати до ПЕОМ, навіть якщо він зовні лояльний і готовий до співпраці. Ревізорі мають розуміти, що незнання ними правил доступу до мережі, організованої на підприємстві, може призвести до втрати інформації, навіть якщо вона й була захоплена. Дослідження особливостей ревізії АБС продиктоване тим, що з'явилися нові технології обробки, зберігання і передачі облікової інформації. При руйнуванні інформації в АБС ніхто не несе відповідальності перед законом за неможливість надання необхідних ревизорам даних. Тобто перевіряючим тільки й залишається, що, опираючись на первинні документи, самим вивести необхідну проміжну інформацію, яку вони можуть порівняти з уже переданою користувачам звітністю підприємства.

Важливий момент – з'ясування місця користувача з найбільшими правами, а також принципова можливість одержати найбільші права з рядового терміналу. Ревизора повинен цікавити також електронний облік внесених змін: у яких файлах зосереджено інформацію про час входу й виходу, про прізвища співробітників і т.п.

Не зважаючи на різницю в класі бухгалтерських програм, усі вони дають можливість швидко одержати структуровані дані практично з будь-якого розрізу діяльності підприємства – аж до видачі певних документів (договорів, касових ордерів, доручень) за певний період.

Безумовно, така можливість для ревизора надзвичайно зручна як спосіб практично миттєвого відбору інформації, що його цікавить. Однак, якщо з програмою 1С у підготовленого ревизора особливих проблем не виникає, то з програмами Ахара або SAP R3 через екзотичність і потужність самого програмного продукту перед перевіряючими може виникнути питання: як саме одержувати необхідні дані з інформаційної бази підприємства.

Вирішення цієї проблеми полягає або у включенні в ревізійну бригаду фахівця з комп'ютерних систем, або в обов'язковому ознайомленні перевіряючих з подробицями роботи в подібних пакетах, з'ясування їхніх особливостей до, а не під час перевірки підприємства.

Заключним етапом роботи ревизора є перевірка звітних даних із даними, які відображені у звітних документах, з метою ув'язки показників форм фінансової, податкової і статистичної звітності та проведення аналізу фінансово-господарської діяльності.

Отже, на якість прийняття відповідальних рішень у контрольному процесі та підвищення інформаційного забезпечення впливають: збільшення кількості факторів, які масово враховуються ревизором під час дослідження об'єкта залежно від видів його діяльності; поглиблення аналізу господарських процесів, що визначаються ревизором; підвищення обґрунтованості висновків завдяки застосуванню економіко-математичних методів і модульних досліджень; чітке і обґрунтоване формування висновків ревизора, складовою яких є насамперед фінансове прогнозування майбутньої діяльності підприємства. Це може забезпечуватися впровадженням нових комп'ютерних технологій обробки інформації та здійсненням контролю безпосередньо з використанням потужних ПЕОМ.

Викладені умови забезпечення практичного застосування комп'ютерної техніки дозволяють правильно організувати порядок дій ревизорів на підприємстві при проведенні контролю. Є сенс застосовувати методику вивчення організації бухгалтерського обліку господарюючого суб'єкта в комп'ютерному середовищі.

Автоматизувати виключно усі прийоми вивчення документів чи операцій не дозволяє індивідуальний підхід контролера до проведення кожної конкретної перевірки. Тому можна комп'ютеризувати лише окремі часто повторювані прийоми контролю. Ефективні результати досягаються за умови можливості конвертації даних бухгалтерської системи підприємства до програмного середовища системи контролера або адаптації системи контролера до структури інформаційної бази підприємства.

Впровадження у практику контролю викладених вище висновків і рекомендацій надасть можливість покращити якість ревізії, забезпечити відповідність інформації, що отримується в процесі перевірок, сучасним вимогам її оперативності і достовірності, забезпечити належне документування процесу і результатів контролю, а також дозволить підвищити ефективність контрольної діяльності в цілому.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Аналіз та аудит фінансової звітності підприємств: із використанням комп'ютерних технологій (на прикладі програми Audit-Expert): Навчальний посібник. В. І. Крисюк, В. А. Шпильовий, Б. В. Крисюк та інші: За заг. ред. проф. В. І. Крисюка. – К.: Видавництво Європейський університет, 2009. 268 с.
2. Живко З. Б., Франчук В. І., Живко М. О. Контрольно-ревізійна діяльність: Навчальний посібник. – К.: Алерба, 2008. – 444 с.
3. Шквір В. Д., Загородній А. Г., Височан О. С. Інформаційні системи і технології в обліку: Практикум. – К.: Знання, 2006 р. – 429 с.
4. Яковлев Ю. П. Контролінг на базі інформаційних технологій. – К.: ЦНЛ, 2008. – 318 с.

ДОСВІД ІНОЗЕМНИХ КРАЇН ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ВІД НЕЗАЛЕЖНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Писанець Н.О., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач Іванова С.М

Світовий досвід в оподаткуванні доходів свідчить про те, що вони посідають важливе місце у забезпеченні фінансової стабільності, соціальної справедливості та сталого економічного розвитку більшості розвинених країн світу. Але, на відміну від України, його основне призначення полягає зовсім не в стимулюванні інвестиційної активності, а в наповненні бюджету. Податкові ставки на доходи фізичних осіб відіграють фіскальну функцію. Справедливість в оподаткуванні тут оцінюється зовсім не за тим, хто скільки сплачує податків. Державу цікавить більше те, скільки коштів залишається у платника після їх сплати.

У більшості економічно розвинених країн світу громадяни із невисокими зарплатами звільняються від прибуткового податку. Натомість основний тягар наповнення бюджету лягає на заможні верстви населення, для яких встановлена прогресивна шкала оподаткування.

Так як зовнішньополітичним пріоритетом України є інтеграція до Європейського Союзу, то податкове право є однією з галузей національного законодавства, яке Україна зобов'язалася реформувати.

Подальше здійснення реформування оподаткування та побудова досконалої й ефективної податкової системи в Україні неможлива без урахування світового досвіду

Поняття «суб'єкти незалежної професійної діяльності» за кордоном не використовується. В більшості країн світу даних суб'єктів відносять до осіб, які займаються підприємницькою діяльністю або ж до «осіб вільних професій», чи прирівнюють до виробничо-комерційної діяльності і оподатковують за тими ж умовами (як у Великобританії).

Передовий досвід уніфікації податкової системи, зокрема, демонструє Швеція. Це країна, в якій податки є інструментом справедливого перерозподілу доходів. Тож реформування податкової системи ведеться під лозунгом «єдина декларація — єдиний рахунок, єдиний платіж — єдина адреса (платежу)». Кожному громадянину Швеції присвоюється єдиний фіскальний номер (ID), який є уніфікованою формою державного обліку населення. Якщо сукупний прибуток адвокатів, нотаріусів, лікарів не перевищує 170

тис. крон (близько 436 тис. грн.), податок складає 31%, при перевищенні вказаної суми, ставка податку може зростати до 50%. Соціальні внески у свою ж чергу становлять 24%.

В Італії податок на доходи осіб вільних професій поширюється на гонорари, доходи від оплати послуг, виручку від продажу витворів мистецтва і т. ін. Такий податок називають «професійним податком».

Ставка податку визначається кожною адміністративно-територіальною одиницею окремо в залежності від двох критеріїв: від оціночної вартості приміщення, котре платник використовує для своєї діяльності, та величини доходу платника. Можливі різні скидки в залежності від стану використовуваних приміщень, степені амортизації обладнання, динаміки цін.

Соціальний внесок в Італії нараховується в розмірі 31.5%.

Також заслуговує на увагу практика оподаткування суб'єктів незалежної професійної діяльності в Польщі. Особи вільних професій в Польщі є привілейованими платниками податків, тому що в них є вибір: сплатити щомісячний податок фіксованого розміру, незалежно від розміру доходу, або ж сплатити певний відсоток від доходу. При встановленні податку фіксованого розміру враховуються такі елементи, як виду діяльності, розміру міста, в якому ця діяльність здійснюється, і число потенційних працівників. У такому випадку платники податків мають податкову картку, яка запровадження з метою мінімізації формалізованого ведення обліку, і не ведуть облік своїх доходів взагалі. Проте є недолік таких карток – навіть якщо протягом місяця, платник нічого не заробив, податок він повинен оплатити. Щодо відсотка від доходу, то ставка податку на доходи таких осіб коливається від 18% до 32% в залежності від суми отриманого доходу [3]. Також з 1 березня 2015 року всі суб'єкти незалежної професійної діяльності зобов'язані використовувати касові апарати, і крім того платити ПДВ 20%.

Податкова система Японії характеризується множинністю податків. Усього в країні нараховується близько тридцяти державних і стільки ж – місцевих податків.

Фізичні особи (наймані працівники та СНПД) сплачують державний прибутковий податок по прогресивній шкалі, що має шість ставок – 5, 10, 20, 30, 40 і 50%, які нараховуються залежно від суми отриманого доходу. Сплачується він щорічно на всі види доходів, отриманих протягом календарного року.

Базою оподаткування в рамках системи прибуткового податку є: заробітна плата, доходи осіб вільних професій, оплата працівників мистецтв, професійних спортсменів, офіціантів у барах, авторські гонорари, винагороди за різноманітні особисті заслуги тощо.

В Японії податкові ставки на доходи фізичних осіб, включаючи місцеві податки, одні із найвищих світі. Навіть після податкової реформи 1988р., що спростила шкалу та зменшила процент податку, найвища гранична ставка податку становить 50% доходів, що перевищують 30 млн. єн. Якщо до цього додати 15% податок на проживання, то в сумі отримаємо 65%, в той час як в США максимальна ставка складає лише 28%. Мінімальними ставками можуть скористатись тільки «найбідніші» громадяни, чий дохід складає менше 163 000 єн (приблизно 15 600 грн.). Єдиний соціальний внесок у цій країні для суб'єктів незалежної професійної діяльності становить 22%.

Попри велику кількість доходів, що підлягають оподаткуванню законодавством також встановлено багато пільг та підстав для податкових кредитів. У середньостатистичного японця може вивільнитися від прибуткового податку більш як 30% його доходів.

Досить високі ставки податку на прибуток з доходів фізичних осіб у Німеччині (від мінімальної ставки 19% до максимальної – 53%). Тут традиційно існує так звана класова система оподаткування, де в основу класифікації платників на класи покладений їх соціально-громадянський статус:

- не одружені працюючі без дітей;
- не одружені, розлучені, овдовілі;
- одружені, при умові, що в сім'ї працює один із подружжя; а якщо працюють обоє, то один із них може за спільною згодою перейти до V класу;
- працюють обоє з подружжя, але оподатковуються нарізно;
- одружені працюючі, один із них оподатковується за умовами III класу;

- працюючі, котрі одержують заробітну плату в декількох місяцях.

Наявність податкових класів за соціальною ознакою створює додаткові можливості користування пільгами шляхом переходу з класу в клас та змінювати таким чином суму податкового зобов'язання. Наприклад, працююче подружжя може саме собі створити пільгу таким чином: один із них переходить з третього в п'ятий клас, в такому разі їх сукупний дохід ділиться на дві рівні частини, податок справляється з кожної половини доходу окремо за зниженою в силу прогресивної шкали податковою ставкою, а потім подвоюється. В результаті сума двох податкових зобов'язань, взятих окремо, буде меншою, ніж оподаткування сукупного доходу.

Таким чином, на основі всього вище зазначеного необхідно відзначити, що розглянута практика оподаткування суб'єктів незалежної професійної діяльності податком на доходи фізичних осіб у різних країнах є не однаковою. Як бачимо з наведених вище прикладів, не існує однакового підходу до питань обрахування та сплати цього податку. У кожній країні ця проблема вирішується по-різному з урахуванням національних особливостей. Проте варто зазначити, що все ж більшість країн користується прогресивною шкалою оподаткування, що забезпечує, з одного боку, зниження податкового навантаження на малозабезпечених платників податків, а з іншого – його поступове підвищення для заможних громадян. Також в багатьох країнах податки диференційовані залежно від соціального статусу особи. Це дає змогу державі не лише здійснювати фіскальну функцію, а і виконувати розподільну функції, тобто перерозподіляти суспільні доходи між різними категоріями населення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

- 1.Воронкова О.М. Досвід оподаткування країн Вишеградської групи та його значення для України / О.М. Воронкова // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). – 2009. – № 4 (47). – С. 99–104.
2. Демиденко Л.М. Податкова політика Європейського Союзу / Л.М. Демиденко // Наукові праці НДФІ. – 2007. – Вип. 3(40). – С. 87–96.
- 3.Іванов Ю.Б. Світові тенденції антикризового податкового регулювання / Ю.Б. Іванов // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). – 2010. – № 1 (48). – С. 10–15.
- 4.Концепція реформування податкової системи України: від 19 лютого 2007 р. № 56-р. // Нове законодавство. – 2007. – № 12. – С.10–18.
- 5.Льовочкін С.В. Фінансові аспекти формування середнього класу в Україні / С.В.Льовочкін // Статистика України. – 2003. – №1. – С. 85–86.

СУТНІСТЬ КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Погребняк С.О., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»,
Науковий керівник – викладач Черненко Л.Б.

Проведення в Україні економічної реформи, яка спрямована на застосування ринкових принципів регулювання господарської діяльності, торкнулось і розрахункових операцій в умовах господарювання на даний час.

Стан дотримання розрахункової дисципліни у сфері державних фінансів є надзвичайно важливим для функціонування держави. Недотримання розрахункової дисципліни призводить до нестачі фінансових ресурсів для вирішення важливих макроекономічних проблем та негативно позначається на фінансовому становищі в державі. З огляду на зазначене питання дотримання розрахункової дисципліни у бюджетних установах і збереження державної власності потребують докладного вивчення.

Метою даної роботи є визначення сутності контролю розрахункової дисципліни у бюджетних установах.

Розрахункова дисципліна передбачає зобов'язання суб'єктів господарювання дотримуватися встановлених правил проведення розрахункових операцій і тому платіжна дисципліна передбачає передусім здійснення платежів за фінансовими зобов'язаннями в повному обсязі та в установлені строки, а тому її забезпечення залежить від фінансового стану суб'єкта здійснення платежів і водночас впливає на його фінансовий стан.

Розрахунково-платіжна дисципліна - беззаперечне виконання сукупності елементів, які забезпечують здійснення платежу, а саме:

- згода на оплату;
- використання та оформлення встановлених форм платіжних документів;
- порядок оплати платіжних документів;
- підстава здійснення платежу;
- контроль банку;
- терміни проведення платежів, їх повнота.

Бюджетна установа поряд з іншими суб'єктами господарювання здійснює розрахунки за своїми зобов'язаннями як у безготівковій, так і в готівковій формі [3, с.106].

Контроль розрахункової дисципліни охоплює зокрема такі операції:

- 1) розрахунки з постачальниками та підрядниками;
- 2) розрахунки з покупцями та замовниками;
- 3) розрахунки з бюджетом за податками і платежами, із соціального страхування;
- 4) розрахунки із підзвітними особами, по претензіях, по відшкодуванню матеріального збитку;
- 5) розрахунки з різними дебіторами і кредиторами [3, с.55].

Одна з головних цілей при організації фінансового контролю розрахунково-платіжної дисципліни полягає у перевірці дотримання нормативно-правового регулювання розрахункових операцій та стану розрахунково-платіжної дисципліни (в залежності від форми розрахунку).

Завданнями контролю розрахункової дисципліни є:

- дотримання чинних положень про оплату витрат на відрядження, по виплаті компенсації при переході на роботу в іншу організацію, витрачання грошей на операційні і господарські витрати;
- законність здійснення операцій по розрахунках з дебіторами і кредиторами, виконання завдань із зниження дебіторської і кредиторської заборгованості, обґрунтованості їх списання;
- повнота і своєчасність пред'явлення претензій за порушення договірних зобов'язань, виявлення матеріальних втрат і обґрунтованості їх списання;
- обґрунтованість одержання, правильного використання і своєчасності погашення кредитів банку; дотримання встановлених правил інвентаризації розрахунків [1, с. 79].

Для забезпечення ефективного контролю стану дотримання розрахункової дисципліни необхідно дотримуватися такої послідовності здійснення процедур контролю по кожній групі розрахунків:

- перевірка наявності, своєчасності і правильності укладання договорів;
- контроль виконання договірних зобов'язань;
- аналіз динаміки заборгованості та виявлення простроченої і безнадійної заборгованості;
- контрольна інвентаризація розрахунків шляхом направлення службових листів на ім'я дебіторів або кредиторів із проханням підтвердити суму заборгованості або шляхом виїзду по місцю знаходження боржників;
- порівняння сум заборгованості в балансі на відповідну дату з даними бухгалтерських рахунків (36, 372, 374, 375, 63, 64, 64) у Головній книзі;
- звірка записів у регістрах бухгалтерського обліку з первинними документами, а

первинних документів із договірними умовами, нормативними актами тощо [2, с. 112].

Найбільш поширеними порушеннями розрахункової дисципліни в державі залишаються:

- порушення вимог Бюджетного кодексу в частині нецільового використання бюджетних коштів;
- зайве витрачання коштів внаслідок оплати завищених обсягів та вартості виконаних робіт, наданих послуг, придбаних товарів;
- зайве виділення бюджетних коштів особам, які не мали на це права, або внаслідок завищення відповідних розрахунків;
- недотримання законодавства під час проведення розрахунків тощо.

Основними причинами таких порушень є низька якість внутрішнього контролю та безвідповідальне ставлення з боку багатьох розпорядників бюджетних коштів та керівників підприємств, установ і організацій [2, с.187].

Шляхами вирішення даних проблем є:

- контроль термінів виникнення та перебігу заборгованості впродовж року. Інструмент такого контролю – інвентаризація розрахунків. Крім того необхідно здійснювати постійні звірки за розрахунками з дебіторами і кредиторами;
- необхідно ретельно перевіряти рахунки, прийняті до оплати від різних постачальників, підрядних організацій, з якими не підтримуються постійні зв'язки;
- об'єктивна потреба відокремлення заборгованості контрагентів перед установою внаслідок необхідності обліку операцій щодо належної їм попередньої оплати установи та нарахованих установою доходів внаслідок надання платних послуг;
- для того щоб проконтролювати недостачу коштів необхідно ретельно перевіряти дані розрахунково-платіжних документів, які прикладаються до витягів банку з відповідного рахунка. Виявлені порушення розрахунків мають бути відображені у відповідному розділі узагальнюючого документа щодо результатів контролю діяльності установи, а також підтверджені групувальними відомостями встановлених контролером порушень та зловживань, актами інвентаризації заборгованості з дебіторами, кредиторами, постачальниками і покупцями та актами звірки розрахунків [1, с. 82].

Отже, в державному регулюванні бюджетного фінансування посилюється роль фінансового контролю та змінюється його спрямованість з перевірки оцінки кінцевих результатів фінансової діяльності на попередження правопорушень чинного законодавства. Контроль розрахункової дисципліни покликаний не тільки виявляти допущені недоліки і поширювати позитивні явища у їх організації, але й попереджувати неправильне використання коштів і появу незаконних та недоцільних розрахункових взаємовідносин.

У зв'язку з цим, за станом розрахункової дисципліни у кожній установі повинен бути встановлений систематичний контроль на всіх стадіях здійснення розрахункових операцій.

Суворе дотримання, форм і правил здійснення розрахункових операцій забезпечить чітку їх організацію, прискорить обертання засобів в розрахунках, буде сприяти укріпленню розрахунково-платіжної дисципліни і фінансового стану бюджетних установ.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Якимчук Н. Ефективне використання бюджетних коштів як правова категорія / Н. Якимчук // Вісник Національної академії прокуратури України. – №3. – 2013 – С. 78-83.
2. Дребот І. С. Про аудит фінансово-господарської діяльності бюджетних установ// Фінансовий контроль. – 2012. –№2. – С.112-115.
3. О.С. Червінська, О.І. Демків, С.В. Вацко Управління дебіторською заборгованістю на підприємстві / Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.10. – С. 105-110.
4. Гуцайлюк Л. Ризики в системі обліку заборгованості бюджетних установ / Л.Гуцайлюк // Галицький економічний вісник. – 2012. – №4(33). – с.186-191 (фінансово-обліково-аналітичні аспекти).

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЗАПАСІВ

Польгун Л.С., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», II курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник - викладач Меднікова С.В.

На даний час для формування ринкової економіки в Україні необхідне виробництво конкурентоспроможної продукції та її реалізація на внутрішньому та зарубіжних ринках. Одночасно основною передумовою здійснення господарської діяльності більшості підприємств є достатній обсяг та раціональне використання основних запасів. Вирішення проблеми ефективного розвитку та зростання виробничого потенціалу господарських підприємств потребує створення системи управління виробництвом, в основу якої має бути покладено формування інформації про основні запаси підприємства. Тому розробка та впровадження основних напрямів підвищення ефективності господарської діяльності підприємств передбачає вдосконалення обліку і контролю основних запасів, які забезпечують менеджерів і керівників належною інформацією для прийняття управлінських рішень. Напрямок розвитку економічних відносин, що обраний нашою країною вимагає трансформації вітчизняної системи бухгалтерського обліку згідно з вимогами міжнародних бухгалтерських та аудиторських стандартів. Тому в даній темі, я хочу висвітлити основні проблеми обліку основних запасів та шляхи їх вирішення. Я вважаю, що проблемою бухгалтерського обліку основних запасів є певні невирішені питання, які потребують доцільних розв'язань. Адже практика доводить – процес обліку використання основних запасів є доволі трудомісткою ділянкою. Тому не дивно, що на багатьох підприємствах спостерігаються певні недоліки, а на деяких – запущеність в обліку, що веде до великих втрат запасів. Все це зайвий раз підтверджує, що до цього часу залишаються невирішеними багато важливих питань, пов'язаних з розробкою науково-обґрунтованої системи обліку використання основних запасів.

Для забезпечення безперервної роботи виробництва на складах підприємства завжди мають бути основні запаси в межах норм, передбачених потребою підприємства. Бухгалтерський облік має забезпечити контроль за залишками, надходженням і витратами основних запасів на складі, що є важливою умовою для забезпечення власності підприємства. Важливе значення для правильного обліку на підприємствах має порядок оцінки запасів. Адже в Україні доцільнішим є використання безперервної системи обліку основних запасів, так як вона забезпечує контроль за операціями руху ТМЦ, сигналізує про необхідність нових замовлень матеріалів на поповнення запасів, формує інформацію про оптимальний обсяг замовлення.

Запаси – це активи, які:

- 1) утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності;
- 2) перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;
- 3) утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством.

Згідно із Стандартом 9 до запасів належать:

- сировина, основні й допоміжні матеріали, комплектуючі вироби;
- незавершене виробництво;
- готова продукція;
- товари;
- МПШ;
- молодняк тварин і тварин на відгодівлі, продукцію сільського і лісового господарств, якщо вони оцінюються згідно з даним Стандартом.

Необхідними умовами правильної організації обліку запасів є:

- Правильна організація складського господарства;
- Наявність інструкції з обліку запасів;
- Правильне групування (класифікація) запасів;

- Розробка номенклатури запасів;
- Розробка норм запасу і норм витрат запасів.

Система безперервного обліку дає змогу постійно здійснювати моніторинг за товарно-матеріальними цінностями на підприємстві. На мою думку, для уникнення проблем та для ефективного управління запасами слід дотримуватися певних вимог: обрати систему обліку запасів, яка б враховувала специфічні особливості виробничого процесу; мати достатньо точну оцінку обсягу і часу попиту, а також часу виконання замовлення, що дасть можливість контролювати надходження та використання сировини й матеріалів у процесі виробництва та забезпечить його безперервність. Важливим напрямом удосконалення процесу формування запасів та підвищення ефективності управління ними в умовах реформування економічної системи є визначення оптимальної потреби в них. Слід звернути увагу, що у зарубіжній практиці управління оборотними активами приділяється значно більше уваги, ніж в Україні. Вирішення цих проблем потребує оновлення системи отримання інформації про основні запаси, використання нетрадиційних для вітчизняної облікової практики підходів щодо ефективного їх використання та оптимізації результатів діяльності підприємства через застосування принципів і методів бухгалтерського обліку.

Отже, реалізація перелічених напрямів удосконалення обліку запасів підприємством призведе до значного підвищення результативності його фінансово- економічної діяльності. Вирішення комплексу суперечливих та дискусійних питань обліково-аналітичного управління основними запасами є актуальним для більшості підприємств і потребує подальших досліджень.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Блакита Г. В., Яковишина Н. А., Намакарська В. В. Облік виробничих запасів і аналіз ефективності їх використання на підприємстві / Г. В. Блакита, Н. А. Яковишина, В. В. Намакарська // Реформування економічної системи України в контексті міжнародного співробітництва : збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції 21 квітня 2011 року. – Вінниця.
2. Бровко О. Т. Методологія обліку запасів в Україні та зарубіжних країнах / О. Т. Бровко, В. С. Марценюк // Проблеми розвитку та регулювання обліку, контролю, аналізу на сучасному етапі : збірник наукових праць всеукраїнської науково-практичної Інтернет конференції. – Вінниця: Центр підготовки наукових та навчально- методичних видань ВТЕІ КНТЕУ, 2012. - С. 99-102.
3. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.nbuv.gov.ua>.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ

Потапенко А.С., економічне відділення,
 Спеціальність «Облік і оподаткування», II курс
 ВПНУБіП України «Ірпінський економічний коледж»,
 Науковий керівник – викладач Кириленко Т.Я.

Від початку формування ринкових відносин в Україні і донині існує чимало актуальних нерозв'язаних питань, пов'язаних з обліком дебіторської заборгованості. Це відповідно обумовлює постійний перегляд нормативних актів і регламентуючих документів, вироблення нових шляхів удосконалення організації та методики обліку розрахунків з дебіторами.

На даний час облік дебіторської заборгованості має багато недоліків.

Проте зусиль виключно самих підприємств у цьому питанні недостатньо. Потребує розв'язання комплекс питань теоретичного, практичного та нормативно-правового характеру.

Проблемам розвитку теорії та практики обліку дебіторської заборгованості присвячено праці багатьох закордонних та вітчизняних науковців-економістів.

Найбільш вагомі дослідження питань регулювання організації бухгалтерського обліку та удосконалення аналізу дебіторської заборгованості здійснили вітчизняні та іноземні вчені Ф.Ф. Бутинець, М.Д. Білик, Я.Ю. Герман, Є.О. Іванова, О.М. Колеснікова, Г.Г. Кірейцева, Н.М. Матицина, В.В. Скоробогатова, Н.Д. Хрущ та ін.

Однак до цього часу вчені не дійшли одноголосного висновку щодо дебіторської заборгованості, тому існує необхідність у подальшому ви вченні визначення дебіторської заборгованості.

Дебіторська заборгованість – це сума боргів суб'єктів господарської діяльності, щодо оплати за товари, роботи та послуги, що їм надавалися і включаються до підсумку балансу за їх реалізаційною вартістю. Особливої уваги заслуговує ведення обліку дебіторської заборгованості, яке регулюється такими законодавчими актами, як: Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», П(С)БО 13 «Фінансові інструменти», Податковий кодекс України. Але навіть за такого контролю з боку держави, спостерігається недосконалість в обліку дебіторської заборгованості. Отже з проблем, щодо обліку дебіторської заборгованості є не своєчасне одержання грошей за відправлений споживачам товар згідно договору, що немає жодних гарантій.

На даний час облік дебіторської заборгованості має багато недоліків. Ось найбільш суттєві з них: відсутність чіткої схеми деталізації та співвідношення різних видів дебіторської заборгованості у загальній їх структурі. Крім цього співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості на різних підприємствах однієї галузі буває неоднаковим, що не дозволяє встановити балансування між ними; вивчення обліку сумнівних боргів, зокрема резерву на їх покриття з метою зближення бухгалтерського та податкового обліку; потреба змін у будові реєстрів аналітичного і синтетичного обліку дебіторської заборгованості.

Для прийняття управлінських рішень важливе значення має повнота і об'єктивність інформації, пов'язаної з дебіторською заборгованістю. Вирішення багатьох проблемних питань дозволить значно вдосконалити організацію та методику обліку розрахунків з дебіторами.

Тому необхідно внести зміни у П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», в яких чітко були б розмежовані поняття довгострокової та короткострокової дебіторської заборгованостей. Їх облік нині ведеться на різних рахунках бухгалтерського обліку, що не відзначено у вищезазначеному стандарті. Разом із тим слід вказати, що поточна дебіторська заборгованість є оборотним активом, а довгострокова – необоротним. [2].

Уточнення вимагає визначення поточної дебіторської заборгованості, оскільки згідно з П(С)БО 10, вона «за продукцію, товари, послуги визначається активом одночасно з визнанням доходу від реалізації продукції, товарів і послуг та оцінюється за первісною вартістю» [4]. На нашу думку, утворення поточної дебіторської заборгованості не завжди слід пов'язувати з доходом.

Проаналізувавши проблеми організації бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості, проблеми її реальної оцінки, проблеми формування резерву сумнівних боргів та проблему відображення операцій з дебіторською заборгованістю на бухгалтерських рахунках, можна запропонувати такі рекомендації щодо вдосконалення обліку дебіторської заборгованості за розрахунками з покупцями та замовниками:

1. Доповнити облікову політику елементами, що дасть змогу вчасно виявити проблемні моменти та вжити заходи щодо відновлення платоспроможності покупців та замовників.

2. Оцінювати дебіторську заборгованість виходячи із критерію поділу її на монетарну та немонетарну: першу оцінювати у момент визнання за справедливою вартістю, а на звітну дату – за найменшою з двох оцінок: чистою реалізаційною вартістю або справедливою вартістю; другу оцінювати залежно від обміну на подібні (історична або переоцінена вартість) і неподібні активи (справедлива вартість).

3. Внести нормативні зміни в яких би зазначалося, що суми резерву сумнівних боргів відносяться до валових витрат.

4. Забезпечення використання на підприємстві сучасних форм фінансування дебіторської заборгованості.

5. Побудова ефективної системи контролю за рухом і своєчасною дебіторської заборгованості.

Отже правильно організований бухгалтерський облік дебіторської заборгованості повинен мати таку систему рахунків, яка б достатньою мірою відображала і характеризувала всю господарську діяльність з вимушеною конкретизацією і забезпечувала отримання об'єктивної та своєчасної інформації для прийняття оптимальних управлінських рішень

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 16.07.99 р. № 996-XIV.

2. Податковий кодекс України

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №10 «Дебіторська заборгованість», затверджений наказом МФУ від 08.10.99р. №237.

4. Закон України «Про затвердження форми державної статистичної звітності № 1-Б термінова (місячна)» «Звіт про фінансові результати» www.zgia.zp.ua ©

3. Лищенко О. Г., Управління дебіторською заборгованістю як фактором фінансової стійкості підприємства / О. Г. Лищенко, І. С. Середа // Держава та регіони. Серія: Економіка і підприємництво. – 2010. – №3. – С. 84-89.

4. Терещенко В.С., Сударікова К.Г. Облік дебіторської заборгованості: проблеми та шляхи вирішення – Електронний ресурс [<http://www.rusnauka.com>]

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

Присяжнюк Т.І., відділення «Аграрний бізнес», спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», 3 курс
ВП НУБіП України «Немішайівський агротехнічний коледж».
Науковий керівник - викладач Мехед М.А.

Бухгалтерський облік - один з основних детекторів фінансового стану підприємства, а отже, він є надзвичайно важливим елементом економічного життя країни загалом. Організація бухгалтерського обліку є важливим елементом ефективного функціонування підприємства.

Хоча дана сфера стала об'єктом дослідження багатьох науковців, все ж таки існують проблеми, які залишилися нез'ясованими, і потребують нагального вирішення. Ось, наприклад, вже більше десяти років вивчається питання переходу на Міжнародні стандарти фінансової звітності, але так і нема чітко визначеного рішення цієї проблеми. Також не визначеним є питання: «Чи є бухгалтерський облік наукою?» На жаль, тільки в Україні існує суперечність між показниками бухгалтерського та податкового обліку, яка ускладнює роботу як бухгалтерів, так і працівників податкової.

Розвиток сучасних економічних відносин вимагає отримання достовірної інформації про діяльність будь-якого суб'єкта господарювання, що, в свою чергу, зумовлює потребу у веденні бухгалтерського обліку на підприємствах України. Це означає, що кожен господарюючий суб'єкт зобов'язаний вести бухгалтерський облік безперервно від створення до ліквідації, з метою реєстрації всіх фактів господарського життя. Але, на жаль, теперішній стан бухгалтерського обліку в Україні не можна вважати досконалим, тому що на сьогоднішній день існує ряд проблем, які потребують невідкладного вирішення [5]. Серед найважливіших недоліків бухгалтерського обліку можна виділити проблему його державного регулювання. Адже на сьогоднішній день розширилися права підприємств та стала більш вільною їх господарська діяльність. Це означає, що підприємства мають право самостійно вирішувати низку облікових проблем. Згідно із законодавством України державне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється

Міністерством фінансів України з метою створення єдиних правил ведення обліку та складання звітності, які є обов'язковими для всіх підприємств [4].

Наступною важливою проблемою сучасного бухгалтерського обліку, якій неможливо не приділити уваги, є досі невирішене питання щодо дотримання міжнародних стандартів. Адже на сьогоднішній день немає чітко сформованої відповіді на питання: за якими стандартами повинні працювати вітчизняні підприємства - за національними чи міжнародними, і яким із них необхідно віддавати перевагу?

Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО) - система принципів, методів та процедур ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності. Розробляє та впроваджує МСБО Комітет з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (КМСБО), який створили професійні бухгалтерські організації економічно розвинутих країн [3]. Вони, як правило, досить детальні й разом з тим розширені, оскільки інтерпретація стандартів має бути однаковою в різних країнах світу. Починаючи з 1998 р. в Україні було взято курс на реформування бухгалтерського обліку та приведення його у відповідність до міжнародних стандартів. В прийнятому у 1999 р. Законі «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» задекларований наступний принцип : національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку не повинні суперечити міжнародним стандартам. Незважаючи на те, що до національних стандартів Мінфіном регулярно вносяться зміни, відмінності між ними та МСФЗ все ж існують. Причому з прийняттям Податкового кодексу вбачається тенденція до збільшення даного розриву. З цього моменту норми цілого ряду П(С)БО почали адаптуватися під положення Кодексу. Як наслідок , український бухгалтерський облік йде все далі від обліку міжнародного. Але, все ж таки, перехід українського обліку на МСФЗ є перспективним для країни в цілому. Зокрема, це сприятиме розвитку міжнародних зв'язків та торгівлі, оскільки полегшиться процес пошуку партнерів та інвесторів, і входженню України у транснаціональне середовище, як повноцінного члена.

Також не можу обійти стороною суперечності між бухгалтерським та податковим обліком. Бухгалтерський облік має на меті забезпечити управлінський апарат, відповідні служби і фахівців необхідними достовірними даними про господарські процеси та фінансовий стан підприємства. Податковий облік ведеться з метою формування повної та достовірної інформації про порядок обліку господарських операцій, що були проведені платником протягом звітного періоду з метою оподаткування, а також забезпечення інформацією внутрішніх та зовнішніх користувачів для контролю за вірністю нарахування, повнотою та своєчасністю перерахування податків до відповідних бюджетів.

Основними відмінними рисами бухгалтерського і податкового обліку є:

- 1) відмінності у визначенні прибутку до оподаткування;
- 2) момент реалізації;
- 3) різна звітність;
- 4) різні реєстри та первинні документи.

Але, не зважаючи на це, бухгалтерський та податковий облік надзвичайно тісно пов'язані. Адже податковий облік ґрунтується на даних бухгалтерського, обидва вони фіксують однакову інформацію про господарську діяльність та оперують одними й тими ж первинними документами. Також, зазвичай, як бухгалтерський, так і податковий облік ведеться одними й тими ж фахівцями - бухгалтерами підприємств [6].

Бухгалтерський облік - це надзвичайно важлива складова економічного життя країни. Адже, без його використання неможливо отримати інформацію про показники діяльності підприємства, його майно та охарактеризувати фінансовий стан. Для подолання наявних недоліків в його організації, в першу чергу, необхідно внести зміни в Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо системи регулювання обліку в країні. Тобто, на мою думку, необхідно створити новий регуляторний орган, який би ніс повну відповідальність за сферу обліку в Україні. Ще одним важливим кроком до вирішення проблем обліку в Україні є поєднання бухгалтерського та податкового законодавства, що призведе до полегшення роботи бухгалтерів та уникнення непорозумінь з цього приводу. Для цього необхідно, в першу чергу, внести відповідні зміни до податкового законодавства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Алексеева В. О. Проблеми впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні / В. О. Алексеева, С. О. Клименко // Економічні науки. сер.: Облік і фінанси, 2013. – Вип. 10(3). – С. 10-14.
2. Впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності: краща світова практика, українські реалії та досвід країн СНД [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nabu.com.ua/Analitics/MSFO.pdf>
3. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://library.if.ua/book/46/3217.html>
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV (Редакція станом на 01.01.2014).
5. Портна К. Л., Журба Т. С. Сучасний стан бухгалтерського обліку в Україні / К. Л. Портна, Т. С. Журба // VII Науково-практична конференція «Спецпроект: аналіз наукових досліджень», м. Жовті Води, 14-15 червня 2012 р.: тези доп. / Інститут підприємництва «Стратегія».
6. Тимофеев В.М., Віленська А.М. Заміна податковим обліком бухгалтерського при розрахунку амортизації [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://repository.kpi.kharkov.ua/bistream/KhPI-Press/6290/1/vestnik_HPI_2012_6_Tymofeiev_Zamina.pdf

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ

Резнік А.М., фінансове відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
Хмельницького торговельно-економічного коледжу КНТЕУ.
Науковий керівник – викладач, к.е.н. Гриценко О.М

Останнім часом проблеми організації обліку, контролю та аналізу депозитних операцій набувають у вітчизняних банках дедалі більшого значення. Це пов'язано, по-перше, з досягненням певної стабільності та адаптованості до умов ринкового середовища, по-друге, з посиленням конкуренції серед банків і, по-третє, з впровадженням новітніх інформаційних технологій, застосування яких можливе лише за умови чіткої організації обліку, контролю та аналізу.

Внутрішньобанківський контроль за депозитними операціями є найефективнішим способом боротьби із втратами банку через зловживання, помилки персоналу та ризики притаманні даним операціям. Правильно організований контроль депозитних операцій забезпечує достовірність і повноту інформації, що передається керівництву банку, дотримання внутрішніх і зовнішніх нормативних актів при здійсненні депозитних операцій банку, збереження активів банку і його клієнтів, оптимальне використання ресурсів банку, управління ризиками та можливих втрат при здійсненні даних операцій, що підвищує їх ефективність [2].

Над даною проблемою працювали такі вчені, як: Кириленко В. Б., Васюренко О. В., Кузьмінська О. Е., Герасимович А. М., Дзюблюк О. В. та інші [3].

Під час контролю депозитних операцій необхідно звернути увагу на такі питання: аналіз внутрішньої нормативної бази, попередній аналіз за допомогою системи показників, визначення обсягу вибірки депозитних справ та угод для перевірки та власне перевірка їх комплектації і відповідності внутрішнім вимогам, аналіз стану обліку депозитних операцій, аналіз стану звітності та її достовірності (у тому числі тієї, що подається до НБУ), сплати внесків, аналіз депозитної, тарифної політики банку, а також її дотримання, визначення обґрунтованих потреб у коштах, що залучаються, й оцінка ефективності роботи із залучення вкладників, питання фінансового моніторингу операцій [2].

Внутрішній контроль за депозитами має здійснюватися відповідно до Положення про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банківських установах України,

затвердженого постановою Правління Національного банку України від 30 грудня 1998 року № 566 (зі змінами та доповненнями).

Комерційні банки здійснюють депозитні операції за ліцензією Національного банку України.

При організації обліку і контролю депозитних операцій банку необхідно забезпечити: хронологічну послідовність реєстрації операцій у первинних документах, дотримання правил документообороту, попередження можливості виникнення нестач, незаконного витрачання грошових коштів, своєчасне та достовірне відображення операцій на рахунках бухгалтерського обліку та звітності, взаємозв'язок даних синтетичного та аналітичного обліку, інформацію про фактичні та можливі результати за депозитними операціями банку, дієздатність розроблених процедур бухгалтерського контролю, збереження опрацьованих документів звітності протягом установленого строку.

Процедура виконання банком операцій за депозитними рахунками має здійснюватися поетапно:

1. Отримання дозволу на здійснення депозитних операцій
2. Оформлення необхідних документів
3. Контрольні процедури
4. Здійснення розрахунків
5. Повнота бухгалтерського обліку
6. Контроль/аудит операцій.

При організації обліку депозитних операцій необхідно враховувати, що за категоріями депонентів депозити розрізняють: депозити банків, депозити бюджету та позабюджетних фондів України, депозити суб'єктів господарської діяльності, депозити фізичних осіб. Облік коштів за депозитними операціями (як активними так і пасивними) здійснюється в розрізі дати їх виникнення та виду валюти. Активні депозитні операції, які банк здійснює на міжбанківському ринку, в бухгалтерському обліку відображаються згідно з Планом рахунків бухгалтерського обліку комерційних банків України за такими групами балансових рахунків: № 120, 121, 150, 151.

Пасивні депозитні операції банку щодо залучення коштів на депозит у бухгалтерському обліку відображаються за різними класами Плану рахунків бухгалтерського обліку комерційних банків України залежно від категорії депонентів.

У першому класі відображаються депозити банків за такими групами рахунків: № 160, 161.

У другому класі відображаються депозити клієнтів банку за такими групами рахунків: № 251 – 256, № 260 – 263.

У третьому класі відображаються депозитні операції банку за ощадними сертифікатами власної емісії, які обліковуються за такими групами рахунків: № 332, 350.

Доходи банку від депозитної діяльності обліковуються на рахунках шостого класу за такими групами балансових рахунків: № 600, 601, 609, 610, 611.

Витрати банку за депозитними операціями обліковуються на рахунках сьомого класу за такими групами балансових рахунків: № 701 – 705 [1].

При організації роботи за депозитними операціями банком розробляється порядок оформлення таких операцій первинними документами, одним з яких є депозитний договір, що засвідчує право установи банку користуватися коштами, залученими від клієнтів, та право вкладників отримати в чітко визначений строк суму депозиту і проценти за його користування.

При організації обліку депозитних операцій необхідно враховувати, що у разі відкриття (закриття) або зміни номерів депозитних рахунків клієнтів (суб'єктів господарської діяльності), крім рахунків офіційних представництв, установа банку зобов'язана повідомити про це податковий орган за місцем реєстрації власника рахунку протягом трьох робочих днів з дня відкриття або закриття рахунку (включаючи день відкриття або закриття) [3].

Тож можна зробити висновок, що проблема організації обліку депозитних операцій є досить гострою та актуальною у банках через те, що упровадженням новітніх інформаційних

технологій неможливе без чіткої організації обліку. Це пов'язано з переходом від паперових електронних форм бухгалтерського обліку, із застосуванням електронного документообігу, повним використанням можливостей в одержанні інформації, яку може надавати система аналітичного обліку, збільшенням уваги до проведення контрольних і аналітичних функцій бухгалтерськими підрозділами за рахунок економії часу від застосування нових інформаційних технологій, розробкою й упровадженням за всіма банківськими операціями технологічних карт.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Положення про організацію внутрішнього аудиту в комерційних банках України : Постанова Правління НБУ від 20.03.1998 р. № 114. 13.02.2011. – Верховна Рада України (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua.
2. Белова І. В. Організація контролю в банку [текст] : навч. посібн. / І. В. Белова. – Суми : Університетська книга, 2013. – 301 с.
3. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами : Постанова . Правління Національного банку України від 3 грудня 2003 р. № 516 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua.

ПРОБЛЕМИ ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

Титаренко А. О., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
Ірпінський державний коледж економіки та права
Науковий керівник – викладач, Калусенко В.В.

Податкова безпека держави – це такий стан податкової системи, який характеризується стійкістю та стабільністю всіх її елементів, що передбачає зростання ресурсного потенціалу країни з метою забезпечення соціально-економічного розвитку держави, стійкість її фінансової системи, здатність протистояти внутрішнім і зовнішнім загрозам України .

Це зумовлене тим, що сформований рівень податкової безпеки відображає в цілому ефективність податкової системи, визначає синхронність бюджетних надходжень та баланс інтересів держави суб'єктів господарювання і суспільства в процесі їх економічного відтворення. Більшість праць вітчизняних науковців із досліджуваної проблематики як правило спрямовані на вирішення назрілих проблем податкової системи у контексті забезпечення соціально-економічної стабільності шляхом належно функціонуючої системи податкової безпеки[2, 242].

В умовах становлення й реформування податкової системи України самостійну роль здобуває податкова безпека, розробка методів і механізмів оцінки її впливу на ефективність діяльності й підвищення економічної безпеки підприємства.

Забезпечення податкової системи є необхідним для її утримання. Але, щоб її утримати потрібно вирішити ряд проблем.

- Проблема податкових реформуваль

Сьогодні існують всі підстави говорити про багаторівневу систему податкової безпеки на рівні держави, окремих регіонів, підприємств, а також окремої особи. Це означає, що з податковою системою пов'язані інтереси не тільки суспільства і держави, але й усіх громадян, груп населення, підприємств і організацій. Насамперед сам податки і податкова політика повинні сприяти забезпеченню розвитку економіки, фінансової системи і фінансових відносин у країні і регіонах і тільки тоді будуть сформовані необхідні фінансові умови та ресурси для соціально-економічного розвитку держави і її регіонів.

- Податкові ризики

Під податковими ризиками варто розуміти ймовірність виникнення негативних наслідків для податкової системи через неефективність її побудови і функціонування дії існуючих загроз та впливу на неї зовнішніх і внутрішніх чинників. Отже загрози є

передумовою виникнення ризиків. Їх взаємообумовленість спричиняє до виникнення фінансових втрат як для суб'єктів господарювання так і держави зокрема внаслідок неефективності їх податкової політики.

- Згортання діяльності або перехід у «тінь»

Тіньова економіка є внутрішньою загрозою економічній безпеці, оскільки є приховуваною від суспільства і держави неоподатковуваною діяльністю, що знаходиться поза державним контролем та обліком. Її обсяги в Україні нині, за деякими експертними оцінками, перевищують більше половини внутрішнього валового продукту. Тіньова економіка сприяє зростанню правопорушень у сфері оподаткування, блокування створення ефективних механізмів управління соціально-економічним розвитком, опосередковане зниження інвестиційної привабливості національної економіки. [4].

- Корупція

Корупція на даний час виступає одним із основних сегментів тіньової економіки та механізмом одержання тіньових прибутків. Головна небезпека корупції полягає в тому, що вона перероджує державний апарат, призводить його до незворотних змін.

- Ухилення від сплати податків

Найбільші можливості для уникнення від сплати податків в Україні виникають у зв'язку з використанням таких пілг, як перенесення балансових збитків на наступні податкові періоди, стягнення ПДВ за нульовою ставкою, вкладання коштів у благодійну діяльність тощо.

- Незаконна діяльність «фіктивних» суб'єктів господарювання.

Схеми з використанням такої діяльності дають змогу платникам податків суттєво мінімізувати податкові зобов'язання з податків на додану вартість та на прибуток, незаконно відшкодовувати ПДВ із державного бюджету.

- Проблема податкової культури

Відображає рівень знання та дотримання податкового законодавства, правильність обчислення, повноти і своєчасності сплати до держави податків, зборів та інших обов'язкових платежів, знання своїх прав, виконання своїх обов'язків платниками податків та контролюючими органами, розуміння всіма громадянами важливості сплати податків для держави і суспільства. Податкова культура стосується всього суспільства, вона включає в себе ставлення до податкового процесу всіх його учасників: і законодавців, і фіскальних службовців, і самих платників.

- Надмірне податкове навантаження

Негативно впливає на економіку України, спричиняючи її значну тінізацію, ухилення від оподаткування, зменшення податкових надходжень. Хиби стягування податків в нашій країні є украй високими, а це негативно позначається на діловій активності ринкових агентів і формує атмосферу недовіри громадян до фінансових інститутів, що в свою чергу виступає прямою загрозою економічній безпеці.

- Наявність значної суми податкового боргу

Ускладнює забезпечення надходжень до бюджету й виступає реальною загрозою економічній безпеці.

Важливе питання в оподаткуванні полягає у тому, щоб визначити, як розподілиться ставка податку між виробником і споживачем для того, щоб спрогнозувати, наскільки скоротиться виробництво при зростанні витрат у виробника на величину тієї частки ставки податку, яку він повинен буде сплатити. [1].

Отже, можна зробити висновок, сьогодні нажалі, основними платниками податків залишаються галузі матеріального виробництва, незважаючи, що частка їх прибутку в економіці поступово скорочується.

Податки як складова економічної безпеки держави містять багато загроз їй же. Оскільки вони (податки) є основним джерелом формування прибуткової частини бюджету, то їх недопоступлення через податкові правопорушення завдає значної шкоди інтересам держави, на що вона реагує посиленням репресивних засобів боротьби.

Крім того, суспільна небезпека правопорушень у сфері оподаткування не зводиться лише до невиконання бюджету й росту його дефіциту. Ухилення від сплати податків

характеризується наявністю у платників податків чітко спрямованого умислу, корисливих мотивів і мети, що полягають у порушенні норм податкового законодавства, навмисному невиконанні конституційного обов'язку кожного громадянина сплачувати податки та збори в порядку й розмірах, установлених законом, а це є значною суспільною небезпекою.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Лисун, С. В. Налоговая безопасность: российский и зарубежный опыт / С. В. Лисун // Налоговое планирование. - 2015. - № 1. - С. 7-18/Електронний ресурс - [Режим доступу]: <http://отрасли-права.рф/article/132>
2. Гнибіденко І.Ф. Соціальна безпека: теорія та українська практика [Текст] / І.Ф.Гнибіденко [та ін.]. — К. : КНЕУ, 2008. — 292 с. [Режим доступу]: http://kneu.edu.ua/ua/science_kneu/scientific_schools/ustv/ustv_praci/ustv_prazi/sbttup/
3. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI./ Електронний ресурс- [Режим доступу]: www.rada.gov.ua.
4. Десятнюк О.М. Реальні та потенційні загрози національній безпеці у сфері оподаткування // Актуальні проблеми економіки, 2007. – № 1 (115) – С. 26-32 - [Режим доступу]: library.tneu.edu.ua/imag

ОСОБЛИВОСТІ НАРАХУВАННЯ ТА СПЛАТИ ЄСВ: НОВАЦІЇ – 2017

Троценко Ю.В., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач Лісовська Н.В.

Основним джерелом забезпечення діяльності державних соціальних фондів є єдиний соціальний внесок (ЄСВ), запроваджений з 01.01.2011 р. Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 р. № 2464-VI [2].

Значне фіскальне навантаження на заробітні плати залишалося ключовою причиною їх тінізації, адже роботодавці залежно від класу професійного ризику виробництва сплачували до державних соціальних фондів від 36,76% до 49,7% фонду оплати праці. З метою виведення заробітних плат у легітимну площину, ставку єдиного соціального внеску з 01.01.2016 р. зменшено до 22% для всіх категорій платників, а максимальну базу нарахування підвищено до 25 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Крім того, скасовано утримання ЄСВ із заробітної плати та інших доходів.

Так, 6 грудня 2016 року Законом № 1774 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» внесено низку змін до Закону № 2464 «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», які набувають чинності з 01 січня 2017 року, зокрема щодо нарахування та сплати єдиного внеску фізичними особами – підприємцями, у тому числі тими, які обрали спрощену систему оподаткування, та особами, які провадять незалежну професійну діяльність.

Базою нарахування ЄСВ для платників, зазначених у п. 4 (крім підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування) та п. 5 частини першої статті 4 Закону про ЄСВ, є сума доходу (прибутку), отриманого від їх діяльності, що підлягає обкладенню ПДФО. При цьому сума ЄСВ не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску на місяць [2].

Згідно з нинішніми нововведеннями у 2017 році, якщо такими платниками не отримано дохід (прибуток) у звітному році або окремому місяці звітного року, то такі платники зобов'язані визначити базу нарахування, але не більше максимальної величини бази нарахування ЄСВ, встановленої цим Законом. При цьому сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску.

Таким чином, мінімальний страховий внесок – це сума єдиного внеску, що визначається розрахунково як добуток мінімального розміру заробітної плати на розмір

внеску, встановлений законом на місяць, за який нараховується заробітна плата (дохід), та підлягає сплаті щомісяця.

Разом з тим, Законом України від 21 грудня 2016 року № 1801 «Про державний бюджет України на 2017 рік» визначено [4] :

- прожитковий мінімум для працездатних осіб з 01 січня 2017 року – 1600 грн;
- мінімальну заробітну плату з 01 січня 2017 року – 3200 грн.

Відтак, враховуючи розмір єдиного внеску (22%) та норми Закону № 1801, максимальна величина бази нарахування ЄСВ для фізичних осіб-підприємців (ФОП) та осіб, які провадять незалежну професійну діяльність на 2017 рік становитиме: з 01 січня 2017 року – 40 000 грн. (1600 x 25).

Оскільки для фізичних осіб-підприємців, у тому числі тих, які обрали спрощену систему оподаткування, крім фізичних осіб – підприємців віднесених до першої групи платників єдиного податку, та осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску за місяць, у якому отримано дохід (прибуток), то мінімальна сума єдиного внеску для таких осіб за 2017 рік складатиме з 01 січня – 704 грн. (3200 x 22%).

Для ФОП, віднесених до першої групи платників єдиного податку, визначених у пп. 1 п. 291.4 ПКУ, та скористалися зазначеною нормою, мінімальна сума ЄСВ у 2017 році [1]: з 01 січня 2017 року – 352 грн. (3200 x 0,5 x 22%).

Водночас податківці наголошують, що страховий стаж таким особам буде зараховуватись пропорційно сплаченому ЄСВ.

Крім того, терміни сплати ЄСВ для фізичних осіб-підприємців, у тому числі тих, які обрали спрощену систему оподаткування, та осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, у 2017 році залишаться незмінними, а саме:

- підприємці – «єдинники» – до 20 числа місяці, що настає за кварталом, за який сплачується єдиний внесок;
- підприємці – «загальносистемники» – до 10 лютого наступного року;
- особи, які провадять незалежну професійну діяльність – до 1 травня наступного року.

Строки та порядок подання Звіту з ЄСВ (додаток 5) залишилися незмінними.

Отже, ці, на перший погляд, невеликі зміни означають, що підприємці будуть платити ЄСВ незалежно від того, чи отримували вони фактично дохід у звітному місяці. І сума обов'язкового платежу відчутна для малого бізнесу, особливо з урахуванням підвищення мінімальної заробітної плати.

Дані зміни вдарять, насамперед, по підприємцях, які не ведуть діяльності, або ведуть її час від часу.

Хороша новина в тому, що підприємці-пенсіонери за віком, як і раніше звільнені від сплати ЄСВ «за себе». Але зазначена норма не застосовується до осіб, які провадять незалежну професійну діяльність [2].

Проте, зміни стали для бізнесу несподіванкою, адже офіційна публікація нового закону відбулася 27 грудня 2016 року – за три робочих дні до його вступу в силу. Не встиг «закритися» за ці три дні, необхідно заплатити 704 грн, як мінімум за січень.

Не дивно, що такі новації викликали великий резонанс.

Така ситуація спровокувала масові черги у державних реєстраторів та підвищила рівень соціальної напруги. Значна частка фізичних осіб - підприємців через адміністративні складнощі, неочікувану зміну законодавства та непоінформованість не встигла за такий короткий термін завершити реєстраційні дії та буде змушена сплатити єдиний соціальний внесок в 2017 році. Саме тому, з метою унеможливлення несправедливої сплати ЄСВ до Верховної Ради України внесено законопроект № 5633 від 4 січня 2017 року, в якому запропоновано встановити перехідний період до 1 квітня 2017 року, протягом якого підприємець може подати заяву про припинення підприємницької діяльності [5].

І в I кварталі 2017 року з такого підприємця ЄСВ не буде стягуватися за місяці, в якому дохід не отримано. Однак цю ініціативу ще чекає довгий шлях через всі законодавчі процедури.

Таким чином, така ситуація, по-перше, погіршить ситуацію із законністю ведення бізнесу в країні в цілому, по-друге, призведе до зростання кількості порушень трудових прав громадян, їх соціальної незахищеності.

А це означає, що в черговий раз держава як партнер бізнесу показала свою непередбачуваність. Крім того, це губить податкову дисципліну громадян – сьогодні ти зважився почати легальний бізнес, а вночі помінялися правила гри.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-17. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
2. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 року № 2464-VI.
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України: Закон України від 06.12.2016 № 1774-VIII.
4. Про державний бюджет України на 2017 рік: Закон України від 21.12.2016 року № 1801-VIII.
5. Про внесення змін до деяких законів України щодо гарантування прав і законних інтересів суб'єктів малого і середнього підприємництва / Верховна Рада України // Законопроект від 04.01.2017 № 5633.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Федієнко Ю.С., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач Тально Т.В.

В Україні неприбуткові організації, які створюються для задоволення широкого спектра соціальних інтересів громадян і досягнення суспільних благ, набувають все більшого значення. Благодійні фонди, молодіжні, професійні, дитячі, жіночі, ветеранські, релігійні організації, політичні партії, профспілки, недержавні пенсійні фонди, аналогічні центри діють здебільшого у соціальній сфері, для фінансування якої у держави не вистачає коштів. Кількість і стан розвитку неприбуткових організацій свідчить, що вони є реальним економічним сектором, який акумулює значну кількість коштів держави та донорів.

Неприбуткові організації, як і всі юридичні особи, зобов'язані вести бухгалтерський облік, керуючись Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та іншими нормативно-правовими актами щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Проте національні стандарти орієнтовані на підприємства, які здійснюють підприємницьку діяльність, що на практиці викликає проблеми з визнанням активів, зобов'язань, власного капіталу та відображення їх в обліку та фінансової звітності неприбуткових організацій.

Головним завданням даного дослідження є спроба оцінити стан організаційно-методичного забезпечення обліку неприбуткових організацій з метою виявлення його проблемних положень. Неприбуткові організації набувають статусу юридичних осіб відповідно до законодавства, що регулює існування та діяльність таких організацій. Законодавство про неприбуткові організації складається з Конституції України, Бюджетного кодексу України, Податкового кодексу України, величезної кількості законів України, що регулюють діяльність відповідної неприбуткової організації. Така значна кількість нормативних документів не може не привести до виникнення неоднозначності тлумачень в них та, як наслідок, проблем в практиці їх застосування.

Головними проблемними аспектами щодо регулювання діяльності неприбуткових організацій, які вимагають вирішення на державному рівні, є: узгодження понятійного апарату; уточнення класифікації видів неприбуткових організацій з метою обліку та оподаткування; порядок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності;

забезпечення контролю за діяльністю неприбуткових організацій з боку держави та суспільства.

В українському законодавстві бюджетні та громадські організації віднесені до однієї статті закону як неприбуткові, оскільки і ті, і інші не мають прибутку. Але економічна сутність цих організацій зовсім різна. Бюджетні (державні) неприбуткові організації створюються за рішенням нормативних актів публічної влади та гарантовано фінансуються за рахунок бюджетних коштів, у той час як громадські (недержавні) організації створюються на засадах добровільності та є юридичними особами, які підпорядковуються законодавству приватного права.

Тому доцільним є виділяти з метою державного регулювання такі види неприбуткових організацій: неприбуткові організації публічного права та неприбуткові організації приватного права. Проте на цьому проблема не закінчується.

Ще одним проблемним аспектом регулювання діяльності неприбуткових організацій є те, що за Класифікатором видів економічної діяльності (КВЕД) неприбуткові організації віднесені до різних секцій. Наслідком цього є складність в отриманні статистичної інформації щодо діяльності таких організацій.

Неприбуткові організації за чинним законодавством не займаються підприємницькою діяльністю. Допускається господарська діяльність благодійних організацій у будь-якій формі, але за умови її спрямування на виконання статутних завдань. Проте якщо благодійна організація здійснюватиме господарську діяльність, не створивши власної підприємницької структури, вона втрачає статус неприбутковості та має сплачувати податок на прибуток. Організації, що розпочинають діяльність, спрямовану на отримання прибутку, виключаються з реєстру неприбуткових організацій, і відповідно повинні сплачувати всі податки, встановлені для юридичних осіб, що не відносяться до неприбуткових.

Для забезпечення належного контролю в Україні має бути розроблена система звітності неприбуткових організацій, яка забезпечить всіх зацікавлених користувачів, перш за все державу, донорів та суспільство, необхідною достатньою, відкритою інформацією про їх діяльність. Надати державі і суспільству відомості для визначення відповідності діяльності неприбуткових організацій меті та завданням, зазначеним у статутних документах, має відкрита, достовірна, повна інформація. Таку інформацію має забезпечити фінансова звітність неприбуткових організацій, крім того громадськості повинна бути надана можливість ознайомлення з нею.

Недержавні неприбуткові організації є юридичними особами приватного права. Недержавні неприбуткові організації, як і всі юридичні особи, зобов'язані вести бухгалтерський облік, керуючись Законом № 996-XIV, положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та іншими нормативно-правовими актами щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Проте національні стандарти бухгалтерського обліку орієнтовані на підприємства, які здійснюють підприємницьку діяльність. У той час як навіть якщо неприбуткові організації здійснюють підприємницьку діяльність, то отриманий прибуток вони повинні спрямовувати виключно на виконання основних завдань своєї діяльності.

Згідно з п. 6 ст. 6 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» міністерства, інші центральні органи виконавчої влади у межах своєї компетенції відповідно до галузевих особливостей мають розробляти на базі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку методичні рекомендації щодо їх застосування. На сьогодні для деяких видів неприбуткових організацій, більшою частиною державних неприбуткових організацій, розроблено такі методичні рекомендації, які слугують зручним допоміжним матеріалом при організації та веденні бухгалтерського обліку цих юридичних осіб. Однак для недержавних неприбуткових організацій такі рекомендації не розроблялися. Тому при організації та веденні бухгалтерського обліку вони повинні керуватися лише нормативними документами, які орієнтовані на підприємства, які здійснюють підприємницьку діяльність. Застосування таких організаційно-методичних документів на практиці призводить до виникнення багатьох проблем і суперечностей, що не може не вплинути на якість фінансової звітності неприбуткових організацій, яка покликана

задовольнити її користувачів (державу, донорів і суспільство) інформацією про законність та цільову спрямованість діяльності неприбуткових організацій.

Отже, соціальна значущість неприбуткових організацій в умовах ринкової економіки, з одного боку, та реформування бухгалтерського обліку у напрямку адаптації до міжнародних стандартів та гармонізації з вимогами податкового законодавства, з іншого, обумовлює необхідність удосконалення нормативно-правового забезпечення діяльності неприбуткових організацій як суб'єктів економіки та об'єктів бухгалтерського обліку. У той же час ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності неприбуткових організацій в Україні залишаються малодослідженим та без уваги з боку держави. Незначна кількість публікацій, які присвячено діяльності неприбуткових організацій як об'єкту бухгалтерського обліку, призводить до дефіциту теоретичного забезпечення методології бухгалтерського обліку неприбуткових організацій з урахуванням особливостей їх діяльності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http:// www.zakon. rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua)
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV // ВВР.- 2003.-№ 41-44 [Електронний ресурс]. – Ре- жим доступу : [http:// www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).
3. Закон України «Про об'єднання громадян» від 16 червня 1992 року № 2460-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http:// www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).
4. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http:// www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua)
5. Класифікатор видів економічної діяльності ДК 009:2010, затверджений наказом Держспоживстандарту України від 11.10.2010 № 457 від 22.12.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ligazakon.ua>

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Червінська Я.С.
спеціальність «Фінанси та кредит», III курс
Ірпінський державний коледж економіки і права
Науковий керівник – викладач Подік І.І.

Облік оплати праці – одна з найважливіших і складних ділянок роботи, що займає центральне місце у всій системі обліку на підприємстві. Заробітна плата перебуває в центрі уваги різних заінтересованих сторін – найманих працівників, власників, пенсійного фонду, податкових органів, профспілок, державних структур.

Саме тому теоретичним і практичним питанням розгляду проблем обліку з розрахунків оплати праці та вдосконалення їх шляхів присвячено праці багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених. Значний внесок у дослідження цих проблем зробили: Андросова О.Ф., Кантаєва О.В., Гапоненко Н.Л., Потриваєва Н.В., Сирцева С.В., Секіріна Н.В [1]. Проте, стрімкий розвиток форм і методів господарювання вимагає постійного удосконалення систем обліку праці та її оплати.

Найбільшою проблемою обліку оплати праці із працівниками на сьогодні є недостатня автоматизація даної ділянки обліку та відсутність частини додаткових реквізитів у документах, якими підтверджуються операції з обліку праці та її оплати. Автоматизація обліку праці та її оплати супроводжується такими проблемами: - складність розрахунку та різноманітність структур заробітної плати працівників різних підприємств; - постійна зміна нормативних документів, що визначають порядок нарахування заробітної плати; - неоднозначність трактування чинного законодавства; - різноманітність алгоритмів здійснення допоміжних розрахунків за різними видами та умовами виплат; - різний порядок утримання податку на доходи фізичних осіб; - наявні розбіжності періоду нарахування та виплати заробітної плати в залежності від особливостей роботи підприємств [2]. Тому

подолання вищезазначених проблем призведе до підвищення продуктивності праці бухгалтерів і суттєво покращить його організацію на підприємстві.

Останнім часом законодавчі та нормативні документи, що регламентують оподатковування витрат на оплату праці, змінювалися досить часто і кардинально. Тому бухгалтеру чи статистику важливо знати, як здійснювати оподаткування тієї або іншої виплати в даний час.

Також бухгалтерам необхідно постійно слідкувати за змінами у прожитковому мінімумі та мінімальній заробітній платі, оскільки від цих величин залежать розмір податкової соціальної пільги при утриманні податку з доходів фізичних осіб.

Наступним кроком в удосконаленні обліку оплати праці має стати удосконалення аудиту оплати праці, оскільки він відіграє важливу роль у системі як внутрішнього, так і зовнішнього аудиту господарської діяльності підприємства. Це пов'язано з тим, що облік праці і заробітної плати є трудомістким, потребує уваги і сконцентрованості, має багато однотипних операцій, здійснення яких потребує багато часу. Організовуючи систему внутрішнього контролю або аудиту на підприємстві, потрібно дотримуватися системного підходу, що забезпечує його найбільшу результативність та визначає раціональність контрольної діяльності.

Отже, облік праці та заробітної плати має бути організований таким чином, щоб сприяти підвищенню продуктивності праці та повному використанню робочого часу. Здійснюючи побудову або удосконалення організації обліку оплати праці, підприємства мають підходити до цього питання обґрунтовано, враховуючи доцільність, використовуючи результати наукових досліджень, передового досвіду. Від організації обліку оплати праці залежить рівень витрат підприємства, якість, правдивість, справедливість, повнота і своєчасність розрахунків з персоналом з оплати праці.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

6. Сучасний стан та шляхи вдосконалення обліку оплати праці – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sophus.at.ua/publ/2014_04_17_18_kampodilsk/sekcija_2_2014_04_17_18/stan_ta_shljakhi_vdoskonalennja_obliku_oplati_praci/52-1-0-886
7. Автоматизація обліку праці та заробітної плати на сучасному етапі - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sophus.at.ua/publ/2014_05_22_23_kampodilsk/sekcija_7_2014_05_22_23/avtomatizacija_obliku_praci_ta_zarobitnoji_plati_na_suchasnomu_etapi/65-1-0-1022

ВИЗНАННЯ ТА ОЦІНКА НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ДЛЯ ЦІЛЕЙ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Чередник Т.Ю., економічний факультет,
спеціальність «Облік і аудит», IV курс,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м.Київ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Кузик Н.П.

Вітчизняна система обліку та звітності за останні роки зазнала чималих змін. Її реформування на основі впровадження міжнародних принципів та стандартів тривалий час було й тепер залишається ключовою темою науково-практичних дискусій та обговорень. А поява нових об'єктів обліку лише підсилює й актуалізує наукові дослідження у цьому напрямі. Такими новими об'єктами все-таки залишаються нематеріальні активи.

Діюча практика діяльності відомих компаній, зокрема Apple, MICROSOFT, Coca-Cola, IBM свідчить про значне перевищення вартості нематеріальних активів над матеріальними [6, 10]. Натомість особисті спостереження автора показали, що вітчизняні суб'єкти господарювання у бухгалтерському балансі за статтею «Нематеріальні активи» відображають здебільшого лише вартість комп'ютерних програм та ліцензій [2].

Методологічні засади формування інформації у бухгалтерському обліку про

нематеріальні активи та розкриття даних про них у фінансовій звітності визначені Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» [4], розробленим на базі однойменного Міжнародного стандарту фінансової звітності 38 [1]. Відповідно до обох стандартів нематеріальним активом є немонетарний актив, який не має матеріальної форми та може бути ідентифікований [1, 4]. Для цілей бухгалтерського обліку використовується нормативне поняття «нематеріальні» або «невідчутні активи» [6]. Відмінність між нематеріальними активами і нематеріальними ресурсами впливає із самого значення цих понять. Ресурси підприємства трансформуються в активи і відображаються у балансі лише після дотримання умов визнання: оцінки, ідентифікації, здатності приносити економічні вигоди.

В умовах активного використання цифрових технологій, електронних розрахунків, інтернет-торгівлі все більше вітчизняних компаній популяризують свої веб-сайти, веб-портали та веб-сторінки. Їх створення власними силами або найчастіше через залучення фахівців потребує значних фінансових вкладень. Перед бухгалтерською службою постає необхідність їх облікового відображення. Вирішення питання щодо визнання веб-сайтів (веб-порталів, веб-сторінок) об'єктами нематеріальних активів вимагає уточнення їх змістового навантаження, керуючись вимогами вітчизняного законодавства, облікових стандартів та міжнародних стандартів фінансової звітності. У листі Держдепартаменту інтелектуальної власності від 25.11.2004 р. № 16-14/5105 [9] програмне забезпечення для веб-сайту, програмні засоби веб-сайту визнається комп'ютерними програмами, оскільки це набір інструкцій у вигляді слів, цифр, кодів, схем, символів чи в будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, придатній для зчитування комп'ютером, які приводять його в дію для досягнення певної мети чи результату, й охоплюються поняттям комп'ютерної програми, визначеним у ст. 1 Закону про авторські права [4]. Таким чином, на перший погляд, не має ніяких сумнівів у необхідності визнання такого об'єкту нематеріальним активом. Однак, все-таки, вимагає вирішення питання щодо передачі авторського права. Адже, чи створюється веб-сайт залученим спеціалістом-програмістом, чи штатним працівником, який має відповідні знання і вміння, виконана ними робота є їх власним надбанням. Це підтверджують і вимоги ч. 2 ст. 430 Цивільного Кодексу України [8], за якими майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений за замовленням, належать автору об'єкта й замовникові спільно за умови, якщо між ними немає іншої домовленості. Проблема виникає ще у зв'язку з тим, що керуючись вимогами п. 5 П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» авторські та суміжні права становлять одну з груп нематеріальних активів [4]. Разом з тим, п. 4 П(С)БО 15 «Дохід» містить поняття «роялті» – це платіж, отриманий як винагорода за користування чи за надання права на користування правами інтелектуальної власності [3]. Отже, для цілей бухгалтерського обліку необхідно уточнити, кому належать авторські права та чи передані вони офіційно підприємству. На нашу думку, ці положення мають бути врегульовані договором, а зміст акту приймання передачі виконаних робіт, наданих послуг, створеного об'єкту дасть змогу правильно вирішити облікове питання.

До складу нематеріальних активів може бути віднесений актив, який утримується підприємством терміном більше одного року (або одного операційного циклу) для одержання майбутніх економічних вигод у виробництві, торгівлі, в адміністративних цілях чи надання в оренду іншим особам [1,4]. Отже, стає зрозумілим, що необхідною умовою визнання веб-сторінки, веб-сайту чи інших ресурсів нематеріальними активами є можливість отримання економічних вигод. Доцільно з цього приводу звернутись до роз'яснень Комітету з трактувань міжнародної фінансової звітності ПКТ-32 «Нематеріальні активи: витрати на сторінку в Інтернеті» [7]. Відповідно до п. 8 ПКТ-32 інтернет-сторінка визнається нематеріальним активом лише за умови, якщо, окрім дотримання загальних вимог визнання та первісної оцінки нематеріального активу, суб'єкт господарювання зможе довести, що використання сторінки генеруватиме доходи [7]. Можемо зробити припущення, якщо веб-сторінка інформує лише про місце розташування, контактні дані, перелік видів діяльності, продукції чи послуг, то керуючись національними і міжнародними обліковими стандартами [1, 4], витрати по її створенню можна класифікувати лише як витрати на рекламу, які не визнаються нематеріальними активами і повинні включатися до складу витрат звітної

періоду. Досить поширеною на практиці є ситуація, коли вартість нематеріального активу визначається безпосередньо покупцем та продавцем. Однак виникає питання, наскільки обґрунтованою та достовірною є така оцінка, та чи повною мірою відображає інтереси обох сторін (зокрема, продавець має наміри отримати максимальний розмір прибутку, а покупець – відобразити реальний стан нематеріальних активів підприємств й підвищити інвестиційну привабливість активів).

Узагальнюючи, слід зазначити, що питання визнання та оцінки нематеріальних активів мають значний вплив на достовірність інформації про загальний стан активів суб'єктів господарювання. Відчутним є вплив на теорію та вітчизняну практику обліку нематеріальних активів трансформаційних процесів з використання міжнародних стандартів. Безсумнівним є необхідність врахування в цих питаннях існуючого зарубіжного досвіду, однак з орієнтиром на вітчизняні реалії, а також дотримуючись вимог чинного законодавства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Міжнародний стандарт фінансової звітності 38 «Нематеріальні активи» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_050.
2. Кузик Н. П. Актуальні проблеми обліку та оцінки нематеріальних активів / Кузик Н. П., Боярова О. А. // Облік і фінанси АПК. – 2010. – №3. – С.40 – 44.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : затверджено наказом Міністерства України від 29.11.2000 р. № 290 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи, затверджене наказом Міністерства України від 18.10.99 № 242. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
5. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ligazakon.net/document/view/T379200>.
6. Сучасні тенденції розвитку обліку, контролю й аналізу нематеріальних активів : монографія / за заг. ред. Ф.О.Журавки. – Суми : Ярославна , 2015. – 208 с.
7. Тлумачення ПКТ 32 «Нематеріальні активи: витрати на сторінку в Інтернеті»: Міжнародний стандарт від 01.01.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ligazakon.net/document/view/mu12072?an=679>.
8. Цивільний кодекс України від 16.01.03 р. № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
9. Щодо охорони прав інтелектуальної власності на веб-сайт : : Лист Департаменту інтелектуальної власності від 25.11.2004 р. № 16-14/5105 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukraine.uapravo.net/data/base24/ukr24619.htm>.
10. Brooking A. The components of intellectual capital / A. Brooking. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.tbroker.co.uk/intellectual_capital/components.

ТРИВАЛИЙ ДЕФІЦИТ – ЗАГРОЗА МАЙБУТНЬОГО

Алданова К.Л. відділення «Аграрний бізнес»,
Спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», III курс
ВП НУБіП України «Немішайвський агротехнічний коледж».
Науковий керівник – викладач Величко Н.М.

В нашій державі фінансова наука неоднозначно підходить до оцінки наслідків впливу бюджетного дефіциту на соціально-економічні процеси у суспільстві. Розглядаючи такі наслідки бюджетного дефіциту, необхідно враховувати різні чинники та способи впливу дефіциту на розвиток економіки, соціальної сфери, рівень соціального захисту населення з урахуванням майбутніх конкретних ситуацій. Зважаючи на такі підходи, наслідки можуть бути позитивними, негативними або взагалі наслідків може не бути.

Проблематика подолання дефіциту державного бюджету залишається, на жаль, досить актуальною для України. Дефіцит бюджету утворюється при такій фінансовій ситуації, яка виникає тоді, коли держава зробила витрати на більшу суму, ніж величина його доходів. Це в майбутньому призводить до негативних наслідків в економіці країни, причинами якого виступають спад виробництва; зниження ефективності функціонування окремих галузей; несвоєчасне проведення структурних змін в економіці або її технічного переоснащення; жорсткій податковій політиці, яка не стимулює виробництво; незбалансованості доходів і видатків бюджету (зростанні видатків при зниженні доходів); розвитку інфляційних процесів; відсутності інвестиційної привабливості.

Переважає більшість теоретиків і практиків, досліджуючи чинники виникнення такого дефіциту, схилиються до думки, що він має негативний вплив на соціально-економічні процеси у суспільстві. Він є свідченням марнотратства уряду, чинником макрофінансової нестабільності та неправильним розподілом бюджету. Зростання, так званого, грошового дефіциту спричиняє посилення інфляційних процесів у суспільстві, кризи державних фінансів, грошової системи, зростання диференціації в доходах [2,425]. А спад виробництва, наприклад, веде до згортання кредитної діяльності банків, посилення податкового тиску, виникнення кризи неплатежів, зростання бартерних операцій і взаємозаліків, зменшення доходів бюджету та зростання його дефіциту і неможливості проведення заходів фінансової підтримки виробника, що ставить питання про відпрацювання методів погашення дефіциту бюджету. В найгіршому випадку державна нестача може призвести до дефолту в країні [3,17].

Дефіцит бюджету є причиною зниження ефективності податкової системи, подриву впевненості громадян держави у майбутньому. Адже ціною політики нарощування державного боргу є перекладення сьогоденних труднощів на уряд, який прийде на зміну нинішньому. Позичені кошти, які використовуються на споживання, полегшують навантаження на живе покоління, оплачуються з доходів наступних поколінь. А коли позики йдуть на зростання капітальних вкладень, їх плодами будуть користуватися як живі, так і наступні покоління [4, 258].

Дефіцит державного бюджету небезпечний тим, що він практично завжди призводить до інфляції. Так було, наприклад, у 1959-1975 роках у США, коли бюджетний дефіцит був викликаний війною у В'єтнамі. Таким чином, наявність бюджетного «манко» зазвичай розглядається як явище негативне.

Однак існує й інший підхід до проблеми шкідливості бюджетного дефіциту як такого. Так, слідом за Джоном Мейнардом Кейнсом, ряд економістів навіть рекомендують складати бюджет з деяким дефіцитом, щоб пом'якшити або покласти край економічному спаду.

Коли в економіці високе безробіття, збільшення державних закупівель створює ринок для підприємницької активності, породжуючи дохід і стимулюючи підвищення споживчих

витрат. Це стимулює подальше економічне зростання, що підвищує реальний ВВП і зайнятість населення і, в остаточному підсумку, знижує рівень безробіття. Зв'язок між попитом на внутрішньому ринку і безробіттям (закон Оукена), описує практично спостережувану зворотно пропорційну залежність ВВП від рівня безробіття.

Збільшення обсягів ринку, викликане дефіцитом бюджету, стимулює також економіку, і настільки, скільки збільшення підприємницького прибутку викликає оптимізм виробника, який в свою чергу сприяє довгостроковим інвестиційним вкладенням. В результаті відроджується попит, що викликає в свою чергу зростання зайнятості населення. Але дефіцит не просто стимулює попит. До всього іншого, якщо дефіцит використовується для фінансування таких сфер, як інфраструктура, фундаментальна наука, освіта або охорона здоров'я, то це також в перспективі збільшує обсяги виробництва. Таким чином, бюджетний дефіцит в певних випадках може виявитися стимулом для активізації економічних процесів.

Бюджети багатьох держав є дефіцитними. Якщо держава прагне щорічно приймати бездефіцитний бюджет, це може погіршувати циклічні коливання економіки за рахунок скорочення важливих видатків і зайвого підвищення податків. Тому при регулюванні дефіциту важливо враховувати не тільки поточні завдання бюджетної політики, але і її довгострокові пріоритети.

У цілому, оцінюючи соціально-економічні наслідки бюджетного дефіциту, впливає, що дефіцитне фінансування економіки та інших сфер державної діяльності може бути вигідним, раціональним і виправданим за умови, коли темпи приросту ВВП будуть випереджувати приріст обсягів бюджетів, бюджетних дефіцитів і видатків на обслуговування державного боргу. Позитивними наслідками можна вважати також отриманий ефект від зміцнення економіки за рахунок дефіцитного фінансування, створення реального фундаменту та ефективної фінансової системи, вигідних майбутнім поколінням. За інших умов соціально-економічні наслідки бюджетного дефіциту будуть негативні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Воронин Ю.В. : Управління державним боргом // Економіст .-2006. - №1.- С. 14.
2. Базилев Н.І., Гурко С.П. Економічна теорія: Підручник. Мн.: БГЕУ, 1999. с. 424.
3. Бобрицький Н.Г. Фінансова система та фіскальна політика: Курс лекцій. Бобруйськ, 2001. с.10.
4. Макконнелл К.Р., Брю С.Л. Економікс: Підручник. М.: «Инфра-М», 2001. с. 256
5. Базилевич В.Д. Державні фінанси: Навч. посіб. // В.Д. Базилевич, Л.О. Валастрик— К.: Атіка, 2002. —368 с.
6. Лебеда Г. Методологічні аспекти визначення дефіциту бюджету та державного боргу //Фінанси України. - 2000. - № 3. - С. 102-106.
7. Козюк В. В. Макрофіскальні фактори глобальної нестабільності //Фінанси України. - 2014. - № 3. - С. 8-22.

НЕТРАДИЦІЙНІ БАНКІВСЬКІ ОПЕРАЦІЇ ТА ПОСЛУГИ

Андросюк О.О., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси та кредит», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, Іванова С.М.

Конкуренція між банками та небанківськими фінансово-кредитними установами, а також всередині самої банківської системи, сприяє актуальності розвитку та розширенню кола операцій та послуг, що їх може виконувати сучасний універсальний банк. Крім традиційних, базових для комерційних банків України операцій, вони виконують нові, не традиційні для них операції та послуги [1].

Нетрадиційні банківські операції та послуги – це операції та послуги, які не є специфічними для банківських установ, не вимагають значних додаткових ресурсів і створені для того, аби диверсифікувати ризики, отримати дохід з альтернативних джерел, покращити структуру балансу банку та рівень його ліквідності.

Існують такі види нетрадиційних операцій, як лізинг, факторинг, форфейтинг, трастові послуги, гарантії та поручительства, інформаційні послуги банків, фінансовий інжиніринг, інтернет-банкінг тощо.

На сьогоднішній день існує проблема правового регулювання нетрадиційних операцій, вона потребує чіткого законодавчого підґрунтя для того, аби нетрадиційні послуги законно функціонували і розвивалися на фінансовому ринку України.

Відсутність діючої законодавчої бази стосовно нетрадиційних банківських операцій та послуг може слугувати наживою для злочинців, які можуть і будуть знаходити обхідні шляхи для того, аби поживитися чужими коштами.

Особливо важливим для України, як для євроінтегруючої країни, є реформування правової системи згідно міжнародних норм і стандартів, та вдосконалення українського законодавства відповідно до європейського законодавства.

Нетрадиційні банківські операції та послуги є надзвичайно ефективними, адже вони сприяють швидкому обсягу коштів та ефективнішому їх використанню, надають можливість банку диверсифікувати ризики і збільшити прибутки, і можуть бути такими, і в Україні, якщо уряд створить досконалу законодавчу базу, ефективну податкову політику, та направить свій державний вплив на підтримку стабільності банківської системи і розвитку економіки України. Всі ці аспекти сприятимуть зміцненню банківської системи України в цілому [2].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Загальна характеристика та види нетрадиційних банківських операцій та послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://studentam.net.ua/content/view/5037/132/>.

2. Нетрадиційні банківські послуги [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ebooktime.net/book_123_glava_15_3.2._%D0%9D%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B8%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D1%96_.html.

СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ: НЕОБХІДНІСТЬ І ПРОБЛЕМА

Бабаніна К.В., відділення зеленого будівництва
та промислового квітництва
спеціальність «Промислове квітництво», III курс
Житлово-комунальний коледж ХНУМГ імені О.М.Бекетова
Науковий керівник – викладач Кошляк О.М.

Цифри Державної статистики свідчать про те, що в українську економіку повернулася стабільність. Але це обманливо. Під цифрами ховаються великі проблеми. І одна із цих проблема – соціальна проблема. Вирішити цю проблему можна лише за рахунок соціального страхування.

Соціальне страхування є важливою складовою соціального захисту населення, який гарантований Конституцією України. За даними, узагальненими на інформаційному ресурсі ДФСУ, сума надходжень коштів від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування становить понад 200,0 млрд. грн. Найбільшу питому вагу в загальній сумі надходжень єдиного внеску складають надходження, нараховані роботодавцями на фонд оплати праці, а саме 93,0 % з початку року [1].

Систему соціального страхування забезпечує єдиний соціальний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування який являє собою консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування [3].

Платниками ЄСВ виступають: роботодавці – юридичні особи; фізичні особи-суб'єкти підприємницької діяльності, які використовують працю інших осіб, у тому числі ті, які

обрали спрощену систему оподаткування або знаходяться на загальній системі оподаткування; наймані працівники – фізичні особи [3]. ЄСВ нараховується для платників на суму нарахованої заробітної плати за видами виплат, які включають основну та додаткову заробітну плату, інші заохочувальні та компенсаційні виплати. Зазначимо, що максимальна величина бази нарахування ЄСВ – максимальна сума доходу застрахованої особи, що дорівнює 17 розмірам прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом, на яку нараховується ЄСВ [3].

Істотні зміни внесені у 2017 році відносно нарахування ЄСВ, а саме: розмір ЄСВ має дорівнювати добутку розміру мінімальної заробітної плати за місяць та ставки ЄСВ і складати мінімум 704 грн. [4, с.23]. Дана новація стосується не лише нарахування відрахувань ЄСВ з фонду оплати праці найманих працівників роботодавцями [4, с.23], а і самих підприємців «за себе». При чому платитимуть будуть усі, незалежно від системи оподаткування суб'єкта господарювання, наявності оподаткованого доходу. Тут і виникає проблема. Рішення якої у перегляді пенсійної реформи, що вимагає МВФ, та впровадженні недержавного пенсійного страхування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Результати діяльності ДФСУ/ Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/diyalnist/-pokazniki-roboti/nadhodjennya-podatviv-i-zboriv--obovyaz/nadhodjennya-koshtiv-edinogo-vnesku/>
2. Бикова Г. Соціальна реформа-2015//Дебет-Кредит.-19.01.2015. - №3. - С. 19-21.
3. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI. - [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>
4. Степанов М. Що змінилося в ЄСВ?//Дебет-Кредит.-19.01.2015. - №3. - С.22-24.

РОЛЬ ФІНАНСОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ У РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО РИНКУ

Бажанюк В.С., економічне відділення,
спеціальність «Оціночна діяльність», III курс,
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач Сова В.М.

Процес економічних реформ в Україні неможливий без функціонування ефективного фінансового ринку. Дана сфера економічних відносин кардинально впливає на становлення, розвиток, структуру та специфіку фінансової системи країни [1].

У сучасних умовах важливу роль у фінансовій системі будь якої країни відіграють фінансові посередники, які є ключовими фігурами на всіх сегментах ринку та являються основними учасниками, які забезпечують ефективне функціонування фінансового ринку та ефективний перерозподіл фінансових ресурсів[3].

Згідно з Господарським кодексом України фінансовим посередництвом є діяльність, пов'язана з отриманням та перерозподілом фінансових коштів, крім випадків, передбачених законодавством. Фінансові посередники – це фінансові установи, до яких належать суб'єкти банківської системи, небанківської системи, кредитні інститути, а також контрактні фінансові інститути [2].

В Україні фінансові посередники також є потужним джерелом інвестицій в економіку, оскільки акумулюють значні обсяги коштів. Теоретичним аспектам функціонування фінансового посередництва присвячена велика кількість наукових праць.

Дослідження щодо цього питання в Україні проводили Н.І. Версаль, С.М. Еш, В.В. Зимовець, В.В. Корнєєв, О.Є. Кузьмін, М.І. Савлук, В.П. Унінець-Ходаківська та інші науковці. У працях цих авторів розкрито сутність фінансового посередництва, їхню діяльність як в Україні, так і за кордоном, виокремлено основні положення та види діяльності.

Фінансові посередники є ключовою фігурою на фінансовому ринку та представлені банківськими та небанківськими фінансово-кредитними установами (рис.1).

У структурі фінансових посередників на вітчизняному ринку переважають саме банківські установи. Це пояснюється нетривалим періодом розвитку ринкових відносин, відсутністю значних капіталів, нерозвинутим ринком фінансових послуг небанківських установ. Також на дану ситуацію впливають уподобання клієнтів, їх економічна обізнаність, володіння інформацією [1].

Серед небанківських фінансово-кредитних установ найбільшу питому вагу у структурі фінансових посередників займають кредитні спілки – 22%, фінансові компанії – 22% та страхові компанії – 14%.

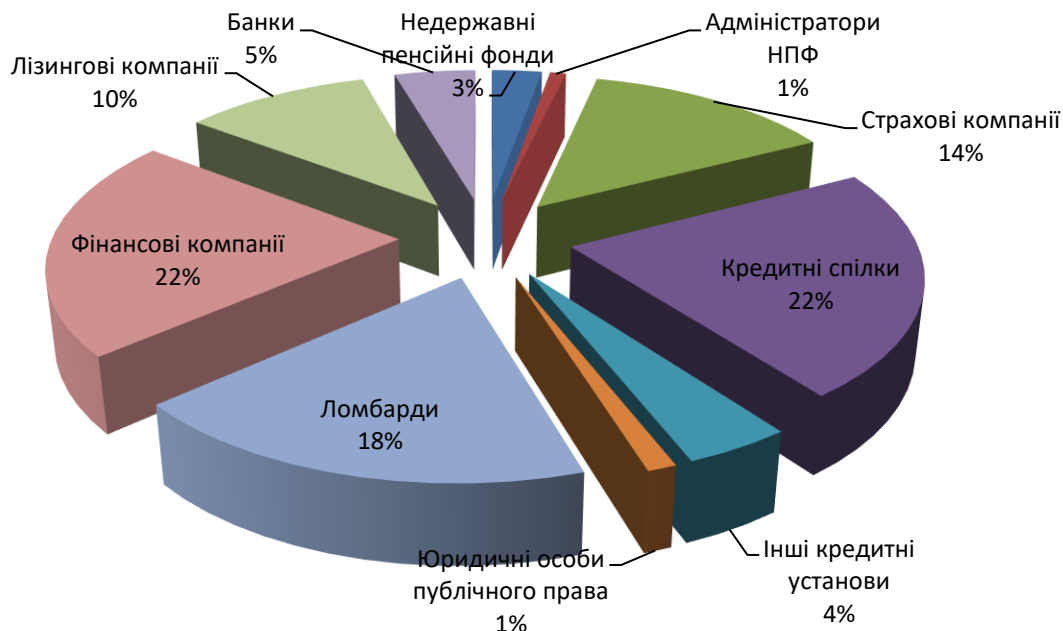

Рис. 1. Структура фінансових посередників за 2015 рік [4]

В Україні станом на кінець 2015 року кількість банківських установ склала 117, а НФКУ у загальному обсязі 2388 установ.

На підставі даних таблиці 1 проаналізуємо динаміку кількості фінансових посередників в Україні за 2014-2015 роки.

Таблиця 1

Динаміка кількості фінансових посередників за 2014-2015 р.р.

Фінансові посередники	2014 р.	2015 р.
Банки	147	117
з них: із іноземним капіталом	51	41
Недержавні пенсійні фонди	76	72
Адміністратори НПФ	24	23
Страхові компанії	382	361
Кредитні спілки	589	588
Інші кредитні установи	92	110
Юридичні особи публічного права	30	30
Ломбарди	477	482
Фінансові компанії	415	571
Лізингові компанії	267	268
Разом	2352	2505

Отже, як свідчать дані таблиці 1, на фінансовому ринку спостерігається наступна тенденція:

– кількість банківських установ протягом досліджуваного періоду зменшилася на 30 установ. Це пояснюється тим, що інші фінансові посередники створюють конкуренцію банкам, опосередковано стимулюючи останніх підвищувати якість послуг [5];

– в структурі НКФУ кількість страхових компаній, недержавних пенсійних фондів, кредитних спілок зменшилася, але прослідковується зростання кількості ломбардів, фінансових компаній та лізингових компаній.

Зменшення страхових компаній відбувається під впливом жорстокої конкуренції на ринку страхування. Така тенденція спостерігається і з недержавними пенсійними фондами. Разом з цим, скорочується кількість адміністраторів недержавних пенсійних фондів.

Особливість фінансового посередництва в Україні полягає в тому, що їх діяльність знаходиться на стадії розвитку і характеризується неповнотою та незавершеністю у кожному її елементі.

Серед основних причин відсталою розвитку посередництва на фінансовому ринку України виділяють:

– нестабільність економіки та фінансового ринку, через що позичальники та кредитори зменшують свою активність та не здійснюють інвестиційну діяльність у тих обсягах, які могли б сприяти прискореному розвитку як фінансових відносин, так і фінансового посередництва;

– високі рівні «тінізації» вітчизняної економіки та корупції у системі державних контрольно-регулюючих органів, що збільшує трансакційні витрати, асиметричність інформації та конфлікти інтересів;

– недобросовісна (неринкова) конкуренція, в результаті якої не відбувається ані поліпшення якості фінансових послуг, ані збільшення асортименту пропонованих послуг;

– хаотичність, відсутність системності і своєчасності реформ, що проводяться державою у фінансовому секторі економіки;

– відсутність механізмів підвищення рівня довіри населення до фінансових установ (відсутність структур, які б гарантували права користувачів фінансових послуг, наприклад фонду гарантування вкладів фізичних осіб).

Підсумовуючи, можна сказати, що фінансові посередники відіграють важливу роль у забезпеченні ефективного функціонування фінансового ринку. Роль фінансових посередників у сучасному економічному та суспільному житті важко недооцінювати. Так, фінансові посередники позитивно впливають на кругообіг активів у процесі розширеного відтворення, підвищують темпи економічного зростання, стимулюють розвиток торгівлі, виробництва та інших сфер економічної діяльності. Створення збалансованого й ефективного механізму фінансового посередництва в Україні буде свідчити про кардинально новий ефективний етап розвитку фінансового ринку країни [2].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Гайдукович Д.С. Фінансове посередництво та його вплив. на розвиток фінансового ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [file:///C:/Users/User/Downloads/ecpros_2014_84_14%20\(8\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/ecpros_2014_84_14%20(8).pdf)

2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-154>

3. Мричко Г.А. Фінансові посередники: роль та проблеми розвитку на фінансовому ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://wiki.lp.edu.ua/wiki/images/a/ad/ЗБІРНИК_ТЕЗ_СНТК-73_13102015.pdf

4. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nfr.gov.ua/>.

5. Рубанов П. М. Сучасний стан та тенденції розвитку фінансового посередництва в Україні в умовах світової фінансової кризи «Механізм регулювання економіки» – 2011. – №4. 167 – 171 с.

ДІЯЛЬНІСТЬ ЛОМБАРДІВ НА РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ

Баранівська К.А., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», II курс,
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач Сова В.М.

Ломбарди посідають особливе місце в житті суспільства, адже тільки такі мобільні й гнучкі за своєю природою установи можуть задовольнити виняткові вимоги й потреби споживачів і своїх клієнтів у терміновому кредитуванні. Порівняно з іншими кредитними установами на ринку фінансових послуг, ломбарди займають невелику частку, оскільки виключним видом їх діяльності є надання фінансових кредитів фізичним особам під заставу майна на визначений термін і під відсоток, зберігання речей та надання супутніх послуг [5].

Правові засади щодо діяльності та надання послуг ломбардами в Україні регламентуються Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України, Законом України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» та іншими законами та виданими відповідно до них нормативно-правовими актами [1, 2, 3]. Незважаючи на те, що у 2003 році було розглянуто й підтримано проект Закону України «Про ломбарди і ломбардну діяльність», на сьогоднішній день цей Закон не прийнято. Схвалення зазначеного закону дозволить закріпити на законодавчому рівні поняття ломбарду та ломбардної діяльності, встановити винятковість діяльності для ломбардів, урегулювати порядок провадження ломбардами діяльності з надання фінансових кредитів і діяльності щодо зберігання майна, що в результаті дозволить чітко визначити місце ломбардів в економіці та умови провадження ними діяльності, підвищення рівня законодавчого захисту прав споживачів, послуг ломбардів [5].

Основним видом діяльності ломбардів як учасників ринку фінансових послуг є надання миттєвих і короткострокових позик на власний ризик під заставу майна споживачів цих послуг, що сприяє підвищенню платоспроможності позикоодержувачів. Пріоритетними напрямками діяльності ломбардів є торгівля не викупленим із застави майном, скупка, ремонт, виготовлення і торгівля ювелірними виробами. Незважаючи на незначний розмір питомої ваги на ринку кредитування поряд з банками та кредитними спілками, ломбардні кредити користуються попитом завдяки простій процедурі оформлення.

Станом на 30.09.2016 до Державного реєстру фінансових установ внесено інформацію про 467 ломбардів, що на 12 установ (або на 2,5%) менше порівняно з відповідною датою 2015 року. Основні показники діяльності ломбардів 9 місяців 2014 – 9 місяців 2016 рр. наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Показники діяльності ломбардів*

Показники	9 місяців 2015	9 місяців 2015	9 місяців 2016	Темпи приросту, %	
				9 міс. 2015/ 9 міс. 2014	9 міс. 2016/ 9 міс. 2015
Кількість ломбардів (на кінець періоду)	478	479	467	0,2	-2,5
Сума наданих фінансових кредитів під заставу (млн. грн.)	6318,20	9753,6	12275,7	54,4	25,9
Кількість наданих фінансових кредитів під заставу, тис. шт.	8651,40	8527,5	8865,3	-1,4	4,0
Сума погашених фінансових кредитів (млн. грн.), у тому числі:	6150,50	9349,8	11939,0	52,0	27,7
погашено за рахунок майна, наданого в заставу	503,7	718,2	1361,5	42,6	89,6
Кількість договорів, погашених за рахунок майна, наданого в заставу, (тис. шт.)	936,7	966,4	878,9	3,2	-9,1

*Джерело: складено за даними Нацкомфінпослуг України [6]

Дані таблиці 2 свідчать про збільшення загальних обсягів кредитування на ринку ломбардних послуг за 9 місяців 2016 рік порівняно з минулим роком.

Такі показники, як сума наданих фінансових кредитів під заставу та сума погашених фінансових кредитів, збільшились на 25,9% та 27,7% відповідно, а кількість наданих фінансових кредитів під заставу збільшились на 4,0%. Показник кількості договорів, погашених за рахунок майна, наданого в заставу зменшився на 9,1%.

Власний капітал ломбардів становить 1 405,5 млн. грн., що на 17,9% (213,5 млн. грн.) більше, ніж станом на 30.09.2015.

Станом на 30.09.2016 нерозподілений прибуток становить 461,7 млн. грн., порівняно з відповідним періодом 9 місяців 2015 року він збільшився на 27,6% (100,0 млн. грн.).

Станом на 30.09.2016 резервний капітал та статутний капітал зросли на 86,8% та 28,7% порівняно з аналогічною датою 9 місяців 2015 року та відповідно становлять 43,7 та 1 173,8 млн. грн.

За 9 місяців 2016 року структура наданих фінансових кредитів у цілому не змінилася. Водночас, при загальному збільшенні обсягів кредитування (25,9%) дещо змінилась питома вага фінансових кредитів, виданих під вироби з дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння (з 85,9% до 82,1%), побутової техніки (з 13,7% до 17,6%) та автомобілів (з 0,2% до 0,1%).

Структура наданих кредитів за видами застави зображена на рис. 1.

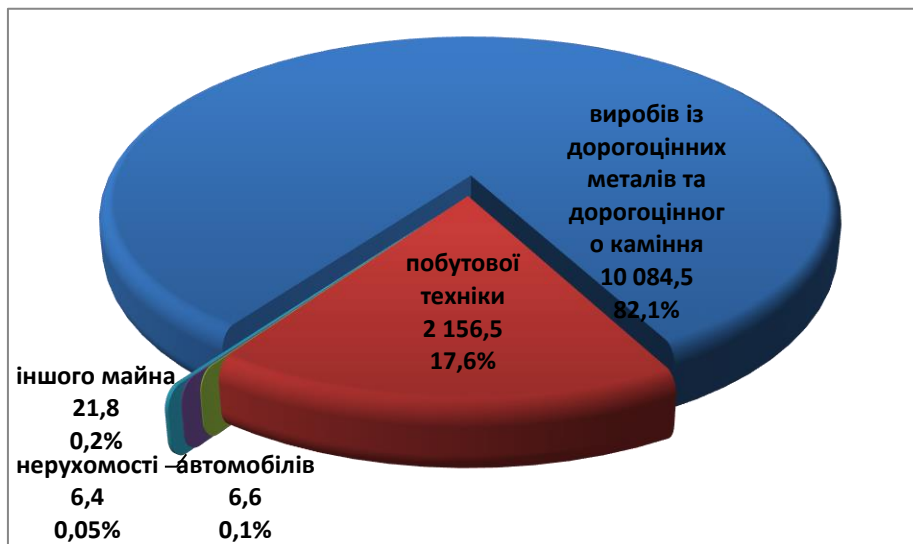

Рис. 1. Структура фінансових кредитів під заставу станом на 30.09.2016 [6]

Ломбарди обирають для застави найбільш ліквідне майно. В обсязі наданих фінансових кредитів за видами застави найбільшу питому вагу займають фінансові кредити під заставу виробів із дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння – 82,1% (10 084,5 млн. грн.). Порівняно з 30.09.2015 даний показник зменшився на 3,8 % від загального обсягу виданих кредитів.

Ломбарди залишаються одним із найбільш консервативних і стабільних фінансових інститутів для фізичних осіб – вони орієнтовані на видачу дрібних та короткострокових кредитів. Ломбарди надають фінансові кредити під заставу, середній розмір яких за 9 місяців 2016 року становить 1 384,7 грн.

На фоні зростання обсягу виданих кредитів за 9 місяців 2016 року на 25,9% середній розмір кредиту демонструє збільшення на 21,1 % [6].

Необхідно відмітити, що ринок ломбардів, ще як мінімум кілька років залишиться основним джерелом кредитування для населення та малого бізнесу. Звісно, як кожна фінансова установа ломбарди в своїй діяльності мають як переваги, так і недоліки. А саме, перевага ми ломбардного кредитування є:

- отримати гроші можна швидко і без додаткових документів;
- кредитна історія не впливає на рішення про кредитування ломбардом;
- діють знижки та індивідуальні тарифи для постійних клієнтів;

- після закінчення терміну договору можна його продовжити (для цього потрібно буде сплатити відсотки за користування кредитом);
- погасити кредит можна в кінці терміну або частинами протягом строку використання [5].

Однак, не слід забувати і про недоліки ломбардного кредитування. Крім того, що ломбардний кредит загрожує чималою переплатою, не потрібно розраховувати на велику суму. Ломбардному позичальнику також не вдасться уникнути штрафів, які нараховують за прострочення погашення кредиту.

Крім того, за чергового прострочення ломбард може продати заставні предмети, про що можуть навіть не повідомити. Також існують обмеження щодо заставних речей [5].

Таким чином, не дивлячись на незначну частку ломбардів на ринку фінансових послуг України за останні роки відбувається збільшення їх кількості та наданих ними послуг, що обумовлено швидкістю надання позик та простотою оформлення кредиту, найпростішими умовами надання позик та незначними ризиками [4].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-154>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
3. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001 № 2664-III.
4. Завора Т.М., Неділько А.І. Роль і місце ломбардів на ринку фінансових послуг України // Збірник матеріалів Всеукраїнської інтернет-конференції «Фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання». – Кременчук, 2013 – С.68-72
5. Ксьондз С.М. Діяльність ломбардів як учасників ринку фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream/123456789/2247/1/KSYONDZ.pdf>
6. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nfp.gov.ua/>

ОБЛІКОВА СТАВКА НБУ, ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ВАРТІСТЬ БАНКІВСЬКИХ РЕСУРСІВ

Белін В. С., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
Ірпінський державний коледж економіки та права,
Науковий керівник – викладач Деміденко Л. С.

Великий вплив на розвиток національної економіки має монетарна політика, результати реалізації якої позначаються на макроекономічній динаміці через зміну ділової поведінки економічних суб'єктів. Ефективна стимулююча монетарна політика здатна надати економіці імпульси для зростання, забезпечити умови для високих й стабільних темпів розширеного відтворення.

Облікова ставка Національного банку – ключова процентна ставка Національного банку, яка є основним індикатором змін у грошово-кредитній політиці та орієнтиром вартості залучених та розміщених грошових коштів для банків та інших суб'єктів грошово-кредитного ринку. Зазвичай вона встановлюється на основі комплексного аналізу та прогнозу макроекономічного, монетарного та фінансового розвитку, підготовленого Національним банком.

Теоретично, в Україні діють офіційні ставки НБУ – облікова ставка, а також ставка овернайт, за якою НБУ може кредитувати банки. Однак, жодна з них не є аналогом того, що зазвичай розуміють під ставками ЦБ. Ставка за кредитами овернайт від НБУ може використовуватися за призначенням на практиці. По ній НБУ кредитує ті банки, які на кінець банківського дня з якоїсь причини не відповідають регуляторним нормам і потребують

додаткового фінансування [3]. Однак, Нацбанк не бере кредитів по ній, а також обмежує обсяги видаваних коштів. Зміною облікової ставки НБУ регулює вартість фінансових ресурсів, а значить – ставки за кредитами і депозитами. Правда, на практиці ці механізми в Україні досі не діяли. В теорії облікова ставка – орієнтир" ціни на гроші ". Чим вища облікова ставка НБУ – тим вище процентна ставка по банківських продуктах. Але на практиці в Україні облікова ставка НБУ не завжди була визначальним фактором змін ставок банківських продуктів.

Втім, це не означає, що поточне підвищення облікової ставки ніяк не впливає на фінансовий ринок. Для українців воно буде мати кілька наслідків. Облікова ставка взагалі є, більшою мірою, умовною. Виходячи з неї нараховується пеня при ряді порушень фінансових зобов'язань. Також до неї іноді прив'язують ті чи інші умови в договорах – наприклад, можуть прив'язати ставку по кредиту.

Підвищуючи ставку, центробанки всього світу хочуть стримати інфляцію. Влаштовано це так: при високій обліковій ставці ростуть ставки за кредитами бізнесу. Він на таких умовах брати кредити не хоче, через що в економіку надходить менше грошей. Мала кількість грошей в обороті веде до їхнього подорожчання, а не знецінювання. Тобто, гривня має зміцнитися.

Коли банкам доводиться брати в борг у НБУ під більш високий відсоток, вони, природно, перекладають витрати на своїх клієнтів. Ставки за новими кредитами зростуть – так відбувається завжди, коли зростає облікова ставка. Експерти прогнозують, що протягом кількох місяців відсоткові ставки по кредитах в Україні зростуть. Це призведе до проблем не лише у нових позичальників, а й у старих, які часто беруть нові кредити, аби погасити старі.

В 2015 році облікова ставка становила 30% до кінця року вона зменшилась до 22%. Початок 2016 року зі ставкою нічого не змінив, вона так і залишилась 22%. До кінця року вона продовжувала падати з 22% спочатку до 19 потім до 15.5. Кінець року вона залишилась 14% річних Правління Національного банку України прийняло рішення залишити облікову ставку незмінною на рівні 14% річних [2]. Це пов'язано з необхідністю нівелювати ризики для досягнення цілей з інфляції у 2017-2018 роках.

У січні 2017 року інфляція прискорилося до 12.6% у річному вимірі, що відповідало прогнозу Національного банку, опублікованому в Інфляційному звіті (січень 2017). Незначне прискорення інфляції відбулося у зв'язку зі збільшенням виробничих витрат, зокрема на виплату заробітної плати, зростанням сировинних цін на світових ринках, у тому числі на нафту та продукти харчування, послабленням гривні наприкінці 2016 та у першій половині січня 2017 року [1].

Зниження облікової ставки і, відповідно, зниження ставки за депозитними сертифікатами НБУ буде стимулювати банки до пошуку альтернативних напрямків розміщення коштів. Так, зараз на фінансовому ринку спостерігається значна конкуренція в частині зниження кредитних ставок для категорій клієнтів, які є найбільш перспективними з точки зору банків, серед яких – малий і середній бізнес. Водночас зниження кредитних ставок відбуватиметься поступово, у міру заміщення дорогої ресурсної бази, сформованої нині, дешевшими депозитами [3].

В українських умовах єдиний передавальний механізм впливу облікової ставки – це ставки за депозитними сертифікатами НБУ, які безпосередньо до неї прив'язані. За ідеєю, чим менше ставка, тим більша ймовірність, що банки замість вкладення коштів у депозитні сертифікати будуть видавати кредити. Однак за неповні сім місяців 2016 року обсяг операцій з депозитними сертифікатами НБУ склав 1,86 трлн грн., в той час як за той же період 2015 року, коли облікова ставка НБУ складала 30%, обсяг операцій становив лише 1,42 трлн грн. У 2016 році, незважаючи на постійне зниження облікової ставки банки не тільки не скоротили вкладення в депозитні сертифікати, а й збільшили їх на 31% порівняно з аналогічним періодом минулого року [3].

Аналізуючи статистичні данні, можна говорити про однакову спрямованість змін облікової ставки НБУ та процентних ставок банків. Однак пряма залежність між ними відсутня. Зниження облікової ставки є більш інтенсивним, ніж аналогічне зниження ставок банків. Звідси можна зробити висновок про те, що облікова ставка НБУ має індикативний

характер та виконує роль орієнтира намірів центрального банку щодо майбутньої кредитно-грошової політики (ефект сигналу). Використання облікової ставки банками України як орієнтира при формуванні процентних ставок за кредитами та депозитами цілком обґрунтоване, оскільки динаміка облікової ставки характеризує наявність або відсутність ризиків різких коливань інфляції.

Таким чином, облікова ставка ЦБ є важливим інструментом монетарного та валютного регулювання. Її значення пояснюється здатністю впливати на рівень відсоткових ставок за кредитними операціями банків, які визначають як рівень ділової активності, так і інфляційну динаміку в країні. Втім, забезпечення процесу управління обліковою ставкою НБУ потребує вдосконалення (через те, що законодавчо регулювання облікової ставки ототожнюється з її зниженням – дисконтною політикою). Без активних дій Уряду, спрямованих на зростання вітчизняного виробництва, дії лише НБУ, спрямовані на вихід країни з економічної кризи, не здатні змінити ситуацію на краще.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Банкіри прокоментували зниження облікової ставки НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forbes.net.ua/ua/news/1419418-bankiri-prokomentuvali-znizhennya-oblikovoyi-stavki-nbu>
2. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс] Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=53647
3. На що впливають відсоткові ставки НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.finance.ua/ua/news/-/303897/na-shho-vplyvayut-vidsotkovi-stavky-nbu>

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ЯК РЕЗУЛЬТАТ РОЗУМОЇ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Берегеля В.Р., економічне відділення,
спеціальність «Оціночна діяльність», III курс,
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач Чайка Л.В.

Інтелектуальна власність як результат розумової творчої діяльності є багатоаспектною, складною категорією, яка привертає все більшу увагу науковців за умов гуманізації та соціалізації економічного розвитку провідних держав світу.[2]

Інтелектуальна власність - це формалізований результат творчої інтелектуальної діяльності, що надає його автору або особі, яка визначена чинним законодавством, право власності на цей результат, яке набувається, здійснюється і захищається відповідно до законодавчо встановлених норм і правил.[3]

Потреба в оцінці вартості інтелектуальної власності виникає у зв'язку з:

- визначенням бази оподаткування в процесі придбання та продажу об'єктів інтелектуальної власності;
- здійсненням корпоративних операцій, пов'язаних з емісією (ремісією) статутних фондів господарських товариств;
- визначенням вартості виключних прав, що передаються на підставі договору купівлі-продажу об'єктів інтелектуальної власності чи ліцензійних договорів на право використання таких об'єктів;
- визначенням розміру компенсації (розміру відшкодування), яку потрібно сплатити відповідно до діючого законодавства власнику інтелектуальної власності за порушення його виключних прав;
- внесенням об'єктів інтелектуальної власності при здійсненні інноваційних чи інвестиційних проєктів;
- поширенням ринків збуту (шляхом надання франшизи (межі відхилення кількості поставленого товару від зазначеного у договорі) та ін.);
- організацією страхування;
- передачею інтелектуальної власності під заставу з метою отримання кредитів;

- визначенням збитків, отриманих неправомірним використанням об'єктів інтелектуальної власності;
- банкрутством підприємства у процесі його ліквідації з метою задоволення позивів кредиторів;
- проведенням приватизації (відчуження) державного майна.[4]

Також, крім оцінки самої ІВ, оцінюються також права не неї. Право інтелектуальної власності є непорушним. Ніхто не може бути позбавлений права інтелектуальної власності чи обмежений у його здійсненні, крім як у випадках і порядку, встановлених законом.

Суб'єкти права інтелектуальної власності - це творці об'єкта права інтелектуальної власності та інші особи, яким належать особисті немайнові та майнові права цієї власності. Серед суб'єктів права інтелектуальної власності особливе місце належить творцям: автору, виконавцю, винахіднику, раціоналізатору. Саме від творців це право може передаватися юридичній особі. Якщо охоронний документ на об'єкт права інтелектуальної власності втратив юридичну силу, то цим об'єктом може скористатися будь-яка фізична чи юридична особа, тобто він стає суспільним надбанням.

За своєю сутністю об'єкти інтелектуальної власності не мають встановленої форми, тому їх вартість не визначається з використанням традиційних показників, що застосовуються при здійсненні оцінки матеріальних об'єктів.

Об'єкти авторського права – це твори науки, літератури і мистецтва, які є результатом творчої діяльності, незалежно від призначення, достоїнства і змісту твору, а також від способу і форми його вираження.

Процедура оцінки інтелектуальної власності включає послідовність дій, що визначені в розділі “Загальні вимоги до проведення незалежної оцінки майна” Національного стандарту № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10.09.2003 № 1440.

Для оцінки вартості об'єкта інтелектуальної власності міжнародна практика користується трьома підходами – затратним, порівняльним та дохідним(відображено на рис).[5]

Методи економічної оцінки об'єктів інтелектуальної власності

Підхід	Методи оцінки
Порівняльний підхід	Метод порівняння продажів об'єктів інтелектуальної власності
Затратний підхід	Метод вартості заміщення
	Метод вихідних витрат
	Метод відновлюваної вартості
Дохідний підхід	Метод розрахунку роялті
	Метод виключення ставки роялті
	Метод дисконтування грошового потоку
	Метод прямої капіталізації
	Експрес-оцінки
	Метод надлишкового прибутку
	Метод «25 %»
	Експертні методи

Отже, на сучасному етапі розвитку українського суспільства питання інтелектуальної власності перетворилося на критичне для кожного великого підприємства та держави. Інтелектуальна власність почала здійснювати значний вплив на економічну діяльність підприємств, стала її невід'ємною частиною. За таких умов об'єкти інтелектуальної власності, що представляють собою права конкретного суб'єкта господарювання на результати інтелектуальної праці повинні бути взяті до обліку, що ведеться на підприємстві та зараховані на баланс. Саме це на даному етапі і представляє собою найбільшу проблему в сфері відносин інтелектуальної власності. Ще більшу проблему являє оцінка об'єктів інтелектуальної власності, без якої не можливо обійтись при зарахуванні інтелектуальної

власності на баланс підприємства, її продажу, або розрахунку ціни ліцензії на право її використання. Сьогодні навіть у світовій практиці не існує точних або шаблонних методів оцінки інтелектуальної власності, не говорячи вже про пострадянській простір взагалі і Україну в тому числі. Для кожного конкретного об'єкта інтелектуальної власності і у кожному конкретному випадку розробляється унікальна методика розрахунку його вартості, яка повинна враховувати багато специфічних чинників, що представляє собою досить складний процес. Ці унікальні методики розробляються на основі кількох загальних економічних підходів, що були розробленими ще в минулому та позаминулому сторіччях та використовуються для оцінки нерухомості й інвестиційних проектів.

Ще одна проблема полягає в тому, що у відношенні до інтелектуальної власності вони мають специфічне застосування. Саме тому розуміння суті інтелектуальної власності та економічної суті загальних підходів щодо її оцінки є вкрай необхідним для розробки адекватної унікальної методики оцінки конкретного об'єкта інтелектуальної власності у кожному конкретному випадку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 12.07.2001 №2658-III (зі змінами і доповненнями)[Режим доступу]:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>.
2. Інтелектуальна власність: навчальний посібник / О. О. Ястремська. –Х.: Вид. ХНЕУ, 2013. – 124с (Укр. мов.). [Режим доступу]: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4118/1.pdf>
3. Інтелектуальна власність: навчальний посібник/ П. Т. Бубенко, В. В. Величко, С. М. Глухарев; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 215 с. [Режим доступу]: <http://eprints.kname.edu.ua/23834/1/2010.pdf>.
4. Право інтелектуальної власності: Акад. курс: Підруч. для студ. вищих навч.П68 закладів / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред.О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. — 696 с.
5. Удовиченко С., Трусевич В. Особливості ліцензування прав на об'єкти інтелектуальної власності// Економіка України.- 2007. - №5.- с. 64.

ПРИЧИНИ НЕДОВІРИ ДО СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ УКРАЇНИ

Бліндер А.В., фінансове відділення,
спеціальність «Фінанси та кредит», III курс,
Хмельницький торговельно-економічний коледж КТЕУ
Науковий керівник – викладач, к.е.н. Гребінська С.І.

Життєдіяльність населення пов'язана з різного роду ризиками, здатними заподіяти великих збитків. Тому цілком природно, що людство прагне захиститися від їх впливу. Одним із надійних способів захисту від їх дії є страхування. Проте населення не завжди поспішає передати свої ризики страховим компаніям. Залучення населення до придбання страхових послуг досі залишається великою проблемою, оскільки попит на масові види страхування сформувався у людей, здебільшого, під тиском інших обставин, аніж як усвідомлена потреба у страховому захисті. [2]

Протягом 2015 року ми могли спостерігати збільшення кількості укладених договорів страхування на половину, порівняно з 2014 роком (на 67 716,1 тис. одиниць), а вже станом на вересень 2016 року спостерігалось значне зниження укладання договорів на 23,00% (39 460,8 тис. одиниць). Статистика добровільного страхування станом на 2016 рік, порівняно з 2015 роком, показує значний спад, на 69,20% (49 723,5 тис. одиниць).

Провідні спеціалісти у галузі страхування наводять різні причини зменшення кількості укладених договорів, найбільш частіше зустрічаються такі причини:

- відсутність контролю регулятора за діями деяких страховиків, які активно використовували в продажах демпінг, високі комісійні винагороди та які, в результаті, стали банкрутами і «випарувалися», залишивши своїх клієнтів без виплат;
- стан економіки країни;
- відсутність гарантій отримати страхову виплату навіть при настанні страхового випадку, відповідно потенційним страхувальникам не зрозуміло, наскільки вигідний і потрібний договір страхування;
- права страховиків у юридичному плані більш захищені, на відміну від страхувальників;
- практична відсутність (або непомітність) діяльності організацій, які займаються наданням послуг щодо захисту прав і законних інтересів страхувальників, а також наданням їм інформаційної, юридичної та іншої допомоги при настанні страхового випадку;
- політична та воєнна нестабільність в країні;
- слабкі зовнішньоекономічні зв'язки України у сфері страхування з іншими країнами;
- нерозвиненість національної страхової інфраструктури;
- недостатній рівень і потенціал розвитку страхування за межами країни. [2,3,4]

Вагомий вплив на рівень довіри населення до страхових компаній має низький рівень страхової культури населення України. Він може мати різнобічний прояв, зокрема: нерозуміння - навіщо сплачувати внески страховим організаціям, які не зайві для сімейного бюджету; інколи мають місце побоювання, що маючи договір страхування, можна «притягнути до себе небезпеку»; також існує думка, що наявність договору страхування - це примха «багатих». Крім того, низький рівень страхової культури населення проявляється через байдужість до системи страхування. Існує думка про те, що немає сенсу платити за те, що може ніколи не статися. Менталітет українців докорінно відрізняється від європейського, де кожен має кілька різних страхових полісів. У нас же населення, в основному, залучене до тих страхових послуг, які є обов'язковими. Таким чином, поширеність у населення знань і навичок, необхідних для користування страховими послугами незначна. Потенційні страхувальники особливо, які мешкають в невеликих містах та сільській місцевості неознані про страхові компанії та їх послуги, не усвідомлюють їх соціальної необхідності, корисності і саме головне – доступності.

Для вирішення усіх вищезазначених проблем, потрібно, щоб в Україні стабілізувався політичні та економічні ланки, тоді вже можна говорити про довіру до страхових компаній, покращити законодавчу базу для захисту прав страхувальників, а також брати приклади з розвинутих країн для розвитку національної страхової інфраструктури. [1,3,4]

Отже, станом на кінець 2016 року ми спостерігаємо підвищення рівня недовіри до страхових компаній, що зумовлено невпевненістю страхувальника у гарантованості виплат відшкодування, нестабільною ситуацією в країні та самим менталітетом громадян, проте, варто очікувати політичної та економічної стабілізації в країні, тоді і менталітет людей почне змінюватися, адже забезпеченість людині дасть змогу їй вкладати кошти у себе на страховому ринку, а покращення та вдосконалення нормативної бази прав страхувальників, покращить цю тенденцію у значні рази.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Журавка О.С. Страхова культура як один із чинників впливу на розвиток страхування / О. С. Журавка, С. Г. Лопатченко // Ефективна економіка. – 2015. – № 5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4102>
2. Недовіра клієнтів, демпінг і недобросовісна конкуренція - основні проблеми страхового ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу <http://insurance.uabs.edu.ua/uk/biblioteka/publikatsii/303-nedovira-kliientiv-dempinh-i-nedobrosovisna-konkurentsia-osnovni-problemy-strakhovoho-rynku-ukrainy>

3. Перспективи розвитку страхових компаній в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://referat-ok.com.ua/>

4. Причини відсталості України від європейських країн у питаннях страхового [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://vuzlib.com.ua/>

СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ ЯК ОДИН ІЗ ФАКТОРІВ ТІНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Бліндер А.В., фінансове відділення,
спеціальність «Фінанси та кредит», III курс,
Хмельницький торговельно-економічний коледж КТЕУ
Науковий керівник – викладач, к.псих.н. Шмерко О.П.

Економіка України функціонує в умовах високого незбалансованого завищеного фіскального тиску. Сьогоднішня система оподаткування, методи збору податків та контролю за їх сплатою посилюють негативні тенденції та є основою для корупції і як наслідок, розвитку тіньової економіки. Це стає причиною того, що в належному обсязі не поповнюється дохідна частина бюджету, а відтак скорочуються соціальні видатки та видатки розвитку, збільшується частина невдоволеного населення. Виникає брак коштів на підтримку освіти, культури, гуманізації суспільних відносин.

Українські підприємства щороку недоплачують у бюджет від 25 до 38 млрд. дол., співвідношення податкових втрат до ВВП сягає від 20% до 50%, а 70% прибутку приховується від сплати податків.

Щоб показати тінізацію в економіці України у системі оподаткування – взято декілька видів податків.

Таблиця 1

Доходи Державного бюджету України від ПДВ та ПДФО за 2014-2016 рр. у млрд. грн.

Вид податку	2016 рік	2015 рік	2014 рік
ПДВ	181,45	138,76	107,29
ПДФО	58,81	45,06	12,65

Перший – (ПДВ) – є одним із найбільш корумпованих податків, має розгалужену систему відмивання бюджетних коштів та тиску на суб'єктів господарювання. Він є найскладнішим в адмініструванні, системі обрахунку та відшкодуванні. Непрозорість цього податку ставить під сумнів його доцільність та обґрунтованість застосування. Та й кількість працівників контролюючих органів, яка займається його адмініструванням, досить велика. Незважаючи на негативні характеристики ПДВ, країни-члени ЄС ще все застосовують цей непрямий податок через ряд його позитивних сторін: по-перше, ПДВ має широку базу оподаткування, бо охоплює предмети широкого споживання і всі стадії руху продукції, по-друге, податкове навантаження з ПДВ на кінцевий товар не залежить від числа оборотів і стадій створення вартості. Вертикальна інтеграція означає, що вартість на кількох стадіях стягується лише на останній стадії, проте базою оподаткування буде вартість усіх стадій, по-третє, для ПДВ характерна нейтральність щодо фірм різних стадій виробництва, по-четверте, ПДВ позитивно впливає на процеси нагромадження, оскільки менше зачіпає прибуток, який є одним з головних джерел акумуляції капіталу. Фонди останнього використовуються для інвестицій у виробництво.

Другий – податок з прибутку. Загалом на сьогодні досить прийнятний, якщо не враховувати практику його застосування та практику контролюючих органів щодо претензій щодо документального відображення доходів і витрат, а відтак і визначення самого об'єкта оподаткування прибутку. На сьогодні переважна більшість перевірок з обрахунку цього податку закінчується донарахуванням податку та штрафними санкціями. Також за податком на прибуток серйозним недоліком в Україні є незрозуміла і непрозора практика надання пільг. Наприклад, у фінансовій сфері сума пільг перевищує навіть суму сплаченого податку.

Готелі і ресторани теж отримували пільг більше, ніж сектори промисловості. Внаслідок цього податкове навантаження за податком на прибуток на різні сектори економіки вкрай нерівномірне і коливається від 4% для сільського господарства до 19% — для багатьох галузей промисловості.

Тим часом світовий досвід показує, що цей податок має відчутний вплив на рівень ВВП на жителя та розвиток підприємницьких структур при обґрунтованому його застосуванні. У країнах з низьким податковим навантаженням на прибуток (нижче 10%) середній рівень ВВП на жителя (18,3 тис. дол.) у 1,5 разу вищий, ніж у країнах з високим і помірним податковим навантаженням.

На сучасному етапі економічного розвитку нашої країни найактуальнішими проблемами у сфері оподаткування доходів фізичних осіб можна вважати: застосування пропорційної ставки в оподаткуванні доходів фізичних осіб; недоцільне використання податкової соціальної пільги; заробітна плата «у конвертах»; надмірне податкове навантаження; недосконалість податкового законодавства; масове ухилення населення від сплати податку на доходи фізичних осіб.

Основним оподатковуваним місячним доходом фізичних осіб є їх заробітна плата. У сукупності з відрахуваннями, які сплачуються роботодавцем із заробітної плати працівника, а саме – згаданим ПДФО, ставка якого наразі становить 18%, та єдиним соціальним внеском у розмірі 22%, фактично до бюджетів та фондів соціального страхування сплачується 40% від номінального розміру заробітної плати. Саме через такі високі ставки більшість заробітних плат виплачується «в конвертах».

Здавалося б, що із прийняттям Податкового кодексу України, яким впроваджено додаткову ставку прибуткового податку у розмірі 18%, яка буде застосовуватись до тих доходів, чий розмір перевищуватиме десятикратний розмір мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня звітного року, ситуація поліпшиться. Але, на жаль, серед працюючого населення України розмір середньої заробітної плати становить приблизно дворазовий прожитковий мінімум. Тому така новація в Податковому кодексі України ніяким чином не має позитивних наслідків для малозабезпечених верств населення, отже не є ефективною.

На думку вчених, зменшення ставки ПДФО з 18% до 10% трохи полегшить податкове навантаження на фізичних осіб.

Отже, одним із причин розвитку тіньової економіки – є система оподаткування, це спричиняють високі відсоткові ставки у податків, непрозорість та незрозумілість.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Слюсаренко В.Є. Податкова система та податкове навантаження як фактор тінізації економіки/ Вікторія Слюсаренко // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2014. – № 2. – С. 152-157.
2. Тінізація економіки і проблеми її зменшення [Електронний ресурс] : <http://referat-ok.com.ua/>
3. Офіційний сайт Фінансового порталу [Електронний ресурс] : <http://index.minfin.com.ua/>
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс] : <http://www.minfin.gov.ua/>

СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТИВАННЯ В УКРАЇНІ

Бура В. В., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
Ірпінський державний коледж економіки та права,
Науковий керівник – викладач, Деміденко Л. С.

Розвиток сучасної економіки важко уявити без ефективної інвестиційної діяльності. Залучення інвестицій, у тому числі іноземних, забезпечує науково-технологічний прогрес,

економічне зростання, створення додаткових та збереження існуючих робочих місць, активізацію підприємницької діяльності тощо. В той же час аналіз статистичних даних показує, що інвестиційна привабливість України досить низька. Для підвищення інвестиційної привабливості національної економіки необхідне створення сприятливого інвестиційного клімату.

На сьогоднішній день питаннями, які стосуються вирішення проблем залучення іноземних інвестицій в економіку України, досліджують багато науковців, зокрема, такі як: Щербина В.С., Вінник О.М., Мілаш В.С., Луць В.В., Худавердієва В. А., Матюшенко І.Ю., Діденко Л.В., Шик Л.М. ті інші. Незважаючи на тривале і всебічне висвітлення перспектив іноземного інвестування в наявній літературі дана проблематика залишається актуальною. Оскільки економіка в цілому та її складові динамічно розвиваються, існує об'єктивна необхідність постійного проведення досліджень інвестиційної діяльності і відстеження тенденцій в сфері інвестування в національну економіку, зокрема інвестування за рахунок коштів іноземних інвесторів.

Потрібно зазначити, що Україна володіє величезним потенціалом для залучення інвестицій. Багаті природні ресурси та сприятливі природні умови України значно цьому сприяють. Перспективними галузями для інвестування могли б стати сільськогосподарський, туристичний та енергетичний сектори [1].

Основними причинами, що перешкоджають залученню іноземних інвестицій стали: низький рівень довіри до влади, інтенсивне втручання органів державної влади в сектор приватного бізнесу, тіньова економіка, відсутність чіткої стратегії економічного розвитку країни, нестабільність у сфері оподаткування, нестабільність політичної ситуації в країні, корупція. Для того щоб зацікавити іноземних інвесторів у доцільності вкладення капіталу в економіку України, необхідно провести ряд соціально-економічних реформ, покращити інвестиційний клімат країни. Під поняттям «інвестиційний клімат» розуміють ступінь сприятливості ситуації, що складається в тій чи іншій країні (регіоні, галузі), для ймовірного надходження інвестицій у цю країну (регіон, галузь).

Після подій на Майдані та початку протистояння в Криму і на Донбасі нові прямі іноземні інвестиції (ПІІ) в Україну значно знизились – від \$4,5 млрд. у 2013 році до \$410 млн. у 2014 році. Безсумнівно, що основною причиною падіння став військовий конфлікт з Росією та поглиблена ним політична і економічна криза в країні.

При цьому прямі інвестиції в Україну почали падати ще перед подіями 2014 року. Вже у 2013 році ПІІ знизились на 46,4% від \$8,4 млрд. у 2012 році – внаслідок скорочення попиту на український експорт, погіршення політичної ситуації та економічної невизначеності. Схоже падіння відбулось у 2009 році на тлі різкого зниження глобальних інвестиційних потоків внаслідок світової фінансової кризи. Проте падіння ПІІ більш ніж вдсятеро у 2014 році стало безпрецедентним як в українській історії, так і порівняно із сусідніми країнами. І попри зростання у 2015 році (\$2,96 млрд.) та за 6 місяців 2016 року (\$2,13 млрд.), ПІІ все ще не досягнули рівня 2013 і тим більше 2012 року. До того ж це зростання значною мірою викликане докапіталізацією банків з іноземним капіталом, тоді як кількість нових інвестицій залишається невисокою.

Обсяг залучених прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіку України на 01.07.2015 року становив 42851,3 млн. дол. США та в розрахунку на одну особу населення складав 1000,5 дол. США [2]. Провідними сферами економічної діяльності, за обсягами залучення капітальних інвестицій, станом на 01.07.2015 року залишалися: промисловість – 33,7 млрд. грн. (34,1%), будівництво – 15,0 млрд. грн. (15,2%), інформація та телекомунікації – 14,5 млрд. грн. (14,7%), сільське, лісове та рибне господарство – 9,4 млрд. грн., оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів – 7,6 млрд. грн., транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність – 6,0 млрд. грн., операції з нерухомим майном – 3,8 млрд. грн. [3]. До десятки основних країн-інвесторів, на які припадає більше 83% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр – 12274,1 млн. дол. США або 28,6 % від загального обсягу інвестицій, Німеччина – 5489,0 млн. дол. США (12,8%), Нідерланди – 5108,0 млн. дол. США (11,9%), Російська Федерація – 2685,6 млн. дол. США (6,3%), Австрія – 2354,3 млн. дол. США (5,5%), Велика Британія – 1953,9 млн. дол.

США (4,6%) та ін. Сьогодні спостерігається непропорційний розподіл обсягів залучення інвестицій також у регіони України. До дев'яти регіонів: Дніпропетровської, Харківської, Київської, Львівської, Одеської, Запорізької, Полтавської, Івано-Франківської областей, та до м. Київ надходить найбільше всього інвестицій – 93,7% всіх залучених прямих іноземних інвестицій [3]. Це саме ті регіони, які на сьогодні вже є економічно розвинутими та найбільш привабливими для іноземних інвесторів. Таке спрямування прямих іноземних інвестицій та капітальних інвестицій в регіональному розрізі не сприяє рівномірному соціально-економічному розвитку регіонів та посилює подальше збільшення розриву у їх розвитку.

Урядом та Президентом України здійснюються кроки по створенню якісно нових умов ведення бізнесу, що мають забезпечити відбудову економіки України, сприятимуть її стабільному розвитку та активізації інвестиційної діяльності.

Отже, для покращення інвестиційного клімату, необхідно здійснити низку першочергових заходів, а саме: підготувати план дій щодо забезпечення сприятливого інвестиційного клімату у межах проголошених пріоритетів соціально-економічного розвитку, залучити до його розробки та обговорення широке коло експертів, науковців, представників органів державної влади та бізнесу; розробити регіональні плани підвищення інвестиційної привабливості областей; поширити реалізацію обласними державними адміністраціями навчальних програм серед бізнесменів з підготовки інвестиційних пропозицій; суттєво розширити спектр заходів конкурентної політики; поширити практику укладання прозорих угод між інвесторами та владою щодо взаємних зобов'язань у сфері конкурентної поведінки бізнесу та конкурентної політики держави на певних ринках на визначений середньо-і довгостроковий період часу.

Таким чином, реалізація цих заходів дозволить Україні залучити увагу іноземних інвесторів до вітчизняної економіки, а на запропоновані заходи не повинні впливати зміна владних політичних команд, метою яких повинно бути гарантованість захисту ринкових прав і свобод інвестора.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Юрчик І.Б., Маценко А.А. Іноземні інвестиції в Україні: проблеми та перспективи // Молодий вчений. – 2016. – № 5 (32). – С. 204-207.
2. Сокач М.І., Цікал А.С., Гаватюк Л.С. Стан та розвиток інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні / М.І. Сокач, А.С. Цікал, Л.С. Гаватюк // Молодий вчений. – 2016. – №1(28). – Частина 1. – С. 171-174.
3. Інвестиційний клімат в Україні: офіційний Сайт Міністерства закордонних справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/economic-cooperation/invest-climat>

СТРАХОВИЙ РИНОК: ВИМОГИ СЬОГОДЕННЯ

Величко Т.В., товарознавче відділення,
спеціальність «Комерційна діяльність», III курс
Хмельницький торговельно-економічний коледж КНТЕУ.
Науковий керівник – директор коледжу, к.е.н., доцент Трішкіна Н.І.

Становлення України як самостійної демократичної держави не могло не зумовити створення і розвиток страхового ринку. Процес демонополізації економіки, який охопив усі галузі економіки, одразу ж позначився і на такій сфері суспільних правових відносин, як страхування. Усунення монополії держави при вирішенні юридичних та економічних питань страхової справи і поява недержавних страхових компаній створили необхідну базу для організації ринкових відносин у страховій діяльності й передумови формування страхового ринку України.

У розвинених країнах страхування є одним із найважливіших секторів національної економіки і забезпечує перерозподіл 8-12 % валового внутрішнього продукту. Загальний обсяг надходжень до бюджетів цих країн від страхової галузі порівнянний з обсягом

відповідних надходжень від банківської системи. Акумуляовані через страхування грошові кошти є джерелом великих інвестицій.

Зародження й розвиток страхового ринку України – процес, що має багато спільного з аналогічними процесами в інших постсоціалістичних країнах. Досліджуючи питання розвитку страхового ринку в Україні упродовж 15 останніх років, можна дійти висновку, що його роль недооцінювалася. Лише протягом останнього часу цій сфері приділяється належна увага. Сьогоднішній стан ринку можна охарактеризувати як початок періоду зростання, незважаючи на те, що обсяги ринку порівняно з країнами Східної та Західної Європи незначні.

Страховий ринок – особлива сфера грошових відносин, де об'єктом купівлі-продажу виступає специфічна послуга — страховий захист, формується пропозиція і попит на неї. Учасниками страхового ринку є страхувальники, застраховані, вигодонабувачі, страховики, перестраховики, товариства взаємного страхування, страхові та перестрахові брокери, страхові агенти, актуарії, аварійні комісари, а також професійні об'єднання страховиків, страхових посередників та інших учасників страхового ринку.

Страховий ринок в Україні все ще перебуває на початковому етапі розвитку, окремі його сегменти стрімко розвиваються, проте рівень страхового покриття залишається на низькому рівні (він складає лише 3-5%, тоді як у країнах Західної Європи - понад 95%). У нашій країні розвиваються лише класичні види страхування - КАСКО, майнове страхування, тоді як, наприклад, медичне страхування знаходиться на етапі зародження. Це обумовлено, в першу чергу, рівнем доходів населення.

Ринок страхування життя в нашій країні поки не освоєно, при цьому для вітчизняних страхових компаній він поки є недоступним. Причинами цього є, по-перше, низька капіталізації українських страхових компаній, по-друге, вітчизняні страхові компанії в основному поки не готові працювати з незначними сумами індивідуального страхувальника, а більш орієнтовані на фінансово-промисловий бізнес. Крім того, основна маса заможних громадян України концентрується у декількох великих містах, що не дозволяє у повному обсязі реалізувати основні принципи страхування [1].

Виділяють наступні проблеми подальшого розвитку страхового ринку:

- економічного – низький платоспроможний попит на страхові послуги; невеликі обсяги та недосконала структура капіталу страховиків; відсутність надійних інвестиційних інструментів для довгострокового розміщення страхових резервів;

- організаційно-правового характеру: відсутність цілеспрямованої державної політики у сфері страхування; недосконалість нормативно-правової бази; надмірна кількість видів обов'язкового страхування і неадекватність їхнього фінансового забезпечення; недостатній рівень державного регулювання і контролю за страховим ринком, непослідовність дій стосовно організації державного нагляду за страховою діяльністю; протекціонізм, галузевий монополізм;

- функціонального характеру – низька прибутковість окремих видів страхування; низька конкурентоспроможність страховиків у порівнянні з банками в боротьбі за залучення вільних коштів юридичних і фізичних осіб; відсутність середньо- і довгострокового планування страховиками своєї діяльності; низький рівень кваліфікації кадрів; зростання випадків страхового шахрайства; відсутність довіри населення і господарюючих суб'єктів до страхових компаній;

- інформаційно-аналітичного характеру – інформаційна закритість страхового ринку, низький рівень впровадження в страхову практику сучасних інформаційних технологій; відсутність якісної статистичної інформації і недостатність докладних інформаційно-аналітичних матеріалів; недосконалість фінансової звітності та методів обробки даних; відсутність банків даних про несумлінних страхувальників; відсутність рейтингів страхових компаній; непрозорість даних про структуру власності вітчизняного страхового ринку.

Для удосконалення та подальшого ефективного розвитку страхового ринку України необхідно здійснити ряд першочергових заходів:

- підвищити захист споживачів страхових послуг;

- збільшити капіталізацію страховиків та конкурентоспроможність національного страхового ринку;
- підвищити прозорість діяльності учасників страхового ринку [2];
- впорядкувати страхове законодавство в цілому та окремих його положень, і привести їх у відповідність до існуючих економічних реалій;
- відмінити непотрібні бар'єри, перепони та регулювання на ринку, що гальмують його розвиток та залучення іноземних інвестицій;
- обґрунтування й досягнення оптимальної структури між різними формами страхування;
- інтеграція страхування до європейських страхових структур;
- створення об'єднань страховиків із метою зміцнення їх фінансового становища та надійності щодо здійснення страхових операцій;
- залучення страхового ринку для вирішення питань соціальної політики держави;
- запровадити реальні заходи, які б знизили можливості для корупції та бюрократичних перепон, принаймні в галузі страхування;
- розвиток страхового брокерства та залучення до цього бізнесу професійних компаній;
- розробити ефективні механізми захисту інтересів страхувальників.

Отже, страховий ринок України вже пройшов стадію формування і знаходиться на етапі розвитку. Він набув певного рівня розвитку, але не став реальним чинником стабільності і за своїми характеристиками не відповідає завданням випереджального розвитку української економіки та тенденціям світових страхових ринків. Це зумовлює його суттєве відставання у глобальному процесі формування світової фінансової системи.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про страхування : Закон України // Уряд. кур'єр. – 1996. – 07 берез.
2. Страхування: Підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С.С.Осадець. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2002. – 599 с.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФУНКЦІОНУВАННЯ ПЕНСІЙНИХ СИСТЕМ

Гарник М.О., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», II курс
Ірпінський державний коледж економіки та права.
Науковий керівник – викладач Калусенко В.В

Пенсійні системи більшості країн світу зазнали значних змін протягом останніх десятиріч. Головними чинниками реформування є погіршення демографічних тенденцій – суттєва зміна співвідношення між працюючими та тими, хто отримують пенсії; зміна структури виробництва та споживання національного продукту. У минулому та поточному роках прискорення змін у пенсійних системах пов'язане з кризовими явищами на фінансовому ринку та їхнього впливу на економіку в майбутньому.

Ці обставини зумовили кардинальні зміни у системах: перехід від фінансування пенсій за рахунок поточних надходжень до системи індивідуальних рахунків та накопичень, підвищення пенсійного віку, перегляд тарифів та вимог щодо управління ризиками в пенсійних фондах. [1]

Пенсійні системи в країнах з розвинутою економікою в якості першого рівня мають базові розподільчі системи з коефіцієнтом заміщення (співвідношення розміру пенсії до раніше отриманого заробітку) в 60-70 %. Так, зокрема, у країнах ЄС лише Великобританія, Данія та Нідерланди у 2016 р. мали додаткові накопичувальні схеми. У фінансуванні пенсійної системи більшість країн ЄС використовують також державні субсидування.

У Великобританії роботодавці платять 11,9 % від виплаченої ними заробітної плати, а працівники – 10 % від отриманих ними доходів (із суми щотижневої заробітної плати, що перевищує 66 фунтів стерлінгів і не перевищуючих 500 фунтів стерлінгів). В Ізраїлі роботодавці платять 4,93 %, а працівники - від 5,76 до 9,7 % від заробітної плати. В Естонії

діє єдина ставка – 26 % на доходи фізичних і юридичних осіб, відсутні ПДВ, податок із продажів і більшість непрямих податків.[3]

Сучасна пенсійна система Великобританії – багаторівнева і вважається однією з найдосконаліших у світі.

Пенсійна модель – трирівнева, вона підрозділяється на базові державні пенсії, державні пенсії за вислугою років і недержавні пенсії.

Перший рівень – базова пенсія, яку виплачує держава всім британцям після досягнення ними пенсійного віку. Розмір цієї пенсії не залежить від стажу роботи пенсіонера, його трудових успіхів і одержуваної зарплати.

Другий рівень – державні пенсії за вислугою років. Розмір цієї пенсії залежить від стажу працівника і заробітної плати, з якої сплачувалися внески. Працівник, який не бажає брати участь у державній пенсійній програмі, може вийти з неї, проте у цьому разі він зобов'язаний брати участь у будь-якій схемі додаткового пенсійного забезпечення.

Третій рівень – недержавна пенсійна система. У Великобританії є безліч різних способів накопичення приватних пенсій. Найбільшого поширення отримали професійні пенсійні системи. Працівники укладають колективний договір з роботодавцем, на підставі якого він відраховує внески на пенсійне забезпечення і формує пенсійні виплати.[2]

Сучасний світовий досвід свідчить також про те, що за кордоном функціонують різні моделі пенсійних систем. Причому моделі, побудовані по “розподільчому” чи “накопичувальному” принципі в чистому вигляді зустрічаються вкрай рідко.

Теоретично всі країни вносять зміни в державні пенсійні системи. Деякі зміни (підвищення пенсійного віку, наприклад) спільні для багатьох країн, в той час як напрями розвитку схем відрізняються.

Переважає більшість країн скорочує державні пенсійні системи і перенаправляє внески у нову систему індивідуальних рахунків під комерційним управлінням. Більшість країн заохочують працівників і роботодавців заощаджувати більші суми на час досягнення пенсійного віку – на добровільних засадах.[3]

На сучасному етапі основними напрямками реформування пенсійних систем є підвищення пенсійного віку, підвищення розміру відрахувань до державних пенсійних фондів та стимулювання населення до участі у приватних системах пенсійного забезпечення, що значно скорочує зобов'язання держав.

Аналіз пенсійних систем, що функціонують за кордоном, показав, що всі вони мають свої недоліки. В сучасних умовах трансформації економіки України в найкращий спосіб змогла б досягти успіху пенсійного забезпечення змішана трирівнева система, яка охоплює традиційну солідарну систему (перший рівень), обов'язкову накопичувальну пенсійну систему (другий рівень) та добровільну систему особистих пенсійних заощаджень (третій рівень).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Світовий досвід розвитку пенсійних систем: загальносвітові тенденції та міжкрайові відмінності [Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6701/Haritonova.pdf?sequence=2>
2. Системи пенсійного забезпечення: огляд світового досвіду [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.academy.gov.ua/ej/ej10/doc_pdf/Filipchuk.pdf
3. Світовий досвід запровадження пенсійних реформ: уроки для України [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2010-2/doc/5/02.pdf>

ПОТРЕБА ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ ТА ЙОГО АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ

Гладченко В. О., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», II курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, Чайка Л. В.

Успішність підприємства в сучасних умовах ринкової економіки залежить від розвитку та методів фінансового планування. Сучасне підприємство потребує задля цього визначення шляхів розвитку своєї діяльності, ризиків та наслідків прийнятих рішень та науково-обґрунтованого розроблення плану, що буде відповідати перспективному характеру розвитку навколишнього ринку. Сучасні економічні умови вимагають максимального розширення спектру планування, швидкого та повного врахування всіх аспектів ринку, удосконалення його методів та процесів.

Однією із найважливіших функцій в процесі управління підприємством є функція планування. Саме вона визначає кінцеві результати виробничої, фінансової, маркетингової та інвестиційної діяльності.

Фінансове планування дає змогу дати відповідь на такі конкретні питання:

- які грошові кошти може мати підприємство у своєму розпорядженні; які джерела їх надходження;
- чи достатньо фінансових ресурсів для виконання накреслених завдань;
- яка частина коштів має бути перерахована до бюджету, у позабюджетні фонди, банкам та іншим кредиторам;
- як повинні здійснюватися розподіл та використання прибутку на підприємстві;
- як забезпечується реальна збалансованість планових витрат і доходів підприємства на принципах самоокупності та самофінансування.

Виділяють чотири етапи фінансового планування на підприємстві (рис. 1).

1. Аналіз інвестиційних можливостей і можливостей фінансування, якими розпоряджається підприємство
2. Прогнозування наслідків поточних рішень з метою запобігання несподіванок, розуміння зв'язку між поточними і майбутніми рішеннями
3. Обґрунтування обраного варіанта із усіх можливих рішень (цей варіант і буде представлений в кінцевій редакції плану)
4. Оцінка результатів, досягнутих підприємством порівняно з цілями

Рисунок 1 – Етапи фінансового планування на підприємстві. [1, ст. 49-50]

Для українських підприємницьких структур можна виокремити декілька сфер, де є відчутна потреба в застосуванні фінансового планування.

По-перше, це новостворені підприємства. Активні процеси розвитку підприємництва призводять до створення нових організацій та підприємств, посилення конкуренції між ними, банкрутства і закриття багатьох з них. Діяльність новостворених підприємницьких структур неможлива без наукового обґрунтування плану дій, яким є бізнес-план.

По-друге, діючі підприємницькі структури, які здійснюють реструктуризацію та диверсифікацію виробництва. В умовах зростаючої конкуренції більшість підприємницьких структур вимушені постійно дбати про вдосконалення продукції, освоєння випуску новітніх конкурентоспроможних товарів і послуг, що призводить до значних структурних зрушень у виробництві. Необхідність оцінки основних параметрів діяльності та їх визначення ще до початку проведення серйозних змін у виробництві викликає потребу планування діяльності підприємства відповідно до умов, що склалися, або можуть скластися в майбутньому.

По-третє, сфера державних підприємств, де функція планування є традиційною. Однак традиційний характер планування не передбачає власних цілей розвитку, аналізу і

прогнозування стану економіки в залежності від змін у внутрішньому та зовнішньому середовищах, тому в умовах ринку державним підприємствам необхідно наново виробляти досвід планування діяльності.

По-четверте, підприємства з частиною іноземних інвестицій в статутному фонді. Іноземні партнери, вкладаючи певні кошти в підприємницьку діяльність, прагнуть мати гарантії їх повернення, відповідного доходу з врахуванням орієнтовного часу його отримання, забезпечення найменшого господарського ризику. Крім того, в залежності від частки майна в статутному фонді, вони можуть брати безпосередню участь в управлінні підприємством, прийнятті управлінських рішень. [2, ст. 50]

Великі можливості для здійснення ефективного фінансового планування мають великі підприємства. Вони володіють достатніми фінансовими засобами для проведення широкомасштабної планової роботи в галузі фінансів.

На невеликих підприємствах, як правило, для цього немає коштів, хоча потреба у фінансовому плануванні на багато більша, ніж у великих. [3]

Практика країн з ринковою економікою свідчить, що чим вищий рівень фінансового планування, тим ефективнішим є управління діяльністю підприємств. Найважливішою проблемою у сфері фінансового планування є забезпечення обґрунтованості розробки фінансового плану, його реальності. Це залежить значною мірою від достовірності даних щодо збуту, дебіторської заборгованості та строків її погашення, потреб у фінансуванні, налагодженої роботи підрозділів, задіяних у складанні фінансового плану, та оперативності його розробки. Одночасно не здійснюється аналіз таких показників, як рентабельність власного капіталу та активів, оборотність активів, запас фінансової міцності, темпи економічного зростання. Дуже часто на підприємствах не формується плановий баланс і не аналізується його структура, не прогнозується динаміка зміни фінансової стійкості й ліквідності. Відсутність такого аналізу на етапі довгострокового планування істотно знижує його ефективність як інструменту управління підприємством.

З огляду на вище зазначені проблеми доцільно використовувати інструменти факторного аналізу, щоб оцінити можливі варіанти розвитку подій при зміні ключових планових показників (виручка, собівартість і прибуток).

Отже, фінансове планування є одним із найважливіших факторів успішного розвитку підприємства. На сьогоднішній день, підприємства України стикаються з багатьма проблемами в процесі фінансового планування, а саме:

- проблеми, що пов'язані з самою організацією системи фінансового планування, а саме реальність фінансових планів;
- оперативність складання планів;
- прозорість та об'єктивність планів для керівництва;
- відсутність зрозумілих стратегічних цілей у підприємств;
- нестабільність фіскальної політики держави;
- складності при визначенні потреб підприємства в ресурсах;
- недостатність досвіду самостійної постановки цілей;
- застарілі методи оперативного планування;
- відсутність кваліфікованих кадрів, обізнаних із сучасними методами планування;
- недостатній рівень розвитку інформаційних технологій. [4, ст. 21-27]

Таким чином, можна зазначити, що традиційна система планування живе у відриві від інших рівнів управління – стратегічного і оперативного, так само як і від діяльності інших функціональних структур, не забезпечує механізмів ув'язки планів і бюджетів зі стратегічними цілями, не надає коштів оперативного аналізу відхилень і відповідного коректування бюджетів, а тому не може виконувати в повній мірі функцій інструменту управління. Можна констатувати, що підприємства України можуть стикатися з труднощами в процесі фінансового планування в результаті впливу багатьох чинників. Однак, найбільшою результативністю від процесу фінансового планування можна домогтися, дотримуючись основ і принципів планування. Також цей процес повинен мати системний та постійний характер. А головним є те, що без фінансового планування не може бути досягнутий той рівень управління виробничо-господарською діяльністю підприємства, який

забезпечує йому успіх на ринку, постійне вдосконалення матеріальної бази і зростання прибутковості.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кірсанова, Т. О. Проблеми та перспективи фінансового планування на підприємстві / Т. О. Кірсанова, Н. А. Дьяченко // Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. – 2011. – №4. – С. 49-50.
2. Фінансове планування на підприємствах України: недоліки та переваги / О.В. Клименко // Культура народів Причорномор'я. — 2012. — № 223. — С. 50. — Бібліогр.: 7 назв. — укр.
3. Малік Л. В. Проблеми фінансового планування і бюджетування : [Електронний ресурс] / Л. В. Малік, К. І. Павлова. – Режим доступу : <http://intkonf.org/malik-lv-pavlova-ki-problemi-finansovogo-planuvannya-ta-byudzhetuвання>
4. Жовновач Р. І. Планування діяльності підприємства / Р. І. Жовновач // Фінанси України. – 2004. – № 1 . – С. 42-47.

РЕФОРМУВАННЯ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Гончарук А.В., фінансове відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», II курс
Хмельницький торговельно-економічний коледж КТЕУ
Науковий керівник – викладач, к.псих.н. Шмерко О.П.

Зміни, що відбуваються в банківській та фінансово-кредитній системах України зумовлюють постійний пошук механізмів ефективної реалізації грошово-кредитної політики та виведення її на належний рівень стабільності й прозорості. Стабілізація сфери грошового обігу потребує розробки стратегії для проведення якісної грошово-кредитної політики, а особливо в кризовий період, що сприяло б подальшому сталому економічному розвитку країни.

Шляхи підвищення прозорості й ефективності вітчизняної грошово-кредитної політики та проблеми, які наявні у ній досліджують багато вітчизняних учених, таких як: О. Дзюбенко, В. Лагутін, Є. Свірідов, О. Шульгіна та ін. Особисто, О. Дзюбенко пише про те, що сучасна практика грошово-кредитного регулювання передбачає використання традиційних методів, що набувають нового змісту в умовах посткризового періоду. Враховуючи сучасні проблеми на фінансовому ринку України, для поліпшення його стану треба зробити грошово-кредитну політику більш послідовною та жорсткою. Є. Свірідов зупиняється на тому, що монетарна політика, яка є одним із головних шляхів впливу держави на економіку, потребує тісного узгодження із пріоритетними цілями інших складових державного регулювання, а особливо бюджетно-податкової політики.

На сьогодні найважливішою метою грошово-кредитної політики згідно із законодавством є підтримка та досягнення цінової стабільності в державі. Головним принципом успішності проведення грошово-кредитної політики розглядається підтримання низьких стабільних темпів інфляції протягом 3-5 років.

Основними фактори, що негативно впливають на грошово-кредитну політику України є [2]:

- відсутність механізмів залучення довгострокових гривневих ресурсів;
- несприятливе правове регулювання в державі, що знижує ефективність спеціальних цільових антикризових інструментів грошово-кредитної політики;
- проблемність взаємодії між центральним банком (НБУ) і урядом (діюча практика управління грошово-кредитної політики засвідчила, що її регулювання повністю залежить від рішень НБУ) ;
- недостатні обсяги будівництва житла та інфраструктури, що обмежує попит на іпотечні кредити та їх пропозицію тощо.

Для поліпшення стану фінансового ринку України та вирішення нагальних проблем уряду потрібно запровадити послідовну та більш жорстку грошово-кредитну політику,

використовуючи наступні шляхи:

- виконання НБУ функції «кредитора останньої інстанції» та забезпечення рефінансування вибірково, залежно від вкладу банку в розвиток економіки країни;
- значне зниження ставки рефінансування комерційних банків;
- ширше запровадження принципу плановості, що передбачає прийняття єдиного плану - основних засад грошово-кредитної політики, – як узгодженого плану дій Уряду і Національного банку України для встановлення єдиного державного узгодженого, скоординованого режиму реалізації грошово-кредитної політики;
- необхідно вжити рішучих заходів щодо зниження рівня впливу долара США на вітчизняну економіку, адже підірив довіри до національної грошової одиниці, а, отже, і до банківської системи, зумовлений передусім виконанням грошових функцій на території нашої країни іноземною валютою [1, 308].

Більш кращим варіантом втілення принципу плановості має стати узгоджене прийняття Верховною Радою України програми соціального і економічного розвитку, Державного бюджету та основних засад грошово-кредитної політики країни на відповідний рік, які б приймалися одночасно, а також координація дій Національного банку та органів державної виконавчої влади.

Отже, реформування грошово-кредитної політики в Україні буде тривалим і багатофакторним процесом, в якому повинні враховуватись особливості сучасного етапу реформування економіки. Сьогоднішня грошово-кредитна політика держави призводить до виснаження валютних резервів країни та, постійного збільшення зовнішнього боргу, що зумовлює труднощі із залученням ресурсів. Ефективність функціонування як самої монетарної політики так і економіки України в цілому залежить від того які заходи будуть запроваджені та спрямовані на усунення недоліків грошово-кредитної політики України. Саме тому на сучасному етапі актуальним завданням є реформування державної грошово-кредитної політики України, здійснення заходів щодо оновлення податково-бюджетної сфери, підвищення конкурентоспроможності вітчизняних організацій та сприяння мінімізації валютних ризиків.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Метлушко О. В., Основні засади грошово-кредитної політики: проблеми та перспективи / 2013. - № 23. - С. 305 - 309.
2. Шульгіна О. В. Інструменти грошово-кредитного регулювання в процесі реалізації антикризової структурної політики / 2011. - № 2.

ВПЛИВ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ НА БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ

Калініченко А.Г., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
Ірпінський державний коледж економіки та права,
Науковий керівник – викладач, Деміденко Л. С.

Характерними ознаками прояву глобалізації та міжнародної інтеграції у сфері фінансових відносин є входження іноземного капіталу в національні фінансові ринки та посилення його впливу на розвиток національних фінансових систем. Приток іноземного капіталу може мати як позитивні, так і негативні наслідки, залежно від макроекономічних передумов та інституційного середовища, що існує в країні. Слід зважати на низку фінансових ризиків, пов'язаних зі швидким зростанням частки іноземного банківського капіталу, що може призвести до втрати суверенітету у сфері грошово-кредитної політики, посилення нестабільності, несподіваних коливань ліквідності банків, імовірного відпливу фінансових ресурсів. Тому питання, пов'язані з аналізом присутності іноземного капіталу, його впливу на фінансову стійкість, прибутковість банківської системи України та економічну безпеку держави в цілому, набувають особливої актуальності та потребують постійних досліджень.

Проблеми функціонування банків з іноземним капіталом та їх вплив на вітчизняну

банківську систему та економіку відображено у працях таких науковців як: Савлук М., Чуб О., Козьменко О. В., Шаповалов А., Смовженко Т. С., Забчук Г., Дзюблик О., Діба М. І., Гриценко Р., Філонова І. Б., Корнилюк Р., Слобода Л. Я., Прімерова О. К., Карчева Г. та інші.

Основним чинником привабливості національної банківської системи для іноземних банків є отримання вищого прибутку за умови прийнятної ризику. Частка іноземного капіталу залежить від величини банківської чистої маржі, прибутковості банківського сектора, кредитоспроможності країни, економічної і політичної стабільності, торгових зв'язків, особливостей банківських систем, економічних чинників (ВВП на душу населення, рівень інфляції, реальні процентні ставки).

Тому Україні сьогодні потрібно активніше вживати заходи по підвищенню рівня концентрації національного банківського капіталу. Як правило, іноземний банківський капітал не несе тих витрат, пов'язаних з виконанням неформальних обов'язків місцевих банків перед політичними структурами і участю в тіньових механізмах. Прихід іноземних банків корелюється із зниженням чистої маржі національних банків. Чим менше перешкод для приходу іноземного капіталу, тим менше маржа у національних банків, тим більші накладні витрати, обумовлені необхідністю підвищення заробітної платні, а також вища управлінська і організаційна ефективність. Банки, що приділяють більше уваги нетрадиційним банківським послугам, таким як консультування і андеррайтинг, досягають більшого зростання прибутку і більшої ефективності.

Дослідження виявили, що прихід іноземного капіталу в банківську сферу вигідніший для країни з вже високою часткою іноземного капіталу. Вплив на національну банківську систему є двоступінчатим і має певний проміжний «порог», за яким поява нових банків різко підсилює ефект присутності іноземного банківського капіталу. Феномен «порогу» пояснюється тим, що в країнах з невисокою присутністю іноземного банківського капіталу іноземні банки не стільки конкурують з національними, скільки займаються обслуговуванням іноземних клієнтів [1].

Станом на 01.01.2015 р. іноземний капітал у вітчизняному банківському секторі представлений 21 країною, серед яких: Росія – 13,30 %, Кіпр – 4,14 %, Австрія – 3,10 %, Угорщина – 1,60 %, Греція – 1,56 %, Польща – 1,16 % та ін.

За 2016 рік кількість діючих банків скоротилося на 21 установу станом на 01.02.2017 року їх кількість становить 93 фінансових установ, з них 38 банків з іноземним капіталом, у тому числі 18 зі 100% іноземним капіталом. Частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків склала 56% [2].

Що стосується причин різкого збільшення частки іноземного капіталу, то вони є наслідком масштабної докапіталізації, проведеної банками з іноземним капіталом. Потреба значного збільшення найбільшими банками свого статутного капіталу виникла за підсумками діагностики і стрес-тестування, проведених НБУ. Іноземні інвестори завжди були більш дисципліновані в виконанні регуляторних вимог НБУ і в 2016 році збільшували статутні капітали своїх банків активніше в порівнянні з місцевими банками. Нацбанк посилив критерії докапіталізації на 2017-2019 роки, за якими іноземним банкам, що входять в іноземні групи, простіше підтвердити джерело походження грошей, ніж українським акціонерам. Тому збільшення статутного капіталу по групі іноземних банків пройшло на 50 млрд. грн. з початку року, а по іншим всього на 15 млрд. грн.

В цілому статутний капітал в секторі за перше півріччя 2016 року зріс на 65 млрд. гривень, з яких 55% припало на частку банків з російським капіталом, 22% – на частку українських держбанків, 21% – на частку банків із західним капіталом і лише 2% – на частку приватних українських банків. Таким чином, три чверті сукупного приросту статутного капіталу було забезпечено в першому півріччі банками з іноземним капіталом, що і відобразилося в статистиці різким збільшенням їх питомої ваги в капіталі банківської системи [3].

Сьогодні неможливо протистояти процесам глобалізації у фінансовій сфері, але можна й потрібно протидіяти впливу негативних факторів, притаманних цим процесам на нинішньому етапі їх розвитку. Необхідно управляти процесами входження іноземних банків на вітчизняний фінансовий ринок, регулювати їхню діяльність у тих напрямках, які

відповідають інтересам вітчизняної економіки, забезпечують стабільність функціонування вітчизняної банківської системи.

Отже, враховуючи викладене, на сучасному етапі економічного та політичного становища в Україні доцільно ухвалити Закон України «Про діяльність іноземних банків та банків з іноземним капіталом», у якому регламентувати їх діяльність у напрямках реалізації важливих для національної економіки питань, пов'язаних із забезпеченням інвестиційних потреб її розвитку. Також необхідно провести ряд економічних заходів, а саме: підтримка конкурентоспроможності банків із національним капіталом; використання позитивних структурних і технологічних переваг банків з іноземним капіталом для підвищення інвестиційного потенціалу вітчизняної банківської системи та її стимулюючої ролі в соціально-економічному розвитку країни за рахунок підвищення монетизації економіки; нарощування обсягів кредитування економіки як передумови необхідних структурних зрушень; залучення іноземних інвестицій і доведення їхнього рівня на душу населення до рівня сусідніх східноєвропейських країн; прискорення розвитку фінансових ринків; інтенсифікація використання сучасних банківських технологій та банківського менеджменту.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Линенко А. В., Ренгевич Ю. Ю. Вплив іноземного капіталу на функціонування банківської системи України // Вісник Запорізького національного університету. – 2011. – №1. – С. 235-241.[Електронний ресурс] : Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Natural/Vznu/eco/2011_1/235-241.pdf
2. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://bank.gov.ua/control/uk/index>
3. Чим загрожує зростання іноземного капіталу в банківській системі України? - думка експертів [Електронний ресурс] : Режим доступу: http://www.bankchart.com.ua/depoziti/statti/chim_zagrozhue_zrostannya_inozemnogo_kapitalu_v_bankivskiy_sistemi_ukrayini_dumka_ekspertiv

ДЕЯКІ ПАРАДИГМИ СУЧАСНОГО СТАНУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Капітан М.В., відділення бухгалтерських та туристичних дисциплін

Спеціальність «Фінанси і кредит», III курс

ВП НУБіП України «Мукачівський аграрний коледж»

Науковий керівник – викладач к.е.н. Грубінка І.І.

Банківська система є законодавчо визначеною, чітко структурованою сукупністю різних за організаційно-правовою формою та спеціалізацією кредитно-фінансових установ. Банківська система України складається з Національного банку України та інших банків, а також філій іноземних банків, що створені і діють на території України відповідно до положень банківського законодавства.

Починаючи з 2015 року Національний банк України щороку проводить класифікації системно важливих банків. Системно важливими є банки, діяльність яких впливає на стабільність банківської системи. Системна важливість визначається щорічно на основі таких критеріїв як загальний розмір активів, зобов'язань юридичних та фізичних осіб, системні взаємозв'язки в банківській системі (об'єм міжбанківського кредитування) та об'єм кредитування найважливіших секторів економіки.

Таблиця 1

Системно важливі банки в Україні станом на 2015 рік

№	Банк	Активи банку на 01.01.2015, млрд. грн.	Частка від розміру активів усіх банків в Україні на 01.01.2015, %
1	ПриватБанк	204,5	15,5
2	Ощадбанк	128,1	9,7
3	Укрексімбанк	125,9	9,5
4	Дельта Банк	60,3	4,5
5	Промінвестбанк	52,6	3,9

6	UniCreditBank	48,2	3,6
7	Райффайзен Аваль	46,8	3,5
8	Сбербанк Росії	46,7	3,5

* згідно даних НБУ [1]

На банки які потрапляють в дану категорію поширюються підвищені вимоги, які покликані зменшити ризики порушення їх фінансової стабільності. Обслуговування в таких банках має як свої переваги так і недоліки. Серед переваг безперечно вища стабільність та, зазвичай, ширша мережа відділень і краща якість обслуговування. Недоліком може бути більша, ніж у середньому на ринку, вартість такого обслуговування (більша плата за відкриття рахунків, нижчі відсотки за вкладами, тощо).

На основі вище наведених даних, можна помітити, що найбільшими банками України були ПриватБанк, Ощадбанк та Укрексімбанк сумарна кількість активів яких нараховувала 458,5 млрд. грн. Що цікаво, з восьми банків, що входять до статусу системно важливих, чотири з іноземним капіталом, а саме: Промінвестбанк, UniCreditBank, Райффайзен Аваль та Сбербанк Росії.

Таблиця 2

Системно важливі банки в Україні станом на 2016 рік

№	Банк	Активи банку на 01.01.2016, млрд. грн.	Частка від розміру активів усіх банків в Україні на 01.01.2016, %
1	ПриватБанк	264,8	21,1
2	Ощадбанк	159,3	12,7
3	Укрексімбанк	141,2	11,2

* дані НБУ [1]

Розглянувши таблицю 2, ми бачимо, що список системно важливих банків в Україні скоротився до трьох: ПриватБанк, Ощадбанк та Укрексімбанк, які все ще залишаються найбільшими банками України. Частка активів вище перерахованих банків становить 45% від розміру активів усіх банків в Україні, що майже половина, бачимо що 2 з цих банків є державними.

Таблиця 3

Показники діяльності банків України в 2016 році

Назва показника	01.02. 2016	01.03. 2016	01.04. 2016	01.05. 2016	01.06. 2016	01.07. 2016	01.08. 2016	01.09. 2016
Кількість діючих банків	116	113	111	109	106	102	101	100
з них: з іноз. капіталом	41	41	43	42	41	39	39	39
у т.ч. зі 100% іноз. капіталом	17	17	17	16	16	16	16	16
Частка іноз. капіталу у статутному капіталі банків, %	42,8	43,2	48,8	45,9	39,6	54,7	53,3	53,3

* дані НБУ [1]

З таблиці наведеної вище, просліджується стрімке скорочення кількості діючих банків у 2016 році, якщо станом на 01.02.2016 року їх було 116, то майже за півроку 16 банків завершили свою діяльність.

З таблиці 4 розглянемо показники функціонування банківської системи України за певний проміжок часу та простежимо зміни, що відбувалися.

Проаналізувавши таблицю, можна зробити висновок про скорочення кількості зареєстрованих банків протягом досліджуваного періоду на 82 установи. Подібного роду зменшення кількості банків вказує на дві взаємопов'язані тенденції – ліквідація невеликих банків із малим розміром капіталу і укрупнення банківської системи, виділення системоутворюючих банків.

Показники стану функціонування банківської системи України

Назва показника	01.01. 2010	01.01. 2011	01.01. 2012	01.01. 2013	01.01. 2014	01.01. 2015	01.01. 2016	01.10. 2016
Кількість діючих банків	182	176	176	176	180	163	117	100
з них: з іноземним капіталом	51	55	53	53	49	51	41	40
у т.ч. зі 100% іноземним капіталом	18	20	22	22	19	19	17	17

*офіційний сайт НБУ.

Однак, можливо саме та ситуація, яка склалася на сьогодні дасть можливість здійснити «очищення» банківської системи, поліпшивши її якісні характеристики.

В цілому становище банківської системи України м'яко кажучи не найкраще. І це підтверджується у звіті GlobalCompetitivenessReport Всесвітнього економічного форуму в Давосі (дані на жовтень 2015) де йдеться про те, що за показником надійності українські банки є найгіршими у світі — 140 місце.

Отже, стан банківської системи України зараз є кризовим, стрімко скоротився капітал банків і їх кількість, високою є питома вага проблемної кредиторської заборгованості, як один із аспектів для його поліпшення, на нашу думку, необхідно удосконалити законодавчу базу діяльності банків, поліпшити роботу із єдиною базою позичальників, а також вдосконалити підходи до їх фінансової оцінки, де потрібно врахувати не тільки фінансовий стан, але й корпоративні права, що повинно зменшити ризикову складову у діяльності банків.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Матеріали офіційного сайту Національного банку України. –[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Кицай А., фінансове відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
Хмельницького торговельно-економічного коледжу ХНТЕУ
Науковий керівник – викладач, к.е.н. Гребінська С.І.

В умовах непередбачуваної динамічної економіки, що склалася в нашій країні, страхування несе надзвичайно велику суспільну функцію, а саме: робить нас менш безпорадними перед надзвичайними ситуаціями.

Страховий ринок України має дуже високі показники росту. У зв'язку з тим, що страхові компанії беруть на себе більшість як економічних так і природних ризиків, яким піддаються юридичні та фізичні особи, виникає необхідність постійної оцінки загального ризику діяльності страхової компанії, адже від успішності страхової компанії залежить кожен її клієнт.

Метою дослідження є визначення теоретичних особливостей страхового ринку України для виявлення основних тенденцій його розвитку.

В даний час ринок страхових послуг в Україні стрімко і динамічно розвивається. У порівнянні з I півріччям 2015 року на 2 861,5 млн. грн. (21,3%) збільшився обсяг надходжень валових страхових премій, обсяг чистих страхових премій збільшився на 2 150,8 млн. грн. (19,9%). Збільшення валових страхових премій відбулося майже по всім видам страхування, а саме: автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, «Зелена картка») (збільшення валових страхових платежів на 753,6 млн. грн. (20,5%)); страхування життя (збільшення валових страхових платежів на 374,8 млн. грн. (39,9%)); страхування вантажів

та багажу (збільшення валових страхових платежів на 275,3 млн. грн. (18,4%)); страхування майна (збільшення валових страхових платежів на 265,7 млн. грн. (16,2%)); страхування відповідальності перед третіми особами (збільшення валових страхових платежів на 227,3 млн. грн. (40,8%)); медичне страхування (збільшення на 145,7 млн. грн. (64,5%)); страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ (збільшення валових страхових платежів на 143,4 млн. грн. (15,0%)); страхування від нещасних випадків (збільшення валових страхових платежів на 135,7 млн. грн. (54,6%)); страхування медичних витрат (збільшення валових страхових платежів на 135,7 млн. грн. (66,5%))[2].

Питома вага чистих страхових премій у валових страхових преміях за І півріччя 2016 року становила 79,5%, що на 0,9 в.п. менше в порівнянні з 2015 роком. Протягом аналізованого періоду зменшилась кількість договорів на 9 534,0 тис. одиниць (або на 10,3%), при цьому на 33 970,7 тис. одиниць (або на 74,6%) зменшилась кількість договорів з добровільного страхування, в тому числі: кількість укладених договорів страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ зменшилась на 13 247,6 тис. одиниць (або на 92,4%); кількість укладених договорів страхування майна зменшилась на 12 925,3 тис. одиниць (або на 89,9%); кількість укладених договорів страхування від нещасних випадків зменшилась на 5 334,3 тис. одиниць (або на 63,4%) [2].

Сучасний етап розвитку страхових відносин в Україні характеризується швидким зростанням кількості страхових компаній, а відповідно, й високою конкуренцією. Це все відбувається в умовах низького реального попиту населення на страхові послуги, тоді як попит на страховому ринку можна вважати майже негативним або нульовим. Нині страховий ринок в Україні є одним з сегментів ринку фінансових послуг, що динамічно розвивається. У цілому стан страхового ринку свідчить про значний його потенціал і перспективи подальшого зростання, зокрема:

- зростання кількості видів обов'язкового страхування;
- податкові переваги порівняно з іншими секторами економіки;
- висока прибутковість страхових компаній;
- зростання доходів населення;
- значна кількість потенційних споживачів страхових послуг;
- бажання Україні увійти в європейський простір [3].

Найменш розвиненими і такими, що на сьогодні становлять потенційні перспективи розвитку страхового ринку в Україні, є такі сегменти:

- страхування промислових ризиків, яке у розвинених країнах досягає 90-95%;
- страхування вантажів (у розвинених країнах цей показник сягає 95-98 %);
- страхування життя, питома вага якого у загальному обсязі страхового ринку в Євросоюзі досягла 60 % (в Україні лише 2,09 %);
- страхування ядерних ризиків та втрат від стихійних лих;
- медичне страхування 35% [3].

Страховий ринок України зростає як за розміром, так і за складністю. Середньорічний темп зростання страхових премій протягом останніх трьох років склав 42%. Крім того, багато позитивних зрушень було в сфері законодавства та регулювання, що сприяло прискоренню зростання страхового сектора. Але, незважаючи на бурхливий розвиток, страховий ринок все ще має низку актуальних проблем, які потребують негайного вирішення, існує значна потреба в подальшому його вдосконаленні. Слід зазначити, що страхування життя в Україні і досі перебуває на етапі становлення. Надходження страхових премій зі страхування життя складають біля 3 млн. дол. США, що становить 0,5% всіх страхових премій. В більшості економічно розвинених країн вони становлять більше 60%. Відповідно, рівень поширення страхування життя складає лише 0,01% - зовсім незвичну частину порівняно з 3,06% в Німеччині або 1,04% в Польщі. Аналіз показників покриття страхуванням також свідчить про порівняно низький рівень розвитку страхування в Україні [1].

Для удосконалення та подальшого ефективного розвитку страхового ринку України необхідно здійснити ряд першочергових заходів:

- підвищити захист споживачів страхових послуг;
- збільшити капіталізацію страховиків та конкурентоспроможність національного страхового ринку;
- підвищити прозорість діяльності учасників страхового ринку [4].

Український страховий ринок у своєму розвитку має доволі багато проблем, які потребують своєчасного вирішення.

Отже, страховий ринок України вже пройшов стадію формування і знаходиться на етапі розвитку. Він набув певного рівня розвитку, але не став реальним чинником стабільності і за своїми характеристиками не відповідає завданням випереджального розвитку української економіки та тенденціям світових страхових ринків. Це зумовлює його суттєве відставання у глобальному процесі формування світової фінансової системи.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Слободянюк Н. О., Прокопчук Г. Ю. Стан страхового ринку України на сучасному етапі його перспективи і розвиток / Н. О. Слободянюк Г. Ю. Прокопчук // Економічна наука // Молодий вчений [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/5/43.pdf>
2. Юхименко В. М. Страховий ринок послуг: світові тенденції та перспективи розвитку в Україні / В. М. Юхименко // Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід. – 2016. - № 3. – С. 44-47. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : http://www.investplan.com.ua/pdf/3_2016/11.pdf
3. Павленко О. Український страховий ринок: можливості фінансування росту / О. Павленко // Фінансовий ринок України. - 2012. - № 10. - С. 11-12.
4. Черняк О. І. Техніка вибірових досліджень : монографія / О. І. Черняк. – К. : МІВВІЦ, 2011. – 248 с.

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ ЯК ОСНОВА ДЛЯ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Клименко А.Г., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
Ірпінський державний коледж економіки та права,
Науковий керівник – викладач Деміденко Л. С.

Можливості залучення в країну інвестицій залежать, у першу чергу, від умов для інвесторів, які в ній створені, тобто від інвестиційного клімату.

Аналіз і оцінка інвестиційного клімату є найважливішим аспектом прийняття будь-якого інвестиційного рішення у сучасних економічних умовах. Від правильності оцінки інвестиційного клімату залежать наслідки інвестиційної діяльності як для інвестора, так і для економіки країни в цілому. Адекватна діагностика його стану є відправною точкою для розробки державних програм поліпшення інвестиційного клімату та підвищення ефективності інвестиційних процесів. Тому на сучасному етапі розвитку економіки України для активізації залучення іноземного капіталу актуальними стають питання розробки системи показників, які допоможуть оцінити та спрогнозувати на майбутнє стан інвестиційної діяльності на мікро- та макrorівнях економіки

Проблемам залучення інвестицій в економіку України та вивченню її інвестиційного клімату присвячені праці багатьох вчених, зокрема: В.Н. Амітана, М.І. Долішнього, С.В. Єкімова, Г.В. Козаченка, Т.В. Майорова, В.К., Мамотова, В.М. Лотош, О. Пирогова, С.М. Писаренка, О.О. Удалих, В.Ф. Федоренко, М.М. Якубовського та ін. Чимало уваги вчені економісти приділяють інвестуванню капіталу, але зважаючи на швидкі темпи інтеграції України у світовий економічний простір, що спричиняє появу нових умов функціонування економіки, залишається багато актуальних питань та проблем, пов'язаних з інвестуванням

іноземного капіталу, що потребують нагального дослідження та вирішення. Разом з тим, проблеми забезпечення сприятливого інвестиційного клімату потребують постійного розгляду, аналізу та вирішення, особливо в період економічної нестабільності, коли ризик вкладень в об'єкти інвестування значно зростає. [1].

Завданням даного дослідження є розробка методичних підходів до оцінювання інвестиційного клімату у державі та проведення оцінювання інвестиційного клімату України станом на початок 2016 року з метою подальшого прогнозування на основі оцінки стану інвестиційного клімату обсягів залучення іноземного капіталу в економіку України.

Прогнозування обсягів залучення іноземного капіталу в економіку України потрібно здійснювати на основі оцінювання інвестиційного клімату за такими групами показників:

- 1) інтегральне значення міжнародних рейтингів інвестиційної привабливості України;
- 2) інтегральним показником оцінювання факторів впливу на інвестиційний клімат України.

Прогнозування обсягів залучення іноземного капіталу стане дієвим засобом інвестиційної політики за умови своєчасного та регулярного надходження якісної інформації до учасників інвестиційного процесу.

Фактори, на основі яких визначається інтегральний показник оцінювання інвестиційного клімату України були згруповані в шість груп:

- політичні (стратегія і тактика державної політики, ступінь впливу урядових структур на політичне життя суспільства, рівень політичної культури, рівень корупції у владних структурах тощо);
- економічні (динаміка структурних змін в економіці, динаміка і темпи змін в економічній системі держави, стан внутрішнього ринку, конкурентоспроможність держави на внутрішньому і світовому ринках, фінансова система держави тощо);
- правові (дієвість законодавства, його стабільність та передбачуваність змін; рівень законодавчого захисту бізнесу; діяльність податкової системи України тощо);
- соціальні (соціальне розшарування населення, патріотизм, рівень продуктивності праці, рівень розвитку ринку праці тощо);
- технічні (розвиток науки і техніки, технологічна оснащеність виробництва, інноваційні види продукції тощо);
- екологічні (природні ресурси, наявність корисних копалин, стан забруднення територій, наявність очисних споруд тощо) [3].

Протягом 2014-2015 років Урядом України вжито комплекс заходів зі створення якісно нових умов ведення бізнесу, що мають забезпечити відбудову економіки України та її стабільний розвиток.

Завдяки цьому, у рейтингу Світового банку «Doing Business 2015» Україна за показником легкості ведення бізнесу займає 96 місце серед 189 країн світу (у 2014 році – 112 місце).

На сьогодні в Україні створене правове поле для інвестування та розвитку державно-приватного партнерства. Законодавство України визначає гарантії діяльності для інвесторів, економічні та організаційні засади реалізації державно-приватного партнерства в Україні.

На території України до іноземних інвесторів застосовується національний режим інвестиційної діяльності, тобто надано рівні умови діяльності з вітчизняними інвесторами. Іноземні інвестиції в Україні не підлягають націоналізації.

У випадку припинення інвестиційної діяльності іноземному інвестору гарантується повернення його інвестиції в натуральній формі або у валюті інвестування без сплати мита, а також доходів від інвестицій у грошовій або товарній формі. Держава також гарантує безперешкодний і негайний переказ за кордон прибутків і інших коштів в іноземній валюті, одержаних на законних підставах унаслідок здійснення іноземних інвестицій [2].

Отже, рейтинги міжнародних організацій свідчать про низький рівень інвестиційної привабливості країни в теперішній час. Це пов'язано, в першу чергу, з тим, що існує недосконалість законодавчого регулювання інвестиційної сфери, фіскальної політики та оподаткування; непередбачуваність регуляторної політики та загальна нестабільність; незрозумілий вектор зовнішньої політики України, недостатня прозорість економіки, нерівні

умови конкуренції тощо. Для усунення зазначених чинників з метою підвищення рівня зацікавленості іноземних інвесторів та забезпечення сприятливого інвестиційного клімату необхідне застосування чіткого алгоритму проведення інвестиційної політики. Реалізація зваженого механізму формування сприятливого інвестиційного клімату дозволить підвищити інвестиційний імідж держави, усунути основні причини стримування притоку інвестиційного капіталу в економіку України, покращити її загальне становище і зайняти гідне місце розвиненої європейської держави поряд з провідними країнами світу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Дудчик О.Ю., Гайдамашко О.Г., Тихонова В.В. Стан, проблеми та перспективи формування сприятливого інвестиційного клімату України // Економічний форум . – 2016. – 10. – С. 259-268.
2. Інвестиційний клімат в Україні // Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/economic-cooperation/invest-climat>
3. Ліщук В. В. Оцінювання інвестиційного клімату як основа для залучення іноземного капіталу в економіку України / В. В. Ліщук // Агросвіт. – 2016. – № 10. – С. 56-61.

СТРАХУВАННЯ НА ВИПАДОК БЕЗРОБІТТЯ

Когут А.В., товарознавче відділення,
спеціальність «Комерційна діяльність», II курс
Хмельницький торговельно-економічний коледж КНТЕУ.
Науковий керівник – директор коледжу, к.е.н., доцент Трішкіна Н.І.

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття – це система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає матеріальне забезпечення на випадок безробіття з незалежних від застрахованих осіб обставин та надання соціальних послуг за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.

Законодавство про страхування на випадок безробіття складається з Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття", Закону України "Про зайнятість населення" та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері страхування на випадок безробіття, а також міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Право на матеріальне забезпечення на випадок безробіття та соціальні послуги мають:

- застраховані особи;
- нестраховані особи – військовослужбовці Збройних Сил України, Державної прикордонної служби України, внутрішніх військ, військ Цивільної оборони, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, Служби безпеки України, органів внутрішніх справ України, звільнені з військової служби у зв'язку із скороченням чисельності або штату без права на пенсію, та особи, які вперше шукають роботу, інші нестраховані особи у разі їх реєстрації в установленому порядку як безробітних;
- громадяни України, які працюють за межами України та не застраховані в системі соціального страхування на випадок безробіття країни, в якій вони перебувають, мають право на забезпечення за цим Законом за умови сплати страховику страхових внесків, якщо інше не передбачено міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України;
- особи, які забезпечують себе роботою самостійно (члени творчих спілок, творчі працівники, які не є членами творчих спілок), фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності, особи, які виконують роботи (послуги) згідно з цивільно-правовими угодами мають право на забезпечення за цим Законом за умови сплати страховику страхових внесків.

В умовах соціального страхування допомога у зв'язку з безробіттям використовується не тільки як пасивний захід підтримки на період безробіття, а і як спосіб повернення безробітного до трудової діяльності. Запровадження загальнообов'язкового соціального

страхування на вищеназваних умовах та принципах вже сьогодні дало змогу підвищити мінімальний розмір матеріального забезпечення безробітних громадян майже вдвічі.

Особа набуває статусу застрахованої особи з дня укладення трудового договору; з цього дня починається сплата страхових внесків. Сплата страхових внесків припиняється з дня розірвання трудового договору. Особам, які підлягають страхуванню на випадок безробіття, видається свідоцтво про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, яке є єдиним для всіх видів соціального страхування. Працюючі пенсіонери та особи, в яких відповідно до законодавства України виникло право на пенсію; іноземці та особи без громадянства, які тимчасово працюють за наймом в Україні, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, не підлягають страхуванню на випадок безробіття.

Другим суб'єктом загальнообов'язкового соціального страхування на випадок безробіття є страхувальники. Це роботодавці та застраховані особи, які відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» сплачують страхові внески. Представниками роботодавців є об'єднання та спілки роботодавців чи інші уповноважені роботодавцями органи (представники). Роботодавець набуває статусу платника страхових внесків до Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття з дня реєстрації.

Третій суб'єкт –страховик. Це Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття. Фонд є цільовим централізованим страховим фондом, некомерційною самоврядною організацією. Держава є гарантом забезпечення застрахованих осіб та надання їм відповідних соціальних послуг Фондом. Його діяльність регулюється «Основами законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», Законом України «Про зайнятість населення», Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» та статутом Фонду, який затверджується правлінням Фонду.

Представниками держави є представники від центральних органів виконавчої влади, які призначаються Кабінетом Міністрів України. Представники застрахованих осіб та роботодавців делегуються профспілками, їх об'єднаннями та об'єднаннями роботодавців. Порядок делегування цих представників визначається сторонами самостійно. Не може представляти сторону особа, яка не є громадянином України або має судимість.

Розмір страхових внесків щорічно за поданням Кабінету Міністрів України встановлюється Верховною Радою України відповідно для роботодавців та застрахованих осіб одночасно із затвердженням Державного бюджету України на поточний рік. Роботодавці та застраховані особи сплачують страхові внески один раз на місяць в день одержання роботодавцями в установах банків коштів на оплату праці. Страхові внески, сплачені в іноземній валюті, підлягають перерахуванню на рахунок Фонду у валюті України за офіційним курсом Національного банку України на день сплати страхових внесків.

У разі нестачі у роботодавців коштів на виплату заробітної плати та сплату страхових внесків у повному обсязі нарахування їх на заробітну плату і перерахування страхових внесків до Фонду провадиться у пропорційних сумах. У разі незабезпечення банківськими установами перерахування страхових внесків до Фонду одночасно з видачею коштів на виплату заробітної плати ці банківські установи сплачують за рахунок власних коштів до Фонду суму несплачених страхових внесків.

Якщо роботодавці несвоєчасно чи не в повному обсязі сплачують страхові внески, до них застосовуються санкції, передбачені статтею 38 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття». У разі ліквідації або реорганізації роботодавець зобов'язаний провести повний розрахунок щодо сплати страхових внесків до Фонду на день ліквідації або реорганізації та звернутися за місцем його реєстрації як платника страхових внесків для зняття з обліку.

Страхові внески нараховуються на фактичні виплати (доходи), що не перевищують максимальної величини фактичних витрат страхувальника на оплату праці найманих працівників і доходу фізичних осіб, з якої справляються внески до Фонду, визначеної Кабінетом Міністрів України.

Отже, страхування на виняток безробіття контролюється державою і гарантує застрахованим особам відповідних соціальних виплат.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про страхування» від 4 жовтня 2001 р № 2745-III.

ВИДАТКИ НА ОСВІТУ В УКРАЇНІ

Кругляк В.О., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», II курс,
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач Сова В.М.

Освіта – це суспільне явище, яке впливає на всі сфери економічного життя суспільства та є вагомим чинником досягнення високих темпів економічного зростання й підвищення добробуту суспільства. Це той чинник, який громадянин може використовувати для підвищення свого життєвого рівня. При цьому вигоду від високого рівня освіти отримує не лише окремих громадянин, а й суспільство в цілому, оскільки підвищення рівня загальноосвітньої та професійної підготовки кожного працівника, його кваліфікації є важливими чинниками зростання продуктивності праці та економічного поступу держави [2].

За сучасних умов розвитку економіки України однією з суттєвих проблем сфери освіти є недостатність фінансування навчальних закладів, без чого неможливе надання якісних освітніх послуг. Недостатній рівень державного фінансування закладів освіти вимагає подальших наукових пошуків з метою вдосконалення фінансового забезпечення їхньої діяльності [3].

Система освіти є єдиним комплексом послідовно пов'язаних між собою ланок: дошкільна освіта, загальна середня освіта, позашкільна, професійно-технічна, вища освіта, післядипломна освіта, аспірантура, докторантура й самоосвіта.

Основним джерелом видатків на освіту є державний і місцеві бюджети, які можуть доповнюватися джерелами, віднесеними до категорії додаткових. До них належать:

- кошти, одержані за навчання, підготовку, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів згідно з укладеними договорами;
- плата за надання додаткових освітніх послуг;
- кошти, одержані за науково-дослідні роботи та послуги, виконані навчальним закладом на замовлення підприємств, установ, організацій та громадян;
- доходи від реалізації продукції навчально-виробничих майстерень, підприємств, цехів і господарств, від надання в оренду приміщень, споруд, обладнання;
- дотації місцевих бюджетів;
- кредити банків;
- добровільні грошові внески, матеріальні цінності, одержані від підприємств, установ, організацій, окремих громадян та інші кошти [1, 2].

В Україні до цього часу переважає державне фінансування освіти. Видатки державного бюджету на освіту за функціональною класифікацією наведені в табл. 1.

Таблиця 1

Видатки державного бюджету на освіту в Україні за функціональною класифікацією у 2014-2016 рр., тис. грн.*

Напрямок видатків	2014	2015	2016
Усього на освіту:	28 677 868,4	30 185 697,8	34 825 437,3
у тому числі на:			
дошкільну освіту	65 245,7	94 865,5	107 531,6
загальну середню освіту	193 672,2	187 691,2	196 857,4
професійно-технічну освіту	1 321 156,1	124 579,7	130 404,5
вищу освіту	25 528 231,5	27 952 207,5	31 876 173,9

післядипломну освіту	539 834,1	589 593,7	676 575,7
позашкільну освіти та заходи із позашкільної роботи з дітьми	110 577,9	92 942,9	141 815,4
програми матеріального забезпечення навчальних закладів	178 529,6	262 168,8	352 829,0
фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері освіти	577 258,0	677 645,0	804 172,1
інші заклади та заходи у сфері освіти	163 363,3	204 003,5	539 077,7

* Джерело: складено за даними Міністерства фінансів України [4]

У табл. 2 наведені дані, що характеризують видатки зведеного, а також державного і місцевого бюджетів на освіту в 2014-2016 рр.

Таблиця 2

Видатки Зведеного бюджету України на освіту в 2014-2016 рр., тис. грн.*

Видатки бюджету на освіту	2014	2015	2016
Видатки зведеного бюджету на освіту	100 109 534,0	114 193 492,2	129 435 137,3
У тому числі:			
видатки державного бюджету на освіту	28 677 868,4	30 185 697,8	34 825 437,3
видатки місцевих бюджетів на освіту	71 431 665,6	84 007 794,4	94 609 700,0

* Джерело: складено за даними Міністерства фінансів України [4]

Аналіз показників, наведених у таблиці, свідчить про те, що в 2014-2016 рр. видатки зведеного бюджету на освіту щорічно збільшувалися. При цьому видатки державного бюджету за зазначений період зросли на 6 147,6 млн. грн., а видатки місцевих бюджетів – на 23 178,0 млн. грн. Темпи зростання видатків на освіту в зазначений період були такими (табл. 3).

Таблиця 3

Видатки Зведеного бюджету України на освіту в 2014-2016 рр., %*

Видатки бюджету на освіту	Темпи зростання, %		
	2014/2013	2015/2014	2016/2015
Видатки зведеного бюджету на освіту	94,9	114,1	113,3
У тому числі: видатки державного бюджету на освіту	92,7	105,3	115,4
видатки місцевих бюджетів на освіту	95,8	117,6	122,8

* Джерело: складено за даними Міністерства фінансів України [4]

У цілому видатки на освіту з державного бюджету, за даними Міністерства фінансів, у 2016 р. порівняно з 2015 р. збільшилися на 15,4 %. У загальних видатках збільшення відбулося на вищу освіту – на 14 %, на утримання закладів позашкільної освіти та проведення заходів із позашкільної роботи з дітьми – на 52,6 %; на матеріальне забезпечення навчальних закладів – на 34,6 %, на загальну середню освіту – на 4,9 %. Як позитивний момент варто відзначити збільшення видатків на дослідження та розробки у сфері освіти – 18,7 %. За питомою вагою в загальних видатках на освіту переважають видатки на вищу освіту – 91,5 %.

Серед ключових причин, що негативно впливають на розвиток системи освіти в Україні є недостатність рівня фінансування освітньої галузі та неефективний розподіл та використання наявних ресурсів, спрямованих на освіту.

Так упродовж останніх років на освіту Україна витрачає з бюджету різних рівнів, включно із спеціальними фондами приблизно 5,3% валового внутрішнього продукту (ВВП), а видатки на освіту з Державного бюджету не перевищують 3% ВВП [4].

Розподіл державних коштів повинен відбуватися з урахуванням рейтингів ВНЗ та якості підготовки в них фахівців. Для створення реальних конкурентних умов між ВНЗ необхідно надати їм більшу автономію. Ті ВНЗ, які будуть розподіляти кошти найефективніше, підвищать якість освіти, вони і отримають конкурентну перевагу в порівнянні з іншими.

Отже, недостатня ефективність державних видатків на освіту зумовлена низкою чинників, основними серед яких залишаються вади організаційно-управлінської структури

галузі. Коштів, які виділяються державою для надання освітніх послуг, не вистачає навіть на покриття базових статей витрат: зарплати, нарахувань на зарплату, плату за енергоносії [3]

Для досягнення світових стандартів в даній галузі необхідна побудова економічних механізмів, які б забезпечили ефективну систему фінансування. Україна повинна здійснити перехід від переважно бюджетного фінансування освіти до залучення додаткових джерел, таких як комерційний бізнес та банки. Потрібно розширити можливості навчальних закладів залучати додаткові кошти за рахунок некомерційних фондів; використання грантової підтримки дослідних проектів та освітніх інновацій; розширення списку платних послуг, що надаються навчальними закладами.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. Бюджетна система: підруч. / за наук. ред. В.М. Федосова, С.І. Юрія. – К.: Центр учбов. літератури; Тернопіль: Екон. Думка, 2012. – 871 с.
3. Оптимізація джерел фінансового забезпечення освіти в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://naub.ua.edu.ua/2015/оптимізація-джерел-фінансового-забе/>
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>
5. Софій О. Фінансування середньої освіти: проблеми та перспективи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dialog.lviv.ua/finansuvannya-serednoyi-osviti-problemi-ta-perspektivi/>

ВИКОРИСТАННЯ СТИПЕНДІАЛЬНИХ ПЛАСТИКОВИХ КАРТОК

Кузнєцова І.В., товарознавче відділення,
спеціальність «Комерційна діяльність», II курс
Хмельницький торговельно-економічний коледж КНТЕУ.
Науковий керівник – директор коледжу, к.е.н., доцент Трішкіна Н.І.

Останніми роками пластикові карти дедалі активніше витісняють готівку з повсякденного життя. Тому особливої актуальності набирає діяльність із впровадженню сучасних банківських технологій на території України, оскільки це є визначальним чинником в інтеграції України до міжнародних стандартів банківської діяльності. Впровадження таких технологій пов'язані з найважливішим завданням забезпечення прозорості фінансових потоків та безпеки розрахункових операцій.

З погляду на механізм розрахунку виділяють двосторонні та багатосторонні системи. Двосторонні картки виникли з урахуванням двосторонніх угод між учасниками розрахунків, де карткодержателі можуть використати їх для купівлі товарів у замкнених мережах, контрольованих емітентом карток (універмаги, бензоколонки тощо). На відміну від прийняття цього багатосторонні системи, які очолюють національні асоціації банківських карток, випускають картки туризму й розваг, надають карткодержателям можливість купувати товари в кредит в різних торговців і закупівельних організаціях, сервісу, які визнають ці картки як платіжний засіб. Картки цих систем дають змогу одержувати касові аванси, користуватися автоматами зі зняттям готівки з банківського рахунку тощо.

Картки для банківських автоматів є різновидом дебетових карток, які дозволяють власнику рахунок у банку отримувати готівку не більше залишку коштів у рахунку через автоматичні пристрої, встановлені у банках, торгових залах тощо. За наявності картки гроші отримувати у різний час доби, по святковим, вихідним дням. Деякі типи автоматів виконують широке коло операцій крім простого зняття грошей із рахунку; вказують суму внесення грошей, робити внесок погашення позички, отримати виписку про стан банківського рахунку, переводити гроші з однієї рахунку за інший тощо.

Неоцінно відзначити, що картка для автоматів пов'язана з кредитною лінією, і з поточним чи ощадним рахунком власника картки у банку. Тож у більшості банків система розрахунків за цими картками адміністративно і функціонально відділена системою банківських карток.

Ще одина класифікація кредитних карток пов'язана з їхніми технологічними особливостями. Найпоширеніші картки двох видів – з магнітною смугою і з вбудованою мікросхемою (chip card - чиповая карта, smart card – смарт-карта, «розумна» карта).

Картки з магнітною смугою мають на звороті магнітну смугу, де записані дані необхідні для ідентифікації особистості власника картки у її використанні в банківських автоматах та електронних терміналах торгових установ. Коли картка вставлена до відповідного считувального пристрою, індивідуальні дані власника передаються по комунікаційним мережам щоб одержати врегулювання здійснення угоди.

Встроенная в картку мікросхема (чип) – є хранителем інформації, яка записується заздалегідь, та може оновлюватися в останній момент укладання угоди. Це розширює функціональні можливості картки, і підвищує її надійність. Карта сама зберігає у пам'яті суму, наявних на банківському рахунку, авторизації не потрібно: якщо ліміт перевищений, угода просто більше не відбудеться. Якщо сама сума операції менше суми ліміту, то час скоєння сума вільного ліміту буде зменшено і записується новий залишок, що може бути використаний при наступній купівлі. При внесенні грошей з цього приводу ліміт відновлюється і робиться нова запис в мікросхемі [1, с. 4].

Інформаційні можливості смарт-карт набагато ширші ніж, у карток з магнітною смугою (8 тис. біт проти 1 тис. біт). З іншого боку, гідністю ставє можливість оперативного відновлення даних у пам'яті мікропроцесора. Нарешті, важливими перевагами картки є його вища надійність. Чіп має низку ступенів захисту, і підробити інформацію, записану у ньому, дуже важко чи взагалі неможливо.

Якщо картка вкрадено, і неналежний власник захоче нею скористатися щоб одержати гроші з автомату, то, при неправильному запровадженні ПІН-коду чіп руйнується, і картка не може бути використана. Смарт-карти мають відносно високу вартість (в 5-7 разів більше проти магнітної карток).

До основних переваг пластикових карток слід віднести такі:

- оперативне отримання коштів із використанням широких можливостей платіжних систем. Картка – це засіб доступу до вашого банківського рахунку, яка з Вами і дозволяє як знімати готівкову, оплачувати різні товари та користуватися готелями і орендувати автомобілі, замовляти квитки, і численні послуги глобальної мережі Internet. Пластикові карта неодмінний атрибут сучасної людини. Вже сьогодні під час оформлення в'їзної візи у різні країни, оренді автомобіля і замовленні готелю потрібно пластикова карта;

- безпека збереження коштів – гроші надійно зберігаються у Банку, будучи доступними у різний час доби. Належність картки її власнику визначається зразком його підпису, персональним ідентифікаційним номером та інше;

- зокрема можливість використання до запланованих 4 особистих банківських рахунків у різноманітних видах валют, прикріплених лише до пластикової картці, що зручно при конвертації з однієї валюти до іншої на покупки чи отримання готівкових. Використовувати картку в пунктах видачі готівки й у торгово-сервісній мережі;

- звільнення від проблем декларування коштів перед поїздкою за кордон та безпеки зберігання готівкових сум;

- отримання – Банк нараховує відсотки на залишки коштів.

Для студентів особливо цікава зокрема можливість використання пластикових карток як «стипендіальна». Під час укладання договору з Банком студенти отримують пластикові карти, на рахунки яких нараховується стипендія.

Переваги використання пластикових карток як стипендіальних очевидні:

- економія на комісії за зняття готівки з розрахункового рахунку видачі стипендії;
- економія витрат за інкасацію;
- економія часу, який витрачається на отримання стипендії в касі;
- підвищення безпеки;
- можливість (в разі потреби) отримання студентом готівки у будь-якому банку, обслуговуючому карти цієї системи.

Індивідуальні пластикові карти надають користувачеві ряд додаткових можливостей. Однак розвиток вітчизняного ринку пластикових карток супроводжується збільшенням кількості злочинів, що з проникненням в банківські електронні мережі. Треба бути уважним.

Отже, практично необмежені можливості сучасних платіжних систем відкриваються під час використання пластикових банківських карт, в тому числі і при отримванні стипендії студентами навчальних закладів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Крутяков А. Смарт-карты в безготівкових розрахунках // Відкриті системи сьогодні, 2008, № 2 – с.1-7.
2. Проводова М. Пластиковый бізнес // Фінансова консультація, 2009, №17(51), с.12-13.

ВПЛИВ ОПОДАТКУВАННЯ НА БАНКІВСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Кузьменко А.С., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси та кредит», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, Іванова С.М.

На прибутковість банківських установ вагомий вплив справляють податки і тому ефективне податкове регулювання банківської діяльності має значення як для розвитку банківської системи, так і всієї національної економіки. Для вітчизняної банківської системи цей аналіз є важливим з двох головних причин: недостатньою науковою розробкою та обґрунтуванням податкового механізму регулювання банківської діяльності; зростаючою роллю комерційних банківських установ у ринковому реформуванні та розвитку економіки. Вагомим є і те, що вплив податкової політики на банки країни здійснює не центральний банк, а державна фіскальна служба, що також потребує гармонізації між монетарною і фіскальною політиками [1].

Проблему податкового регулювання банківської діяльності економісти досліджують від часу виникнення банківської системи. Однак у вітчизняній економічній науці проблему податкового регулювання банківської діяльності досліджено ще недостатньо. Зокрема немає жодного монографічного і дисертаційного дослідження, де було б комплексно проаналізовано вплив податкових інструментів на депозитну, кредитну й інвестиційну діяльність банку та доходи від неї у господарській системі України. Існує потреба використання податкового регулювання для оптимізації банківських кредитних та інвестиційних ресурсів у пріоритетних галузях національної економіки України. Все це зумовило вибір теми статті, обґрунтування її мети та завдань, ставиться завдання визначити роль оподаткування банківської діяльності у формуванні податкових надходжень та наповненні державного бюджету.

Комерційний банк – це підприємницька структура, метою якої є отримання прибутку. Прибуток банку залежить від багатьох чинників, серед яких виділимо екстенсивні (розширення бізнесу, збільшення обсягів залучених коштів, наданих кредитів) та інтенсивні (скорочення витрат, збільшення продуктивності праці, зменшення кількості працівників). Податки та інші обов'язкові платежі належать до категорії витрат. Однак менші податки не завжди означають більший прибуток. Не виключено, що зменшення обсягу сплати одних податків призведе до збільшення обсягу сплати інших податків, а також до фінансових санкцій зі сторони контролюючих органів [2].

Не можна не помітити, що в Україні в останні 3-5 років взаємодія податкової і банківської систем активно висвітлюється в економічній періодиці і публіцистиці, у виступах офіційних державних посадових осіб. Ми встановили, що в економічній літературі, яка є для нас доступною, нині розглядаються та обґрунтовуються два основні підходи щодо оцінки рівня оподаткування банків.

За першим підходом рівень оподаткування банків є недостатній і тому податкове навантаження необхідно посилити. При цьому виділяють такі головні аргументи:

- банківська діяльність є посередницькою і тому належить до невиробничої діяльності. Ця діяльність пов'язана не з виробництвом і первинним розподілом, а тільки з перерозподілом національного доходу. Не важко встановити, що ця аргументація має свої витоки у класичній (Адам Сміт) і критичній політекономії (Карл Маркс);

- відносно занижений порівняно із створеним ВВП рівень оподаткування банківського сектора. Інакше кажучи, підвищення ставки податку на прибуток забезпечує дотримання принципу рівномірності або справедливості оподаткування, який потребує сумірності обкладання за платіжоспроможністю платників податків. І цей аргумент іде від Адама Сміта;

- відносно висока (до якої належать банківські установи) швидкість обігу капіталу, що дає змогу за класичною політекономічною теорією за однакової у сфері виробництва величини капіталу отримувати вищий прибуток.

Ще одним аргументом підвищення податкового навантаження на банки є приховування прибутків та уникнення оподаткування за допомогою різних схем та методів. Ця обставина поставила перед податковою наукою і практикою завдання розробити ефективні методи протидії махінаціям. Увагу дослідників привернув банківський прибуток як база оподаткування. У ході його аналізу вчені дійшли висновку, що, оскільки прибуток шляхом певних маніпуляцій можна відносно легко приховати (мінімізувати), то його необхідно замінити чистими активами банку. Отже, бачимо, що встановити вплив швидкості обігу банківських засобів, якщо вона відома, на рентабельність банківської системи, у принципі можна. Однак наука ще не має відповідей на питання про конкретну обіговість засобів банків, як вона впливає на рентабельність і як рентабельність визначає ставку податку на прибуток банку.

За другим підходом, обґрунтовують необхідність зниження податкового навантаження банківського сектора з метою більшого залучення ресурсів банків у реальну економіку.

Високі податки на прибуток банків послаблюють їх, посилюють нестабільність банківської системи. За цих наслідків неприпустимо встановлювати для банків більші податкові ставки на прибуток, ніж для підприємств інших галузей та видів діяльності. Окрім того, високий податковий тиск на банки негативно впливає на величину відсоткових ставок за кредит.

Дуже часто вища ставка оподаткування прибутків банків збільшує, особливо у короткотерміновому періоді часу, ставку позичкового відсотка. Е. Васишин і Л. Маршавіна дійшли висновку, що «державне регулювання структури інвестиційного портфеля комерційних банків, яке здійснюється непрямим податковим методом, негативно позначається на інвестиційній стратегії банків, посилюючи ізоляцію фінансового сектора від реального і відірваність банківського капіталу від виробничого, поглиблюючи розрив у русі грошових, фінансових і матеріальних потоків».

Оподаткування банків чинить значний вплив як на окремі банківські операції, так і на їхню діяльність загалом. До речі, саме в цьому і проявляється сутність оподаткування як важливої прямої умови банківської діяльності. Так, високі ставки податків породжують у банків прагнення мінімізувати показники балансового прибутку шляхом створення штучних витрат і спрямування коштів у спеціалізовані дочірні структури. Податкові пільги (знижені ставки податків), наприклад, на доходи всіх державних цінних паперів, доходи по кредитах підприємствам пріоритетних галузей економіки тощо можуть сприяти активізації банківської діяльності у названих напрямках.

Оподаткування – це зовнішній чинник впливу на банківську діяльність. Водночас, зовнішні чинники доцільно поділити на прямі і непрямі. Прямі чинники безпосередньо впливають на напрямки, обсяги та інструменти банківської діяльності і спрямовані передусім або виключно на банки. Непрямі чинники прямо не пов'язані з банківською діяльністю і спрямовані насамперед на інші види діяльності (промислове виробництво, видобуток корисних копалин, освіта, наука, страхування тощо), що має вплив на інструменти та напрямки діяльності банків [3, с. 39].

До непрямих чинників банківської діяльності належить оподаткування юридичних і фізичних осіб, які є клієнтами банків. Наприклад, розміщення у банках грошових засобів на депозитних рахунках потребує від юридичних осіб оформлення відповідних документів у

податкових органах. Однак, клієнтам банків це було не зовсім вигідно і зручно і тому вони розміщували свої кошти в інших фінансових інструментах, наприклад, векселях.

До зовнішніх непрямих чинників (методів) впливу на банківську діяльність необхідно зачислити встановлення термінів сплати податків і зборів,

визначення переліку інформації, необхідної для надання податковим органам, передбачення санкцій за порушення податкового законодавства тощо.

Отже, за допомогою податків можна істотно впливати на діяльність банків. Однак нині головним завданням податкового впливу на діяльність вітчизняних комерційних банків є, по-перше, переорієнтація вкладень банків у реальний сектор економіки, а не у спекулятивні інструменти банківської діяльності (міжбанківське кредитування, ринок цінних паперів, валютні цінності).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Сисоєва Т. Перелік банків за рівнем податкового навантаження за рівнем податково-го навантаження по сплаті податку на прибуток за I квартал 2006 р. / Т. Сисоєва // Вісник податкової служби України. – 2006. – № 22. – С. 4-8.

2. Лисенко С.В. Вплив податкового законодавства на інвестиційний клімат в Україні / С.В. Лисенко // Наукові праці НДФІ. – 2002. – № 3. – 360 с.

3. Бутыльков М.Л. Факторы банковской деятельности и место налогообложения в их системе / М.Л. Бутыльков // Дайджест – Финансы. – 2002. – № 3. – С. 35-42.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Кульбабчук Р.В., фінансове відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», II курс
Хмельницький торговельно-економічний коледж
Київського національного торговельно-економічного університету
Науковий керівник-викладач, к.псих.н. Шмерко О.П.

Однією з найважливіших складових ефективного функціонування системи охорони здоров'я та формою захисту від ризику, який загрожує здоров'ю і життю людини є медичне страхування.

На сьогодні, такий вид страхування виступає реальною альтернативою бюджетному фінансуванню, яке вже неспроможне забезпечити конституційне право громадян на отримання безоплатного медичного обслуговування. Розвиток медичного страхування є необхідністю в умовах нестабільної ситуації в країні для покращення життя суспільства в майбутньому.

У наш час, в Україні діє недосконала система медичного забезпечення, яка, крім того, перебуває в кризовому становищі.

Недосконалість цієї системи виявляється у недостатньому фінансуванні, що призводить до низького рівня медичної допомоги населенню. Цьому процесу передують нерівномірний розподіл ресурсів та низька частка видатків на охорону здоров'я по відношенню до ВВП. Тому, саме медичне державне страхування може стати основним джерелом відшкодування витрат системі медичного забезпечення.

Сучасний стан охорони здоров'я України є вкрай незадовільний. Його фінансування потребує значного поліпшення, оскільки здійснюється, як правило, за залишковим методом, що не створює передумов для здійснення якісної медичної допомоги у необхідних обсягах, особливо, для соціально незахищених верст населення.

Частка фінансового забезпечення медичної галузі в Україні становить 3% ВВП. У той час відомо, що за показника, меншого як 5% ВВП, медична галузь фактично недієздатна. Невелика частина витрат на охорону здоров'я покривається через добровільне медичне страхування (ДМС), а інша – за рахунок неофіційних платежів населення [1, с. 271]

Основною проблемою, що постала у сфері медичного обслуговування, є невідповідність існуючим потребам обсягів коштів, що спрямовуються на фінансування цієї галузі з офіційних джерел. Це явище сприяє розвитку корупції, розвитку тіньової економіки,

оскільки змушує пацієнтів брати участь у фінансуванні закладів охорони здоров'я у непередбачений законами України спосіб.

Чинна система медичного забезпечення в Україні перебуває в глибокій організаційно-структурній і фінансовій кризі, що характеризується нерівномірним розподілом ресурсів у цій системі, низьким рівнем розвитку надання первинної медичної допомоги та низькою часткою видатків на охорону здоров'я по відношенню до ВВП [2, с. 34].

Одним із шляхів до забезпечення належної організації охорони здоров'я, яка забезпечувала б право кожного громадянина на одержання медичної допомоги, є розвиток системи страхової медицини, за допомогою якої можливо вирішити численні питання гарантованості доступності медичних послуг для широких верств населення, залучення додаткових ресурсів у сферу охорони здоров'я [1].

Україна вибрала для себе загальнообов'язкове державне соціальне ОМС, яке планується запроваджувати поетапно. Чотири роки тому Верховна Рада України розробила законопроект «Про фінансування охорони здоров'я та обов'язкове соціальне медичне страхування в Україні». Сьогодні цей законопроект ще не прийнятий.

За даними дослідження, яке проводилися влітку 2016 року, з настанням кризи більшість роботодавців в Україні почали скорочувати бюджет на персонал і економити на соціальних програмах, особливо на корпоративному добровільному медичному страхуванні. За даними цього опитування, 35% співробітників вважають, що їхні компанії ніяк не піклуються про здоров'я службовців, 20% просто забезпечують нормальний графік роботи, 4% — обідами і 14% - полісами медичного страхування.

Відповідно до табл. 1 бачимо, що стан здоров'я громадян України знаходиться у критичному стані, що пов'язано насамперед з проблемами у системі охорони здоров'я України.

Таблиця 1

Порівняння показників здоров'я населення України та країн Європейського Союзу

Показники	Україна	ЄС
Смертність на 1000 населення	16,6	9,3
Очікувана тривалість життя, років	68	79
Очікувана тривалість життя чоловіків	62,4	76
Очікувана тривалість життя жінок	73	82
Захворюваність на туберкульоз, на 100000 тис. населення	84	15,1
Смертність від туберкульозу, на 100000 тис. населення	22	1
Захворюваність на ВІЛ, на 1000000 тис. населення	29	5,4

До основних проблем існуючої системи охорони здоров'я в Україні можна зарахувати: недостатнє фінансування системи охорони здоров'я України, неефективність структури медичного обслуговування, низька якість медичних послуг та медичної допомоги, низька якість та високі ціни на фармацевтичну продукцію [4, с. 265].

Ще однією доволі вагомою проблемою є неефективність структури медичного обслуговування.

Дуже болючою проблемою для України є низька якість медичних послуг та медичної допомоги. За даними експертних оцінок, рівень якості медичної допомоги є дуже низький. Населення незадоволене якістю наданих їм послуг, щодня 30% діагнозів ставиться неправильно, у деяких випадках неправильне лікування призводить до летальних наслідків.

У державних медичних закладах техніка застаріла на 60-70%, обладнання використовується 20-25 років, що у 2-3 рази перевищує можливий термін його використання [4, с. 266].

Таким чином, можна зробити висновок, що на сучасному етапі розвитку нашої держави край необхідним є запровадження обов'язкового медичного страхування. Планується значний його розвиток за рахунок того, що близько 95% громадян України не мають договорів медичного страхування. Саме завдяки запровадженню медичного страхування постає можливість вирішити низку проблем медичної сфери, зокрема, її фінансування. Проте, це дуже складний та багатоетапний процес. Перш за все, в Україні

необхідно сформувати ґрунтовну законодавчу базу, яка включатиме всі аспекти та затвердить офіційно медичне страхування. Слід також не забувати про розвиток конкуренції серед чинних страхових компаній, що дозволить створити умови для зниження ціни купівлі страхового поліса з ДМС, а також для підвищення рівня якості медичних послуг.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Білик О. І. Переваги та недоліки введення обов'язкової форми медичного страхування в Україні /. – 2013. – № 767. – С. 270-276.
2. Болдова А. А. Особливості медичного страхування в Україні. – 2012. – № 2. – С. 33-39.
3. Азрапкіна К. Ф. Основні засади формування загальнообов'язкового державного медичного страхування в Україні. – 2012.
4. Бідник Н. Б. Медичне страхування в Україні – 2013. – № 767. – С.263-269.

БАНКІВСЬКА СИСТЕМА УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ

Лагодинська Н.В., фінансове відділення,
Спеціальність «Фінанси і кредит», 2 курс
Хмельницький торговельно-економічний коледж
Київського національного торговельно-економічного університету
Науковий керівник – викладач, к. псих. н. Шмерко О.П.

Актуальність даної теми полягає в тому, що в сучасних умовах розвитку національної економіки стан банківської системи має важливе значення. Саме банки є одним із головних джерел інвестування фінансових ресурсів в економіку країни. Забезпечення стабільності банківської системи – це першочергове завдання, яке необхідно вирішити на шляху інтеграції України до європейського економічного простору.

Стан банківської системи України завжди привертав увагу провідних вчених-економістів. Питання, присвячені аспектам підвищення конкурентоспроможності банківської системи, розглянуті в працях таких авторів: Т. Гірченко, А. Кузнецова, В. Міщенко, О. Примєрова та ін.

Потужна банківська система є атрибутом суверенності держави, запорукою її фінансової безпеки. Українська банківська система досить молода, особливо порівняно з банківськими системами розвинутих країн. Можна вважати, що вона перебуває на початковому етапі свого розвитку, бо її побудова, по суті, розпочалася з 1991 року. Становлення банківської системи України відбувалося в умовах відсутності повноцінних ринкових відносин.

Станом на 1 квітня 2016 р. частка державних банків і банків із державною участю в капіталі у статутному капіталі всіх банків становила 31,9 %, а у власному — 16,8 %. На ці банки припадало 29,8 % активів та 31,4 % зобов'язань банківської системи, що в кілька разів перевищує відповідні показники 2007 р.

Наслідками збільшення ролі держави в банківській системі можуть бути деформація ринкових засад фінансового посередництва та послаблення банківської конкуренції. Запропоновані урядом заходи передбачають приватизацію державних банків, а також перегляд їхніх функцій, систем корпоративного менеджменту й управління ризиками, що сприятиме підвищенню ефективності функціонування банківської системи та її конкурентоспроможності.

Розвиток банківських систем більшості країн світу має багато спільних рис, таких як скорочення кількості банків, зростання обсягів банківського капіталу та його консолідація, повсюдне використання інтернет-банкінгу, розширення спектра та підвищення якості банківських послуг тощо [1, с. 27].

Останнім часом у зв'язку з проведенням НБУ політики «очищення» банківської системи активізувалися дискусії стосовно того, скільки банків потрібно Україні. Аналіз світового досвіду показує, що загальних підходів до визначення таких параметрів немає.

Число банків у певній країні залежить від масштабів її економіки, особливостей законодавства, форми власності та організаційно-правових форм фінансово-кредитних установ, традицій ведення банківського бізнесу, національної специфіки та ін.

Проведений аналіз свідчить, що головними чинниками, від яких залежить кількість банків у національній економіці, є законодавчо встановлений порядок щодо виконання банками покладених на них функцій, регуляторні вимоги до розміру статутного й регулятивного капіталу та економічні нормативи, забезпечення умов для вільної конкуренції на банківському ринку, дотримання інших положень національного законодавства та міжнародних фінансових організацій, пов'язаних із регулюванням і наглядом за діяльністю банків.

Ключовою характеристикою рівня розвитку та спроможності банківської системи підтримувати економіку є наявність достатніх обсягів капіталу. Станом на 1 травня 2016 р. загальний обсяг капіталу банківської системи України становив 139,2 млрд.грн, тобто у два рази більше, ніж у 2007 р. Однак у 2015 р., через регуляторну кризу в банківській системі, він зменшився порівняно з 2013 р. на 88,9 млрд. грн. При цьому статутний капітал виявився вдвічі більшим за наявний, що вказує на значну декапіталізацію банківської системи. Відношення наявного капіталу до статутного скоротилося з 1,62 у 2007 р. до 0,5 у 2016 р., а частка капіталу банків у пасивах їхньої системи — з 15,0 % у 2013 р. до 8,3 % у 2016 р. Окрім того, одночасно зі зниженням обсягів власного капіталу зменшився регулятивний капітал — з 205 млрд.грн у 2014 р. до 128,1 млрд. грн станом на 1 травня 2016 р., що свідчить про погіршення фінансової стійкості банківської системи.

Сьогодні стан функціонування банківської системи України характеризується зменшенням чисельності банківських установ внаслідок жорсткої політики НБУ щодо ліквідації ненадійних, низьколіквідних та неплатоспроможних банків; погіршенням якості кредитних портфелів через зростання заборгованості за кредитами, наданими суб'єктам господарювання та небанківським фінансовим установам; нарощуванням вкладень банків у цінні папери; відставанням темпів зростання доходів над темпами зростання витрат і, як наслідок, від'ємними фінансовими результатами діяльності банківських установ.

Перспективи розвитку банківської системи України пов'язані з її перетворенням у конкурентну та ефективну сферу – локомотив інвестиційно-інноваційного розвитку економіки України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Науменкова С. Нові тенденції в монетарній політиці та діяльності центральних банків у посткризовий період // С. Науменкова, С. Міщенко // Банківська справа.—2011.— № 5.— С. 12—29.
2. Ладюк О. Д. Банківська система України в умовах її інтеграції у світовий фінансовий простір / Ладюк О. Д., Собкевич О. В. // Наука й економіка. - 2010 р. - № 2 . - С.64-71

СТАБІЛЬНА ФІНАНСОВА СИСТЕМА – НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОГО ПРОЦЕСУ КРАЇНИ

Лелюк В., фінансове відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
Хмельницького торговельно-економічного коледжу КНТЕУ.
Науковий керівник – викладач, к.е.н. Гребінська С.І.

Розвиток економічних відносин в Україні у кризовий період до ринку безпосередньо пов'язаний з функціонуванням фінансової системи. Головною умовою функціонування фінансів є наявність грошей, а причиною появи фінансів є потреба суб'єктів господарювання і держави в ресурсах, що забезпечують їхню діяльність.

Даним питанням займалися провідні вчені економісти, а саме: О. Д. Василик, В. П. Вишневецький, О. Д. Данілов, П. В. Мельник, В. М. Опарін, В. М. Федосов та інші.

Фінансову систему держави можна розглядати у кількох аспектах: з однієї сторони як сукупність фінансових інститутів, кожний з яких сприяє утворенню та використанню відповідних централізованих та децентралізованих фондів коштів для здійснення фінансової діяльності держави. З іншого боку, фінансову систему можна розглядати як сукупність органів державної влади та місцевого самоврядування, які здійснюють у межах своєї компетенції керівництво фінансовою діяльністю держави та підприємств, установ, організацій, що беруть у ній участь. Одним з таких інститутів є банківська система, яка має значний вплив на розвиток та сучасний стан фінансової системи країни.

Проте варто відмітити, що банківська система України за 2014-2016 рр. має негативні тенденції, які значно вплинули на сучасний стан вітчизняної фінансової системи [5] :

- за січень – вересень 2016 р. залишок кредитів, виданих підприємствам та домогосподарствам платоспроможними банками, скоротився на 2,6%. Причини – повільне відновлення економіки, закредитованість бізнесу та високі відсоткові ставки;

- за три квартали гривневі кредити зросли на 10%, особливо помітним став стрибок у III кварталі 2014 року. Суттєвий відтік депозитних ресурсів: частка від’ємного відтоку депозитів у іноземній валюті за 2014 рік – 1 квартал 2015 становила 45,4%, а за гривневими депозитами – 17,9%;

- валютні кредити в доларовому еквіваленті знизилися на 11%;

- введення жорстких адміністративних заходів (в т. ч. щодо зняття депозитів, валюто-обмінних операцій), що були запроваджені у зв’язку із розгортанням військового конфлікту та економічною кризою.

Проблема фінансової системи України полягає в тому, що, на жаль, вона не відповідає усім вимогам економіки країни. Основною перешкодою в сфері провадження бюджетної політики є такий рівень видатків, що абсолютно не відповідає дохідній частині бюджету, а отже результатом цього є хронічний дефіцит фінансових ресурсів [4].

Мале підприємництво є важливим фактором розвитку та ефективного функціонування економіки. Місце і роль малого підприємництва в національній економіці визначаються тим, що воно як особливий сектор ринкової економіки є основою дрібного виробництва, забезпечує швидку окупність витрат, широку свободу ринкового вибору, визначає темпи економічного розвитку, структуру та якісну характеристику ВВП.

На сьогодні становлення і розвиток малого підприємництва в Україні відбувається в досить складних і суперечливих умовах трансформаційних змін. На сьогодні в Україні існує майже 200 тисяч малих підприємств, працює близько 1 млн. підприємців без створення юридичної особи, майже 40 тисяч фермерських господарств [1].

Основними чинниками, які заважають розвитку малого підприємництва, є [4]:

- відсутність чітко сформульованої через систему правових актів державної політики у сфері підтримки малого підприємництва;

- збільшення адміністративних бар’єрів;

- відсутність реальних і дієвих механізмів фінансово-кредитної підтримки;

- надмірний податковий тиск і обтяжлива система звітності;

- невпевненість підприємців у стабільності умов ведення бізнесу;

- надмірне втручання органів державної влади в діяльність суб’єктів господарювання.

Всього у малому підприємстві зайнято понад 2,7 млн. чоловік, або 9% працездатного населення України. У той же час мале підприємство виробляє 11% загальної продукції (робіт, послуг) у цілому по Україні, що свідчить про ефективне функціонування малого бізнесу порівняно з великим [2].

Нині більшість підприємців відчуває дефіцит фінансових ресурсів, про що свідчать результати опитування початківців і вже діючих підприємців: 75 %, тому звідси випливає, що необхідна активна державна фінансова підтримка малого підприємництва.

Важливим методом фінансової підтримки малого підприємництва є надання пільг в оподаткуванні [4].

Пільги в оподаткуванні малих підприємств доцільно було б встановити за такими напрямками:

- забезпечення для малих підприємств можливості списувати на валові витрати більшу частину вартості основних виробничих фондів на початкових етапах своєї діяльності за рахунок наступного періоду;
- розширення для малих підприємств можливості використовувати метод прискореної амортизації, особливо в інноваційній сфері;
- відстрочення сплати податків.

Таким чином, в Україні закладено основи системи фінансової підтримки малого підприємництва. Для отримання суттєвого результату на практиці необхідно провести реальні реформи. Це одне із завдань держави, яка повинна змінити свій статус із кредитора та спонсора окремих одиниць суб'єктів малого підприємництва на роль стимулятора, регулятора та контролера у справі сприяння розвитку малого підприємництва.

Також невід'ємною частиною є банківська система, яка має забезпечувати належне кредитування під малий відсоток малих підприємств, адже коли буде розвиватися мале підприємство, тоді буде зростати економічний та фінансовий стан країни, буде кращий рівень життя і було б надзвичайно добре, якби в країні був профіцит чим дефіцит.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні : Закон України від 21.12.2000 р. № 2157-III [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>
2. Кищенко К. В. Актуальні проблеми модернізації фінансової системи України ./ К. В. Кищенко // Електронне фахове видання «Ефективна економіка». – 2015.
3. Лисяк Л. В. Сучасний стан та основні проблеми фінансової безпеки України / Л.В. Лисяк // Електронне фахове видання «Ефективна економіка». – 2015. – № 12. – 1-6 с.
4. Фещенко Л. В., Проноза П. В., Кузьминчук Н. В. Бюджетна система України : навчальний посібник / Л. В. Фещенко, П. В. Проноза, Н.В. Кузьминчук. – К. : Кондор, 2008. – 440 с.
5. Банківська система в 2017 році: прогнози НБУ [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://finbalance.com.ua/news/Bankivska-sistema-v-2017-rotsi-prohnozi-NBU>

ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ КРЕДИТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Лисаченко А.С., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
Ірпінський державний коледж економіки та права,
Науковий керівник – викладач Деміденко Л. С.

Економіка України сьогодні розвивається в достатньо складних умовах і потребує значних обсягів кредитних ресурсів. Кредит виступає опорою сучасної економіки, невід'ємним елементом соціально-економічного розвитку країни. Тому дуже важливою нині є розробка комплексу заходів активізації і вдосконалення кредитного ринку для відродження національної економіки.

Проблеми розвитку кредитування висвітлені в працях таких науковців як Васильєва Т.А., Циганюк Д.Л., Рубіжанський В.Л, Поляк Н.П, Колпакова В.М. Незважаючи на значний внесок зазначених авторів у дослідження кредитного ринку, на сьогодні проблеми його функціонування залишаються актуальними. З'являються нові перешкоди, які потребують нових досліджень та розробок методів удосконалення сфери споживчого і корпоративного кредитування.

Метою даної роботи є дослідження сучасних тенденцій розвитку кредитування, виявлення існуючих проблем та окреслення шляхів їх подолання.

Традиційно, кредитний ринок за ознакою сегментарної належності позичальника

можна поділити на ринок корпоративного кредитування та ринок роздрібного кредитування, який часто також називають ринком споживчого кредитування, оскільки саме поняття споживання характерне переважно саме фізичним особам, які і є позичальниками при роздрібному кредитуванні [1].

Кредитування відіграє важливу роль для підприємств у процесі розширеного виробництва шляхом поповнення оборотних активів підприємства для забезпечення відтворення позаоборотних активів чи для задоволення інших господарських потреб, що в свою чергу призводить до прискорення оборотності капіталу та більш швидкого отримання прибутку підприємствами і доходів Державним бюджетом у вигляді податків [4]. Починаючи з 2008 р. банки надавали перевагу корпоративному кредитуванню, залишаючи більш прибутковий бізнес зі споживчого кредитування. Так, якщо станом на кінець 2007 року частка споживчих кредитів становила понад 38 % сукупного кредитного портфеля, то на кінець 2015 р. вона впала менш ніж до 17 %, тобто фактично частка споживчого кредитування впала в 2 рази. Водночас частка корпоративного кредитування зросла за аналогічний період з 62 до 82 % [1].

Існує ряд факторів, що стримує обсяги кредитування фізичних осіб:

- високі відсоткові ставки;
- значний ризик ділових та кредитних ризиків позичальника;
- несприятлива макроекономічна ситуація в країні;
- дефіцит середньо та довгострокових кредитних ресурсів;
- складна процедура отримання кредиту;
- недостатня державна підтримка кредитування.

У 2016 році кредитування було повільним і нерівномірним попри те, що банки мали чималу ліквідність. У цілому кредитний портфель скоротився, але завдяки масштабній реструктуризації гривневі кредити підприємствам зросли, а валютні – прискорили зниження. Кредитів потребують значна частка галузей економіки України для відновлення і покращення своєї діяльності. Так, у 2016 році спад виробництва спостерігався у харчовій та легкій промисловості. Енергетика і будівництво хоч і продемонстрували приріст, але він був порівняно незначним. Портфель кредитів значно зростає лише в сільському господарстві. За дев'ять місяців приріст у цілому по галузі за фіксованим курсом становив 16% [2].

Характерним є те, що протягом 2016 року кредитування залишалося стриманим через збереження високих кредитних ризиків, низьку платоспроможність позичальників та усе ще жорсткі умови кредитування. Приріст кредитного портфеля корпорацій на 6 млрд. грн. був компенсований зменшенням кредитів населенню. Банки спрямовували ліквідність переважно на купівлю державних цінних паперів: портфель ОВДП з початку року зріс на 68.8 млрд. грн. Значно зменшилися вкладення банків у депозитні сертифікати Національного банку України (-56 млрд. грн. з початку року). Сукупна частка вкладень в ОВДП та депозитні сертифікати, міжбанківських кредитів та коррахунків в НБУ на початок вересня перевищила 25% активів банків. Заявлена банками частка проблемних кредитів протягом періоду зросла та становила 30.6% на 01.09.16. Зберігається значний розрив у визнаних проблемними кредитах між банками I та II груп (близько 13% портфеля) та банками з іноземним капіталом (38% портфеля). Це свідчить, що частина банків з українським капіталом зволікає з визнанням кредитів проблемними та відповідним формуванням резервів. Діагностичне обстеження банків та набрання чинності новими правилами оцінки кредитного ризику (відповідно до постанови Правління НБУ № 351 від 30.06.2016) від початку 2017 року спонукатиме банки відображати дійсну картину якості активів [2].

Аналізуючи взаємозв'язок банківського та реального сектору економіки слід зазначити, що дуже важливим у цьому питанні є саме довіра. На сьогодні ситуація з довірою до банківського сектору є дуже актуальною для України. Ослаблена банківська система не виправдовує позитивних очікувань не лише реального сектору економіки, а й усіх її суб'єктів, наслідком чого став сумнів дієвості загальнодержавної політики загалом [3].

Сьогодні вітчизняна кредитно-банківська система не виконує ролі прискорювача розвитку національної економіки. Недостатніми є власні кошти банків, а отже, й обсяги кредитування національної економіки. Негативно на кредитну сферу впливають світові

економічні та фінансові кризи, які перманентно поновлюються, платіжна криза, інфляція, дефіцит бюджету, різке зниження кредитоспроможності суб'єктів господарювання. Підприємства не отримують кредитів на тривалий час під виробничі програми через те, що банки не залучають ресурсів на довгостроковій основі.

Таким чином, економічне зростання країни безпосередньо пов'язане з функціонуванням кредитного ринку, тому на сучасному етапі розвитку одним з головних шляхів виходу України з економічної кризи є удосконалення і поживлення його функціонування. Для цього необхідно здійснити наступні заходи: вдосконалити законодавче регулювання процесу кредитування; збільшити кредитні ресурси банківського сектору для забезпечення середньо і довгострокового кредитування; зменшити відсоткові ставки; розробити ефективні й прозорі методи визначення кредитоспроможності позичальника.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Васильєва Т.А., Циганюк Д.Л. Кредитний ринок України: сучасні проблеми та найближчі перспективи розвитку // Проблеми і перспективи розвитку економіки. – 2015. – №4. – С. 249-252
2. Огляд банківського сектору: офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
3. Поляк Н.П. Особливості банківського кредитування економіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://knutd.com.ua/publications/conference/20.03.2015>
4. Рубіжанський В. С. Оцінка рівня організації банківського кредитування в Україні // Управління розвитком. – 2013. – № 14. – С. 8-12.

ВИНИКНЕННЯ І РОЗВИТОК МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ

Лотко К.О., фінансове відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
Хмельницького торговельно-економічного коледжу КНТЕУ.
Науковий керівник – викладач, к.е.н. Гребінська С.І.

Медичне страхування є сучасним та ефективним захистом від більшості проблем, що приносить з собою хвороба або травма. Воно допомагає зняти усі питання стосовно фінансового забезпечення лікування, одужання та тимчасової або постійної непрацездатності.

Перша з систем охорони здоров'я, що були започатковані у новітній історії, створена канцлером Німеччини Отто фон Бісмарком у 1881 році.

Вона служила для зміцнення здоров'я простих робітників, оскільки вони були потенційними військовослужбовцями. Родоначальницею лікарняних кас справедливо вважається Німеччина. Тут вони утворилися ще за 30 років до появи перших кас в Україні. Ще 1881 року, відразу після ухвалення *das Kranken-ver-sicherungsgesetz*, у всій Німеччині почали формуватися лікарняні каси: фабричні, будівельні, общинні, місцеві та ін. Досвід їхньої діяльності свідчить, що великі каси незрівнянно краще забезпечують усіма видами допомоги своїх членів, ніж дрібні. Тому з 1885 року почався процес об'єднання і централізації лікарняних кас, їхня реорганізація в місцеві (міські) лікарняні каси. Найбільшими з них були Лейпцизька, Дрезденська, Мюнхенська, Штутгартська.

Наприклад, у Лейпцигу було створено 18 місцевих кас і одна общинна, які налічували 22 800 членів. Таким чином, виникла місцева лікарняна каса для Лейпцигу й околиць (*Ortskrankenkasse fur Leipzig und Umgegend*) – найбільша лікарняна каса Німеччини.

Для надання лікарської допомоги (період 1910–1913 рр.) каса оформила договірні відносини із 429 лікарями, зокрема з 13 поліклініками, зі 143 вузькими фахівцями і 28 зубними лікарями. Каса мала свої санаторії і Цандерівський інститут, де був рентгенівський кабінет, електро- і світлолікування. Вона мала договірні відносини з 59 аптеками, 29 оптичними магазинами й іншими установами. У хворих було право вільного вибору лікаря з опублікованого касою списку лікарів, які працювали з нею за угодою. [1].

До обов'язку лікарняних кас, згідно із законом, входило:

- надання безкоштовного лікування;
- виплата грошової допомоги під час хвороби;
- матеріальна допомога та допомога вагітним і породіллям, допомога на поховання

[2].

Членам сімей застрахованих надавали не тільки безкоштовне лікування, а також медичну допомогу вагітним і породіллям. Але каси цим не обмежувалися, розширювали свою допомогу за рахунок профілактичних заходів (санаторії, будинки відпочинку, пансіонати та ін.), а також виділяли особливі надзвичайні фонди для допомоги непрацездатним, створюючи таким чином заміну відсутнього страхування через старість і інвалідність. Кошти лікарняних кас складалися з 2/3 внесків самих робітників і 1/3 внесків підприємців.

Таким чином, історично сформувалося декілька типів організації лікарської допомоги застрахованим:

- система вільного вибору лікаря;
- система «облікових лікарів»;
- система лікарів, які постійно працюють у лікарняних касах за контрактами.

У світі прийнято критикувати страхову систему сьогоdnішньої Німеччини. Але багато з тих, хто це робить, забувають про те, що, наприклад, порівняно з давнім конкурентом – Великою Британією, за приблизно однакового стану здоров'я нації, Німеччина за більшістю показників охорони здоров'я, а також за рівнем життя, доступності освіти, соціальної допомоги перевершує Велику Британію.

Інший об'єкт критики – метод оплати лікарів за послугу (гонорарний принцип або fee for service). Такий метод зазвичай стимулює призначення зайвих, дорогих процедур. У Німеччині застосовують прогресивніший метод оплати за послуги – оплата «балами». У кінці року, залежно від загальної кількості напрацьованих усіма лікарями «балів», встановлюють вартість одного «бала». Це дає змогу, по-перше, регулювати витрати на охорону здоров'я за допомогою зміни суми, що виплачується лікарям за кожен зароблений «бал», по-друге, регулювати діяльність лікарів, даючи більшу або меншу кількість балів за певні процедури або залежно від результатів лікування.

Критиці часто піддається і той факт, що громадянам надається можливість застрахуватися за державною схемою, заплатити певний відсоток від своєї заробітної плати (у цьому випадку роботодавець оплачує половину страхового внеску) і дістати доступ до державних лікарень і переважно приватної поліклінічної служби або ж застрахуватися приватно, заплативши внесок відповідно до ризику (стать, вік, наявність яких-небудь захворювань). Дійсно, таке становище сприяє тому, що близько 10 % найбагатших німців не вносять свій внесок у державну систему охорони здоров'я, таким чином порушуючи принцип страхування: багаті платять за бідних, здорові – за хворих. Проте і приватна, і державна системи процвітають, а право вибору створює ще жорсткішу конкуренцію між страховими касами. Необхідно відзначити так само, що жорсткій конкуренції сприяє значна (більше 100) кількість «лікарняних кас».

Ця система служила і служить моделлю для систем медичного страхування у світі [3].

Викладені історичні аспекти формування і застосування на практиці обов'язкового медичного страхування у різних країнах багато в чому визначили його майбутній розвиток.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Вороненко Ю. В. Нормативно-правове забезпечення сімейної медицини в світі реформи охорони здоров'я України / Ю. В. Вороненко, О. Г. Шекера // Здоров'я суспільства. – 2013. – Т. 2, № 1. – С. 15–22.

2. Про внесення змін до Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо удосконалення надання медичної допомоги : Закон України від 07.07.2011 р. № 3611-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3611-17>

РОЗВИТОК НЕТРАДИЦІЙНИХ БАНКІВСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ

Лукач А.А., ф-т економіки, управління та інформаційних технологій,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
ТОВ «Бердянський університет менеджменту і бізнесу»
Науковий керівник – к.е.н., доцент, Комарова І.В.

Кожен банк в процесі своєї діяльності прагне збільшити обсяг прибутку, диверсифікувати ризики, розширити клієнтуру, поліпшити структуру балансу, його ліквідність. Тому крім традиційних депозитних, кредитних і розрахунково-касових операцій, банки надають і нові нетрадиційні банківські послуги. Їх адаптація і перспективи розвитку на сучасному фінансовому ринку обумовлюють актуальність обраної теми.

У вітчизняній економічній літературі проблемі розвитку нетрадиційних банківських операцій приділяється достатньо уваги. Так, цій темі присвятили свої роботи такі провідні вчені-економісти, як Балабанова А., Валенцева Н., Єгоричева С., Золотова Є., Лаврушина О., Семікова П. Серед зарубіжних авторів вагомий внесок в розробку цього питання внесли Бітнер М., Вудкок М., Гордон Я., Ламбен Ж., Стоун М. та інші. Однак питання розвитку новітніх послуг комерційних банків України вимагає детального вивчення на сучасному етапі розвитку національної економіки.

Метою даної роботи є дослідження сутності нетрадиційних банківських операцій та послуг, а також їх розвитку на основі вивчення теоретичних аспектів даної проблематики.

Нетрадиційні операції – це такий вид діяльності, який супроводжує основні (базові активно-пасивні) банківські операції, спрямований на залучення юридичних і фізичних осіб в якості клієнтів і зростання прибутковості банківської діяльності, в основному, за рахунок нарахованих комісійних. Такий вид діяльності відображають на позабалансових рахунках і часто називають комісійно-посередницьким [3, С. 248].

До основних нетрадиційних для банків України операцій та послуг відносять: факторинг, лізинг, фортрейтинг, довірчі (трастові) послуги, гарантії і поручительства, операції з дорогоцінними металами, консультаційні та інформаційні послуги.

На сьогоднішній день з усіх нетрадиційних банківських послуг саме факторинг є найбільш популярним. Станом на 30.06.2016 в Державному реєстрі фінансових установ міститься інформація про 481 фінансових компаній, які мають право надавати послуги факторингу. Протягом I півріччя 2016 року фінансові компанії уклали 8883 договори факторингу на загальну суму 7613,3 млн. грн., виконали 6922 договорів на суму 6422,2 млн. грн. Діючими на кінець I півріччя 2016 року залишалося 10657 договорів факторингу. [2, С.5]

Але для банківських установ факторингове фінансування стає рідкісним явищем. На українському ринку банківського факторингу з новими для банку постачальниками малого і середнього бізнесу з початку 2016 року працює чотири банки з числа 25 лідерів ринку послуг для підприємців – Укрексімбанк, Райффайзен Банк Аваль, UniCredit Bank і Південний; з менших установ швидко збільшує факторингові обороти Таскомбанк. (Табл. 1).

Таблиця 1

Умови факторингу в 2016 р.¹

Банк, виступаючий у ролі фактора	Умови видачі факторингу	Макс. об'єм фінансування, % від суми накладної	Мін. к-ть дебіторів	Макс. період траншу (відстрочки платежу)
Укрексім- банк	Тільки для накладних більше 1,5 млн. грн. Тільки для компаній, працюючих більше 1 року і дебіторів, співпрацюючих з компа- нією більше 6 місяців.	85% мінус плата за факторинг	3	3 місяці
Райффайзен Банк Аваль	Тільки за умови переходу на обслуговування в банк. Тільки для	80% мінус плата за факторинг	5	3 місяці

	компаній, дебіторів, які працюють понад 3 роки і дебіторів, які співпрацюють з компанією понад 3 місяці, за які проведено 3 поставки.			
UniCredit Bank	Тільки для прибуткових за останні місяці компаній. Тільки за умови переводу у банк всіх оборотів по контрактах, за якими виконується факторингове обслуговування.	85% мінус плата за факторинг	3	4 місяці
Південний	Тільки за умови переходу на обслуговування в банк. Тільки для дебіторів, які співпрацюють з компанією понад 6 місяців. Тільки під заставу нерухомості або товару.	50%-90%	1	4 місяці

¹Джерело [1].

Як видно з таблиці, в 2016 р. умови факторингу є досить суворими. Троє з найбільших банків-факторів (крім Укресімбанку) видають фінансування тільки за умови переходу в банк на обслуговування всієї компанії або, принаймні, при відкритті нею рахунку для регулярного здійснення таких контрактів, як одержуючий факторингове фінансування. Значно підвищилася базова ставка факторингу в процентах річних, досягнувши рівня в 27% річних у банків-факторів і 31% річних у факторингових компаній. З нетарифних особливостей банківського факторингу вимоги до одержувачів фінансування залишаються суворими, як і в 2015 року – термін роботи постачальника в 1-3 роки, успішні поставки даними дебіторам протягом 3-6 місяців, прибутковість роботи протягом останніх 3-6 місяців.

Станом на 30.06.2016 до Переліку юридичних осіб, які мають право надавати фінансові послуги та перебувають на обліку в Нацкомфінпослуг, внесено інформацію про 272 юридичних осіб – лізингодавців та до Державного реєстру фінансових установ внесено інформацію про 385 фінансові компанії, що надають послуги фінансового лізингу. (Табл. 2).

Таблиця 2

Кількість юридичних осіб – лізингодавців та фінансових компаній,
що надають послуги фінансового лізингу¹

Тип установи	Станом на 30.06.2014	Станом на 30.06.2015	Станом на 30.06.2016
Юридичні особи – лізингодавці	255	267	272
Фінансові компанії, що надають послуги фінансового лізингу	171	254	385

¹Джерело [2]

Також позитивною тенденцією є збільшення попиту на послуги мікрокредитування для покриття невідкладних потреб населення. Таке зростання відбулося в зв'язку з наданням кредитів на небанківському кредитному ринку, крім банків, ломбардами та іншими кредитними установами. На динаміку розвитку ринку кредитних установ і ломбардів у 2015-2016 рр. вплинули такі фактори, як зниження активності банків на ринку споживчого кредитування і згорання багатьма банками відповідних програм. Такі показники, як сума наданих фінансових кредитів під заставу та сума погашених фінансових кредитів, збільшились на 22,3% та 25,3% відповідно, а кількість наданих фінансових кредитів під заставу збільшились на 9,7% за I півріччя 2016 року порівняно з минулим. Показник кількості договорів, погашених за рахунок майна, наданого в заставу зменшився на 6,9%. Середньозважена річна процентна ставка за фінансовими кредитами ломбардів за I півріччя 2016 року становить 179,9% (I півріччя 2015 року – 186,8%).

Також за I півріччя 2016 року підвищується попит на надання порук (поручительств) в 50,4 раз (209,8 млн. грн.) та надання гарантій в 1,5 рази (315,8 млн. грн.). Кількість діючих договорів адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах, на кінець I півріччя 2016 року, становила 4136 одиниць, що на 47,8% (3785 одиниць) менше порівняно з цим показником аналогічного періоду I півріччя 2015 року. [2, С. 2-3]

Таким чином, за результатами аналізу можна зробити висновок, що ринок нетрадиційних банківських операцій та послуг в Україні розвивається доволі помірно. Значна їх частина не набула широкого застосування в практичній діяльності комерційних банків. Таке повільне впровадження банківських операцій і послуг може бути викликано неспроможністю банків надавати весь спектр послуг, недостатньо великим попитом клієнтів на них, з недосконалістю існуючої законодавчої бази, що регулює здійснення таких операцій і послуг, а також у зв'язку з сучасною політичною та економічною нестабільністю в країні за останні роки, що призвело до падіння довіри до банківських установ і до їх неплатоспроможності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Офіційний сайт ПростобанкКонсалтинг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.prostobank.com/>
2. Підсумки діяльності фінансових компаній, ломбардів та юридичних осіб (лізингодавців) за I півріччя 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://nfp.gov.ua/files/DepFinMon/FK_2%20%D0%BA%D0%B2_2016.pdf – Назва з екрану.
3. Прасолова С. П. Банківські операції [текст]: навч. посіб. та практ. / С. П. Прасолова, О. С. Вовченко – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 568 с.

БУДОВА ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Магера Д.В., фінансове відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», II курс
Хмельницький торговельно-економічний коледж КНТЕУ
Науковий керівник-викладач, к.псих.н. Шмерко О.П.

Фінансова система України за внутрішньою будовою охоплює різносторонні фінансові відносини, які відображаються в різноманітних грошових потоках. При всій єдності них відносин за ознаками категорії «фінанси» у них виділяються окремі елементи, які мають свої характерні ознаки, особливості. Крім того, виділення елементів (ланок) фінансової системи важливо з позиції управління фінансами. Внутрішня структура фінансової системи складається із сфер і ланок і є характерною для всіх країн.

Виділяється чотири сфери фінансових відносин:

- рівень мікроекономіки - фінанси суб'єктів господарювання;
- рівень макроекономіки - державні фінанси;
- рівень світового господарства - міжнародні фінанси;
- узагальнюючий рівень - фінансовий ринок.

Державні фінанси відображають розгалужену систему фінансових відносин між державою, юридичними та фізичними особами з приводу формування та використання фондів грошових ресурсів держави та щодо управління і розпорядження державною власністю. Основними ланками державних фінансів є:

- бюджетна система;
- державні цільові фонди;
- державний кредит.

Бюджетна система в Україні є дворівневою і складається з державного та місцевих бюджетів. Державний бюджет є головним централізованим фондом грошових ресурсів держави та основним інструментом перерозподілу ВВП. Місцеві бюджети є фінансовою базою місцевих органів влади та управління, забезпечують регіональні потреби.

Призначення державних цільових фондів полягає у фінансуванні видатків, які мають особливе значення для економічного і соціального розвитку держави, а саме:

- для розвитку науки та техніки, науково-дослідних робіт, освоєння новітніх технологій та виробництва нових видів продукції;
- для соціальної підтримки незахищених верств населення та забезпечення необхідного рівня їх життя.

Державні цільові фонди є бюджетними, які належать до відповідного бюджету (Фонд охорони навколишнього природного середовища, Фонд соціального захисту інвалідів) та позабюджетними, які не належать до бюджету і є самостійними фондами (Пенсійний фонд України та ін.).

Державний кредит є сукупністю економічних відносин між державою в особі її органів влади та управління, з однієї сторони, і фізичними та юридичними особами – з іншої, в яких держава виступає як позичальник, кредитор або гарант.

Його існування зумовлено такими причинами:

- необхідністю виконання державою своїх функцій;
- потребою залучення додаткових коштів на інвестиційні програми;
- наявністю бюджетного дефіциту.

Основою фінансової системи виступають фінанси суб'єктів господарювання, які пов'язані з рухом грошових потоків і виникають у процесі формування, розподілу та використання фондів грошових ресурсів на мікроекономічному рівні.

Відповідно до методів та цілей організації фінансової діяльності виділяють такі ланки фінансів суб'єктів господарювання:

- фінанси комерційних суб'єктів господарювання, діяльність яких направлена на досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку;
- фінанси некомерційних суб'єктів господарювання, функціонування яких направлене на досягнення економічних, соціальних та інших результатів (утримання органів державної влади і місцевого самоврядування, закладів освіти, науки, охорони здоров'я, культури, інших соціальних і господарських потреб) без мети одержання прибутку.

Як сфера фінансової системи, фінансовий ринок – це механізм перерозподілу фінансових ресурсів між окремими суб'єктами господарювання, державою та населенням, а також міжнародними фінансовими інститутами.

Сьогодні найактивнішими інституційними учасниками фінансового ринку України виступають комерційні банки, страхові компанії, фондові біржі, адже саме вони складають найбільшу частку фінансових ресурсів і мають безпосередній вплив на розвиток виробництва в країні інвестиційний клімат і добробут населення.

В умовах економічної кризи коли суб'єктам господарювання потрібні додаткові ресурси, а банківський сектор пропонує кредити під досить високі відсоткові ставки на допомогу суб'єктам господарювання приходять небанківських фінансово-кредитних установи. З їх допомогою вітчизняні підприємства та фізичні особи мають доступ до дешевих і якісних фінансових продуктів і послуг, що тим самим створює серйозну конкуренцію банкам.

Висновок:

Єдність, яка обумовлена єдиною економічною і політичною основою суспільства, єдиною фінансовою політикою, що реалізується в життя через фінансову систему.

Стабільність фінансової системи держави, її ефективність і платоспроможність, мобілізація та перерозподіл фінансових ресурсів у першу чергу залежать від розвитку фінансового ринку в країні.

Функціональне призначення ланок, яке виражається в тому, що в кожній із них вирішуються свої завдання специфічними методами, існують відповідні фонди грошових коштів, апарат управління.

Державним фінансам притаманні крім того, принципи демократичного централізму, які яскраво проявляються в побудові державних фінансових органів, а також бюджетної системи.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс] // Режим доступу :<http://www.minfin.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://www.sdfm.gov.ua/>
3. [Про Положення про Державну службу фінансового моніторингу України](#)

СТРАХУВАННЯ РЕКЛАМНОГО БІЗНЕСУ

Майданіч Д.П., товарознавче відділення,
спеціальність «Комерційна діяльність», II курс
Хмельницький торговельно-економічний коледж КНТЕУ.
Науковий керівник – директор коледжу, к.е.н., доцент Трішкіна Н.І.

Страховання – це вид цивільно-правових відносин для захисту інтересів громадян та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати громадянами та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових премій).

У країнах вільної ринкової економіки існують головні два роди страхування: обов'язкове публічно-правове, організація якого зосереджена в руках публічно-правових, а подекуди й державних страхових організацій (усе соціальне страхування, а в деяких країнах також страхування будівель від вогню тощо); приватне, яким опікуються акціонерні товариства й товариства взаємного страхування (страхування майна, життя та ін.) на базі приватної угоди між застрахованим і страхувальною організацією, якій застрахований зобов'язаний виплачувати встановлені угодою внески, а страхувач при виникненні зазначеного у договорі випадку відшкодувати застрахованому втрату або виплатити обумовлену договором суму.

Реклама – це платне, спрямоване на певну категорію потенційних споживачів повідомлення, що здійснюється через засоби масової інформації чи будь-яким іншим способом публічного звертання й агітує на користь певного товару, марки, фірми, особистості тощо.

У системі ринкових відносин реклама не існує сама по собі, а є невіддільним елементом цих відносин і потужним важелем, за допомогою якого пропагується той чи інший товар (послуги). Реклама підпорядковується цілям, визначеним планами маркетингу, і має розглядатись як один із чотирьох компонентів маркетингу поряд із товаром, ціною та збутом.

Емоційна, або асоціативна, реклама, – спираючись на асоціації потенційного споживача, викликає характерні емоції та формує певне ставлення. Вона звертається до почуттів, діє на підсвідомість. Найчастіше – це малюнок, але може використовуватись і звук. Така реклама досить широко застосовується західними страховими компаніями, коли як основний стимулюючий образ використовуються благополучні (щасливі) усміхнені люди. У такому разі реклама має суто іміджовий характер. Досить часто страхові компанії в рекламі використовують ефект порівняння, змальовуючи емоційний стан людини, яка не має страхового захисту, і стан людини з полісом. Проте насправді рекламні повідомлення рідко являють собою лише один із двох видів реклами – раціональну чи емоційну. Найчастіше вони тією чи іншою мірою поєднують у собі обидва ці види. Така реклама має короткострокові цілі, вона намагається впливати на споживача так, щоб спонукати його до негайної купівлі. У рекламі страхових послуг для таких цілей використовуються анкети, які можна заповнити на місці, а на підставі такої анкети оформити згодом страховий поліс. Така реклама називається ще рекламою прямої дії. «М'яка» реклама не тільки розповідає про страхові послуги, запропоновані компанією, а й створює навколо продуктів цієї компанії та самої компанії сприятливу атмосферу фінансової стабільності, гарантії виплат та професіоналізму. Найчастіше це, і звичайно, асоціативна реклама, яка відштовхується від символів, глибоких мотивів і зачіпає почуття. Поступово вона змінює ставлення потенційного покупця до придбання страхового полісу. Така реклама викликає певні асоціації, які змушують потенційного споживача спочатку погодитися на купівлю, внутрішньо підготуватися до неї, а вже потім купити страховий поліс. Така реклама розрахована тривалий час впливати на потенційного страхувальника. Крім страхових компаній, її часто використовують банки, виробники та продавці товарів широкого вжитку.

Як уже зазначалося, реклама – це один із тих засобів, що їх має у розпорядженні страховик для вирішення своїх довгострокових та термінових завдань. Починаючи рекламну діяльність, слід насамперед визначити мету, якої намагатимуться досягти за її допомогою реклами, а потім продумати, як це зробити.

Сучасна страхова реклама в пресі і на телебаченні практично повністю відноситься до іміджевої і націлена на створення певного образу процвітання і захисту, що забезпечуються надійної, престижною і доброзичливою страховою компанією. Страховикам, тим не менш, до цих пір не вдається впоратися з проблемами власного іміджу. Не маючи можливості заявляти відкрито, що сенс їхнього існування – виплата компенсацій у разі смерті, інвалідності клієнта і знищення його майна, страховики в основному концентрують іміджеву рекламу навколо надійності захисту страхувальників (не пояснюючи, втім, від чого вони захищають). На сьогоднішній день страховики в Україні стикаються з ситуацією, характерною для європейського страхування сто п'ятдесят років тому: це практично повна відсутність страхової культури у населення. Залишається тільки вірити, що з кожним роком рівень її якості буде підніматися усе вище і вище, і вона стане справжнім провідником споживача у світі величезної кількості товарів і різноманітних послуг.

Страхування рекламного бізнесу – справа добровільна, і зобов'язати страхові компанії укласти договори ніхто не може. Крім того, кожен клієнт має право самостійно вибирати компанію для проведення страхування, а також включати в договір пункти, які для нього найбільш важливі. Тобто, якщо фірма виготовляє об'ємні букви з металу, вона може включити в договір пункти про крадіжку сировини зі складу або території (за умови наявності охорони).

Отже, щоб частково уберегти компанію від фінансових, виробничих, комерційних та будь-яких інших видів ризиків, передбачена процедура страхування бізнесу рекламного агентства, яку пропонують деякі страхові компанії. Суть послуги полягає в тому, що рекламне агентство укладає договір зі страховою компанією, згідно з яким у разі виникнення описаних у договорі випадків, страховик виплатить агентству компенсацію в обумовленому розмірі. Потім клієнт вносить обумовлену суму страхового внеску (одноразово або щомісячно), а страховик виплачує всю суму збитків при страховому випадку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Страхування : Довід. / В. Й. Плиса; Львів. нац. ун-т ім. І.Франка. - Л., 2001.
2. Страхування : навч. посіб. / О. В. Олійник, Г. О. Нагаєва ; М-во аграр. політики України, Харків. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. — Х. : ХНАУ, 2008. — 282 с.
3. Український страховий ринок: підсумки 2015 і перспективи 2016. – Електронний ресурс. – <http://brit-mark.com.ua/press-centre/brit-mark-media/2015/ukrainskiy-strahovoy-rynok-itogi-2015-i-perspektivi-2016>
4. Роль реклами в реалізації страхових послуг та особливості її здійснення. – Електронний ресурс. – <https://www.br.com.ua/referats/Insurance/21465.htm>
5. Реклама страхових послуг. – Електронний ресурс. – <http://studentam.net.ua/content/view/6507/132/>

БАНКІВСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ КРИЗИ В УКРАЇНІ

Малік К.Р., фінансове відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», II курс
Хмельницький торговельно-економічний коледж
Київського національного торговельно-економічного університету
Науковий керівник-викладач, к.псих.н. Шмерко О.П.

Станом на 1 січня 2017 року в книзі реєстрації банків, валютних бірж та фінансово-кредитних установ зареєстровано 96 банків, в тому числі 38 банків з іноземним капіталом. Частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків складає 56%.

63 із 93 працюючих банків України на січень 2017 року отримали прибуток на

загальну суму 10,817 млрд. грн., а 31 банк отримали збитки на загальну суму 169,299 млрд.грн. Найбільший прибуток по підсумкам 2016 року отримали Райффайзен Банк Аваль, Сітібанк, ОТП Банк, Креди Агриколь Банк, Інг Банк Україна, Ощадбанк, ПУМБ, Прокредит Банк, Кредобанк і Укргазбанк.

Кількісні аспекти організації банківської діяльності в умовах кризи в Україні пов'язані з оцінкою достатності числа банків у країні з огляду на їхні можливості повноцінно обслуговувати різні сектори господарства. Критерієм для оптимізації цього параметра має слугувати така кількість банківських установ, яка спроможна:

- охопити традиційним кредитно-фінансовим обслуговуванням усі сфери національної економіки й зовнішньоекономічну діяльність;

- зайняти усі можливі для банків сегменти грошового ринку і ринку капіталів;

- здійснювати увесь спектр операцій, щоб повністю задовольнити попит суб'єктів ринку на банківські послуги.

Банківська діяльність в умовах кризи в Україні зіткнулась з низкою проблем, як загальноекономічного характеру, так і проблем породжених неправильною політикою регулятора - Національного банку України. Серед найбільш відчутних наслідків реформ і проблем можна виділити:

1. Різке скорочення числа банків в Україні за 2014-2016 рр. - в 68 банків була введена тимчасова адміністрація Фондом гарантування вкладів фізичних осіб. Практично всі банки направленні на ліквідацію.

2. Зростання недовіри до банків. Це проблема спровокована, як важкою економічною ситуацією в Україні, так і не обдуманими діями Національного банку, коли фактично банківський нагляд не виконує свої функції. Банківський сектор України, починаючи з 2014 року, зіткнувся з серйозною проблемою, яка загрожує його ліквідності і нормальному функціонуванню всієї фінансової системи - масовим відтоком депозитів. Протягом 2014-2016 років банки України втратили 15,6 млрд. грн. депозитів в національній валюті. Треба відзначити, що відтік депозитів у національній валюті фізичних осіб має більш негативну динаміку і становить 64,6 млрд. грн. Однак, такий великий обсяг зниження депозитів в національній валюті фізичних осіб частково компенсувався приростом депозитів в національній валюті юридичних осіб на 49 млрд. грн. за рахунок зростання коштів на поточних рахунках. Збільшення коштів на поточних рахунках юридичних осіб відбулося через зростання оборотів суб'єктів господарювання через інфляційні процеси.

3. Девальвація національної грошової одиниці. За 2014-2016 рр. гривня девальвувала по відношенню до долара США більше ніж в 3 рази. Така різка девальвація привела до зростання проблемної заборгованості клієнтів перед банками. І ще одним наслідком девальвації є необхідність докапіталізації більшості банків.

4. Подорожчання кредитних ресурсів в Україні. З 4.03.2015 р Національний банк підняв облікову ставку до 30% для стримування інфляції в країні. Такі дії не дають банкам виконувати одну з основних своїх функцій - кредитувати економіку, що ще більше посилює економічну кризу в Україні. Тобто, розвивати бізнес в умовах таких дорогих кредитних ресурсів неможливо.

5. Скорочення кредитування банками України. На початку 2016року більшість комерційних банків призупинили свої кредитні програми для бізнесу. Високі процентні ставки були зумовлені високою інфляцією.

6. Низький рівень ризику менеджменту більшості банків. Як показали результати 2014-2016 рр. багато банків України не приділяли належної уваги управлінню кредитним ризиком та ризиком ліквідності, що призвело до зростання проблемної заборгованості в кредитному портфелі і неможливості виконувати свої зобов'язання в строк.

7. Високий рівень збитковості в 2014-2016 рр. в результаті збільшення відрахувань до резервів під кредитні операції.

Незважаючи на всі негативні процеси в економіці банківський сектор України необхідно виводити з кризового стану. Для стабілізації банківського сектора перш за все необхідно:

- 1.Поступово скасовувати валютні обмеження, що призведе до лібералізації валютного

ринку і припинить відтік валютних депозитів. Також банки отримують ті ресурси, які зараз перебувають в обігу на «чорному ринку».

2. Докапіталізація банків. Наприкінці 2015 року було проведено докапіталізації банків з іноземним капіталом (наприклад, ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», ПАТ «УкрСиббанк»). З початку 2016 року вже проведено докапіталізація державних банків – Ощадбанку та Укрексімбанку на 15 млрд. грн.

3. Знижувати облікову ставку для здешевлення кредитних ресурсів. Також для відновлення кредитування НБУ необхідно «відпустити» гривневу ліквідність банків, яка акумульована через депозитні сертифікати.

4. Відновити довіру населення до банківського сектору України, через стабілізацію ситуації на валютному ринку.

Отже, розвиток банківського сектору є необхідною умовою нормального функціонування економіки країни. Тільки через ефективну банківську систему можна здійснити реструктуризацію економіки, якої так потребує Україна. Крім того, надійний і розвинений банківський сектор відіграє надзвичайно важливу роль в стабілізації економіки країни. Вихід економіки України зі стану стагнації, це запуск кредитування і ефективний ризик-менеджмент допоможуть вивести банківський сектор з кризи.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.bank.gov.ua>
2. Ваш банкір [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://vashbankir.com>
3. Банківська система України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

ПРОБЛЕМИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Мельник В.В., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
Ірпінський державний коледж економіки та права.
Науковий керівник – викладач Деміденко Л.С.

У сучасних умовах розвитку економіки, що характеризується нестабільністю фінансової та політичної системи, недосконалим законодавством, виникають значні проблеми у банківському кредитуванні.

Актуальність даної тематики пов'язана із проблемами у сфері банківського кредитування в Україні та забезпечення підприємців та населення необхідними фінансовими ресурсами для їх безперервної та ефективної діяльності.

Банківський сектор України в процесі реформування 2014-2015 рр. зіткнувся з низкою проблем, як загальноекономічного характеру, так і проблем породжених неправильною політикою регулятора – Національного банку. Серед найбільш відчутних наслідків реформ і проблем можна виділити:

1. Різке скорочення числа банків в Україні за 2014-2016 рр. Станом на 01.01.2017 року в Україні функціонує 94 платоспроможних банків, тобто їх чисельність скоротилася за останні два роки на 86 фінансових установ.

2. Зростання недовіри до банків і як наслідок масовий відтік депозитів.

3. Девальвація національної грошової одиниці. За 2014-2016 рр. гривня девальвувала по відношенню до долара США більше ніж в 3 рази. Така різка девальвація привела до зростання проблемної заборгованості клієнтів перед банками (обслуговування валютних іпотечних кредитів стало неможливим для більшості позичальників). І ще одним наслідком девальвації є зростання валютних активів і зобов'язань та необхідність докапіталізації більшості банків.

4. Подорожчання кредитних ресурсів в Україні. 4.03.2015 року НБУ підняв облікову ставку до 30% для стримування інфляції в країні. Згодом починаючи з 28.08.2015 облікова ставка поступово знижувалася та станом на 03.03.2017 становить 14%. Такі дії не дають

банкам виконувати одну з основних своїх функцій – кредитувати економіку, що ще більше посилює економічну кризу в Україні. Тобто, розвивати бізнес в умовах таких дорогих кредитних ресурсів неможливо.

5. Низький рівень ризик менеджменту більшості банків. Як показали результати 2014-2015 рр. багато банків України не приділяли належної уваги управлінню кредитним ризиком та ризиком ліквідності, що призвело до зростання проблемної заборгованості в кредитному портфелі і неможливості виконувати свої зобов'язання в строк.

6. Високий рівень збитковості в 2014-2015 рр. в результаті збільшення відрахувань до резерв під кредитні операції.

Внаслідок цілої системи причин, що проаналізовані вище, з початку 2014 року відбувся злам позитивного тренду зростання обсягів кредитування економіки на негативний. З жовтня 2014 року падіння рівня кредитування набуло прискорення. В цілому за два останніх роки обсяги кредитів, наданих у гривні, впали на 169 млрд. грн. (до 433,8 млрд. грн. на 01.01.2016 р.). Обсяг кредитів в іноземній валюті за два роки знизився на 15,7 млрд. дол.

Тобто відбувся колапс кредитування, що має такі негативні наслідки:

- гальмування відновлення економіки внаслідок дефіциту позикових коштів для фінансування бізнесу;

- перешкоджання отриманню позитивних ефектів від девальвації для економічного зростання, які могли б відбутися через імпортозаміщення внаслідок звільнення частки ринку від імпортних товарів, а також зростання гривневого еквіваленту експортної виручки та більш інтенсивний розвиток експортоорієнтованих підприємств;

- перешкоджання стабілізації валютного курсу і зниженню інфляції, які можна було б забезпечити через стимулювання вітчизняного виробництва та імпортозаміщення на внутрішньому ринку, а також через стимулювання збільшення надходжень до країни валютної виручки експортерів.

На кінець 2015 року співвідношення обсягу кредитів до ВВП, тобто фінансова глибина економіки (financial deepening), становить менше 50%, що значно нижче цього показника для інших країн, зокрема, у Данії 180%, у Японії 187%, у країн Єврозони у середньому вище 100%.

Частка кредитів в іноземній валюті в кредитному портфелі залишається високою (55,8%), що свідчить про високий рівень доларизації економіки.

Невеликий обсяг довгострокових кредитів продовжує скорочуватися, що головним чином зумовлено: системною проблемою нестачі довгих ресурсів у банківської системи; зниженням мотивації банків до кредитування внаслідок існування безризикових високоприбуткових інструментів – депозитних сертифікатів НБУ; обмеженим доступом до запозичень на міжнародних ринках; збільшенням обсягів проблемних кредитів та, як наслідок, збільшенням резервів для покриття ризиків; погіршенням фінансового стану позичальників внаслідок рецесії в економіці та низького внутрішнього попиту.

Структура кредитів, наданих нефінансовим корпораціям, свідчить про спрямування коштів банків головним чином на оптову та роздрібну торгівлю (майже 34 %), тобто на види діяльності з коротким операційним циклом.

На 01.01.2016 структура кредитів за видами економічної діяльності, наданих нефінансовим корпораціям, виглядає наступним чином за частками у загальному обсязі: переробна промисловість – 24,66%; сільське, лісове та рибне господарства – 6,15%; добувна промисловість – 2,29%; оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів – 33,73%; інформації та телекомунікації – 1,15%; операції з нерухомим майном – 9,56%; професійна, наукова та технічна діяльність – 5,70%; будівництво – 5,75%; транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність – 4,61%; постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 3,99%. Питома вага кредитів на решту видів економічної діяльності, у тому числі освіту, охорону здоров'я та надання соціальної допомоги, мистецтво, спорт, розваги та відпочинок становить менш ніж 3%.

Для стабілізації банківського сектора перш за все необхідно: поступово скасовувати валютні обмеження, що призведе до лібералізації валютного ринку і припинить відтік валютних депозитів. Також банки отримують ті ресурси, які зараз перебувають в обігу на

«чорному ринку»; докапіталізувати банки; знижувати облікову ставку для здешевлення кредитних ресурсів; відновити довіру населення до банківського сектору України, через стабілізацію ситуації на валютному ринку та виведення банків з ринку повино стати прозорим, перехід Національного банку на інфляційне таргетування, що дасть можливість прогнозувати ціну на кредитні ресурси.

Щоб уникнути проблем у сфері банківського кредитування доцільно вжити такі заходи: банківські установи при кредитуванні повинні робити головний акцент на професійність бізнес-планування клієнта, на якість менеджменту, а також бажано, щоб сам банк був зацікавлений прокредитувати вигідний проект і за допомогою своїх аналітиків, експертів довести бізнес-план позичальника до необхідного рівня; покращити інформаційне, методичне, кадрове забезпечення щодо структури кредитних операцій, удосконалити методику оцінювання кредитного ризику і заходи щодо його управління.

Таким чином, запропоновані заходи щодо вдосконалення банківського кредитування нададуть можливість банківським установам функціонувати з меншим кредитним ризиком, бути впевненими у своєчасному погашенні і поверненні позик.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Банківський сектор України: реалії та перспективи [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://vashbankir.com/financial-literacy/articles/bankovskiy-sektor-ukrainy-realii-i-perspektivy.html?hl=uk>

2. Стратегія розвитку банківської системи 2016-2020: «синергія розвитку банків та індустріалізації економіки» – Київ, 2016. – 86 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://kneu.edu.ua/userfiles/](http://kneu.edu.ua/userfiles/Credit_Economics_Department) Credit_Economics_Department

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Мельниченко Т.С., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», II курс
Ірпінський державний коледж економіки та права,
Науковий керівник – викладач, Деміденко Л. С.

Соціальне страхування є одним з секторів економіки, що інтенсивно змінюється. Саме соціальне страхування є провідним інструментом соціальної політики держави. Реформування системи соціального страхування передбачає розширення вибору застрахованою особою форм реалізації її прав, залучення до реалізації соціальних гарантій в сфері соціального страхування недержавних організацій, використання різноманітних механізмів фінансування послуг, скорочення витрат держави на фінансування соціального страхування, зменшення корупції у даній сфері та забезпечення щільної прив'язки соціальних зобов'язань до наявності коштів на їх фінансування.

Проблематику системи загальнообов'язкового державного соціального страхування досліджували у своїх працях наступні вітчизняні вчені: О.В. Белінська, М.О. Бровенко, Є.О. Максимчук, А.О. Скотаренко та ін.

Залежно від страхового випадку є такі види соціального страхування:

- соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням (здійснюється через Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України;
- страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності (здійснюється через Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності);
- страхування на випадок безробіття (здійснюється через Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття);
- пенсійне страхування (здійснюється через Пенсійний фонд України та недержавні пенсійні фонди);
- медичне страхування та інші види страхування, передбачені законами України.

Окрім державного соціального страхування, що фінансується з офіційної зарплати громадян, є підприємства приватної та змішаної (державно-приватної) форми власності, що здійснюють добровільне соціальне страхування. Компанії, що мають статутний фонд в еквіваленті 10млн. євро та відповідну ліцензію, мають право здійснювати страхування життя (на випадок смерті чи інвалідності). Компанії, що володіють статутним фондом в розмірі 1 млн. євро та відповідну ліцензію, можуть займатися соціальним страхуванням на випадок втрати працездатності, нещасних випадків поза виробництвом та інших (як професійних, так і непрофесійних) захворювань. Також, згідно з законом про недержавне пенсійне забезпечення, приватні структури мають право відкривати пенсійні програми своїм співробітникам.

Проблемою реформування системи соціального страхування в Україні та оптимізації діяльності існуючих фондів соціального страхування стало рішення парламенту, який прийняв закон про створення Фонду соціального страхування України. Основною метою створення Фонду було заявлено скорочення видатків на утримання Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України шляхом їх злиття. Для реалізації задуму 28.12.2014 р. внесено зміни до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» № 1105 і прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці» № 77. Але останній прийнято нашвидкуруч із великою кількістю недоліків, які фактично унеможливають злиття двох фондів у передбачений цим законом спосіб [1].

Процедура реорганізації з 2014 року і до теперішнього часу так і не відбулася у зв'язку з невідповідністю структур двох реформованих фондів одна одній та відсутності будь-яких можливостей провести інвентаризацію майна в Донецькій, Луганській областях та АР Крим, що унеможливає складання передавальних актів, та іншими проблемними питаннями, які не врегульовані поспіхом прийнятим законом.

Незважаючи на те, що два Фонди фактично не мали можливості провести об'єднання у законний спосіб, 30.12.2015 року було зареєстровано Статут нового Фонду соціального страхування України. Отже, замість одного єдиного Фонду функціонує фактично три Фонди, що автоматично збільшує видатки на їх утримання та повністю нівелює ті цілі, які були поставлені керівництвом держави та європейськими партнерами України щодо реформування сфери соціального страхування в Україні.

Незважаючи на те, що реорганізація на даний час не проведена у Державному бюджеті України на 2017 рік передбачено сумарне фінансування Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань у сумі 15 мільярдів гривень, яке буде здійснюватися через третій Фонд соціального страхування. Таким чином, створюється корупційна схема прямого посередництва, яка дозволить здійснювати акумуляцію, контроль та перерозподіл коштів застрахованих осіб у загальному розмірі 15 мільярдів гривень Фондом соціального страхування України [1].

На нашу думку, замість проведення неефективних структурних змін уряд мав би займатися невідкладними проблемами сфери соціального захисту, а саме: значний вплив економічної ситуації, на стан соцстрахування; „тінізація” економіки; низькі пенсії; великі розміри внесків до державних соціальних фондів не збільшують надходження коштів від підприємств, організацій; погіршення демографічної ситуації (зростає частка осіб, що досягли пенсійного віку, що викликає необхідність збільшення обсягу коштів для їх забезпечення та призводить до зростання пенсійного навантаження на тих, хто працює; в свою чергу кількість працюючих громадян скорочується внаслідок масового виїзду на роботу за кордон, прихованого безробіття, заняття індивідуальною трудовою діяльністю без офіційної реєстрації); відображення на страхових виплатах рівня заробітної плати (наповнення бюджетів страхових фондів залежить як від низького рівня заробітної плати більшості працюючих, так і від хронічної затримки з її виплатою, що відповідно відображається на страхових виплатах); негативний досвід розвинутих держав (уряд досить

широко залучає досвід розвинутих держав при вирішенні ряду проблем соціального страхування, що не завжди є виправданим і як наслідок неефективне адміністрування при не виправданому зростанні адміністративних витрат) [2]; проблемами сфери соціального захисту та реабілітації учасників АТО, у тому числі тих, які не є застрахованими особами, військовослужбовців, волонтерів, що брали участь в АТО; створення загальнообов'язкової страхової медицини (потрібно визначити який страховий фонд буде цим займатися, щоб не створити черговий фонд, який буде фінансуватися за кошти платників податків).

Підсумовуючи зазначене, можна зробити висновок, що загальнообов'язкове державне соціальне страхування потребує глибоких змін та суттєвого удосконалення структури управління. Ефективне реформування приведе систему соціального страхування на новий рівень, що сприятиме соціально-економічному розвитку країни, забезпечуватиме повний захист прав її громадянам та гарантуватиме зростання рівня добробуту населення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Дамоклів меч навис над системою соціального страхування [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://samopomich.ua/damokliv-mech-navys-nad-systemoyu-sotsialnogo-strahuvannya/>
2. Проблеми соціального страхування в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://studopedia.ru/12_150110_problemi-sotsialnogo-strahuvannya

ПЕНСІЙНА РЕФОРМА ТА ЇЇ ПРОВЕДЕННЯ В УКРАЇНІ

Мись А.А., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
Ірпінський державний коледж економіки та права,
Науковий керівник – викладач, Деміденко Л. С.

Необхідність проведення пенсійної реформи спричинена демографічною і економічною ситуацією в Україні та загальносвітовими тенденціями. Україна відноситься до держав із старіючим населенням, що обумовлює систематичне погіршення співвідношення між громадянами працездатного і непрацездатного віку, що призводить до навантаження на солідарну систему пенсійного забезпечення. Станом на 1 січня 2017 року на обліку в Пенсійному фонді України перебувало 11 938,8 тис. пенсіонерів.

Теоретичні і практичні проблеми реформування пенсійного забезпечення в Україні знайшли своє відображення у працях А. Авчукової, П. Буряка, О. Василика, І. Гнибіденка, В. Грушко, І. Гринчишин, К. Васківської, В. Даценко, Т. Іващенко, О. Кириленко, О. Ковалю, В. Куценко.

Основними проблемами діючої системи пенсійного забезпечення є проблеми соціального характеру, а саме те, що діюча солідарна система пенсійного забезпечення є соціально несправедливою – у першу чергу і найбільшою мірою стосовно найбільш вразливих верств населення. Середній розмір пенсії по Україні на 1 січня 2017 року становить 1 828,33 грн., проти 1 699,51 грн. на 1 січня 2016 року, тобто зріс на 128,82 грн. або 7,6 %. В той же час у 2016 році пенсії у розмірі до 1500 грн. отримувало 6,2 млн. осіб, а до 2000 грн. – 9,4 млн. від загальної чисельності пенсіонерів 11,9 млн. осіб. Такий низький рівень пенсій пов'язаний в першу чергу з тим, що вже кілька років пенсії не осучаснюються, тобто не підвищуються у зв'язку із зростанням середньої зарплати в країні, та рівнем інфляції, а також належним чином не індексуються.

Діюча солідарна система пенсійного забезпечення є економічно необґрунтованою і фінансово неспроможною. Фактичні загальні видатки Пенсійного фонду у 2016 році склали 253,5 млрд. грн., що на 12,2 млрд. грн., або на 4,6 %, менше порівняно з 2015 роком. У загальних фактичних видатках: 142,6 млрд. грн., або 56,3 % – кошти Державного бюджету України, з яких: 57,7 млрд. грн. – планові трансферти з державного бюджету (надбавки і підвищення до пенсій ветеранам війни, чорнобильцям, інвалідам тощо); 81 млрд. грн. – кошти на покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду [2].

Корінь даної проблеми полягає в тому, що солідарна система України складає 99,97 %

тому її потрібно якнайшвидше розвантажити. Оптимальним для цього є процентне співвідношення Нідерландів де: 50 % займає солідарна система, а інші 50 % поділяють між собою II та III рівень пенсійної системи.

З метою визначення заходів реформування пенсійної системи та збалансування солідарної системи пенсійного страхування Урядом України прийнято 08.07.2011 року Закон України „Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи” [1]. Головною метою проведення пенсійної реформи є: забезпечення справедливої системи розподілу пенсійних коштів; створення для людей можливості накопичувати максимальний розмір пенсії, виходячи із власних доходів; стабілізувати пенсійну систему та гарантувати виплати пенсій на довгострокову перспективу; стабілізувати фінансовий стан державного бюджету; ліквідувати надмірний розрив у розмірах пенсій із солідарної системи.

Перерахування страхових внесків до Накопичувального пенсійного фонду запроваджується починаючи з року, в якому буде забезпечено бездефіцитність бюджету Пенсійного фонду України. Учасниками накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування є особи, які підлягають загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню згідно із Законом України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", яким на дату запровадження перерахування страхових внесків до Накопичувального пенсійного фонду виповнилося не більш як 35 років та які сплачують внески за яких сплачуються внески до накопичувальної системи пенсійного страхування.

Страхові внески до Накопичувального пенсійного фонду є складовою частиною єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, сплаченого учасниками накопичувальної системи пенсійного страхування, і підлягають спрямуванню до Накопичувального пенсійного фонду в таких розмірах: у рік запровадження перерахування – 2 відсотки бази нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, встановленого для таких учасників, кожного наступного року – у розмірі, збільшеному на 1 відсоток, до досягнення 7 відсотків і подальшої сплати у зазначеному розмірі.

Страхові внески до Накопичувального пенсійного фонду для осіб, які беруть добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, нараховуються на суму, передбачену договором про добровільну участь [1].

Також досить актуальним є питання чіткого і прозорого контролю за діяльністю органів Пенсійного фонду і функціонуванням пенсійної системи. Тому необхідно створити механізми надійного контролю суспільства й держави за функціонуванням пенсійної системи. Важливою складовою успішного і повноцінного функціонування пенсійної системи є її інформаційне забезпечення. Ми переконані, що система інформування, роз'яснення сенсу проведених реформ має стати основною ланкою в процесі перетворень пенсійної системи.

Пенсійним фондом разом з Державною службою України з питань праці, Державною фіскальною службою України реалізуються спільні заходи, спрямовані на виявлення праці неоформлених працівників відповідно до плану координації таких дій, затвердженого у квітні 2016 року. За результатами проведеної роботи у 2016 році легалізовано 193,8 тис. робочих місць, в результаті чого мобілізовано 159,6 млн. грн. єдиного соціального внеску.

Однак, за даними Державної служби статистики України понад 4 млн. осіб все ще працюють без оформлення трудових відносин (24,6%). Найбільше таких працівників у сільському господарстві (41,1%), торгівлі (21,1%), будівництві (14,9%). Внаслідок неформальної зайнятості втрати Пенсійного фонду на рік складають понад 30 млрд. гривень.

Відповідно до реєстру застрахованих осіб загальна кількість застрахованих осіб у грудні 2016 року складала 12,8 млн. осіб, із 10,1 млн. найманих працівників майже 1,2 млн. осіб отримували заробітну плату на рівні або менше мінімальної (1600 грн.). Отже, порівняно з 2015 роком власні доходи Пенсійного фонду зменшились на 58,2 млрд. гривень (на 34,2%), що пов'язано із зниженням розміру ставки ЄСВ та зменшенням частки його розподілу на пенсійне страхування (за умови збереження розміру ЄСВ на рівні 2015 року власні доходи Пенсійного фонду зросли б на 96,4 млрд. грн. і становили 208,1 млрд. грн., що б забезпечило зменшення на відповідну суму коштів державного бюджету для покриття

дефіциту Пенсійного фонду та перевищення доходів над видатками Фонду в сумі 14,7 млрд.) [2].

Отже, здійснення пенсійної реформи дасть змогу подолати бідність серед людей похилого віку, які все життя добросовісно працювали і створювали національне багатство. Проте, якщо зміни буде запроваджено тільки в пенсійній системі, то виявлені проблеми навряд чи вдасться усунути. Пенсійна реформа має стати складовою частиною комплексної програми економічних і фінансових перетворень.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи: Закон України (від 08.07.2011 № 3668-VI) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3668-17/page>

2. Правління Пенсійного фонду України підбило підсумки роботи в 2016 році: офіційний сайт Федерації професійних спілок України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fpsu.org.ua/>

ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Овсянніков Т. О., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», II курс
Ірпінський державний коледж економіки та права.
Науковий керівник – викладач Калусенко В.В.

Страхування є одним з найважливіших елементів ринкових відносин. Початок страхування належить до далекого минулого в історії людства. У світі ще не виробили більш економічного, раціонального та доступного механізму захисту інтересів суспільства, ніж страхування. Об'єктивними умовами існування страхового ринку є суспільна потреба у страхових послугах та наявність страховика, здатного її задовольнити. Страхування є потужною фінансовою системою, яке практично не поступається банківській сфері. [1]

Страховий ринок України - це частина фінансового ринку, де об'єктом купівлі-продажу є страховий захист, формується попит і пропозиція на нього.

Варто зазначити, що сучасний стан розвитку страхового ринку України є досить важливим питанням, оскільки ефективно функціонуючий страховий ринок міг би стати фундаментом для забезпечення економічної стабільності та проведення структурних реформ в Україні, що є досить актуально у такий складний час для України. Тому був здійснений детальний аналіз щодо розвитку фондового ринку в Україні, зокрема протягом січня-вересня 2016 року.

Кількість страхових компаній (СК) станом на 30.09.2016 становила 323, з яких 43 СК зі страхування життя (СК "Life") та 280 СК, що здійснювали страхування, інше, ніж страхування життя (СК "non-Life"). За січень – вересень 2016 року в порівнянні з аналогічним періодом 2015 року кількість страхових компаній зменшилась на 45 СК [2].

Таблиця 1

Динаміка чистих страхових виплат за основними видами страхування за 9 місяців 2015-2016 рр.

Види страхування	9 місяців 2015	9 місяців 2016	Темпи приросту 9 місяців 2016/ 9 місяців 2015	
	млн. грн.		млн. грн.	%
Автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, "Зелена картка")	2 247,6	2 666,8	419,2	18,7
Медичне страхування	861,3	947,5	86,2	10,0
Страхування кредитів	66,1	673,1	607,0	918,3
Страхування фінансових ризиків	331,3	539,4	208,1	62,8
Страхування життя	375,6	299,1	-76,5	-20,4
Страхування медичних витрат	113,6	155,9	42,3	37,2

Страховання майна	302,6	93,5	-209,1	-69,1
Страховання від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ	59,6	56,4	-3,2	-5,4
Інші види страхування	220,2	614,6	394,4	179,1
Всього	4 577,9	6 046,3	1 468,4	32,1

Джерело: [2].

Основними недоліками українського страхового ринку є:

1. Недосконала система правового забезпечення та державного регулювання страхової діяльності.
2. Немає чіткого бачення стратегічного розвитку вітчизняного ринку страхових послуг та його окремих складових.
3. На ринку страхових послуг помітно відчувається недостатність кваліфікованих фахівців страхової справи.
4. У зв'язку з погіршенням фінансового стану населення падає попит на послуги страхових компаній.
5. Відсутність надійних довгострокових інструментів, а також гарантій збереження та повернення вкладених коштів.

Для вирішення цих недоліків необхідно:

- удосконалити систему правового забезпечення шляхом прийняття нової редакції Закону України «Про страхування»
- удосконалити систему державного регулювання страхової діяльності (удосконалення порядку оподаткування страхової діяльності, впорядкування сукупності видів страхування та вирішення інших завдань).
- привабити довгострокові надійні інвестиційні інструменти, а також збільшити гарантії збереження та повернення вкладених коштів страховими компаніями.
- встановити вимоги до платоспроможності страховиків на основі оцінки ризиків і якості їх активів.
- впровадити європейські стандарти класифікації ризиків в страхуванні, скоротити кількість неефективних видів обов'язкового страхування.
- здійснити перехід страховиків на міжнародні стандарти звітності. [3]

Отже, український страховий ринок має великий потенціал для розвитку. На нашу думку, потрібно реалізовувати наведені рекомендації які зможуть зміцнити фінансовий потенціал страхового ринку України. Формування розвинутого ринку страхових послуг в Україні забезпечить сприятливі умови для ринкової трансформації та стабільний розвиток національної економіки, розвиток світової економіки та міжнародних відносин.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Вовчак О. Д. Страхова справа : підручник / О. Д. Вовчак. – К.: Знання, 2011. – 391с.
2. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://nfp.gov.ua/>
3. Лук'яненко І. Г., Сінельнік В. В. Сучасні тенденції функціонування та напрями реформування страхового ринку України / Лук'яненко І. Г., В. В. Сінельнік //Економічний вісник університету. – 2015. – № 27/1: Економічні науки. – С. 221–227

ОБОВ'ЯЗКОВЕ МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ ТА ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ

Олісейчик А.Ю., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
Ірпінський державний коледж економіки та права,
Науковий керівник – викладач, Деміденко Л. С.

Основною домінантою сучасного етапу існування України є проблема активного опанування нових механізмів її соціально-економічного розвитку. Система охорони здоров'я

належить до пріоритетних напрямів соціальної політики держави, оскільки людина, її життя та здоров'я є найвищою соціальною цінністю, що затверджено ст. 3 Конституції України та водночас є ваговою складовою соціально-економічного потенціалу країни.

В Україні показник загальних витрат фінансування системи охорони здоров'я у 2013 році становив 7,77 % ВВП, що є значно нижчим не тільки від провідних країн світу, а навіть від багатьох країн, що розвиваються. Поряд з цим, в Україні, як і в інших країнах ЄС та США, загострюються й демографічні проблеми, які також є одним із чинників постійного зростання витрат на охорону здоров'я та зниження її фінансової стійкості, а саме:

- стрімке збільшення питомої ваги частки осіб похилого віку, які є одними з основних «споживачів» медичних послуг;
- зміна структури суспільства та поява нових вразливих груп населення, які потребуватимуть вищих рівнів витрат;
- зміна руху міграційних потоків тощо [3].

Однак, проблема стабільності фінансування охорони здоров'я та пошуку нових фінансових джерел є актуальною для більшості країн світу незалежно від обраної моделі фінансування та організації системи охорони здоров'я. Такий стан речей частково обумовлений постійним зростанням витрат на охорону здоров'я, збільшенням потреб населення у кваліфікованій, якісній та доступній медичній допомозі, швидкими темпами розвитку медичних технологій.

Разом з проблемами фінансування сфери охорони здоров'я в Україні не розвивається добровільне медичне страхування. За інформацією Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, ринок добровільного страхування здоров'я майже мертвий – в Україні за 9 місяців 2016 року тільки 9% (1758,6 млн. грн.) загальних чистих страхових премій належали до категорії «безперервне страхування здоров'я». До категорії «страхування медичних витрат» належить тільки 2,68% (проти 6,31% та 1,57% у 2012 році відповідно) чистих страхових премій. Висока вартість страхового полісу (в середньому від 5000 грн.), відсутність єдиного стандарту щодо базового набору послуг та низький рівень довіри населення до страхових компаній стримують зростання ринку ДМС [1].

Страхові компанії також не готові здійснювати обов'язкове медичне страхування. За даними рейтингу Insurance TOP, вони щорічно регулюють 2,5 млн. страхових випадків, пов'язаних з хворобами і травматизмом, виплачуючи клієнтам понад 1,5 млрд. грн. в рік. Але надати послуги 40 млн. громадянам України – більш складне завдання [1].

В Україні розпочато процес розробки концептуальних напрямів з реформування системи охорони здоров'я, основні цілі якого закладені в Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», Програмі діяльності Кабінету Міністрів України. В цьому контексті, активно опрацьовуються механізми удосконалення фінансування системи охорони здоров'я, у тому числі й такі, що базуються на впровадженні обов'язкового медичного страхування. Зокрема, в оприлюдненому Міністерством охорони здоров'я України у 2015 році Проекті Національної стратегії реформування системи охорони здоров'я в Україні на період 2015 – 2020 років, визначено на довгострокову перспективу доцільність впровадження соціального медичного страхування, а також Міністерством охорони здоров'я України розроблено Проект Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування» (редакція 2015 року, Проект Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування»[3].

Заява Міністерства охорони здоров'я (МОЗ) про введення в Україні в 2017 році медичного страхування має суттєві неузгодженості і суперечності, адже медичне страхування – це зовсім не те, що описує керівництво МОЗ. Те, про що заявляє МОЗ – є не медичним страхуванням, а лише перерозподілом наявних коштів та зміною моделі фінансування в середині галузі. Кошти, які МОЗ планує перерозподілити, в цьому і минулих роках покривали бюджет закладів охорони здоров'я первинної ланки (комунальні послуги, зарплату, медикаменти). При перерозподілі коштів і зміні моделі фінансування (те, що в МОЗ помилково називають медичним страхуванням) – Міністерство пропонує той самий обсяг коштів наявних в бюджеті спрямувати не на заклади охорони здоров'я (наприклад

поліклініку), а персонально на сімейних лікарів, які будуть підписувати контракт з людьми на медичне обслуговування і надавати своїм пацієнтам медичні послуги. З отриманих коштів лікарі будуть також сплачувати всі витрати на утримання закладу. Люди ж будуть мати право вільно обирати лікаря за своїм бажанням. МОЗ в рамках такої зміни моделі фінансування пропонує виплачувати сімейному лікарю суму 1000 грн. в рік на закриття потреб родини з 2 дітьми – тобто по 250 грн. на людину.

Між лікарями встановлюється природна конкуренція, котра змушує їх надавати медичні послуги більш якісно. Пацієнт та лікар таким чином стають партнерами. Держава виділяє кошти за ефективність лікування. Лікарю стає не вигідно лікувати хворого із запущеними стадіями. Разом із тим державні кошти будуть потрапляти в той заклад, який оберуть для себе самі пацієнти. Тобто громадянин, по суті, стає основним роботодавцем лікаря.

Перший етап реформування розрахований на 3 роки. Спочатку вона стосуватиметься первинного рівня, а з 2018 року – вторинного, з 2019 – третинного [2].

Жодних витрат з кишень громадян України поки що не передбачається. На 2017 рік з державного бюджету вже виділено 7% (а це майже 59 мільярдів гривень) на медицину. Ці кошти будуть скеровані на забезпечення тих медичних закладів, де громадяни можуть отримати необхідну медичну допомогу. Урядом не передбачається введення додаткового обов'язкового податку на медичне страхування, а також створення якихось фондів. Компенсація наданих послуг медичному закладу та лікарю буде здійснюватись із бюджету країни. Таким чином страхова медицина в Україні 2017 буде схожою на іспанський, угорський варіанти [2].

Отже, у світі є декілька успішних моделей медичного страхування. Однак, запроваджуючи обов'язкове соціальне медичне страхування в Україні, варто враховувати реальні економічні, соціальні та інші аспекти країни. Обов'язкове медичне страхування для України є новою моделлю, тому однозначно казати про досконалість проекту закону, напевно, зарано. Варто зазначити, що проект закону передбачає запровадження обов'язкового страхування для громадян працюючих за трудовими та цивільно-правовими договорами, військовослужбовців, пенсіонерів, інвалідів, дітей до 16 років тощо.

При цьому, формування коштів на медичне забезпечення буде відбуватись за рахунок цільових страхових внесків з доходів громадян, а розмір страхового платежу встановлюватиметься Верховною Радою України за поданням Кабінету Міністрів України щороку у законі про Державний бюджет України на відповідний рік. Безумовно, новації призведуть до додаткового навантаження на роботодавців і, власне, може призвести до певної тінізації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Десятиліття обіцянок: чому Україна не готова до системи обов'язкового медстрахування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukr.segodnya.ua/economics/enews/desyatiletiya->
2. Напрямки медичної реформа в Україні 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sylnaukraina.com.ua/novini/napryamki-medichno%D1%97-reforma>
3. Степанова О. Обов'язкове медичне страхування в Україні. Перспективи та ризики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://xpress.sumy.ua/article/health/7713>

СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Оліщук О. Г., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
Ірпінський державний коледж економіки та права,
Науковий керівник – викладач, Деміденко Л. С.

В умовах економічної та політичної нестабільності в Україні актуальним є дослідження проблеми створення та розвитку ефективно функціонуючого фондового ринку, який може забезпечити економіку країни достатньою кількістю інвестиційних ресурсів, які

необхідні для стабільного розвитку економіки.

Проблеми функціонування фондового ринку розкриваються в наукових працях багатьох вітчизняних науковців. Особливої уваги заслуговують наукові праці Г. Яцюка, А. Щербини, В. Чайковської та інших.

Інфраструктура фондового ринку України представлена значною кількістю професійних учасників, таких як торговці цінних паперів, компанії з управління активами, організатори торгівлі на фондовому ринку, депозитарії та організацій, які здійснюють кліринг, реєстраторів та збирачів, за безпосередньої участі яких забезпечується випуск та обіг цінних паперів. Головною складовою інфраструктури фондового ринку, на яку покладені завдання оптимізації та регулювання взаємовідносин між елементами системи, є Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку.

Разом із становленням ринку цінних паперів в Україні, створені і розгортають свою діяльність позабіржові системи комп'ютерного котирування ЦП, і саме їм віддають перевагу торговці. А на фондових біржах Києва реєструються поодинокі угоди і виключно через сприяння урядових структур, наприклад, Фонду державного майна, який через Українську фондову біржу продає пакети акцій об'єктів, які приватизуються [1].

За даними Національної комісії цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) в Україні станом на 01.01.2016 року зареєстровані такі організатори торгів на фондовому ринку: ПАТ «Українська біржа», ПАТ «Східно-європейська фондова біржа», ПАТ «Фондова біржа «Перспектива», ПрАТ «Українська міжбанківська валютна біржа», ПрАТ «Українська міжнародна фондова біржа», ПАТ «Київська міжнародна фондова біржа», ПАТ «Фондова біржа ПФТС», «Універсальна» фондова біржа», ПрАТ «Фондова біржа «ІННЕКС», ПрАТ «Українська фондова біржа» та інші [2].

Україні, як бачимо, притаманна немала кількість фондових бірж, але вона не гарантує високу якість послуг, а навпаки, призводить до децентралізації попиту та пропозиції на цінні папери, провокує процес маніпулювання цінами на ринку, призводить до встановлення різних правил укладання та виконання біржових договорів.

На сьогоднішній день вітчизняний фондовий ринок не сприяє залученню інвестицій і перерозподілу капіталу. Він залишається одним із найслабших елементів вітчизняної фінансової системи. У країнах з розвинутою економікою перерозподіл коштів на ринку цінних паперів здійснюється насамперед через фондову біржу або інші організовані ринки. За оцінками експертів понад 90% обсягу угод з цінними паперами в Україні виконуються поза межами організованого ринку.

Сучасному фондовому ринку України притаманні такі риси: низька ліквідність (найбільший денний оборот на «Українській біржі» склав 60 мільйонів гривень, на ПФТС (Перша фондова торгова система) денний обсяг складає в середньому 30-40 мільйонів гривень. У той час як на ММВБ (Московська міжбанківська валютна біржа) денний оборот торгівлі акціями становить 1-2 мільярди доларів, а на провідних світових майданчиках значно більше [4]); відсутність ефективного законодавства та належної державної підтримки; мала кількість компаній, які проходять лістинг; відсутність відкритого доступу до інформації і як результат слабка поінформованість громадян про фондовий ринок; низький рівень капіталізації, високий ступінь ризиків; нерозвиненість інфраструктури; нестача кваліфікованого персоналу; залежність від зовнішніх факторів; порушення прав інвесторів.

Одна з основних проблем вітчизняного ринку капіталу – відсутність зацікавленості в ньому населення країни. Якщо в розвинених країнах громадяни особисто або через свої вітчизняні суб'єкти господарювання вкладають вільні фінансові ресурси в банківську систему. Пояснюється такий стан тим, що пенсійна реформа тільки розпочинається, а рівень доходів громадян низький і ринок пропозицій фондового ринку обмежений.

Щодо бізнесу, то у вільному обігу перебуває мало акцій і облігацій надійних емітентів. Бізнес в більшості випадків продавав акції на біржовому ринку, щоб зробити компанію формально публічним акціонерним товариством, а не для того, щоб залучити додаткові кошти. Ці фактори у вигляді недовіри до даного сектору економіки, багаторазової девальвації курсу гривні і недостатніх можливостей для мінімізації ризиків від втрат гальмують розвиток фондового ринку за рахунок коштів внутрішніх інвесторів.

Зараз просто не вигідно працювати в цій сфері – останні кілька років вітчизняний фондовий ринок скорочується, що чітко демонструє динаміку акцій Української біржі і ПФТС: за останні 5 років вони впали на більш ніж 70% і продовжують зниження [3].

Пріоритетним напрямком розвитку може стати розробка концепції регулювання фондового ринка. В умовах нестабільності економіки України важливим є державне і громадське регулювання. Ефективний нагляд за ринком повинні здійснювати як КНЦПФР, так і саморегулюючі організації професійних учасників ринку. Їх спільна робота дозволить виробити правила, які будуть виконуватися професійними учасниками.

Залучення іноземних інвестицій може бути здійснено шляхом лібералізації валютного регулювання і запуску великої приватизації. Дані рішення дозволять привернути увагу закордонних та національних інвесторів на перспективи української економіки і за кілька років ситуація може змінитися в кращу сторону.

Отже, для підвищення ефективності фондового ринку України необхідно здійснити ряд заходів, а саме: підвищити активність іноземних та вітчизняних інвесторів; підвищення обсягів торгівлі на біржах, застосування нових інструментів на біржових ринках, створення законодавчих умов для стимулювання IPO (Initial Public Offering) українських компаній на національних біржах.

Підсумовуючи вищевикладене, можна визначити, що незважаючи на досить складну ситуацію в країні, Україна має достатній економічний потенціал для реформування національного фондового ринку. Поетапне впровадження заходів дозволить забезпечити ефективне функціонування фондового ринку, створити сприятливе середовище для розвитку фондового ринку в Україні загалом та його інтеграції у світовий простір.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Особливості функціонування і перспективи розвитку бірж в Україні – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukr.vipreshebnik.ru/birzhova-diynalist/2616-osoblivosti-funktsionuvannya-i-perspektivi-rozvitku-birzh-v-ukrajini.html>
2. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку – Електронний [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nssme.gov.ua>
3. Чуйко В. Фондовий ринок України: як оживити «мерця» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukrreal.info/ua/statii/68601-fondoviy-rinok-ukraini>
4. Гузенко О.П., Мухіна Д.Є. Фондовий ринок України через призму проблем [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/10_DN_2014/Economics/4_165067.doc.htm

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ІНСТИТУТІВ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТИВАННЯ В УКРАЇНІ

Оліщук О.Г.,
Спеціальність «Фінанси та кредит», III курс
Ірпінський державний коледж економіки та права
Науковий керівник – викладач, к.е.н Подік І.І.

Сучасний ринок фінансового посередництва в Україні перебуває в стадії становлення та розвитку. Саме фінансові посередники виступають тими суб'єктами, які забезпечують зростання ефективності взаємодії між іншими елементами економічної системи. Це виявляється у створенні дієвих механізмів, робота яких спрямована як на формування цілісного з точки зору функціонального охоплення фінансового ринку, так і на оптимізацію руху фінансових ресурсів, що надалі слугує меті економічного зростання держави в цілому. Важливу роль серед фінансових посередників відіграють фонди та компанії інвестиційного типу.

Інститути спільного інвестування (ICI) – це інвестиційні фонди, у яких акумулюються кошти інвесторів для подальшого отримання прибутку через вкладення їх у цінні папери інших емітентів, корпоративні права та нерухомість [1]. Тобто, інститути спільного

інвестування – це нова для українського інвестора можливість вкладення своїх заощаджень з метою їх примноження, яка має свої переваги та недоліки.

Важливою перевагою для інвестора ІСІ є можливість збільшити свої статки. Доходи від вкладення у цінні папери Фонду, як правило, вищі ніж, наприклад, процент на банківському депозиті, оскільки у банку прибуток від операцій після виплати відсотків вкладникам розподіляється між акціонерами банку, в той час як вкладник інвестфонду водночас є і його співвласником, тому отримує прибуток у повному обсязі за винятком лише обумовлених документами Фонду раніше комісійних для компаній з управління активами та структур, що обслуговують ІСІ [2].

Зручність ІСІ і в тому, що багато фондів (зокрема відкриті ІСІ) дозволяють інвесторам забрати свої кошти у будь-який момент, продавши цінні папери фонду за ціною, яка відображає вартість його чистих активів у розрахунку на один сертифікат. На відміну від дострокового закриття банківського депозиту, в ІСІ інвестор у доходності не втрачає.

Наступна перевага - це податковий режим. Учасники ІСІ хоч і сплачують податки, але це відбувається тільки у момент отримання дивідендів або реалізації цінних паперів ІСІ. При цьому, застосовується одна з двох схем оподаткування: загальна або спрощена

Крім цього, права інвесторів захищає Закон України «Про інститути спільного інвестування (пайові і корпоративні інвестиційні фонди)», згідно якого колективне інвестування підлягає жорсткому регулюванню з боку держави (Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку), а також аудитора і зберігача активів фонду [3].

Серед недоліків вкладення коштів в ІСІ - досить великі, порівняно з іншими формами інвестування, витрати, які «лягають» на учасника ІСІ. Максимальна величина витрат, встановлена законодавством, сягає 10% від середньорічної вартості чистих активів відповідного ІСІ.

Іншим мінусом є не завжди достатня ліквідність вкладень в ІСІ. Якщо для відкритих або інтервальних інвестфондів вона більш-менш прийнятна, то реалізувати належні учаснику цінні папери закритого ІСІ, особливо у разі термінової потреби, буде непросто.

Отже, індустрія спільного інвестування все більш широкого розповсюджується у світі та характеризується достатньо високою дохідністю, перевагами в оподаткуванні, можливостями зниження ризиків за рахунок диверсифікації та використанню професійного управління інвестиційними ресурсами. Проте, в Україні в повній мірі не використовують інвестиційний потенціал ринку ІСІ, адже спостерігається низький рівень поінформованості населення про переваги ІСІ. Також більшість населення не сприймає ІСІ як окремий альтернативний довгостроковий інструмент збереження та примноження капіталу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Інститути спільного інвестування – Електронний ресурс – Режим доступу: http://pidruchniki.com/12560607/menedzhment/instituti_spilnogo_investuvannya
2. Ринок інвестиційних послуг в Україні: очікування та реалії – Електронний ресурс – Режим доступу: http://www.securities.org.ua/securities_paper/revier
3. Вкладення коштів в інститути спільного інвестування – Електронний ресурс – Режим доступу: http://www.uaib.com.ua/abcpeople/abetka_isi/5908.html

СТРАХУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА ВІД ВТРАТИ ПРИБУТКУ

Петрик В.А., товарознавче відділення,
спеціальність «Комерційна діяльність», II курс
Хмельницький торговельно-економічний коледж КНТЕУ.
Науковий керівник – директор коледжу, к.е.н., доцент Трішкіна Н.І.

На відміну від багатьох видів страхування, предметом захисту яких є наявне майно, страхування від втрат прибутку є формою страхового захисту господарських суб'єктів від втрат майбутньої користі. Випадкова втрата майбутньої користі може настати передусім з причин випадкового спаду виробничого процесу або навіть його зупинки. Збитки, яких

господарський суб'єкт може зазнати внаслідок цього випадку, не обмежуються лише втратою майбутньої користі. До них слід також додати кошти, витрачені на оплату так званих постійних потреб, зумовлених необхідністю постійно підтримувати життєдіяльність господарського суб'єкта, а також пов'язаних із процесом його повернення до попередньої визначеної виробничої програми. Крім того, якщо зниження чи призупинення виробничого процесу настало внаслідок непередбаченого випадку, то обсяг збитків може зрости за рахунок витрат, які здійснені з метою протистояння наслідкам цього випадку. Отже, втрата майбутньої користі, а відповідно і її страховий захист, ніколи не виявляються самотійно.

Страховання від втрат прибутку є страхуванням комплементарним для багатьох базових видів страхування. Найпоширенішою базою для приєднання до страхування від втрати прибутку є страхування від ризику вогню. Воно, як комплексний вид страхування, може при цьому здійснюватися у будь-якій формі, що передбачає різноманітну композицію ризиків – чи то у формі «від усіх ризиків», чи й у формі FLEX, яка передбачає стандартне об'єднання кількох найпоширеніших ризиків.

Звичайне страхування майнових засобів досить часто покриває лише незначну частину втрат, яких господарський суб'єкт зазнав унаслідок прояву ризику. Набагато більшими можуть бути його втрати, завдані неотриманням сподіваного прибутку. Проте на звичайне базове майнове страхування покладається завдання забезпечити кошти, достатні для відтворення знищених засобів та предметів виробництва. З цією метою найбільш бажаним було б страхування майна основних фондів у його новій вартості від базових ризиків.

Така форма страхової відповідальності, яка передбачає принцип «нове за старе», тобто коли страхова сума об'єкта береться на рівні його відновлюваної вартості, уже запроваджувалася в загальному порядку у Німеччині та Австрії ще в 1929 році. Організація такого страхового захисту стосувалася здебільшого ризику вогню. Таке страхування є середнім типом між страхуванням реальних майнових втрат у їх залишковій вартості і страхуванням втрат очікуваної користі, тобто страхуванням утрачених можливостей.

Страхове відшкодування, отримане при страхуванні у «новій вартості», дає змогу вчасно відновити виробничий процес, перерваний через настання випадкової події. Страхування від втрати прибутку передбачає виплату відшкодування, яке замінює для застрахованого суб'єкта регулярне надходження грошових коштів, необхідних для фінансування господарського процесу, зберігання фінансової кондиції на такому рівні, який був би досягнений при ненастанні страхового випадку.

Страхова відповідальність при страхуванні від втрат прибутку є збіркою й охоплює різні види збитків.

Крім втрати прибутку, яка може статися через безпосереднє пошкодження майна і сповільнення чи зупинення виробничого процесу, прибуток може бути втрачений також тоді, коли настане страховий випадок у кооперанта даного господарського суб'єкта.

Загальний обсяг страхової відповідальності страховика при страхуванні від втрат прибутку визначається величиною страхової суми. Страхова сума для потреб цього страхування обчислюється на базі передбачуваного обсягу прибутку та обсягу постійних витрат, які можуть скластися у господарському році. У практиці страхування від втрат прибутку застосовується поняття прибутку - брутто. Прибуток-брутто, у свою чергу, складається з двох частин: власне прибутку в економічному значенні цього поняття, названого прибутком-нетто, та постійних витрат, які є чистими втратами в умовах простою виробництва.

На відміну від постійних витрат змінні витрати безпосередньо пов'язані з потребами виробництва. Це передусім сировина, матеріали, транспортні витрати та інші елементи затрат. Проте поділ витрат на постійні та змінні не є простим. Він потребує уважного аналізу кожної конкретної ситуації. Однак з позиції виробничої та соціальної політики страхувальник не може уникнути цих витрат на період перерви виробництва. Адже існує необхідність зберегти кваліфікований виробничий персонал, а в разі тимчасового звільнення якихось працівників страхувальник зобов'язаний матеріально їх забезпечити.

Якщо взяти до уваги, що виробничий оборот страхувальника ідентичний виручці, отриманій ним від реалізації товарів та послуг, то величину прибутку-брутто можна обчислити спрощеним методом – методом віднімання від величини виробничого обороту суми витрат змінного характеру.

Особливістю страхування від втрат прибутку є те, що обсяг збитку залежить не стільки від розміру знищень, скільки від тривалості перерви виробничої діяльності. Чинник часу характеризується специфічним параметром, який визначається і застосовується лише при страхуванні від втрат прибутку – терміном відшкодування. Ним є розрахунковий період діяльності підприємства, протягом якого нагромаджуються негативні результати від перерви виробництва через майнові збитки.

Тривалість цього періоду визначається безпосередньо страхувальником і має відповідати максимальній тривалості часу, необхідного підприємству для досягнення обсягу виробничого обороту, який воно мало до настання страхового випадку. Розрахунок цього терміну, як правило, доручається висококваліфікованим спеціалістам – менеджерам ризику, брокерам. Вони мають врахувати не лише чинник часу, а й інші чинники, а саме: конструкцію застрахованих об'єктів, вид господарської діяльності, складність виробничої технології, наявність та доступ до фінансових ресурсів, необхідних для відновлення діяльності. Страхові тарифи для потреб страхування від втрат прибутку розраховують згідно з вимогами загальної методики з урахуванням певних особливостей оцінки ризику, який покладено в основу даного страхування. Зокрема, ризик втрати прибутку завжди є похідним від ризику настання майнових збитків як свого базового ризику. Особливість їх взаємозв'язку полягає також у тому, що між ними немає кількісної залежності. Адже навіть незначна майнова шкода здатна призвести до зупинки цілого виробництва, до цілковитої втрати прибутку.

Отже, страхування від втрати прибутку внаслідок вимушеної перерви у виробництві здійснюється, як правило, разом з іншими видами страхування, наприклад з майновим. Підприємство може застрахуватися від збитків внаслідок простою виробництва (надання послуг), що виникає по не залежних від підприємства причинах. Відповідно до умов договору страхування можуть відшкодовуватися збитки, наприклад, виробничої компанії, понесені як у результаті повної зупинки діяльності, так і через часткове зниження оборотів, пов'язаного з настанням страхового випадку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про страхування: Закон України // Liga. 1996. – 07 берез.
2. Плиса В.Й. Страхування: Навчальний посібник. – К.: Каравела, 2006. – 392 с.

БАНКІВСЬКА СИСТЕМА УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ

Побережна А.О., фінансове відділення,
Спеціальність «Фінанси і кредит», 2 курс
Хмельницький торговельно-економічний коледж
Київського національного торговельно-економічного університету
Науковий керівник – викладач, к. псих. н. Шмерко О.П.

Розвинута банківська система є необхідною умовою нормального функціонування економіки, тобто функціонування суб'єктів господарської діяльності та державного бюджету. Лише через досконалу банківську систему можна здійснити реструктуризацію економіки в цілому. Крім того, надійний і розвинений банківський сектор відіграє надзвичайно важливу роль у стабілізації економіки країни. Без залучення коштів населення у банківський сектор неможлива фінансова санація підприємств, які потребують фондів для функціонування і реструктуризації. Капіталізація банків, яка знаходиться зараз на низькому рівні, недосконала державна стратегія діяльності банківської системи стримують її розвиток. Тому зараз дуже важливо приділити увагу пошуку напрямів її удосконалення.

Питанням розробки методичних практичних аспектів оцінки стабільності вітчизняної

банківської системи велику увагу приділено в працях вчених: О.І.Барановського, С.А.Буковинського, В.М.Гейця, О.В.Дзюблюка, М.І.Диби, В.В.Коваленко, Т.Т.Ковальчука, А.Я.Кузнєцової, Л.В.Кузнєцової, Б.Л.Луціва, І.О.Лютото, С.В.Міщенко, С.В.Науменкової, Т.С.Смовженко, О.О.Чуб, Н.М.Шелудько, І.А.Шумила та інших науковців.

Протягом останніх декількох років Україна переживала поєднання банківської, політичної та фінансово-економічної криз. Дії Національного банку у цей складний період були радикальними і системними, цілком відповідали викликам важкої кризи.

Зважаючи на несприятливу економічно-політичну ситуацію в країні та подальше виведення НБУ з ринку неплатоспроможних банків, кількість банківських установ протягом I кварталу 2015 року суттєво зменшилась. Так, протягом січня-травня цього року кількість банківських установ, що були визнані неплатоспроможними складає 15.

Проаналізуємо ситуацію, яка склалась на кредитно-депозитному ринку України. Банки намагаються подолати фактор недовіри за допомогою підвищення процентної ставки за депозитними операціями. Комерційний банк пропонує відсоткову ставку за депозитами у національній валюті строком розміщення коштів на один рік в розмірі до 26,5% річних. Стандартна різниця вартості товару на біржових торгах між вказаною в бюлетені ціною і вартістю покупки при наданні кредитів історично склалася в розмірі від 4% від ставки за депозитними операціями. Тобто Банк може видати кредит на рік з процентною ставкою від 30,5% річних. При цьому юридична особа, клієнт цього банку, що оформить кредит, повинен врахувати у своєму виробництві можливість погашення цього кредиту за ставкою 30,5% річних. Тобто у вартості продукції буде враховано і цей кредит. Точна кількість підприємств, які можуть користуватися кредитами з такою процентною ставкою та виробляти конкурентоспроможну продукцію на внутрішньому ринку вирахувати неможливо. Проте, якщо уряд України та Національний банк України зменшать інфляцію до середньоєвропейського рівня, де відсоткова ставка за кредитами не перевищує 5% річних, то лише завдяки вартості фінансових ресурсів продукція вироблена в Україні не буде мати переваги по відношенню до продукції виробленої в Європі. При цьому європейська продукція буде мати можливість витіснити продукцію вироблену в Україні з внутрішнього українського ринку.

Позитивним моментом було нарощення профіциту ліквідності в банківській системі. Норматив миттєвої ліквідності зріс із 57,2% станом на 01.07.2015 р. до 61,3% станом на 01.10.2015 р. На початок листопада цей показник знаходився на рівні 70,6%. Банки значно збільшили обсяг інвестицій в депозитні сертифікати НБУ як альтернативного джерела розміщення гривні. Чинниками формування профіциту ліквідності було зниження попиту на готівку, викликане слабкою економічною активністю, інтервенціями Національного банку України з купівлі іноземної валюти, погашенням та обслуговуванням банками кредитів рефінансування.

Протягом 2015 р. банківська система нарощувала збитки за рахунок здійснення відрахувань на формування резервів для відшкодування можливих втрат від активних операцій. Можливо подальше істотне збільшення резервів у зв'язку з переходом банків на МСФЗ. І, оскільки кредитна активність банків залишатиметься низькою, як наприкінці 2015 року, так і в першій половині 2016 року, а альтернативна вартість утримання гривні залишається дуже високою, можна припустити подальше нарощування збитків банківської системи.

Отже, головними проблемами функціонування банківської системи залишаються: низька якість активів, висока вартість клієнтських коштів, низький рівень захисту прав кредиторів, низькі темпи нарощування капіталу і, відповідно, недостатній рівень капіталізації, продовження роботи банківських установ з низькою фінансовою стійкістю.

Як висновок можна сказати, що проблеми, які стоять перед українськими банками, не є неподоланими. Вони потребують лише формалізації і цілеспрямованої роботи як органів державної влади, так і самих комерційних банків. Професіоналізм і накопичений практичний досвід більшої частини теперішніх працівників банківської сфери дозволяють сподіватися, що з часом в Україні сформується повноцінна банківська система, яка буде здійснювати сприяння активному ринковому розвитку економіки країни.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Яценюк А.П. Обґрунтування принципів і стандартів банківського регулювання та нагляду / А. П. Яценюк // Вісник Української академії банківської справи. – 2009. – № 1. – С. 3-8.
2. Палій А. Проблеми та перспективи розвитку банківської системи України [Електронний ресурс] / А.Палій. – 2012.

СТРАХУВАННЯ ПІДПРИЄМИЦЬКИХ РИЗИКІВ

Повисша К.П., відділення економіки, логістики та інформаційних систем,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний коледж»
Науковий керівник – викладач Романенко Т.В.

Практика страхування підприємницьких ризиків, широко поширена за кордоном, поступово з'являється і в нашій країні. Цей вид страхування забезпечує підприємству такі умови, в яких несприятливі обставини не впливають на його фінансовий стан.

Згідно з Законом України "Про страхування" - Страхування - це вид цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів фізичних осіб та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати фізичними особами та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) та доходів від розміщення коштів цих фондів.

Характеристика основних видів підприємницьких ризиків:

Виробничі ризики пов'язані з виробництвом продукції, товарів, виконанням робіт і наданням послуг, у процесі яких керівники підприємств вирішують проблеми неповного використання сировини, матеріалів, зростання собівартості, збільшення трудових витрат і т. ін.

Комерційні ризики - збитки, втрати, що виникають у процесі реалізації готової продукції, товарів і послуг, зроблених підприємствами. Це ризики продажу на ринках; ризики, пов'язані з транспортуванням реалізованих активів, із платоспроможністю контрагентів і т. ін.

Інвестиційний ризик - можливість виникнення фінансових втрат у процесі здійснення інвестиційної діяльності, що поділяється на реальне й фінансове інвестування. У зв'язку з цим виокремлюються ризик реальних інвестицій, пов'язаний з інвестиційними проектами, і ризик фінансового інвестування, зумовлений фінансовими операціями з цінними паперами, валютою, кредитними інструментами та ін.

Кредитний ризик - небезпека несплати позичальником основного боргу й відсотків, що належать кредиторів.

Ризик банкрутства - повна втрата економічним суб'єктом власного капіталу в результаті неправильного вибору способу вкладення капіталу й нездатності розраховуватися за взятими на себе зобов'язаннями.

Діловий ризик - небезпека зниження або втрати здатності економічного суб'єкта підтримувати досягнутий рівень доходу на вкладений капітал.

Ціновий ризик - імовірність фінансових втрат у результаті коливань цін на продукцію й товари внаслідок зміни ринкового попиту на них.

Ризики підприємців можуть бути зовнішніми і внутрішніми. До зовнішніх належать ризики, не пов'язані безпосередньо з діяльністю підприємців, їх клієнтів і контрагентів (стихійні явища природи, техногенні катастрофи, зловмисні дії третіх осіб, рівень інфляції, політичні події і т.д.). Внутрішні ризики виникають у результаті конкретної діяльності цих підприємців (рівень собівартості продукції, її якість і надійність, умови збуту, передпродажний і післяпродажний сервіс, якість реклами, технічний рівень основних виробничих фондів, рівень забезпеченості обіговим капіталом і т.д.).

Одним із способів захисту від підприємницьких ризиків є укладення договорів страхування. При цьому потенційний страховий інтерес підприємців пов'язаний з отриманням покриття по максимально можливій кількості ризиків. Проте страховик при вирішенні питання про прийняття відповідальності повинен, перш за все, виходити з імовірного характеру настання страхового випадку, не залежної від волі страхувальника. Внутрішні ризики далеко не завжди відповідають цій вимозі. Отже, при здійсненні підприємницької діяльності страхуванню можуть підлягати в першу чергу зовнішні ризики.

Страхування підприємницьких ризиків є найбільш непрозорим і загадковим на страховому ринку України. Страховий ризик – являє собою вірогідність подій або сукупність подій, на випадок настання яких проводиться страхування.

До ризиків підприємницької діяльності які необхідно страхувати відносяться:

- ймовірність втрати в результаті пожежі та інших стихійних лих;
- ймовірність втрати в результаті автомобільних аварій;
- ймовірність втрати в результаті псування продукції в результаті транспортування;
- ймовірність втрати в результаті помилок працівників фірми;
- ймовірність втрати в результаті припинення ділової активності фірми;
- ймовірність втрати в результаті невиконання обов'язків субпідрядних;
- ймовірність втрати в результаті можливого захворювання, смерті або нещасного випадку з працівником фірми.

При страхуванні підприємницьких ризиків об'єктом страхування є діяльність, що включає інвестування грошових і інших ресурсів в який-небудь вид виробництва, робіт і послуг, отримання доходу через певний період.

Страхова сума, як межа відповідальності за договором, визначається за заявою страхувальника, але, звичайно, за згодою страхової організації.

Можливо два варіанти її встановлення. Страхова сума:

- 1) визначається в межах капітальних вкладень страхувальника;
- 2) включає не тільки капітальні витрати, але і певну нормативну прибуток, який очікується від витрат.

При першому варіанті відшкодовуються витрати страхувальника, його можна назвати страхуванням інвестицій. При другому - відшкодовується і нормативна прибуток, тобто відбувається страхування прибутку (доходу).

Отже, один із способів убезпечити підприємство від ризиків - сформулювати програму страхування. Для цього потрібно проаналізувати діяльність компанії і виділити характерні для неї ризики. Вони в свою чергу поділяються на ризики, які компанія готова прийняти на себе, і ризики, від яких необхідно застрахуватися.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>
2. http://www.vlasnasprava.info/ua/business_az/how_to_grow
3. <https://studme.com.ua>
4. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F>

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Поповенко Т. В., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
Ірпінський державний коледж економіки та права,
Науковий керівник – викладач Деміденко Л. С.

Здійснення діяльності в умовах ринку супроводжується різного роду ризиками, а тому без розвиненого страхового ринку неможливо забезпечити поступовий соціально-

економічний розвиток держави, безпечне функціонування суб'єктів господарювання, підвищення добробуту населення, забезпечення різних сфер його життєдіяльності.

Особливо актуальною є проблема формування та подальшого розвитку страхового ринку для країн, в яких розвивається ринкова економіка, зокрема, для України, де в XXI столітті відбуваються кардинальні зміни в економічній системі.

Ринок страхових послуг є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків. Загальна кількість страхових компаній станом на 30.09.2016 становила 323, у тому числі СК "life" – 43 компанії, СК "non-life" – 280 компаній, (станом на 30.09.2015 – 368 компаній, у тому числі СК "life" – 50 компаній, СК "non-life" – 318 компаній) [3]. Отже, на вітчизняному страховому ринку зберігається тенденція скорочення чисельності страховиків, а саме за рік кількість компаній зменшилася на 45 СК. Таке зменшення було спричинено високою конкуренцією на ринку страхових послуг, що призвело до банкрутства цілого ряду компаній, недостатня капіталізація страховиків, низька якість активів, девальвація національної валюти, нестабільна внутрішня політична та економічна ситуація в країні, а також злиття, об'єднання і поглинання дрібних компаній більш могутніми.

За характером виконуваних операцій страхові компанії в Україні поділяються на:

- компанії, які здійснюють страхування життя (статутний фонд 10 млн. євро). Наприклад: страхування життя в Україні здійснюють такі страхові компанії: ТАС, «АСКА-Life» та інші;

- компанії, які здійснюють інші види страхування (загальне страхування). Статутний фонд – 1,5 млн. євро. Їх можна поділити на: спеціалізовані та універсальні.

Так спеціалізовані – спеціалізуються на тих чи інших видах страхування. Наприклад: медичне страхування здійснює медична страхова компанія ЗАТ СК "Сан Лайф", страхова компанія Укрінмедстрах здійснює право на здійснення медичного страхування іноземних громадян при їх в'їзді на територію України [1].

В той же час, універсальні компанії – здійснюють різні види страхування. Таких страхових компаній в Україні переважна більшість.

Аналізуючи дані, опубліковані «Українським науково-дослідним інститутом "Права і економічних досліджень» можна зробити висновки, що у порівнянні з 9 місяцями 2015 року на 3 125,5 млн. грн. (14,4%) збільшився обсяг надходжень валових страхових премій, обсяг чистих страхових премій збільшився на 2 842,0 млн. грн. (17,0%). Збільшення валових страхових премій відбулося майже по всіх видах страхування, а саме: автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, "Зелена картка") (збільшення валових страхових платежів на 1 085,6 млн. грн. (19,0%)); страхування життя (збільшення валових страхових платежів на 483,9 млн. грн. (32,2%)); медичне страхування (збільшення валових страхових платежів на 317,3 млн. грн. (21,5%)); страхування відповідальності перед третіми особами (збільшення валових страхових платежів на 267,0 млн. грн. (26,6%)); страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ (збільшення валових страхових платежів на 263,2 млн. грн. (18,4%)); страхування майна (збільшення валових страхових платежів на 243,0 млн. грн. (9,5%)); страхування від нещасних випадків (збільшення валових страхових платежів на 221,3 млн. грн. (59,0%)); страхування медичних витрат (збільшення валових страхових платежів на 209,5 млн. грн. (58,7%)); страхування кредитів (збільшення валових страхових платежів на 189,8 млн. грн. (64,6%)); страхування вантажів та багажу (збільшення валових страхових платежів на 123,3 млн. грн. (4,6%)) [2].

Обсяг валових страхових виплат/відшкодування у порівнянні з 9 місяцями 2015 року збільшився на 1 596,5 млн. грн. (34,2%), обсяг чистих страхових виплат збільшився на 1 468,4 млн. грн. (32,1%). Зростання обсягів валових страхових виплат за 9 місяців 2016 року мало місце у більшості основних системоутворюючих видах страхування. Найбільше збільшення валових страхових виплат відбулося з таких видів страхування: страхування кредитів на 606,9 млн. грн. (9 разів), автострахування на 456,1 млн. грн. (19,6%), страхування фінансових ризиків на 306 млн. грн. (89,7%). Водночас, зменшилися валові страхові виплати зі страхування майна на 213,7 млн. грн. (69,5%) та страхування життя на 76,5 млн. грн. (20,4%) [2].

У дослідженні діяльності страхових компаній важливим є визначення проблем страхового ринку та шляхів їх вирішення.

Актуальною проблемою страхового ринку, яка найбільше впливає на всі показники ринку, є відсутність довіри населення й господарських суб'єктів до страхових компаній, яка до цих пір не відновлена повною мірою. Саме недовіру до вітчизняних страхових компаній називають громадяни, які не мають жодного страхового полісу, головною причиною свого небажання страхуватися. Звичайно, існують і глибші, ніж недовіра до страхових інститутів, причини низького рівня поширення страхування в країні. Це невпевненість громадян у майбутньому, низька обізнаність населення з продуктами страхування. Тому, страховикам варто приділити увагу інформаційній обізнаності фізичних осіб, зокрема щодо страхових продуктів, їх переваг, тих позитивних аспектів, які дозволяє отримати страхування як метод зниження втрат від настання ризиків у різнобічних сферах функціонування сучасної людини.

Істотною фінансовою загрозою для сучасного страхового ринку залишається і відтік капіталу за кордон. Бачимо ситуацію, коли страхові компанії з іноземним капіталом фактично виконують функції страхових посередників, передаючи в перестрахування близько 90-95% ризиків материнської компанії, тим самим перенаправляючи фінансові потоки за кордон. Дана стратегія властива більше компаніям зі страхування життя, оскільки при ризиковому страхуванні разом з капіталом вивозяться ризики, а при страхуванні життя – 80-90% довгострокового інвестиційного ресурсу і лише 10-20% ризиків [3].

Неврегульованість діяльності страхових компаній також можна пояснити низьким рівнем вимог наглядових органів та недостатньою інформованістю потенційних страхувальників щодо фінансового стану страхових компаній.

Отже, дослідження стану діяльності страхових компаній підтверджує наявність серйозних перешкод, що стримують його розвиток, і обумовлює необхідність вдосконалення державної політики ефективного регулювання страхового бізнесу з врахуванням загальнонаціональних економічних пріоритетів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Страхові організації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://insins.net/insurance/37-strahova-organzacya.html>
2. Підсумки діяльності страхових компаній [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <https://nfp.gov.ua/news/1566.html>
3. Сова Е. Ю. Проблеми та перспективи розвитку страхового бізнесу в Україні // Наука й економіка. – 2015. – № 1 (37). – С. 42-48 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Downloads/Nie_2015_1_9.pdf

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ УКРАЇНИ

Посікера Б. К., фінансове відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», II курс
Хмельницький торговельно-економічний коледж КНТЕУ
Київського національного торговельно-економічного університету
Науковий керівник-викладач, к.псих.н. Шмерко О.П.

Державна служба фінансового моніторингу України — центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів України.

Завдання та функції Державної служби фінансового моніторингу визначені Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» та Положенням про Державну службу фінансового моніторингу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 липня 2015 р. № 537. Ключовими завданнями Держфін моніторингу є:- реалізація державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового

знищення;

- проведення аналізу (операційного і стратегічного) інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу;
- проведення національної оцінки ризиків;
- забезпечення в установленому порядку представництва України в міжнародних організаціях з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Державною службою фінансового моніторингу України як підрозділом фінансової розвідки України вживаються посилені заходи практичного характеру щодо протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Зокрема, у 2016 році Держфінмоніторингом підготовлено 591 матеріал (з них 269 узагальнених та 322 додаткових узагальнених матеріали), які направлено до:

- Генеральної прокуратури України – 34 узагальнені матеріали та 139 додаткових узагальнених матеріалів;
- Національної поліції України – 66 узагальнених матеріалів та 41 додатковий узагальнений матеріал;
- Державної фіскальної служби України – 83 узагальнені матеріали та 46 додаткових узагальнених матеріалів;
- Служби безпеки України – 61 узагальнений матеріал та 50 додаткових узагальнених матеріалів;
- Національного антикорупційного бюро України – 25 узагальнених матеріалів та 46 додаткових узагальнених матеріалів.

У вказаних матеріалах сума фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією коштів, та з учиненням іншого злочину, визначеного КК України, становить 45,8 млрд. гривень.

За весь період проведення розслідувань (березень 2014 – грудень 2016 років) щодо протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення Держфінмоніторингом підготовлено 1 953 узагальнені та додаткові узагальнені матеріали (з них 1033 узагальнені та 920 додаткових узагальнених матеріалів).

Загальна сума фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією доходів, одержаних злочинним шляхом, та з учиненням інших злочинів, визначених Кримінальним кодексом України (КК України), за цими матеріалами становить 449,8 млрд. гривень.

За весь період проведення розслідувань (березень 2014 – грудень 2016 років) стосовно фінансових операцій, проведених колишніми високопосадовцями, підготовлено та направлено до правоохоронних органів України 547 матеріалів (109 узагальнених та 438 додаткових узагальнених матеріалів).

Сума фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією доходів, одержаних злочинним шляхом, та можуть бути пов'язані з учиненням іншого злочину, визначеного КК України, за цими матеріалами становить 201,7 млрд. гривень.

Крім того, окрема увага Держфінмоніторингом приділяється пошуку та блокуванню активів колишніх високопосадовців за кордоном.

За повідомленнями підрозділів фінансової розвідки інших країн, заблоковано активи колишніх високопосадовців органів влади, місцевого самоврядування України та пов'язаних з ними осіб на загальну суму 107,19 млн. доларів США, 15,87 млн. євро та 135,01 млн. швейцарських франків, зокрема, в наступних країнах: Австрія, Великобританія, Латвія, Кіпр, Італія, Ліхтенштейн, Швейцарія та Нідерланди.

Відповідно до законодавства України, Держфінмоніторинг (як підрозділ фінансової розвідки) спільно із Службою безпеки України здійснює заходи, направлені на попередження та протидію фінансуванню терористичної діяльності (сепаратизму).

Протягом 2016 року підготовлено та направлено до Служби безпеки України та Генеральної прокуратури України для розгляду та прийняття рішення відповідно до

Кримінального процесуального кодексу України 31 матеріал (з них 20 узагальнених матеріалів та 11 додатковий узагальнений матеріал) стосовно фінансових операцій осіб, які за інформацією правоохоронних органів можуть бути пов'язані з фінансуванням тероризму (сепаратизму) та/або проведених за участю осіб, які публічно закликають до насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або зміни меж території або державного кордону України.

У вказаних матеріалах сума фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією коштів та фінансуванням тероризму (сепаратизму), становить 340,4 млн. гривень.

За вказаний період вжитими заходами щодо попередження та протидії фінансуванню терористичної діяльності (сепаратизму) Держфінмоніторингом виявлено та заблоковано кошти на загальну суму в 9,7млн. дол. США, 1,0 млн. рос. рублів та 173,1 млн. гривень. Загальна сума заблокованих коштів у гривневому еквіваленті становить 429,08 млн. гривень.

За весь період проведення розслідувань (березень 2014 – грудень 2016 років) стосовно фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з фінансуванням тероризму або проведені за участю осіб, які публічно закликають до насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або зміни меж території або державного кордону України, підготовлено та направлено до правоохоронних органів України 152 матеріали (114 узагальнених та 38 додаткових узагальнених матеріалів).

Сума фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією доходів, одержаних злочинним шляхом, та можуть бути пов'язані з фінансуванням тероризму (сепаратизму), за цими матеріалами становить 4,1 млрд. гривень.

Держфінмоніторингом на постійній основі здійснюється ідентифікація новопризначених «так званих» високопосадовців «ДНР» та «ЛНР», актуалізовано список «так званих» високопосадовців «ДНР» та «ЛНР» та встановлено рахунки новопризначених осіб в банківських установах України.

За вказаний період на рахунках зазначених осіб виявлено та заблоковано кошти на загальну суму в еквіваленті 28,54 млн. гривень.

Водночас, Держфінмоніторинг протягом 2016 року активно співпрацював із міжнародними інституціями, такими як Міжнародна група з протидії відмиванню брудних грошей (FATF), Комітет експертів Ради Європи з оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (MONEYVAL), Європейський Союз, Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Егмонтська група підрозділів фінансових розвідок, Організація Об'єднаних Націй.

Державна служба фінансового моніторингу України приділяє значну увагу веденню системної інформаційної політики, у тому числі шляхом взаємодії із приватним сектором та громадськістю через своє офіційне Інтернет представництво.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс] // Режим доступу :<http://www.minfin.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://www.sdfm.gov.ua/>
3. Про Положення про Державну службу фінансового моніторингу України [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/466/2011>

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Резнік А.М., фінансове відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
Хмельницького торговельно-економічного коледжу КНТЕУ.
Науковий керівник – викладач, к.е.н. Гребінська С.І.

Сучасний стан охорони здоров'я України є вкрай незадовільний. Його фінансування потребує значного поліпшення, оскільки здійснюється, як правило, за залишковим методом, що не створює передумов для здійснення якісної медичної допомоги у необхідних обсягах, особливо, для соціально незахищених верст населення.

Частка фінансового забезпечення медичної галузі в Україні становить 3% ВВП [2]. У той час відомо, що за показника, меншого як 5% ВВП, медична галузь фактично неісдатна. Невелика частина витрат на охорону здоров'я покривається через добровільне медичне страхування (ДМС), а інша – за рахунок неофіційних платежів населення. В Україні передбачено лише добровільну форму медичного страхування.

Слід зазначити, що страховий ринок перебуває на стадії формування та на ньому функціонує станом на 30.09.2016 р. 323 страхові компанії, які декларують свій інтерес до ДМС й понад 100 страхових компаній пропонують оформити поліс ДМС в Україні, проте насправді зацікавлені у цьому виді страхування й роблять ставку на нього лише близько 10 компаній, які, власне, й тримають цей ринок.

Вітчизняні страховики стверджують, що за останні роки структура попиту на добровільне медичне страхування зазнала великих змін. По-перше, диференціюється структура покупців. Цей вид страхування стає все досконалішим не тільки для іноземців, а й для вітчизняних підприємств, що турбуються про соціальний захист своїх працівників. По-друге, поліси ДМС активно продаються не тільки у Києві, а й в інших регіонах України. Усе більше страховиків долучаються до цього виду страхових послуг.

Чинна система медичного забезпечення в Україні перебуває в глибокій організаційно-структурній і фінансовій кризі, що характеризується нерівномірним розподілом ресурсів у цій системі, низьким рівнем розвитку надання первинної медичної допомоги та низькою часткою видатків на охорону здоров'я по відношенню до ВВП. Одним із шляхів до забезпечення належної організації охорони здоров'я, яка забезпечувала б право кожного громадянина на одержання медичної допомоги, є розвиток системи страхової медицини, за допомогою якої можливо вирішити численні питання гарантованості доступності медичних послуг для широких верств населення, залучення додаткових ресурсів у сферу охорони здоров'я.

Україна вибрала для себе загальнообов'язкове державне соціальне ОМС, яке планується запроваджувати поетапно. Три роки тому Верховна Рада України розробила законопроект «Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування». Сьогодні цей законопроект ще не прийнятий.

Парламентарі пропонують провести медичну реформу у чотири етапи. На першому етапі передбачено зараховувати до категорії застрахованих осіб працездатне населення, у тому числі самозайняте населення та пенсіонерів, що працюють. Враховуючи наявний досвід у сфері соціального страхування, пропонують, що страхувальником для найнятих працівників виступатиме роботодавець, який оплачує страхові внески за рахунок фонду оплати праці, але не більше ніж 1,5-2%. А для самозайнятих – органи місцевого самоврядування, які вноситимуть страхові внески за рахунок єдиного податку [3, с. 274].

На другому етапі планують до здійснення внесків на ОМС долучати і громадян України: забезпечити здійснення страхових внесків за рахунок доходів громадян (30-35 грн. на місяць) і збільшити збори із самозайнятих осіб (до 60-70 грн.), що дасть змогу залучити додаткові грошові кошти у систему охорони здоров'я (близько 11,2 млрд. грн.). Одночасно пропонується знизити податок на доходи фізичних осіб до 13% (чинна ставка податку становить 18%) [3, с. 274].

Третій етап передбачає впровадження ОМС за рахунок бюджетного фінансування дитячого державного страхування, страхування пенсіонерів, солдатів строкової служби та інших категорій громадян. Страхувальником цих категорій буде держава, а страхові виплати здійснюватимуться за рахунок Фонду медичного страхування України [3, с. 274].

На четвертому етапі поступово збільшуватимуть розмір страхових відрахувань для роботодавців від фонду оплати праці й працівників до 3-4% від розміру заробітної плати кожного [3, с. 274]. В Україні на термін 01.01.2016-30.04.2016 рр. мінімальна заробітна плата становила 1218 грн. Середня заробітна плата українця станом на 28.03.2016 р. становила 3894 гривні 73 копійки. При цьому найвищий її рівень на лютий місяць 2016 р. спостерігався у м. Києві (7886 грн), а найнижчий – у Тернопільській області (3211 грн.). Враховуючі ці дані, можна стверджувати, що держава повинна підтримувати (тобто забезпечувати безкоштовне медичне обслуговування) усіх з рівнем заробітної плати у 3100 грн. Тому перед урядом виникає проблема пошуку додаткових джерел фінансування для підтримки таких громадян [1].

Медичне страхування забезпечує право громадян, які працюють, і членів їх сімей на кваліфіковане медичне обслуговування, матеріальне забезпечення у разі настання хвороби. Вже роками урядовці обіцяють, що в Україні буде введено обов'язкове медичне страхування, проте усі намагання прийняти закон про медичне страхування залишаються марними.

За попередніми даними, ця акумуляція коштів становитиме від 30 до 40 млрд. грн. [3, с. 268]. Крім того, Україна повинна удосконалити свою систему охорони здоров'я, оскільки існуюча система, побудована на моделі Семашко, вже зазнала повного краху. Медичне страхування у розвинених країнах Європи і світу ґрунтується на таких основних моделях: системі Бісмарка, системі Беверіджа або на приватнопідприємницькій моделі охорони здоров'я [3].

Таким чином, можна зробити висновок, що на сучасному етапі розвитку нашої держави край необхідним є запровадження обов'язкового медичного страхування. Планується значний його розвиток за рахунок того, що близько 95% громадян України не мають договорів медичного страхування, адже система охорони здоров'я в Україні частково базується на принципах, сформованих ще за радянської доби, а, тому важко піддається впливу нових економічних реалій щодо надання медичних послуг. Саме завдяки запровадженню медичного страхування постає можливість вирішити низку проблем медичної сфери, зокрема, її фінансування. Тому Україні необхідно сформувати ґрунтовну законодавчу базу, яка включатиме всі аспекти та затвердить офіційно медичне страхування. Слід також не забувати про розвиток конкуренції серед чинних страхових компаній, що дозволить створити умови для зниження ціни купівлі страхового поліса з ДМС, а також для підвищення рівня якості медичних послуг.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

Заволока Л. О., Задорожна В. В. Впровадження та гармонізація європейських стандартів в системі українського страхування / Л. О. Заволока, В. В. Задорожна // Економіка Фінанси Право: щомісячний інформаційно-аналітичний журнал. – 2015. – № 4/1. – С. 35-38.

1. Консолідовані звітні дані по страховому ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua>

2. Консолідовані звітні дані про рівень життя населення в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.profiwins.com.ua>

ПРОБЛЕМАТИКА ПОДАТКОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

Резнік А. М., фінансове відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
Хмельницького торговельно-економічного коледжу КНТЕУ.
Науковий керівник – викладач, к.псих.н. Шмерко О.П.

Адаптація економічної політики України до реалій соціально-економічного розвитку,

глобальні економічні перетворення та сучасна інтеграція України в міжнародне економічне співтовариство визначає необхідність удосконалення податкової системи України, а також радикальну перебудову податкових відносин.

Питання організації податкового адміністрування, оцінка його ефективності та вдосконалення в Україні досліджують провідні українські науковці: З. Варналій, Т. Єфименко, О.А. Кізима, А. Крисоватий, С. Онишко, В. Опарін, А. Скрипник, А. Соколовська, С. Терещенко, В. Федосов, С. Юрій та ін.

Основні напрямки податкової політики України 2015-2016 років реалізують затверджені у попередніх роках реформи у сфері податкового адміністрування, а саме: триває процес інтенсифікації інформаційного контакту між фіскальними органами і платниками з метою досягнення у майбутньому розвитку доступної інформаційної підтримки, системи електронного документообігу та побудови нових інтерактивних інтернет-сервісів.

Крім того, не можна не помітити той факт, що Україна за даними рейтингу оподаткування Doing Business зайняла 84-е місце (зі 189 країн).

Даний показник, формує статистика за наступними складовими:

- сума податкових платежів за рік – 5;
- час, який було витрачено на підготовку і подачу звітності та сплати (в годинах на рік) – 355,5;
- індекс процедур після подання звітності і сплати податків – 79,3;
- загальна податкова ставка, що враховується у відсотках – 51,9.

Згідно даних річного звіту Світового банку, Рада бізнес-омбудсмена з травня 2015 р. отримала 585 скарг від компаній на роботу державних органів. Найбільше (43% всіх скарг від українського бізнесу) надійшло щодо роботи органів Державної фіскальної служби [3]. Це не найкращий результат.

Таким чином, удосконалення податкового адміністрування є однією з першочергових завдань податкової політики України на сучасному етапі, адже якість податкового адміністрування визначає ефективність податкової системи країни, її фіскальну віддачу.

Проблеми недосконалості податкового адміністрування, труднощі при здійсненні податкового контролю, недоліки податкового законодавства часто обговорюються фахівцями в області адміністрування податків і зборів, органами влади та платниками податків.

Проблеми правового характеру. Адміністрування податків і зборів, передусім, націлене на дотримання податкового законодавства всіма учасниками податкового процесу. Але проблема полягає в тому, що податкове законодавство України, по-перше, занадто нестійке, заплутане і суперечить в певній частині економічним реаліям, по-друге, зміни податкового законодавства часто схильні до суб'єктивних причин, адже прийняття кожного податкового закону супроводжується серйозною закулісною боротьбою і лобіюванням інтересів окремих галузевих комплексів і соціальних груп.

Проблеми організаційного характеру. Адміністрування податків і зборів є практичною діяльністю фіскальних органів. Для якісного виконання таких функцій в сучасних економічних умовах необхідне поєднання кількох факторів:

- висококваліфікованих фахівців фіскальних органів;
- нових технологій (програмних продуктів);
- скоординована робота уповноважених відомств з обміну даними з фіскальними органами [2, с. 170].

Проблеми соціально-психологічного характеру. В Україні конфронтація інтересів фіскальних органів і економічних суб'єктів дуже велика – лише 17% громадян довіряють співробітникам ДФС [1]. Податкова культура в Україні завжди була і залишається вкрай низькою.

Проблеми соціально-психологічного характеру складаються з поєднання наступних чинників: менталітет українського платника податків, який «Young Scientist спрямований на приховування доходів і мінімізацію податків; економічна неграмотність платників податків; недовіра платників до фіскальних органів, часто внаслідок неправильної поведінки останніх.

Проблеми економічного характеру, пов'язані з недостатньою економічною ефективністю функціонування системи адміністрування податків та зумовлені високим рівнем витрат на їх адміністрування, недостатнім обсягом податкових надходжень до бюджетів тощо. В межах рішення існуючої проблеми Міністерством фінансів України спільно з Державною фіскальною службою України стратегічною метою податкової політики визначено формування і функціонування ефективної податкової системи.

Дослідивши обрану проблему, вважаємо за необхідне відзначити, що головними пріоритетами адміністрування податків в сучасних умовах господарювання повинні стати встановлення партнерських відносин між фіскальними органами та платниками податків з метою створення умов добровільності сплати податків і зборів, виявлення та запобігання використання корупційних податкових схем, зниження рівня податкового навантаження на суб'єктів господарювання, мінімізація податкових пільг як малоефективного важеля впливу на платників, розширення процесів автоматизації та спрощення технологічних процедур в рамках адміністрування податків та зборів, удосконалення системи аналізу ризиків, повного запуску «Єдиного вікна», мінімізації ризиків проявів корупції, впровадження норм NCTS (загальноєвропейської комп'ютеризованої системи управління транзитними вантажами, розробленої для електронного документообігу) тощо. Прийняті нормативно-правові акти в сфері справляння податків і зборів повинні регламентувати не тільки порядок їх обчислення, а й максимально чітко визначати всі складові адміністрування. При цьому система адміністрування податків повинна бути ефективною з точки зору чільної державної мети – забезпечення необхідних податкових надходжень в бюджетну систему і одночасно зниження рівня витрат на виконання податкового законодавства, як для держави, так і для платників податків.

Таким чином, основними принципами удосконалення системи адміністрування податків і зборів в Україні у найближчий час повинні стати зниження податкового навантаження на бізнес, що визначається не тільки рівнем податкових ставок, але і процедурами розрахунку і сплати податків, упорядкуванням проведення податкових перевірок та подання податкової звітності, а також, забезпечення рівних умов оподаткування для економічних суб'єктів, що працюють в одній сфері. Грамотно збалансоване та ефективне адміністрування податків, що поєднує в собі інтереси і держави, і платників податків, є найважливішою складовою економічних, соціальних і політичних перетворень в Україні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Моніторинг прогресу реформ. Звіт за 2015 рік. Розділ «Податкова реформа» / Національна рада реформ, Проектний офіс. – С. 49. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reforms.in.ua/ua>
2. Податковий кодекс України: Закон України: від 2 грудня 2010 р., № 2755-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Системний звіт «Проблеми адміністрування податків для бізнесу в Україні» / Рада бізнес-омбудсмена. – 30.10.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://boi.org.ua>

РИНОК СТРАХОВИХ ПОСЛУГ

Роля Т.В., фінансове відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», II курс
Хмельницький торговельно-економічний коледж
Київського національного торговельно-економічного університету
Науковий керівник-викладач, к.псих.н. Шмерко О.П.

Метою статті є виявлення сучасних тенденцій розвитку та можливих способів вирішення проблем на страховому ринку України та його окремих сегментів у забезпеченні страхового захисту та покращення соціально - економічного розвитку нашої держави.

Дослідженню особливостей функціонування та розвитку страхового ринку присвячені праці багатьох вітчизняних науковців, серед яких Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Гаманкова О.О., Залетов О.М., Осадець С.С., Пікус Р. В., Тлуста Г.Ю., Приказюк Н.В. та інші.

Розглядаючи сучасний стан страхового ринку України, необхідно відмітити, що вона займає далеко не передове місце на світовій арені. Навіть враховуючи світові тенденції до економічного спаду та кризові явища, Україна все одно залишається країною з малорозвиненим ринком страхування.

Інститут страхової інформації проводить щорічне дослідження та надає максимально стандартизовану інформацію, яка охоплює близько 90 країн, використовуючи при цьому безліч різних джерел [1].

Виходячи з цих даних, за розміром зібраних валових страхових премій Україна набагато відстає від провідних країн світу і знаходиться приблизно на одному рівні з Перу (табл. 1).

Навіть такі країни як Південна Африка, Аргентина мають більший обсяг страхових премій, а відповідно і частку світових зібраних страхових премій.

Таблиця 1.

Порівняльна характеристика різних країн світу за обсягом зібраних страхових премій, млн дол. США

№	Країна	Загальні види страхування	Страхування життя	Валові зібрання премії	
				Всього	Частка у світі, %
1	Україна	3267	310	3586	0,08
2	Аргентина	13,957	3,359	17,317	0,37
3	Польща	9,729	8,355	18,084	0,39
4	Фінляндія	5,243	22,363	27,606	0,59

У багатьох європейських країнах прослідковується тенденція до підвищення рівня конкуренції, незважаючи на зміни, які відбулись на даному страховому ринку. Зокрема, з 2016 року вступають в силу нові вимоги щодо запровадження страховиками вдосконалених систем фінансової звітності, підвищення вимог до платоспроможності, створення докладніших актуальних моделей тощо. У зв'язку з цим, більшість страхових організацій чекають значні зміни.

Говорячи про страховий ринок України як частину світового ринку, необхідно відмітити рівень його розвитку. Одним з таких показників, який відображає частку зібраних страхових премій у ВВП країни, є рівень проникнення страхування. Так, починаючи з 2008 року даний показник показує низхідну динаміку, але у 2015 році він підвищився на 0,1 п.п. порівняно з 2014 роком і склав 1,80%. Наприклад, у Німеччині даний показник за підсумками 2014 року склав 6,84%, США - 8,06%, Великобританія - 11,53%, Китай - 3,00% [2, с. 134].

Тому можна зробити висновок, що в цілому рівень проникнення страхування в Україні знаходиться на досить низькому рівні. Проте, відповідно до Комплексної програми розвитку фінансового сектору України планується поступове підвищення даного показника і на кінець 2020 року даний показник має складати 7% [3].

Але, згідно з методикою розрахунку рівня економічної безпеки України, цей показник має складати 8 - 12% [4]. Тобто навіть за найсприятливіших умов досягнення, його все одно буде недостатньо для забезпечення необхідного рівня економічної безпеки, а при несприятливих - зробити для України його недосяжним.

Для комплексного уявлення про сучасний стан страхового ринку України необхідно розглянути основні показники, які його характеризують. Це дасть змогу зробити висновок про можливості використання страхування у якості ефективного інструменту страхового захисту держави та фінансування ризиків. Так, станом на 30.09.2016 кількість страхових компаній України складала 323, з них 43 - компанії зі страхування життя та 280 страховики загальних видів страхування (табл. 2). Починаючи з 2012 року, кількість страховиків на ринку України має тенденцію до зменшення. Так, з 2012 року з ринку пішли 91 компанія.

Таблиця 2.

Кількість страхових компаній в Україні за 2012 - 2016 рр.

Кількість страхових компаній	Роки				
	2012	2013	2014	2015	2016
Загальна кількість	414	407	382	368	323
Компанії зі страхування різного	352	345	325	318	280
Компанії зі страхування життя	62	62	57	50	43

Рівень страхування в Україні, на даному етапі розвитку, все ще перебуває на етапі становлення і поступового піднесення. Однак, незважаючи на таку велику кількість страховиків, страховий сектор залишається найбільш капіталізованим серед усіх небанківських фінансових ринків. Рівень страхового покриття в розвинутих країнах складає близько 80%, при рівні виплат близько 50%. В Україні ж даний показник станом на 30.09.2015 складає 17,1%.

Ще одним аргументом на користь низького рівня соціальної захищеності українських громадян порівняно з провідними країнами є показник щільності страхування, який показує скільки грошей витрачає на страховий захист одна особа. Так, у середньому по Україні одна особа витрачає 65,4 дол. США. Для порівняння, в Японії цей показник складає 5 - 6 тис. дол. США, в Німеччині - 1482 дол. США, в Польщі - 140 дол. США. Така ситуація склалась, по - перше через низький рівень довіри населення до страхових компаній, а по - друге, через низьку платоспроможність.

Проведений аналіз страхового ринку за останні роки свідчить, що економічна криза, яка вплинула на всі сфери економіки, позначилась і на розвитку страхування в Україні. Відсутність ціле направленої державної політики щодо стратегії розвитку ринку страхових послуг, нестабільне фінансове середовище країни, процвітаючий рівень недовіри населення до страхування - є основними проблемами на ринку страхування України. Головними напрямками його розвитку повинні стати:

- реалізація єдиного бачення стратегічного розвитку вітчизняного страхового сектору та його окремих складових;

- вдосконалення державного нагляду шляхом впровадження нагляду за страховою діяльністю, що передбачає комплексний контроль таких параметрів діяльності страховиків, як внутрішня система управління і контролю за ризиками, прозора фінансова звітність, виявлення недоліків у діяльності страховиків на ранніх стадіях їх розвитку;

Таким чином, вирішення проблем вітчизняного страхового ринку дасть змогу використовувати його можливості, як потужний інструмент соціального захисту населення, а в довгостроковій перспективі стати потужним джерелом інвестиційних ресурсів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. International Insurance Fact Book 2015. - International Insurance Institute - 2015. - 110 p. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.iii.org>
2. Statistical Yearbook of German Insurance 2014 / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.en.gdv.de>
3. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року (Постанова Правління Національного банку України від 18.06. 2015 року № 391) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
4. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України" (Наказ Мінекономрозвитку України від 29.10.2013 № 1277) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>

ВПЛИВ ПРИВАТИЗАЦІЇ НА ЕКОНОМІЧНІ ПРОЦЕСИ

Скопець Я.В., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
«Ірпінський державний коледж економіки та права».
Науковий керівник - викладач Калусенко В.В.

В умовах переходу України до ринкових відносин актуальності набуло роздержавлення великої кількості підприємств, їх приватизація, тобто передача об'єктів від державної до різних форм недержавної власності.

Приватизація в Україні здійснюється, з одного боку під впливом вже набутого світового досвіду роздержавлення, а з іншого – політичних та соціально – економічних особливостей країни.

Основними пріоритетами приватизації є підвищення ефективності виробництва та мотивації до праці, прискорення структурної перебудови і розвитку економіки України [1].

Дану тему досліджували такі фахівці як: Верхова Т., Даниленко А., Дубровський В. та інші [2, 4].

Приватизація сформувала нову соціально – економічну реальність, забезпечивши планування недержавного сектора в економіці України. Приватний сектор почав відігравати головну роль у розвитку української економіки [2, 24].

Нажаль, у нашій країні усі надпотужні державні підприємства продавалися за одним сценарієм, підприємство потрапляло під орбіту певної промислової групи його доводили до збитковості та купували за копійки. Тому наша країна протягом 26 років розпродала весь потужний промисловий потенціал від радянського союзу.

Головним завданням приватизації є налагодження ефективної роботи підприємств в, передусім шляхом інвестування коштів на їхнє тех. переозброєння. Це гарантує стабільні відрахування коштів у бюджет, сприяє насиченню внутр. ринку продукцією і розвитку експорту, забезпечує людей роботою [3, 496].

Ефективність приватизації може бути значно знижена у зв'язку із очікуваннями інвесторів щодо реприватизації в Україні. Навіть поодинокі випадки та обговорення питань щодо можливості реприватизації у впливових колах погіршують і без того несприятливий загальний інвестиційний клімат в країні. Проте проблема існує, оскільки значна кількість об'єктів, в тому числі великих та стратегічних, була приватизована фактично за безцінь [4, 35].

Таким чином, виокремимо проблеми приватизації:

- не готовність української економіки до приватизації, усе майно знецінено, реальна вартість при сьогоdnішній ситуації надзвичайно зменшена;
- не прозора приватизація (корумпована влада, недієздатна правоохоронна система, підкупність судів, не допуск усіх зацікавлених для інвестицій, недопущення приватизації об'єктів заздалегідь визначеними покупцями);
- розкрадено 90% державного майна що залишилось у спадок від радянського союзу, саме за допомогою приватизації;
- гостра необхідність до фінансування українських державних та комунальних підприємств;
- не виконання інвесторами своїх зобов'язання перед приватизацією (розширення виробництва, покращення умов праці для працівників, оновлення основних засобів).

Перспективи приватизації:

- залучення додаткових коштів для бюджету;
- покращення умов праці для працівників, погашення боргів по заробітній платі, збільшення заробітної плати і т.д.
- створення вільних економічних зон з використанням сучасного світового досвіду.
- оновлення основних засобів та розширення виробництва.

Підсумовуючи, вважаю, що в Україні приватизація не є актуальною, оскільки усі 26 років це є розкраданням державного майна, бізнес групи підкуповують усіх для отримання

контролю над підприємством, а потім просто отримують дохід від нібито збиткового підприємства (штучного) або взагалі розпродують майно частками та звільняють поступово працівників. І поки в Україні не створять сприятливий інвестиційний клімат, без корупції, серйозний інвестор в Україну не прийде, а будуть лише інвестори, що збагачують, шляхом нашого ж капіталу, який легалізовано закордоном.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про приватизацію державного майна: Закон України за № 24 від 4 березня 1992 року. / Електронний ресурс: [Режим доступу] – www.rada.gov.ua – Верховна Рада України.
2. Дубровський В. Умови завершення приватизації в Україні. Аналітичний звіт та рекомендації для Державної програми приватизації. - Київ, Варшава: Центр соціально економічних досліджень. – 2015. – С. 24.
3. Кульчицький С.В. Приватизація // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. — К. : Наук. Думка. – 2011. – С. 496.
4. Верховодова Т. Ефективність діяльності приватизованих підприємств в Україні. Фінансовий механізм забезпечення розвитку реального сектора України: науково - аналітична доповідь. - К. : НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». – 2015. – С.35.

ПРОБЛЕМИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ДЕПОЗИТНОЇ ПОЛІТИКИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ

Собко Д.В., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси та кредит», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач Іванова С.І.

В умовах глобалізації економічних процесів та нестабільного розвитку вітчизняної банківської системи однією з головних проблем банківських установ України є розбіжності у термінах залучення та розміщення своїх ресурсів, що свідчить про невирішеність проблеми щодо забезпечення їх ліквідності та платоспроможності. Однак, крім проблем розбіжності термінів активних та пасивних операцій, на ліквідність вітчизняних комерційних банків впливає і такий фактор, як стабільність ресурсної бази, яку повинна забезпечити ефективна ресурсна політика. Вирішення вищезазначених проблем набуває особливого значення в сучасних умовах розвитку вітчизняної банківської системи.

У сучасних умовах, коли міжнародні банки знизили обсяги кредитування українських банків, зважаючи на недостатність ресурсів на внутрішньому банківському ринку, посилюється значення депозитних ресурсів, які банк повинен залучити шляхом проведення різного роду депозитних операцій. Мобілізація позичених ресурсів є визначальною, адже цей вид ресурсів вирізняється високим рівнем доступності для більшості вітчизняних банків [2].

Ефективність роботи банку щодо залучення додаткових грошових коштів та забезпечення його конкурентоспроможності на ринку банківських послуг багато в чому залежать від впровадження нових депозитних продуктів. Однак важливо зазначити, що запровадження та розширення інноваційних банківських послуг має поєднуватись із постійним вдосконаленням традиційних напрямів обслуговування клієнтів. У зв'язку з цим вважаємо за доцільне запропонувати реалізацію логістичної схеми управління депозитними ресурсами в процесі впровадження заходів щодо системи стимулювання залучення коштів клієнтів (рис. 1). За логістичного підходу керуючий вплив здійснюється з боку єдиної логістичної системи управління до окремих стадій банківської діяльності.

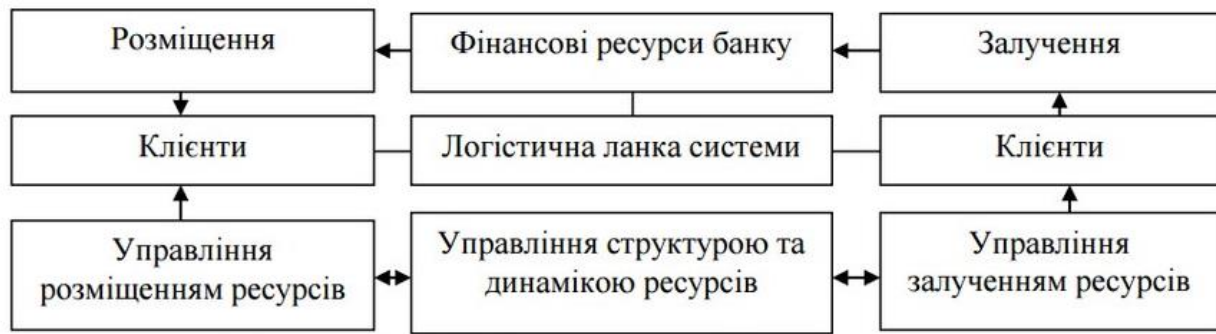

Рис. 1. Логістичний підхід щодо управління залученими депозитними ресурсами банку [3]

Отже, використання банками логістичного підходу до організації та управління депозитними ресурсами надасть такі основні переваги, як: створення передумов для підвищення ефективності банківської діяльності за рахунок управління на всіх етапах від залучення до розміщення залучених ресурсів та сприймання логістикою фінансових та інформаційних поточних процесів у взаємозв'язку, сприяння визначенню необхідного та достатнього розміру капіталу для підтримки достатнього рівня ліквідності та оптимального рівня регулятивного капіталу.

Для підтримки своєї конкурентоспроможності банки змушені пропонувати своїм клієнтам завжди нові послуги, застосовувати різноманітні фінансові інструменти та розширювати свою діяльність. Чинником зростання обсягів депозитного ринку в Україні є зростання грошових доходів юридичних та фізичних осіб, що за умов відсутності фінансового ринку як альтернативи інвестування визначає депозитні вклади як головне джерело активного портфеля банку.

Сучасна депозитна політика вітчизняних банків потребує постійного вдосконалення. Серед основних напрямів підвищення її ефективності можна назвати:

- удосконалення нормативно-правового регулювання захисту коштів фізичних та юридичних осіб, що знаходяться на депозитному рахунку;
- вирішення проблеми асиметричності інформації через створення інформаційної системи доступності та правдивості інформації щодо ліквідності, платоспроможності, прибутковості і рентабельності банків;
- спрощення режиму функціонування депозитних рахунків, а саме: порядку зарахування коштів на вклади, видачі готівки та перерахування з депозитних рахунків, застосування строкових вкладів із додатковими внесками;
- створення вигідних умов для активізації застосування банками цінових та нецінових методів маркетингової політики;
- покращення якості обслуговування клієнтів за рахунок використання нових інформаційних технологій у банківській сфері, а також підвищення кваліфікації працівників банку.

Зміцнення капітальної бази та забезпечення ефективної депозитної політики вітчизняних банків, інтеграція банківської системи України у світовий фінансовий простір значною мірою залежить від зростання обсягів капіталу. Достатній його рівень дає змогу банку зберегти платоспроможність і вплинути на рівень надійності банківської установи. Тому перспективою подальших досліджень у цьому напрямку стане питання про необхідність забезпечення достатнім рівнем капіталу банківської системи України [2].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2121-14/ed20120117>

2. Матлага Л. О. Проблеми та тенденції розвитку депозитної політики банківських установ України [Текст] / Л. Матлага, П. Васирина // Економічний аналіз: збірник наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2014. – Том 15. – № 1. – С. 274-283

3. Волкова Н.І. Удосконалення управління залученими депозитними ресурсами банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jeou.donnu.edu.ua/article/view/2370>

ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ: ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Собко.А.О., фінансове відділення, спеціальність «Фінанси та кредит»,
ІІІ курс, Хмельницький торговельно-економічний коледж КНТЕУ
Науковий керівник – викладач, к.е.н. Гребінська С.І.

Сьогодні в Україні актуальна проблема реалізації та забезпечення основних законних інтересів людини. Це проголошено в ст. 49 Конституції України, що кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування. Тобто, медичне страхування визначається, як невід'ємне, гарантоване державою право. [1] Доступність та якість надання медичної допомоги в Україні дуже відстає від стандартів провідних держав. Існуюча система надання медичної допомоги в нашій державі з кожним роком все більше погіршується. Незважаючи на відносно стабільний рівень фінансування галузі охорони здоров'я, використання бюджетних коштів проводиться неефективно і не прозоро, внаслідок чого галузь поступово занепадає.

Незважаючи на гарантії Конституції безплатності медичної допомоги, значна частина медичних послуг стала по суті платною. Пацієнти оплачують необхідні ліки і матеріали, несуть господарські витрати за харчування, постільну білизну й навіть платять за послуги молодшого медичного персоналу. Неофіційна оплата послуг лікаря стала розповсюдженим явищем, її розмір часом надмірно дорогий і тому недоступно для більшості пацієнтів. Як серед пацієнтів, так і серед лікарів росте невдоволення існуючим положенням справ. Фінансування медичної галузі потребує значного покращення, бо здійснюється, як правило, за методом залишкового фінансування цієї галузі. Це призвело до відсталої матеріальної бази, низького рівня медичного обслуговування,

дефіциту лікарських препаратів і, як результат – стан здоров'я населення в Україні незадовільний [1].

Одну із найбільш важливих ролей у системі гарантій права людини на охорону здоров'я відіграє загальнообов'язкове державне медичне страхування, яке є одним із різновидів соціального страхування і спрямоване на забезпечення конституційного права громадян на охорону здоров'я.

Міністерство охорони здоров'я України ініціює введення загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування з 1 січня 2018 року. Про це йдеться в оприлюдненому законопроекті міністерства. Законопроектом пропонується введення загальнообов'язкового медичного страхування як окремого виду соціального

В результаті запровадження Закону України «Про загальнообов'язкове медичне соціальне страхування» можна буде вирішити основні проблеми галузі медицини, а саме проблеми доступності медичної допомоги для всіх, розв'язання державою проблеми організації соціально справедливої системи охорони здоров'я, створити прозорі механізми фінансових, правових і соціально-економічних взаємовідносин між лікарнями та пацієнтами, підвищити якість медичного обслуговування та оптимізувати використання ресурсів системи охорони здоров'я.

Страховиком з обов'язкового медичного страхування виступає фонд медичного страхування, який пропонується створити як некомерційну самоврядну організацію. Документ націлений на створення єдиної системи збору та обліку єдиного внеску на

обов'язкове медичне страхування в частині страхових внесків, які повинні вноситися роботодавцями в розмірі 4,25 % від фонду оплати праці [4].

На нашу думку позитивним моментом даного законопроекту є введення фонду медичного страхування. У зв'язку з введенням даного фонду в Україні буде створена комплексна система соціального медичного обслуговування. Аналіз зазначеного законопроекту свідчить про такі проблемні питання при впровадженні цього виду страхування [3] порядок сплати страхових внесків на соціальне медичне страхування за осіб, яких вони обслуговують, порушує норми Конституції України щодо безкоштовності медичної допомоги; збільшення нарахувань на фонд оплати праці для роботодавців може призвести до поширення використання ними тіньових схем виплати заробітної плати та гальмування її зростання.

Нині з державного бюджету на медицину держава виділяє 3,5% ВВП. Ще 4% покривають зі своєї кишені пацієнти. На противагу цьому, як новий вид фінансування, вводиться модель страхової медицини. Спочатку її випробують в первинній ланці медицини. Варто зазначити, що нова реформа має на меті оздоровлення суспільства взагалі. Річ у тім, що велика частина населення України не проходить щорічних оглядів. А прогресивні системи охорони здоров'я, що існують в світі, працюють на випередження і ранню діагностику захворювань. Тож частину переважну кількість проблем зі здоров'ям можна вирішити на етапі саме первинної медичної допомоги - профілактичного огляду. У результаті реформи в кожного українця з'явиться свій сімейний лікар, який стежитиме за його здоров'ям. Якщо ж виникнуть серйозні проблеми, сімейний лікар направлятиме свого пацієнта до профільних фахівців. У випадку, якщо пацієнта не задовольняє сімейний лікар, він зможе його поміняти. Сімейні лікарі видаватимуть довідки в дитячий садок, школу, басейн. Прив'язка до місця проживання скасовується. Також у 2017 році буде запущена підготовка до реформування госпітальної ланки системи охорони здоров'я, розширення автономії медичних закладів, їх переведення на глобальний бюджет та оплату за результат, спрощення доступу до фінансування та інвестицій [3].

У тарифі за кожного пацієнта враховуватимуть коефіцієнти ризику за статтю та віком (новонароджені, діти, жінки репродуктивного віку, пенсіонери).. У середньому сімейний лікар отримуватиме 210 грн. за одного пацієнта - річний тариф. Поки не озвучено механізму визначення вартості тарифу. Однак наголошено, що тариф за пацієнтів сформований так, аби покривати усі середньостатистичні ситуації, з якими до сімейного лікаря звертаються пацієнти.

Розвиток системи загальнообов'язкового медичного страхування в Україні вимагає для своєї реалізації істотного вдосконалення нормативно-правової бази. Відсутність єдиного закону про обов'язкове медичне страхування призводить до недоступності користування правом на охорону здоров'я та до падіння рівня якості надання медичної допомоги населенню.

Отже, законом про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування слід передбачити соціальну захищеність у медичній допомозі кожного пацієнта. Упровадження загальнообов'язкового медичного соціального страхування не задовольнить усі потреби медичної галузі, але дасть поштовх до її покращання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Гончарова Н. М. Стан та перспективи розвитку медичного страхування в Україні / Н. М. Гончарова [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://archive.nbuv.gov.ua>
2. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
3. Реформа фінансування медицини: що нас чекає в 2017 році? [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : http://www.moz.gov.ua/ua/portal/pre_20161002_a.html
4. В Україні хочуть ввести обов'язкове медстрахування з 2017 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://life.pravda.com.ua/health/2013/10/28/141971/>

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ БЮДЖЕТУ, ЯК ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ

Сова В.І., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», II курс,
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач Чайка Л.В.

Проблеми бюджету займають важливе місце в соціально-економічному розвитку кожної країни, адже бюджет належить до тієї сфери суспільного життя, що безпосередньо стосується інтересів усіх членів суспільства. Успішне вирішення проблем бюджету можливе лише за умови правильного розуміння його сутності, ролі та місця в системі економічних відносин.

Дослідженню питань сутності бюджету, його формування та функціонування присвячені праці таких вітчизняних і зарубіжних вчених, як О. Кириленка, Ю. Пасічника, О. Василика, В. Федосова, С. Юрія, І. Петровської, Д. Клинового, С. Фішера, Р. Дорнбуша та інших. Серед науковців немає єдиної думки щодо розуміння сутності «бюджету», його ролі та значення в системі фінансових відносин, що й зумовлює актуальність досліджуваної проблеми.

У сучасному понятійному і функціональному значенні бюджет є продуктом епохи західної конституційної демократії. В офіційний і науковий обіг цей термін входить після епохи буржуазно-демократичних перетворень у Великій Британії у 30-ті роки XVIII ст. Отже, у сучасному функціональному призначенні бюджет має порівняно недавнє історичне походження [6].

В офіційних документах термін «бюджет» почали застосовувати лише на початку XIX ст. [5]. За сучасним тлумаченням термін «бюджет» формувався у процесі тривалої еволюції. Термін «бюджет» бере початок від нормандського (старофранцузького) слова «bougette», що означає «шкіряна сумка, портфель». В епоху Середньовіччя (XI ст.) в Англії канцлер казначейства приносив у парламент портфель з фінансовими документами, а також промовою про стан державних фінансів, яка, власне, і дістала назву бюджет [8].

У даний час існує багато поглядів на визначення сутності категорії «бюджет», більшість з яких торкається його форми, утворення та використання. Водночас, зовсім мало уваги приділяють тому важливому аспекту, що бюджет в сучасних економіках, – явище, без якого жодна економічна система не може повноцінно функціонувати. Об'єктивність бюджету зумовлена необхідністю перерозподілу валового внутрішнього продукту між галузями діяльності, територіями країни внаслідок нерівномірності їхнього розвитку, між окремими верствами населення з метою підтримки найменш захищених категорій тощо.

Дані питання знайшли своє відображення у працях О.Д. Василика, В.М. Федосова, С.І. Юрія та інших науковців. Так, О.Д. Василик стверджує: «Державний бюджет України – централізований фонд фінансових ресурсів держави, який використовується для виконання покладених на неї функцій, передбачених Конституцією України» [2]. На думку В.М. Федосова, «державний бюджет виражає фінансові відносини, пов'язані з утворенням та використанням фонду грошових ресурсів держави». Дещо інших поглядів дотримується С.І. Юрій, який стверджує, що «державний бюджет як одна з ланок фінансової системи України є економічною категорією і відображає грошові відносини, які виникають між державою, з одного боку, і підприємствами, організаціями, установами всіх форм власності і фізичними особами – з іншого, з приводу утворення централізованого фонду грошових коштів держави і його використання на розширене відтворення, підвищення рівня життя і задоволення інших суспільних потреб. Завдяки бюджету відповідно до Конституції України, держава повинна мати можливості зосередити фінансові ресурси на важливих ділянках економічного та соціального розвитку» [7].

У західній економічній літературі поняття «бюджет» має більш широкий діапазон тлумачень, оскільки охоплює не лише рівень державних фінансів, але й мікрорівневий фінансовий рівень. Так, у праці С. Фішера «Економіка» знаходимо визначення бюджету як

детального опису витрат, а також фінансових планів окремих людей, компаній або урядів [9].

Сутність категорії «бюджет» можна розглядати в декількох аспектах, а саме:

- за економічною сутністю – система фінансових відносин між державою та юридичними і фізичними особами з приводу формування й використання централізованого фінансового фонду, призначеного для забезпечення виконання функцій і завдань загальнодержавного масштабу;
- за матеріальним змістом – централізований фонд грошових ресурсів держави, що знаходяться в постійному русі, і складається з вхідних та вихідних бюджетних потоків;
- за формою прояву – основний фінансовий план, баланс доходів та видатків держави.

Сутність бюджету реалізується через його функції. В економічній літературі немає єдиної думки щодо кількості функцій бюджету. Пасічник Ю.В., Юрій С.І. схилиються до існування двох чітко структурованих функцій – розподільної та контрольної. Через розподільну функцію держава зосереджує у своїх руках усі джерела бюджетних надходжень, щоб потім використати їх з найбільшою ефективністю. Широка сфера дії розподільної функції обумовлюється участю в бюджетних відносинах практично всіх членів суспільства.

Сутність контрольної функції полягає в тому, що суспільство в особі специфічних державних або недержавних структур контролює і вирівнює бюджетний розподіл. Виконання контрольної функції сприяє оптимальному рухові бюджетних ресурсів як в частині їх мобілізації, так і розподілу.

Петровська І.О. та Клиновий Д.В. виокремлюють три функції бюджету: акумулятивну, розподільчу та контрольну. Зміст функцій та характер їх реалізації залежить від рівня розвитку економічних процесів у країні [8].

Головними ознаками бюджету є:

- історичність – бюджет, як категорія склався історично, мав свої специфічні риси зародження в різних країнах, які проявляються й в сучасних умовах;
- плановість – бюджет є головним фінансовим планом держави;
- юридичний характер – бюджет має силу нормативного акта;
- терміновість – бюджет складається на визначений термін (зазвичай на рік).

Згідно з Бюджетним кодексом, що був прийнятий 8 червня 2010 року Верховною Радою України: «Бюджет – це план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються органами державної влади, органами Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду» [1].

Враховуючи надзвичайне значення бюджету, необхідна чітко налагоджена система управління ним, щоб забезпечити своєчасне й повне надходження доходів, та раціональне, цільове й ефективне використання коштів. Саме в цьому аспекті виникає юридичне значення бюджету у вигляді нормативно-правового закріплення бюджетних повноважень суб'єктів бюджетних відносин. Бюджет, затверджений на рівні закону, надає фінансовій діяльності органів виконавчої влади обов'язкового характеру, оскільки приписи закону мають конкретно-адресний характер і зобов'язують ці органи їх виконувати. Закон про бюджет зобов'язує органи виконавчої влади зібрати певну суму коштів і дозволяє витратити зібрані кошти на визначені напрямки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. Джерело доступу – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Василик О.Д. Бюджетна система України: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 544 с.
3. Кириленко О.П. Фінанси (теорія та вітчизняна практика): навч. посіб. – Тернопіль: Астон, 2002. – 212 с.
4. Корягін М.В. Сутність, функції та ознаки бюджету як економічної категорії // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.14. – С. 205-209.

5. Пасічник Ю.В. Бюджетна система України: навч. посібн. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 670 с.
6. Старостенко Г.Г. Бюджетна система: навч. посібн. для дистанційного навчання. – К.: Вид-во «Університет «Україна», 2006. – 220 с.
7. Теорія фінансів: підручник / За ред. проф. Федосова В. М., Юрія С. І. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 576 с.
8. Фінанси для фінансистів: підручник / За заг. ред. проф. Т.А. Говорушко – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 612 с.
9. Фишер С. Экономика / С. Фишер, Р. Дорнбуш, Р. Шмалензи. – М.: Изд-во «Наука», 1993. – 660 с.

ДЕРЖАВНИЙ БОРГ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ

Солтинська С.Р., фінансове відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», II курс
Хмельницький торговельно-економічний коледж КНТЕУ
Науковий керівник-викладач, к.псих.н. Шмерко О.П.

Державний борг являє собою досить складний механізм і залежить від багатьох суб'єктів ринкових відносин. Формування державного боргу відбувається при неспроможності держави функціонувати на власних фінансових ресурсах. Економічна сутність державного боргу проявляється через фіскальну і регулюючу функції. Існує різна класифікація державного боргу, однак основним поділом є поділ на внутрішній і зовнішній борг.

З настанням фінансової кризи у 2008 р. ситуація у сфері державних фінансів почала різко змінюватися, в результаті падіння ВВП у 2009 р. доходи державного бюджету почали знижуватися в той же час, витрати зафіксовані на певному рівні потребували дій Уряду спрямованих на покращення фінансового забезпечення державного сектору. Період кризи 2008-2009 рр. фактично співпав з початком президентської передвиборчої кампанії, оскільки уряд не збирався зменшувати витрати державного бюджету в умовах різкого скорочення доходів. В результаті чого у період 2008-2010 рр. борг сектору загальнодержавного управління практично збільшився удвічі - з 12 млрд. дол. США до 25 млрд. дол. США. Основою росту зовнішнього державного боргу було залучення кредитів від МВФ. У листопаді 2008р. МВФ погодив рішення щодо виділення Україні стабілізаційного кредиту на суму 16,43 млрд. дол. США, але уряд у 2008-2009 рр. фактично отримав всього 12 млрд. дол. США.

Політична криза в Україні 2014 рр., а пізніше початок бойових дій на Сході України мали значні негативні наслідки для економіки України.

У 2015 році Україна мала б сплатити 238,819 млрд. гривень за всіма видами державних запозичень, з них в серпні-грудні - 103,52 млрд. гривень. При цьому джерелом обслуговування боргу значною мірою є нові запозичення, які лише погіршують фінансовий стан держави.

Міжнародні рейтингові агентства кілька разів переглядали суверенні рейтинги України. Так, наприклад, у 2013 р. довгостроковий рейтинг дефолту України за шкалою Fitch був на рівні "В" (суттєво недостатній рівень кредитоспроможності), а у вересні 2015 р. був вже на рівні "С" (дефолт неминучий), що на три щабля нижче попереднього рівня. Звісно, серед інвесторів зростала напруга щодо перспектив виконання зовнішніх зобов'язань Україною, що відобразилось на котируваннях євробондів на зовнішніх майданчиках.

Станом на вересень 2015 р. величина державного боргу досягла критичного рівня у 90% ВВП. Це стало наслідком декількох факторів: значного накопиченого боргу, що продовжує зростати, глибокого спаду ВВП, девальвації гривні, що спричинило курсову переоцінку валютної складової боргу. В результаті, уряд виявився неспроможним обслуговувати борги за рахунок державного бюджету, що обумовило об'єктивну необхідність у реструктуризації. Крім того, це вимога програми МВФ «Механізм розширеного фінансування» (боргова реструктуризація включена як складовий елемент

програми). Враховуючи календар боргових виплат (який був складений до проведення реструктуризації), найбільш напруженим для системи державних фінансів мав би бути місяць грудень (2015 р.), коли виплати за євробондами мали скласти приблизно 65 млрд. грн. Всього виплати України, пов'язані з обслуговуванням державного боргу, у 2015 р. повинні були сягнути 20% ВВП.

Станом на 31 грудня 2016 року державний та гарантований державою борг України становив 1.929,76 млрд. грн. або 70,97 млрд. дол. США, в тому числі: державний та гарантований державою зовнішній борг – 1.240,03 млрд. грн. (64,26% від загальної суми державного та гарантованого державою боргу) або 45,60 млрд. дол. США; державний та гарантований державою внутрішній борг – 689,73 млрд. грн. (35,74%) або 25,37 млрд. дол. США.

Державний борг України становив 1.650,83 млрд. грн. (85,55% від загальної суми державного та гарантованого державою боргу) або 60,71 млрд. дол. США. Державний зовнішній борг становив 980,19 млрд. грн. (50,79% від загальної суми державного та гарантованого державою боргу) або 36,05 млрд. дол. США. Державний внутрішній борг становив 670,65 млрд. грн. (34,75% від загальної суми державного та гарантованого державою боргу) або 24,66 млрд. дол. США.

Гарантований державою борг України становив 278,93 млрд. грн. (14,45%) або 10,26 млрд. дол. США, в тому числі: гарантований зовнішній борг – 259,84 млрд. грн. (13,47%) або 9,56 млрд. дол. США; гарантований внутрішній борг – 19,08 млрд. грн. (0,99%) або 0,70 млрд. дол. США.

Протягом січня-грудня 2016 року сума державного та гарантованого державою боргу України збільшилася у гривневому еквіваленті на 357,58 млрд. грн., при цьому у доларовому еквіваленті державний та гарантований державою борг збільшився на 5,47 млрд. дол. США. Основною причиною таких змін є здійснення фінансування державного бюджету за рахунок державних запозичень, капіталізація ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК" відповідно до Постанови КМУ від 18.12.2016. № 961 (зі змінами) та Фонду гарантування вкладів фізичних осіб відповідно до Постанови КМУ від 28.12.2016 №1003, девальвація національної валюти, курс якої по відношенню до долара США зріс з близько 24,00 грн./дол. США на кінець 2015 року до близько 27,19 грн./дол. США на кінець грудня 2016 року.

Оскільки в Україні вже фактично відбулися всі процеси, які, як правило, супроводжують дефолт – значна девальвація, відтік капіталу та закриття зовнішніх ринків запозичень, Уряд запровадив низку заходів для стабілізації ситуації. Зокрема, фінансова підтримка з боку міжнародних фінансових організацій та країн-партнерів, підтримка МВФ у переговорах з основними кредиторами, досягнення попередньої домовленості з основними кредиторами щодо реструктуризації зобов'язань. Угода про реструктуризацію передбачає списання Україні 20% основної суми боргу (близько \$3,6-3,8 млрд), що зменшує гарантований борг з приблизно \$19,3 млрд. до \$15,5 млрд. При цьому за цінними паперами має бути підвищено середньозважену купонну ставку з 7,22% до 7,75% річних. Також встановлено відтермінування погашення єврооблігацій на 4 роки - з 2015-2023 рр. до 2019-2027 рр., за ці 4 роки Україна мала б сплатити за кредитами біля \$ 15 млрд.

З урахуванням оголошених 27 серпня положень Угоди з кредиторами про реструктуризацію боргу міжнародне рейтингове агентство Fitch Ratings знизило рейтинг дефолту України за зобов'язаннями в іноземній валюті до «С» з «СС».

Законом «Про Державний бюджет України на 2016 рік» визначено на 31 грудня 2016 року граничний обсяг державного боргу у сумі 1.501.479.663,5 тисяч гривень.

Можна надати такі шляхи подолання даної проблеми:

- налагодження політичної ситуації в країні;
- визначення напрямку боргової стратегії, а саме співвідношення зовнішнього та внутрішнього державного боргу;
- припинення запозичень та налагодження інвестиційного клімату в країні;
- дотримання економічно безпечного дефіциту бюджету;
- врегулювання податкової політики; сприяння розвитку внутрішнього ринку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Офіційний сайт Міністерства фінансів [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРЕДИТУВАННЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

Тарабановська К.Ю., відділення «Аграрний бізнес», спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», 3 курс
ВП НУБіП України «Немішайівський агротехнічний коледж».
Науковий керівник - викладач, Величко Н.М.

Чимало аналітиків неодноразово говорили про те, що один невеличкий кредит (позика, що не перевищує 14 тисяч доларів) уже дає підприємству можливість створити хоча б одне робоче місце. Активне кредитування підприємств малого та середнього бізнесу сприяє не лише розвиткові економіки, а й найкращим чином поліпшує ситуацію на ринку праці. Передусім, треба знати, які саме підприємства належать до малого та до середнього бізнесу. Як правило, до них належать і підприємства, що мають 40 мільйонів доходу на рік, і навіть мільярд гривень. Саме ці види бізнесу в будь-якій цивілізованій країні становлять основу її валового виробництва (від 40 до 70% ВВП), але нажаль такого не спостерігається в Україні. Малий бізнес при таких темпах інфляції, як за останні 3 роки, ризикує припинити своє існування. Оскільки вартість більшої частини товарів і послуг відштовхується від долара, різкий стрибок валюти змусив підприємців підвищити ціни. Так, частка малого і середнього бізнесу у ВВП (в Україні) складає 9,5%, кількість малих підприємств – 197 тис., що об'єднує лише 1/10 числа зайнятих[1,63]. Активізація практично «мертвого» кредитування малого та середнього бізнесу не спостерігається вже протягом трьох років. Це звичайно спричинено цілим рядом факторів серед яких:

- неефективний (формальний) інститут поруки, у тому числі існування широко застосовуваної схеми ухилення від виконання обов'язку за договором поруки шляхом ліквідації основного боржника - юридичної особи;
- складний та ризиковий механізм визначення змінюваної процентної ставки;
- недосконалість інструментів позасудового врегулювання, що на практиці нівелює застосування цього способу урегулювання боргу;
- прогалини в законодавстві, які дозволяють відчужувати майно боржників без згоди заставодержателя тощо. Саме через проблеми кредитування малого та середнього бізнесу в Україні вагомою проблемою є пошук джерел додаткового фінансування подальшого розвитку

На заваді масовому кредитуванню МСБ також нині стоїть і те, що досі не ухвалено законопроект про захист прав кредиторів. Так, дійсно, цей проект Закону № [4529](#) «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо стимулювання кредитування в Україні)» лише передано на розгляд депутатам.

Законопроект, який розглядає парламент, жорсткий: збільшується кримінальна відповідальність юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадян України за недостовірні документи, які вони надали для отримання кредитів у банках. Цим документом (до речі, його, як і інші банківські законопроекти, напевне, ухвалять, адже над цим працює банківське лобі) пришвидшено розгляд судових позовів щодо банків та позичальників. Крім того, банки можуть отримати право застосовувати валютний курс, що був чинним на момент видачі кредитів (проте це лише право, а не обов'язок, тобто вони можуть і не робити цього).

Для покращення ситуації щодо кредитування малого та середнього бізнесу в квітні 2017 року Німецько-Український фонд планує провести «Фінансовий ярмарок для МСБ», на якому будуть представлені кредитні програми та продукти, як від банківських установ. Протягом заходу відвідувачі зможуть отримати консультації щодо доступу до кредитних ресурсів.[2]

У рамках виконання Національної програми сприяння розвитку малого підприємництва в Україні банки розробляють спеціальні програми мікрокредитування, які враховують особливості функціонування малих і середніх підприємств. Такі програми

визначають особливі умови кредитування, які полягають у швидкому оформленні кредиту, зручному графіку погашення, гнучкому підході до предмета застави та вартості забезпечення за кредитом. Програми мікрокредитування поширюються на підприємства з кількістю працюючих до 250 осіб.[3]

Максимально можлива сума кредиту за Програмою мікрокредитування – 2 млн. грн. (або еквівалент у доларах США, євро).

Граничний строк кредитування залежить від цільового призначення кредиту. Якщо гроші використовуються на поповнення оборотних коштів, наприклад, на закупівлю товару або матеріалів, то строк складе до 24 місяців, якщо на придбання основних засобів (якогось устаткування, нерухомості) – до 60 місяців.

За рішенням кредитного комітету, банк може запропонувати оформлення поруки юридичної або фізичної особи. Особливо це стосується тих випадків, коли позичальник і поручитель ведуть спільний бізнес або мають спільне джерело доходу.[4]

Враховуючи чинники, які стримують зростання масштабів мікрокредитування в Україні, активізація і розвиток такого сегменту українського кредитного ринку можлива при підвищенні рівня пропозиції мікрокредитних послуг.

Але мікрокредити це не єдине рішення проблеми кредитування малого та середнього бізнесу. Ось, наприклад, Приватбанк зараз кредитує підприємців за рахунок інвесторів банку, які оформили депозити. Працівники банку пропонують інвесторам рекламні ролики про підприємців, які хочуть отримати кредити під свою справу. За рахунок програми «Країна успішного бізнесу» станом на 1 жовтня по всій Україні створено 79 тисяч нових робочих місць. У банку з'явилася 101 тисяча позичальників-підприємців, прокредитованих на суму майже 1,4 млрд грн.

Формування пропозиції послуг мікрокредитування для суб'єктів малого бізнесу може здійснюватися не тільки комерційними банками, а й небанківськими мікрофінансовими організаціями (МФО), основна функція яких – посередництво між споживачами мікрокредитних послуг і джерелами фінансування.

Для активізації сфери мікрокредитування, посилення фінансових позицій суб'єктів малого підприємництва і появи нових видів фінансових інститутів і нових видів фінансових послуг на вітчизняному кредитному ринку необхідно сформувати правові і організаційні основи функціонування небанківських фінансових організацій мікрокредитування.

Таким чином, для вирішення проблеми кредитування малого та середнього бізнесу в Україні треба насамперед банківським установам розробити свої стратегії виходу на ринок послуг для дрібних клієнтів, відповідно до цих стратегій внести зміни у менеджмент, операційну та технологічну діяльність враховуючи особливості функціонування і потреби клієнтів малого і середнього бізнесу. Малий і середній бізнес може зіграти дуже велику роль в економіці нашої країни за прикладом країн Західної Європи, де з приватного підприємництва сплачується 65% податків в казну.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Малий бізнес та підприємництво в ринкових умовах господарювання / Навч. посіб. За ред. професора Л. І. Воротиної. К.: Європейський університет. - 2015р. - с.68.
2. Національна платформа малого і середнього бізнесу. [Електронний ресурс] <http://platforma-msb.org/yarmarka-msb/>
3. Особливості кредитування малого бізнесу. [Електронний ресурс] - http://pidruchniki.com/1597012241492/bankivska_sprava/formi_bankivskih_kreditiv
4. Мікрокредитування [Електронний ресурс] <http://www.megabank.net/ua/microlending/>

СТРАХУВАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Урбан Д.П., товарознавче відділення,
спеціальність «Комерційна діяльність», II курс
Хмельницький торговельно-економічний коледж КНТЕУ.
Науковий керівник – директор коледжу, к.е.н., доцент Трішкіна Н.І.

Будь-яка підприємницька діяльність пов'язана з ризиком, по ньому і укладається договір страхування. Ризик – це: можливість досягнення негативних наслідків в результаті певних рішень або дій; ймовірність понести збитки або втратити вигоду, невпевненість в отриманні відповідного доходу; дія, яка в тій чи іншій мірі загрожує суб'єкту певною втратою. Ці ризики можуть бути різноманітними: пожежа, землетрус, залив водопровідною трубою, викрадення автотранспорту. По кожному з видів ризиків укладається різний договір страхування. Зрозуміло, що на вітчизняних просторах постраждати від землетрусу куди важче, ніж від пожежі. Ця специфіка і буде відображена у договорі у вигляді різниці виплачених компенсацій.

Розмір страхового тарифу і платежу при страхуванні майна залежить від типу майна, що заявляється на страхування, його характеристик (віку, стану тощо) та вартості, вибраного варіанту страхового покриття (страхових ризиків, на випадок настання яких укладається договір), терміну дії договору, розміру безумовної франшизи, заходів протипожежного захисту, умов охорони території, на якій розташовано майно, і інших чинників.

Багато хто з підприємців страхує своє майно на вимогу банків (при отриманні кредиту) або великих торгових комплексів (при оренді приміщень). Правда, слід зазначити, багато підприємців, які уперше страхуються, так би мовити, добровільно-примусово, потім частенько, відчувши переваги страхування, починають страхуватися добровільно та усвідомлено. В основному страхуються будівля, матеріали, обладнання, товар. Підприємець може вибрати оптимальну для себе комбінацію ризиків у програмі ПРОВІДНА БІЗНЕС «Майно», яка розроблена так, щоб максимально захистити Ваш бізнес. Це може бути захист від наслідків найбільш поширених ризиків – вогню, протиправних дій третіх осіб, стихійних явищ, пошкодження водою. Також існує можливість вибору повного набору ризиків, включаючи наїзд транспортного засобу і падіння предметів на застраховане майно.

Процедура її оформлення максимально спрощена, прозора і зрозуміла. Застрахованими можуть бути будівлі і приміщення, тобто нежитлові об'єкти нерухомості, які або орендуються, або знаходяться у власності у підприємця. Також можна застрахувати оздоблення, товари, офісне або торгове обладнання. Пропонуються декілька варіантів покриттів, що включають в різних комбінаціях ризики вогню, стихійних лих, пошкодження водою в результаті прориву водопроводу або затоплення з сусідніх приміщень і протиправні дії третіх осіб. Підприємець може вибрати найбільш відповідний варіант.

Багато компаній не відшкодовують збиток, нанесений пожежею, джерелом якої було коротке замикання. Але, в ПРОВІДНІЙ такого обмеження немає. Хотілося б звернути увагу, – пожежа внаслідок підпалу відноситься до групи ризиків, пов'язаних з протиправними діями третіх осіб. Тому, якщо підприємець хоче захистити свій офіс не лише від самозаймань, але і від підпалів, слід застрахуватися, як від пожежі, так і від протиправних дій третіх осіб.

Магазин можна застрахувати тільки на випадок затоплення. Однак фахівці рекомендують ширше страхове покриття, передбачене страховим продуктом ПРОВІДНА БІЗНЕС «Майно», який включає відшкодування збитку від пошкодження майна водою та вогнем. Страховий тариф відрізнятиметься трохи. Хочу відмітити, що хоча випадки пошкоджень в результаті дії води відбуваються частіше, збиток в результаті дії вогню більш значний.

Страхові компанії здійснюють страхування скляних конструкцій проводиться за тарифом 1,5 – 2,5 відсотка від їх вартості. Збиток може бути відшкодований за ситуації, коли хтось розіб'є вітрину, у разі пошкодження вітрини при пожежі, внаслідок стихійного лиха та інших подій.

Витрати на страхування майна згідно із законодавством України відносяться на загальні витрати, і таким чином, можна зменшити базу оподаткування при купівлі страхового полісу.

Можна застрахувати складські і офісні приміщення, що відносяться до нежитлового фонду. У комплексному страховому продукті для підприємців **ПРОВІДНА БІЗНЕС «Майно»** передбачено декілька варіантів страхового покриття, що включають страхування на випадок пошкодження, знищення або втрати майна в результаті пожежі, вибуху, протиправних дій третіх осіб, стихійних лих, проникнення води з сусідніх приміщень або аварії водопровідних систем, наїзду транспортних засобів та інших ризиків за бажанням клієнта. Підприємець може застрахувати також і товарно-матеріальні цінності (товари на складі, в магазині, сировину, напівфабрикати тощо). Але з однією умовою – навіть якщо це приватний підприємець, що знаходиться на єдиному податку, він повинен вести облік надходження товару, регулярно проводити інвентаризацію. Інакше страхова компанія у разі настання страхового випадку, приміром, пожежі, просто не зможе перевірити, скільки і яких товарів було у цей момент в магазині.

Традиційно, страхові компанії пропонують майнове страхування, страхування відповідальності, страхування від перерв у виробництві.

Майнове страхування передбачає відшкодування коштів у випадку псування предметів, обладнання, їх крадіжки. Страхування відповідальності означає, що страхова компанія буде виплачувати компенсації третім особам, тобто клієнтам, які щось «недоодержали». Страхування від перерв у виробництві, зрозуміло, забезпечить фірмі кошти, які вона не отримала за час простою. В даному випадку у договорі встановлюється мінімальний ліміт, коли страхове відшкодування може бути здійснено.

Отже, страхування – це спосіб фінансового захисту майна, здоров'я, життя. Цивілізоване суспільство не виробило іншого засобу захисту, який би гарантував відшкодування раптових втрат, окрім страхування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про страхування» від 4 жовтня 2001 р № 2745-III.
2. Офіційний сайт «Финансы и бизнес» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://finance-and-business.ru>.
3. Управление предпринимательскими рисками /Макаревич Л. – М: Дело и Сервис, 2006. – 448 с.

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ДОБРОВІЛЬНОГО МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Федорченко С. В., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», II курс
Ірпінський державний коледж економіки та права
Науковий керівник – викладач Ірпінського державного
коледжу економіки та права Деміденко Л.С.

Всім добре відомо, що послуги лікарів зараз коштують недешево, незважаючи на те, що ця галузь вважається безкоштовною. Однак сьогодні в країні все частіше вводиться добровільне медичне страхування, яке дає можливість отримати досить швидко і дуже якісну допомогу і хороше обслуговування.

Добровільне медичне страхування (ДМС) – це вид особистого страхування, який гарантує застрахованій особі при виникненні страхового випадку отримання медичної допомоги та компенсацію витрат на придбання медикаментів за рахунок страхової компанії.

Програми медичного страхування передбачають погашення фінансових витрат на лікування. При цьому, крім покриття всіх медичних витрат, гарантується висока якість обслуговування у приватних і муніципальних клініках та лікарнях. Як правило, програми ДМС не є стандартними (якщо це не корпоративне страхування співробітників) – вони

розробляються індивідуально і можуть формуватися в залежності від потреб та запитів.

Комплексна програма медичного страхування включає в себе захист від непередбачених витрат на оплату медичної допомоги і медикаментів у разі захворювання, а також відшкодування збитків у разі отримання травми, настання інвалідності або смерті.

Добровільне медичне страхування включає:

- стаціонарну допомогу – консультації, дослідження, хірургічне та терапевтичне лікування, оплата перебування в лікарні, забезпечення медикаментами;
- поліклінічну допомогу – консультації, виклик лікаря додому, оформлення лікарняних листів, діагностика;
- забезпечення, оплату і доставку медикаментів і препаратів;
- невідкладну медичну допомогу – виїзд «швидкої допомоги», огляд, надання невідкладної допомоги, медикаментозне забезпечення, транспортування;
- стоматологічну допомогу – огляд і консультації;
- терапевтичне та хірургічне лікування, рентген, анестезія.

Страхування здоров'я в Україні залишається непривабливим ні для страхових компаній, ні для потенційних страхувальників. За даними Асоціації страховиків України, медичне страхування (безперервне страхування здоров'я) становить 9%, страхування медичних витрат – 2, 7%, а добровільне страхування від нещасних випадків складає лише 2,8 % від загального обсягу зібраних страховиками премій. За 2016 рік страхові компанії зібрали близько 19 млрд. 588 млн. гривень чистих страхових премій. У цій сумі добровільне особисте страхування склало 3 млрд. 034 млн., у тому числі: 1 млрд. 758 млн. – медичне страхування (безперервне страхування здоров'я), 524 млн. грн. – страхування медичних витрат та – 545 млн. – страхування від нещасних випадків [3].

Що стосується виплат громадянам страхових компенсацій, то за статтею добровільного особистого страхування за 9 місяців 2016 року вони склали 1 млрд. 220,6 млн. грн. При цьому спостерігається тенденція збільшення суми виплат страховок. Зокрема, за 9 місяців 2015 року було виплачено на 15,1% менше, ніж у за цей період 2016 року.

Станом на 01.10.2016 року кількість страхових компаній, що здійснюють ДМС становила 45 фінансових установ, серед яких: «Провідна», «Нафтагазстрах», «АХА Страхування», «Уніка», «Альфа страхування», «Інго Україна», «PZU Україна», «Універсальна», НАСК «ОРАНТА», та ін. [2]. Зокрема, НАСК «ОРАНТА» пропонує програми добровільного медичного страхування як для дорослих, так і для дітей, серед яких можна виділити "Стандарт", "Класик", "Престиж", "Еліт", "Люкс", "VIP" тощо. Якщо пакети рівня "VIP", "Люкс", "Еліт", передбачають обслуговування у приватних клініках, то пакети рівня "Стандарт" і "Класик" передбачають переважно обслуговування у державних та відомчих медичних установах. Вартість програм залежить від переліку медичних послуг, лімітів на стоматологічні послуги, медикаментозне забезпечення, кількості застрахованих осіб, місця знаходження клієнта.

Середня вартість поліса становить від 3500 грн. до 8000 грн., тому не всі бажаючі мають фінансові можливості платити. У пересічних українців складається враження, що страхові компанії, які займаються ДМС, отримують досить високий прибуток від платежів клієнтів. Але медичне страхування найзбитковіший і складний вид страхування. Наведемо приклад: якщо з майнових видів страхування рівень збитковості становить у середньому приблизно 30%, то за добровільним медичним страхуванням – майже 75%, а в деяких страхових компаніях – понад 100%. Тобто із платежу 100 гривень страхувальнику повертають 75 гривень. На разі 25% коштів, які залишаються у розпорядженні страховика, йдуть на оплату податків. Вони цього року збільшилися за рахунок введення принципу подвійного оподаткування (з обороту і з прибутку), також формуються відрахування в резервні фонди, витрати на ведення договору, непередбачені витрати, які виникають у зв'язку з різким стрибком курсу валюти [3].

Добровільне медичне страхування володіє такими перевагами: шанобливе і більш уважне ставлення лікарів і персоналу до пацієнта; у фахівців є в наявності все необхідне обладнання; у вас є можливість звернутися в ту клініку, в яку ви хочете; прийом буде призначений на зручний для вас час; наявність незалежного експертного контролю за

строками, якістю та обсягами за наданням медичних послуг представниками страховика.

Недоліками ДМС є: ненадійність страхових компаній; страховики не надто бажають мати справу з медициною; часте порушення страхових норм страхувальниками і страховими компаніями; наявність недостатньої кількості фахівців сфери охорони здоров'я, які мають сучасні знання й досвід з медичного страхування; відсутність у навчальних програмах всіх вищих медичних навчальних закладів акредитації тематики добровільного медичного страхування; відсутність дієвого контролю за якістю надання послуг медичними установами; відсутністю підтримки на рівні держави; відсутність законодавства, яке б регулювало медичне страхування [1;196 с.].

Страховики не очікують в 2017 році кардинальних змін на ринку ДМС: немає ні передумов для зниження вартості медичних послуг, ні зростання інтересу споживачів до такого страхування.

Отже, в даний час Україна через відсутність фінансових можливостей не може в повністю забезпечити реалізацію прав громадян на охорону здоров'я та медичне забезпечення. Система обов'язкового медичного страхування є не забезпеченою діючою нормативною базою та неврегульованою, тому зростає соціальна значимість добровільного медичного страхування, кошти якого можуть бути додатковими джерелами фінансування. Проте потрібно подолати багато недоліків ДМС, щоб воно стало пріоритетним видом страхування в нашій державі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Манжосова О. В. Окремі аспекти добровільного медичного страхування в Україні // Європейські перспективи . – 2012. – № 2(1). – с.483.
2. Підсумки діяльності страхових компаній за 9 місяців 2016 року // Фориншурер [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://forinsurer.com/files/file00587.pdf>
3. Поліс медичного страхування в Україні мають обрані // Урядовий кур'єр [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/polis-medichnogo-strahuvannya-v-ukrayini-mayut-b>

ДЕРЖАВНІ ЗАПОЗИЧЕННЯ ТА ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ

Чижевська О. В., фінанси і кредит,
спеціальність «Фінанси, банківська справа і страхування», І курс
коледж інформаційних технологій та землевпорядкування НАУ
Науковий керівник - викладач Костенко Г.І.

За економічною сутністю державний кредит - форма вторинного перерозподілу ВВП. Його джерелом є вільні кошти населення, підприємств і організацій.

Метою запозичення коштів може бути:

- покриття бюджетного дефіциту;
- регулювання грошового обігу;
- залучення коштів для інвестиційних програм тощо.

Тобто державний кредит безпосередньо пов'язаний із бюджетним дефіцитом, будучи джерелом його покриття. В окремих випадках за його допомогою можуть мобілізуватися кошти у фонди цільового призначення або на цільові проекти [3].

Крім того, до системи державного кредиту належать позики, що надаються під державні гарантії або для поповнення валютних резервів центрального банку від Міжнародного валютного фонду й інших міжнародних фінансово-кредитних установ [1].

У кредитних відносинах беруть участь кредитор і позичальник як юридично самостійні суб'єкти. При цьому позичальником звичайно є держава. З боку держави суб'єктами кредитних відносин можуть бути: Кабінет Міністрів України; органи місцевого самоврядування; Міністерство фінансів України (зокрема в особі Державного казначейства); Національний банк України. З іншого боку, в державно-кредитні відносини як кредитори вступають громадяни та суб'єкти господарювання (банки, страхові компанії, акціонерні товариства), котрі надають кредит державі під певні державні зобов'язання [2]. Надання

державі кредиту з боку юридичних і фізичних осіб здійснюється шляхом купівлі останніми облігацій державних позик та інших цінних паперів, що випускає держава.

В ролі забезпечення державного кредиту виступає все майно, що перебуває у власності держави, але обсяг застави в кредитній угоді між державою й підприємствами та населенням не вказується.

Державний кредит буває таких видів:

- внутрішній, коли держава запозичує кошти у підприємств і населення власної країни;
- зовнішній, якщо держава робить запозичення на міжнародному рівні.

Основною складовою фінансової безпеки є боргова безпека. Значна роль державного боргу в економіці держави обумовлюється його багатостороннім впливом на всі сфери життя, необхідністю розрахунку його граничного рівня для країни з урахуванням забезпечення стійкого економічного зростання, узгодження фіскальної та монетарної політики тощо. В Україні за роки її незалежності формування боргу відбувалося значною мірою під впливом потреб оперативного фінансування поточних бюджетних видатків, що зумовило його структуру та обсяги.

До основних причин швидкого зростання державного боргу України можна віднести: необхідність збільшення валютних резервів для забезпечення стабільності національної грошової одиниці; значні обсяги бюджетного дефіциту; залежність від імпорту енергоносіїв; потреби технічного переозброєння більшості галузей національної економіки.

Управління державним боргом та його обслуговування є одним з пріоритетних завдань фінансової політики держави, важливою умовою стабільності її фінансової системи..

Внутрішні й зовнішні борги стали невід'ємною складовою фінансової системи більшості країн світу. Вони зумовлені наявністю дефіциту бюджету, тобто держава не завжди має змогу провести скорочення витрат відповідно до наявних доходів. Тоді виникає потреба в додаткових фінансових ресурсах, які можна одержати або завдяки емісії грошей, або запозиченням як всередині держави, так і ззовні. Покриття дефіциту бюджету через запозичення має низку переваг, до яких належать: керованість інфляційними процесами в державі, підвищення рівня касового виконання бюджету, можливості зміцнення фінансового становища в державі.

Відповідно до міжнародних стандартів і загальноприйнятих наукою показників оптимальний розмір боргів держави не повинен перевищувати 60 відсотків від річного обсягу валового внутрішнього продукту. При перевищенні цього рівня держава може втратити фінансову незалежність і стати державою-банкрутом. Борги держави економічно виправдані лише в тому разі, якщо здійснювані за їх рахунок видатки сприяють збільшенню майбутніх доходів або приводять до скорочення майбутніх бюджетних видатків, тобто мають позитивний рівень прибутковості, що дає змогу державі в подальшому погасити основну суму боргу й сплатити відсотки за ним. До таких видатків належать інвестиції, і тому приріст державної заборгованості згідно з економічною теорією не повинен перевищувати суми державних інвестицій.

За останні роки прослідковується тенденція до зростання боргового навантаження в Україні. За підсумком 2014-2015 років сукупний обсяг державного боргу зріс більш ніж на 40% до 1 571,77 млрд. грн. В той же час, загальна сума державного боргу, приведена до еквіваленту іноземної валюти, навпаки, продемонструвала деяке скорочення за цей же період. Так, якщо станом на 01.01.2014 р. загальний державний борг відповідав 73,16 млрд. дол. США (в еквіваленті), то станом на 01.01.2016 р. – 65,49 млрд. дол. США (в еквіваленті). Безпосередньо за підсумком 2015 року загальна сума державного та гарантованого державою боргу, приведена до доларового еквіваленту, скоротилася на 6,19% до 65,49 млрд. дол. США. [4].

З метою забезпечення фінансової безпеки важливо здійснювати постійний моніторинг її індикаторів, серед яких можна виділити такі: рівень перерозподілу ВВП через Зведений бюджет України; рівень монетизації ВВП; дефіцит Державного бюджету; відсоткова ставка за банківській кредит; ставка рефінансування НБУ; відношення суми валових міжнародних резервів НБУ до загальної суми річного імпорту; валютний курс; частка довгострокових

банківських кредитів у загальному обсязі наданих кредитів; частка податків в обсязі ВВП; відношення суми власних оборотних коштів підприємств до суми залучених оборотних коштів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Вахненко Т. Обслуговування внутрішнього державного боргу та інструменти грошово-кредитного регулювання // Банківська справа. - 2004. - № 5. - С. 60-61
2. Вівчар О. Й. Особливості управління державним боргом та методи його удосконалення [Електронний ресурс] / Вівчар О. Й., Солдак М. Ю. - Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Menegment/2011_720/56.pdf.
3. Ткаленко С.І. Вплив державного боргу на економічну безпеку України // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2010. - №29. - С. 178-181.
4. Спеціальне дослідження стану державного боргу України за підсумком 2015 року [електронний ресурс] / – електронні дані. – режим доступу: http://rurik.com.ua/documents/analytic_articles/gov_debt_2015.pdf

СТРАХОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ ТА ПРОБЛЕМИ ЙОГО РОЗВИТКУ

Шаркова К.С., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», II курс,
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач Сова В.М.

Страховий ринок України – це частина фінансового ринку, де об'єктом купівлі-продажу є страховий захист, формується попит і пропозиція на нього. Головною функцією національного страхового ринку є акумуляція та розподіл страхового фонду з метою страхового захисту суспільства.

В економічній системі України страховий ринок згідно з вимогами Закону "Про фінансові послуги і державне регулювання ринків фінансових послуг" відноситься саме до ринку фінансових послуг [2].

Об'єктивними умовами існування страхового ринку є суспільна потреба у страхових послугах та наявність страховика, здатного її задовольнити. На ринку відбувається суспільне визнання страхової послуги, а його головною функцією є акумуляція та розподіл страхового фонду. А тому страховий ринок ще визначають як інструмент розподілу страхового фонду для забезпечення страхового захисту фізичних та юридичних осіб.

Сьогодні в Україні страховий ринок опинився у ще більш скрутному становищі, ніж був декілька років тому. Анексія Криму та бойові дії на Сході країни потягли за собою скорочення ринку, втрату договорів, зниження бізнес-активності, через що зменшились страхові потоки.

Проблеми функціонування й розвитку страхового ринку постійно перебувають у полі зору науковців. Так, вагомий внесок у розвиток теорії страхування та страхового ринку зробили Базилевич В., Внукова Н., Осадець С., Ткаченко Н., Фурман В. та інші [6].

Серед основних проблем недостатньої ефективності українського страхового ринку доцільно виокремити такі:

- невеликі обсяги і недосконала структура капіталу страхових компаній;
- недосконалість нормативно-правової бази, що регламентує розвиток страхової галузі;
- відсутність достатньої кількості кваліфікованих кадрів;
- низький рівень фінансового потенціалу страхових компаній;
- зростання випадків страхового шахрайства;
- відсутність довіри населення і господарюючих суб'єктів до страхових компаній [3].

Стан страхового ринку, рівень його інтеграції та затребуваність характеризуються обсягами страхових премій і страхових виплат. Вагомим значенням у визначенні стабільності ринку набуває рівень капіталізації страховиків, тобто обсяг власних коштів і страхових резервів тощо.

Страховий ринок є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків. Загальна кількість страхових компаній станом на 30.09.2016 становила 323, у тому числі СК "life" 1 – 43 компанії, СК "non-life" – 280 компаній, (станом на 30.09.2015 – 368 компаній, у тому числі СК "life" – 50 компаній, СК "non-life" – 318 компаній). Кількість страхових компаній має тенденцію до зменшення, так за 9 місяців 2016 року порівняно з аналогічним періодом 2015 року, кількість компаній зменшилася на 45 СК.

Дані наведені в табл. 1 [5].

Таблиця 1

Кількість страхових компаній*

Кількість страхових компаній	Станом на 30.09.2015	Станом на 30.09.2016
Загальна кількість	368	323
в т.ч. СК "non-Life"	318	280
в т.ч. СК "Life"	50	43

*Джерело: складено за даними Нацкомфінпослуг України [5]

Основні показники діяльності страхового ринку та його динаміка представлені в таблиці 2.

На підставі даних таблиці можна зробити висновок, що у порівнянні з 9 місяцями 2015 року на 3 125,5 млн. грн. (14,4%) збільшився обсяг надходжень валових страхових премій, обсяг чистих страхових премій збільшився на 2 842,0 млн. грн. (17,0%).

Отже, незважаючи на значну кількість компаній, фактично на страховому ринку основну частку валових страхових премій – 99,9% акумулюють 200 СК "non-Life" (71,4% всіх СК "non-Life") та 99,4% – 20 СК "Life" (46,5% всіх СК "Life").

Таблиця 2

Основні показники діяльності страхового ринку та його динаміка* (млн.грн)

Показники	9 місяців 2015	9 місяців 2016	Темпи приросту 9 м. 2016/9 м. 2015	
			млн. грн.	%
Валові страхові премії	21718,7	24844,2	3125,5	14,4
Валові страхові виплати	4674,8	6271,3	1596,5	34,2
Обсяг сформованих страхових резервів	17244,7	19477,1	2232,4	12,9
Загальні активи страховиків	60588,9	55377,2	-5211,7	-8,6
Активи, визначені ст. 31 ЗУ «Про страхування»	37682,7	34302,2	-3380,5	-9,0

*Джерело: складено за даними Нацкомфінпослуг України [5]

Обсяг валових страхових виплат/відшкодування у порівнянні з 9 місяцями 2015 року збільшився на 1 596,5 млн. грн. (34,2%).

Страхові резерви станом на 30.09.2016 зросли на 12,9% у порівнянні з аналогічною датою 2015 року, при цьому технічні резерви – на 8,5%, а резерви зі страхування життя – на 20,9%. У порівнянні з аналогічною датою 2015 року зменшились такі показники, як загальні активи страховиків на 8,6%; активи, визначені ст. 31 Закону України «Про страхування» [1] для представлення коштів страхових резервів – 9,0% та обсяг сплачених статутних капіталів – 12,8% [5].

З огляду на зазначені проблеми та виконаний аналіз, можна стверджувати, що дотепер вони залишаються незмінними.

Окреслені уповільнюючі розвиток страхового ринку чинники дозволяють сформулювати напрямки їх подолання:

– здійснення реформ у законодавчій базі для подальшого розвитку страхової діяльності;

- залучення іноземного капіталу, однак обережно, оскільки при великому його напливі держава може втратити контроль над акумульованими коштами;
- удосконалення ліцензування діяльності страхових компаній;
- підвищення кваліфікації кадрів шляхом відкриття власних центрів, а також виділення коштів на наукові дослідження у страховій сфері;
- підвищення довіри населення до страховиків за рахунок створення доступної та прозорої системи страхування;
- забезпечення підвищення рівня страхової культури населення через засоби масової інформації та створення спеціальних програм у вищих навчальних закладах [4].

Вирішення зазначених проблем з урахуванням перспективних напрямів розвитку страхового ринку в Україні зумовить не тільки підвищення ефективності функціонування та конкурентоспроможності галузі страхування, але й забезпечить підйом економіки в цілому.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України «Про страхування» від 07.03.1996 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001 № 2664-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>.
3. Зоря О.П., Зоря С.П. Страховий ринок України: стан, проблеми та перспективні напрями розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/User/Downloads/Vsnau_2013_1_4.pdf
4. Марценюк Л.В., Чорновіл О.В., Біла К.В., Удовиченко А.О. Страховий ринок України: сучасний стан та проблеми розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://oaji.net/articles/2016/1555-1466749015.pdf>
5. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nfp.gov.ua/content/strahoviy-rinok.html>
6. Сукач О. М., Сарана Л. А. Страховий ринок України: сучасні реалії та перспективи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [file:///C:/Users/User/Downloads/Vsuem_2016_1_14%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/Vsuem_2016_1_14%20(3).pdf)

НЕПРЯМІ ПОДАТКИ У СИСТЕМІ ДОХОДІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Шиян К.А., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», II курс,
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач Сова В.М.

Інструментом фінансового забезпечення виконання державою своїх функцій та важелем впливу на соціально-економічний розвиток суспільства є податки, які також виступають необхідною умовою для функціонування держави. В умовах розвитку ринкових відносин податки виступають знаряддям реалізації фінансової політики держави [2]. Тому велику увагу наділяють податкам, які забезпечують більше 50 % обсягу податкових надходжень, а саме непрямим податкам.

Непрямі податки відіграють важливу роль у податковій системі будь-якої країни, адже вони складають значну частку у доходах бюджету та використовуються державою як регулятор цін та позитивно впливають на розвиток економіки [6]. До непрямих податків згідно з Податковим Кодексом України відносять податок на додану вартість, акцизний податок і мито [1].

Варто відзначити, що вагомий фіскальний вплив непрямих податків на загальний рівень цін пов'язаний з їх вагомою часткою у надходженнях до державного бюджету та зміною ставок, що в свою чергу впливає на інфляційні процеси, ціни на продукцію, знижуючи її конкурентоспроможність на внутрішньому та зовнішньому ринках [3].

Функціонування непрямих податків зумовлює низку проблем, пов'язаних з адмініструванням даної форми оподаткування. Непрямі податки – це податки на товари і послуги, що встановлюються як надбавка до цін на товари або тарифи на послуги і не залежать від доходів платників податків, включаються виробниками (продавцями) в ціну товару і потім надходять державі [6].

На сьогодні податок на додану вартість як один із податків, на якому базується податкова система України. Податок на додану вартість – це непрямий податок, який входить в ціну товарів (робіт, послуг) та сплачується покупцем, але його облік та перерахування до державного бюджету здійснює продавець (податковий агент) [4].

Особливістю ПДВ є справляння ним значного впливу на фінансовий стан та на фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання. Перевагами даного податку є те, що він забезпечує значні державі надходження, з його допомогою набагато краще оподатковувати послуги. Також його податковий механізм не дозволяє вільно ухилятися від оподаткування [7]. Крім цього, ПДВ чинить вагомий вплив на рівень цін і є одним із найголовніших джерел формування фінансової бази Державного бюджету. За даними Міністерства фінансів України, надходження з ПДВ до державного бюджету у 2016 р. становили 65,5 % (329 911 млн. грн.) [5].

Друге місце серед непрямих податків займає акцизний податок. Як свідчить світовий досвід, акцизний податок є надійним джерелом наповнення бюджету країни, й Україна не є винятком. Акцизний податок – це непрямий податок на споживання підакцизних товарів (продукції), що включається до ціни даних товарів [4].

Найбільші надходження від акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів до державного бюджету забезпечують: нафтопродукти, алкогольні напої та тютюнові вироби.

Акцизний податок виступає також дієвим інструментом стабілізації економічного циклу. Порівнюючи його з податком на додану вартість можна стверджувати, що в разі підвищення ролі фіскальної функції акцизного податку основний його тягар падає на заможні верстви населення, що, за незмінної в цілому податкової політики в частині перерозподілу через бюджет ВВП дозволяє в умовах сьогоденної України зменшити податковий тягар на широкі верстви населення [3].

За даними Міністерства фінансів України, надходження акцизного податку до державного бюджету у 2016 р. становили 17,9 % (90 122 млн. грн.) [5].

З точки зору впливу на формування дохідної частини бюджету, акцизний податок є одним із найбільш ризикових податків. Така ситуація зумовлена специфікою функціонування підакцизної продукції на ринку, нестабільною законодавчою базою, а також рівнем ефективності державного контролю за виробництвом та обігом підакцизних товарів.

Однією з основних втрат бюджету від ненадходження акцизного податку є значний обсяг нелегального виробництва та обігу спирту, алкогольних напоїв та тютюнових виробів, внаслідок чого відбувається відтік грошових коштів до тіньового сектора економіки [2].

Мито – це непрямий податок, який накладають на товари, що переміщуються через митний кордон у визначених державою пунктах під контролем митних служб [4]. Найбільше мито впливає на внутрішні ціни. Так, 2016 р. мито займало 4 % доходів державного бюджету (20 001 млн. грн.) [5]. У випадку знецінення національної валюти застосування мита є доцільним за наявності цінової конкуренції для національних товаровиробників. При раціональному застосуванні мито дає змогу регулювати транскордонні потоки, ефективно впливати на внутрішню цінову політику країни.

В результаті вивчення непрямого оподаткування в Україні можна дійти висновку, що непрямі податки є основним джерелом формування фінансових ресурсів і забезпечують формування доходів державного бюджету. Але їх фіскальна ефективність порівняно з економічно розвинутими країнами є не досить високою. Крім того залишається ряд проблем, які потребують вирішення з метою реформування механізму непрямого оподаткування, що призведе до формування прозорого і стабільного правового поля діяльності платників цих платежів та, одночасно, спричинить зростання обсягів надходжень державного бюджету.

Отже, дослідивши недоліки функціонування непрямого оподаткування, можливі наступні шляхи розв'язання проблем:

- удосконалення системи контролю за правомірністю заявок на бюджетне відшкодування ПДВ;
- розробка та впровадження акцизних марок на тютюнові та алкогольні вироби, які є більш захищені від підробок;
- постійний моніторинг за виробництвом та обігом підакцизних товарів з метою попередження шахрайства;
- розробка дієвої системи контролю за експортно-імпортними операціями з підакцизною продукцією на основі обміну інформацією між податковими та митними органами України;
- застосування ставок мита, які б дозволили підвищити конкурентоспроможність вітчизняної продукції та посилити економічний ефект дії мита як інструмента державного регулювання.

Реалізація перелічених заходів дозволить підвищити фіскальну складову податків на споживання та створить умови для становлення конкурентного середовища [2].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Атанасій Н.В. Податки на споживання: проблемні аспекти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://oneu.edu.ua/pages/cath/finans/files/stud_sbornik_3\(2014-2015\).pdf](http://oneu.edu.ua/pages/cath/finans/files/stud_sbornik_3(2014-2015).pdf)
3. Галас С.М. Роль непрямих податків в системі доходів державного бюджету [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://wiki.lp.edu.ua/wiki/images/a/ad/ZBIRNIK_TE3_SHTK-73_13102015.pdf
4. Замасло О. Т. Податкова система: навч. посібник/ О. Т. Замасло, І. І. Приймак, О. В. Грін. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. - 378 с.
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>
6. Податкова система: Навчальний посібник/ [Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.]; за ред. В.Г. Баранової. – Одеса: ВМВ, 2014. – 344 с.
7. Податкове право: навч. посіб. / За ред. О.М. Бандурка, В.Д. Понікарова, С.М. Попова. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 312 с.

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ: ФІНАНСОВА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ

Шмегельська В.О.,
спеціальність «Правознавство», курс III
Ірпінський державний коледж економіки та права.
Науковий керівник - голова циклової комісії
фінансових дисциплін, викладач, Ковальчук Н.І.

Під фінансовою незалежністю місцевого самоврядування розуміється можливість самостійного вирішення питань комплексного фінансового забезпечення економічного і соціального розвитку даної території, що входять до компетенції відповідного рівня місцевого управління. Фінансова незалежність органів місцевого самоврядування – важливий чинник побудови демократичної держави, що характеризує незалежність держави в цілому, рівень демократичних прав і свобод громадян, потенційні можливості її економічного розвитку та створює об'єктивну необхідність формування нових економічних відносин.

Метою моєї наукової роботи є дослідження фінансової незалежності місцевих бюджетів в умовах децентралізації, виявлення основних ризиків децентралізації та їх вплив на місцеві бюджети, пошук шляхів їх подолання.

Бюджетна децентралізація — це перенесення надходження доходів та здійснення витрат грошових коштів на більш низький рівень влади при збереженні фінансової відповідальності. Тому механізм формування доходів місцевих бюджетів при здійсненні реформ і є запорукою її успішності.

За рахунок внесення змін та прийняття нових нормативно-правових актів держава дає можливість місцевим бюджетам зміцнюватися і посилюватися. Тобто, вона кардинально змінила та реформувала законодавчу базу, що забезпечує процес децентралізації. По-перше, було прийнято Закон «Про внесення змін до Конституції України», інші Закони України: «Про добровільне об'єднання територіальних громад»; «Про засади державної регіональної політики»; Постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» та ін. [1, с.7]

Взагалі, питання децентралізації місцевих бюджетів, зміцнення фінансової бази, посилення фінансової самостійності місцевих бюджетів досліджуються багатьма сучасними вченими, такими як Слободянюк Н.О., Ковалик В.В., Демиденко Л., Наконечна Ю. та ін..

Ключовим питанням для подальшого розвитку місцевих бюджетів є їх фінансова автономія та відносна незалежність від Державного бюджету. Самостійність бюджетів можлива лише за наявності достатніх власних доходних джерел. Це питання було вирішено шляхом введення та зарахування до місцевих бюджетів більш ширшого спектру податків та зборів. Зокрема, доходи місцевих бюджетів сьогодні формуються шляхом зарахування транспортного податку, акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання підакцизних товарів в роздрібній торгівлі; розширення бази оподаткування нерухомого майна, відмінного від земельної ділянки (базою оподаткування з 2015 р. стала не лише житлова, але й нежитлова нерухомість); зарахування 10% податку на прибуток приватних підприємств до обласних бюджетів; підвищення відсотку відрахувань екологічного податку. З 2015р. до місцевих бюджетів стало надходити 80% екологічного податку порівняно із 35% у попередні роки. Головне завдання, яке має вирішити бюджетна децентралізація - це пошук достатніх обсягів фінансових ресурсів, які б в повній мірі забезпечили фінансову незалежність місцевих бюджетів України.

Завдяки інституційним змінам які відбуваються в місцевому управлінні вже на сьогодні серед органів місцевого самоврядування досить зросли і продовжують зростати бюджети об'єднаних територіальних громад: за 10 місяців 2016 року їхні загальні доходи збільшилися у 6 разів — до 5,69 млрд грн. Тобто стан бюджетів об'єднаних громад значно покращився. Раніше ані таких фінансових ресурсів, ані таких повноважень місцеве самоврядування базового рівня просто не мало. [3]

Якщо брати до уваги прогностичні показники Міністерства фінансів України на 2017 рік, можемо сказати, що очікується збільшення місцевих фінансів, заплановано багато змін та доповнень до нормативно-правових актів, які будуть сприяти подальшому зміцненню місцевої фінансової бази. У сфері місцевих бюджетів зміни торкнуться у першу чергу індексації ставок оподаткування рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів, за користування надрами і за спеціальне використання води. Тобто, до існуючих податків і зборів будуть додані нові, що більше дозволить наповнити бюджети. [4]

Система місцевих бюджетів, що існувала до 2015 не мала можливості забезпечити фінансову спроможність органів місцевого самоврядування. Але й зараз, коли йде так зване зміцнення місцевих фінансів, основними проблемами бюджетної децентралізації є наступні: невідповідність між обсягом доходів місцевих бюджетів і реальними потребами у фінансуванні поточних видатків; сучасна система також не створює стимули для місцевих органів влади до збільшення доходів місцевих бюджетів; домінування поточних видатків місцевих бюджетів над видатками розвитку; відсутність або низький рівень місцевого економічного розвитку. [5]

Задля того, аби запобігти перетворенню таких ризиків у реальні проблеми реформування місцевого самоврядування та формування незалежних місцевих бюджетів реформа повинна здійснюватися розумно та відповідно до політики держави. Так, збільшуючи повноваження органів місцевого самоврядування повинна бути встановлена чітка межа, в рамках якої, вони повинні діяти; фінансова незалежність місцевих бюджетів

повинна бути відносною, звичайно, з боку держави повинен здійснюватися контроль за витрачанням бюджетних коштів, держава повинна допомагати збалансовувати місцеві бюджети різних регіонів, враховуючи їхню податкову спроможність. [2]

На мою думку, той процес реформування, що розпочався в сфері місцевого самоврядування та місцевих бюджетів не повинен зупинятися. Завдяки йому має бути досягнуто територіальної відповідності, збалансування між повноваженнями органів місцевого самоврядування, доходами, що передаються їм в розпорядження та видатками відповідних бюджетів. Посилення бюджетної децентралізації ні в якому разі не можна розглядати як послаблення функцій держави, а навпаки, вони мають посилюватись не через використання адміністративних механізмів, а ринкових, які мають різні форми і методи їх забезпечення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Луніна І.О. Розвиток бюджетної децентралізації в Україні: наукова доповідь / За ред. д. е. н. І.О. Луніної; НАН України, ДУ "Ін. - т екон. та прогнозув. НАН України". — К., 2016. — с.70, с.87
2. Ніколенко В.Ю. Місцеві бюджети як чинник стабільності розвитку регіонів / В.Ю. Ніколенко, С.М. Свешніков, В.В. Юрченко, В.І. Крижановський // Державна фіскальна служба України. — 2016. — с.41.
3. Русін В.М. Вдосконалення міжбюджетних відносин в Україні./ Збірн.тез доповідей Першої Інтернет-конф./ Управління фінансами держави, регіону, підприємства та домогосподарства: погляди науковців і практиків. - Тернопіль, 2015
4. «Головбух:Бюджет». Електронний журнал. Режим доступу - <http://www.gbb.com.ua/article/498-qgg-16-m12-12-12-2016-mstsev-byudjeti-2017-nansuvatimut-byudjeti-obdnanih-teritorialnih-gromad>
5. Електронний ресурс. Режим доступу: http://www.economy.in.ua/pdf/4_2012/22.pdf

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ РИНКУ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Шостацька К.В., фінансове відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
Хмельницького торговельно-економічного коледжу КНТЕУ.
Науковий керівник – викладач, к.е.н. Гребінська С.І.

Добровільне медичне страхування має на меті забезпечити застрахованій особі гарантії повної або часткової компенсації страховиком додаткових витрат, пов'язаних із зверненням до лікувально-профілактичної установи за послугою, яка надається згідно з обраною програмою. Зараз поліси ДМС є актуальними для середнього та великого бізнесу, але вони також можуть передбачати часткову участь застрахованої особи у сплаті страхового платежу. У свою чергу, страхові компанії, які пропонують поліси ДМС, несуть відповідальність за якісне врегулювання кожного страхового випадку, гарантуючи застрахованій особі повноцінну діагностику, коректний діагноз та лікування.

Добровільне медичне страхування користується популярністю майже у всіх країнах світу і є додатковим джерелом фінансування, так як бюджетних коштів на розвиток медицини недостатньо. Проте в Україні послугами ДМС користується лише близько 3% населення. Окрім цього, за даними Ліги страхових організацій (ЛІСОУ), на ринку страхування здоров'я працюють близько 65 страховиків, а на корпоративне ДМС в Україні припадає понад 40% страхових премій [2].

Узагальнюючі дані щодо розвитку ринку добровільного медичного страхування, можна стверджувати, що у 2015 році ринок ДМС зріс до 1,5 млрд грн, у порівнянні з 2014 роком, у якому чисті страхові премії становили 1,2 млрд. Основне зростання ринку ДМС пов'язане із зростанням цін на медикаменти та медичні послуги, які спровокували зростання цін на ДМС. Збільшення платежів і кількості клієнтів за ДМС пояснюється активною діяльністю страхових компаній ТОП-10, ринкова частка яких – 63% і сукупний темп зростання – 67% [1]. Варто зазначити, що протягом 2014–2015 рр. спостерігається позитивна

тенденція за показниками надходження страхових премій по добровільному медичному страхуванню. Для більш детального аналізу розглянемо структуру чистих страхових премій за 9 місяців 2013–2015 рр. (табл. 1).

Таблиця 1

Структура чистих страхових премій за 9 місяців 2013-2015 рр. млн. грн.

Види страхування	Чисті страхові премії			Відхилення			
	9 місяців 2013 р.	9 місяців 2014р .	9 місяців 2015 р.	2015 р. від 2013(+,)	2015 р. від 2013(%)	2015 р. від 2014(+,)	2015 р. від 2014(%)
Медичне страхування (безперервне страхування здоров'я)	1 031,8	1 200,8	1 441,8	410	39,7	241	20,1
Страхування медичних витрат	255	245,4	351,8	96,8	38	106,4	43,4

Дані таблиці 1 свідчать, що збільшилася кількість чистих страхових премій за безперервним страхуванням здоров'я за 9 місяців 2015 року на 20,1%, що на 241 млн. грн. більше порівняно з цим же періодом у 2014 році. Страхові премії за страхуванням медичних витрат у 2015 році також збільшилися на 43,4%, що на 106,4 млн. грн. більше, ніж за 9 місяців 2014 року. Таке зростання відбулося, перш за все, через збільшення попиту на цей вид страхування. Проте відбулося і підвищення виплат за договорами ДМС, що пояснюється щорічним зростанням кількості врегульованих страхових випадків (табл. 2).

Таблиця 2

Структура чистих страхових виплат за 9 місяців 2013-2015 рр. млн. грн.

Види страхування	Чисті страхові премії			Відхилення			
	9 місяців 2013 р.	9 місяців 2014р .	9 місяців 2015 р.	2015 р. від 2013(+, -)	2015 р. від 2013(%)	2015 р. від 2014(+, -)	2015 р. від 2014(%)
Медичне страхування (безперервне страхування здоров'я)	732,8	806,5	861,3	128,5	17,5	54,8	6,8
Страхування медичних витрат	76,8	79,8	113,6	36,8	47,9	33,8	42,4

Чисті страхові виплати за 9 місяців 2015 року з безперервного страхування здоров'я збільшилися на 6,8%, що на 54,8 млн грн більше, ніж у 2014 році. Страхові виплати по страхуванню медичних витрат у 2015 році зросли на 42,4% порівняно з 2014 роком. Водночас у загальній структурі страхових премій та виплат спостерігається перевищення премій над виплатами, що свідчить про ефективну діяльність страхових компаній, тим самим зумовлюючи високий потенціал зростання ринку ДМС [3]. Збільшення збору премій страховиками пов'язано із зростанням вартості страхових програм, через подорожчання медикаментів і медичних послуг, а також з впровадженням дорогих програм. Зазначимо, що питання про необхідність впровадження в Україні обов'язкового медичного страхування вже неактуальне – воно об'єктивно необхідно. Інша справа, що на практиці це відбудеться після того, як добровільне медичне страхування набуде своєї популярності. Цей вид страхування досить технологічний, вимагає добре вбудованої системи і при цьому має високу збитковість, яка постійно зростає. За даними Нацкомфінпослуг, рівень виплат за цим видом становить 70%, а частка виплат в загальному обсязі виплат загалом на ринку досягає 22%. Очевидно і те, що за останні п'ять років ця частка збільшилася на 2%, водночас інтерес роботодавців до медичного страхування залишається вкрай низьким. За даними дослідження,

яке провів портал HeadHunter в Україні влітку 2015 року, більшість роботодавців почали скорочувати бюджет на персонал і економити на соціальних програмах, особливо на корпоративному ДМС. За даними опитування, 35% співробітників стверджують, що їх компанії ніяк не дбають про здоров'я службовців, 20% забезпечують нормальний графік роботи, 5% – користуються абонементом на спорт, 4% – обідами, 3% – пільговими путівками і 14% полісами медичного страхування [4].

Таким чином, для впровадження ефективної системи медичного страхування в Україні необхідно змінити загальну систему фінансування, тому що бюджетних коштів на розвиток медицини недостатньо. Для цього доцільно здійснювати фінансування охорони здоров'я з використанням особистих внесків громадян і цільових внесків підприємців, про що свідчить досвід розвинених країн світу. Цьому в більшості сприятиме розвиток добровільного медичного страхування. Аналіз ринку ДМС в Україні свідчить про збільшення кількості страхових премій, що говорить про підвищення інтересу населення до цього виду страхування. Утім, збільшення надходжень страхових премій пов'язано з ростом вартості страхових програм, через подорожчання медикаментів і медичних послуг, а також з впровадженням дорогих програм.

Пропонується зменшити вартість програм ДМС для фізичних та юридичних осіб:

- за рахунок франшиз на лікарів (20-50% від вартості консультації ви можете оплачувати самі);
- за рахунок сублімітів на ліки (безлімітне забезпечення ліками коштує дорожче, ніж з сублімітами у 2000 грн);
- виключенням брендів клінік класу А+;
- виключенням приватних стаціонарів (як правило, палати в брендів клініках зайняті або зарезервовані, і все одно доведеться мати справу з відомчими лікарнями) [1].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Інтернет-журнал Forinsurer [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://forinsurer.com/>.
2. Ліга страхових організацій України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://uainsur.com/massmedia>.
3. Тенденції розвитку добровільного медичного страхування в Україні / І. О. Чкан // Фінансовий простір. – 2015. – № 1. – С. 292-297 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2015_1_39.
4. Офіційний сайт HeadHunter. Робота в Києві і Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <https://hh.ua/>.